

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

STÜDYO İMGE

AYLIK MÜZİK DERGİSİ

**LOU
REED**

**JOHN LEE
HOOKER**

THE COKE

**ROCK
GARAJI**

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

JIM MORRISON POSTERİ

AZİZ ROMANTİKLERİN ÇETESİ

GUNS 'N' ROSES

Kadir Çöpdemir - Erdal Göksoy - Burak Eldem - Orhan Kahyaoglu - Gökalep Baykal - Barbaros Devecioğlu - Murat Beşer
Ceyhan Canbazoglu - Serdar Ateşer - Eyüp S. İbraz - Abdülkâ - Afşin Akın - Recep Karas - Osman Çakmakçı
Mert Özmen - Murat Ersan - Cengiz Akkan - Nezir Onur - Alan Hosman - Nuri Kurtcebe - Ogan Güner

Müziğe Dokunmak...

*"Müziğin gücü duygulara
dokunuşundaki rakipsizliğindedir.
Siz de müziğe dokunun.
Atlantis'e uğrayın."*

CD

KASET

KİTAP

DERGİ

AKSESUAR

BOSE

INFINITY

YAMAHA

KOSS

ATLANTIS LTD. CİNNAH CD. NO: 10 B 06690 ÇANKAYA-ANKARA TEL: 426 90 29 FAX: 427 33 88

[İÇİNDEKİLER]

- 1 **İÇİNDEKİLER** Size kitap gibi bir dergi sunduğumuzun farkındasınız tabii. Kitap gibi dergi olunca ayrıntılı bir içindekiler sayfası farz oluyor. Sıkı durun, başlıyoruz...
- 3 **ORDÖVR** Yemeğin açılışdır aslında. Ama bizim editör, illa editöryal sayfamın adı olsun dedi. Kendisinin izahı, mutfağın başı olması hesabıyla yemeğin açılışını yapması, bizce yemeğe düşkün olmasından.
- 4 **NE İYİ ETTİNİZ DE GELDİNİZ EFENDİM** Stüdyo İmge'nin ilk dönem editörü ve şimdiki yayın kurulu üyesi Burak Eldem, bir tarihi anlatıyor.
- 6 **LOU REED** Bir dönemin yaratıcılarından, asi, uçuk, son demlerinde uzlaşmacı ama hepsinden önemlisi "müziyen". Önce Velvet Underground belgesi, ardından Magic And Loss.
- 13 **LİVANELİ VE KÖŞE MÜZİSYENLİĞİ ÜZERİNE** Köşe müzisyenliği mefhumunun tarifi, samimiyeysiz samimiyetlerin izahı ya da bir köşe müzisyeninin ipliğinin pazara çıkarılması.
- 16 **PANO** Ücretsiz ilan sayfamız emrinize amade. Yığınla da hediye veriyoruz haberiniz olsun. Dergimizin en dikkat çekici bölümlerinden.
- 18 **RAP** Şalvarlısı şalvarsız, asisi uysalı, bir sürü adam konuşma bombardımanı yapıp duruyorlar. Neyi, nasıl ve niçin diyorlar? Bunlar kimler? Gayet güncel bir mevzunun gayet hoş anlatımı.
- 24 **BULUTSUZLUK ÖZLEMİ** Ülkemizin baba rock grubu yeni albümüyle yeni bir sınavda. Bulutsuzluk Özlemi, Güneşimden Kaç'ı Stüdyo İmge'ye anlatıyor.
- 26 **AHKAM KERVANI** Dostları ona "Sataşer" der, çünkü sataşır. Ondan korkulur, eleştirinin altın kalemlili adamıdır çünkü. Yazıları ilk cümleden son cümleye keyif yüklüdür. Şimdilik bana sataşmadığı için aramız çok iyi, ve bu nedenle acayip tavsiye ederim. Güzel yazı...
- 30 **JOHN LEE HOOKER** Yaşatları vasiyetnamelerini tasdik ettirmek için notere giderken o yeni albümleri için stüdyoya gidiyor. Sevimli bir ihtiyar, baba bir bluescu.
- 34 **ROCK GARAJI** Tempo'da başladı Stüdyo İmge'de devam ediyor. Haysiyetli müziğin haysiyetli otoritesi Barbaros Devocioğlu'ndan haysiyetli haber ve yorumlar. (Barbo, diğer arkadaşlar, "bizim dinlediklerimiz ve yazdıklarımız haysiyetsiz mi?" diye soruyorlar, bu haysiyet lafına fena halde takmış durumdalar. Acele cevap yaz, stop.)
- 38 **HAZERFEN-İ AHVAL** Çizgi dünyasının baba ismi Aptülrika trash dünyasının baba ismi METALLICA'yı çiziyor. (METALLICA'yı büyük harflerle yazmamın, onların fanı olmamla ilgisi yoktur, onların en büyük olması ile ilgisi vardır)
- 40 **DR SKULL** Allah için güzel müzik yapıyorlar. Wory Zover'da şaşırmıştık, Rools 4 Fools'da alkış tuttuk ve bir röportaj yapmamız farz oldu.
- 42 **JAZZ** Caz severler Caz bölümümüz başlamıştır, (Erdalçığım caz otoritesiyen, otoriteliğini bil. Bütün bölümü gasbettin.)

Yerlerinizi almanız rica olunur. Önce İstanbul Festivali Caz programı....

- 45 **JOHN COLTRANE** Bazıları onun Hz. İsa ve Hz. Muhammed kadar önemli olduğunu söyler. Bilemeyiz... Bildiğimiz cazın dev isimlerinden olduğu.
- 46 **CAZ KASET** 9 albüm, 9 tanıtım. Bu sayfaya bakmadan caz kaseti almayın derim....
- 48 **CAZ DÜNYASINDA NELER OLUYOR** Vallahi bilmiyorum ama bakıp öğrenelim...
- 49 **TANİTA TIKARAM** Durgun, soğuk görünümlü ve güzel sesi ile dikkatimizi çekmiş, Twist In My Sobriety ile kalplerimizi fethetmişti. Bir İstanbul'lu gayet içten mektubunu Tanita'dan önce bize ulaştırdı. Bu kadar için arasında postacığa soyunuyoruz iyi mi?
- 50 **MÜZİK PANORAMA** Stüdyo İmge istihbarat merkezi komutanı Afşın Akın haber cephesinden bildiriyor.
- 52 **THE CURE** Önce bunaldık sonra sevdik. Zaten Robert Smith'de boyalarını sildi. Ama müziğindeki kaliteyi silemiyor hınzır.
- 56 **TRACY CHAPMAN** Festivalin son dakika transferlerinden... 68 ruhunu 90'larda yaşatan asi-ozan şarkıcı İstanbul Festivali'nin gözdelelerinden...
- 58 **İSTANBUL FİSTİVALİ** Önce bol hayal kırıklığı, ardından son dakika düzenlemeleri ve hayal kırıklığı miktarının azalışı. Arkadaşlar koşturmacaya hazır mıyız? (Fon'dan: Eveeeettt!)
- 60 **GUİTAR HERO** İnsana orgazm yaşatan gitar kahramanları mı? Görevini başını ile ifa eden ama bir başına çok şey ifade etmeyen grup adamları mı? **NE ARZU EDERSİNİZ?**
- 64 **AZILI ROMANTİKLER ÇETESİ** Şaşkınlığımızın doruklarındayız. Adamları seks, rock ve junk muhabbetinin abidesi olarak görürken, Balzac romanlarının veremli aşıkları kadar romantik olduklarını anlamak bu durumu yarattı. 32 kısım tekmi birden **GUNS N' ROSES**... (Hiçbir yerde bulamayacağınız şekilde)
- 74 **LİSTE** İşte haysiyetli derginin, haysiyetli listesi.
- 76 **KRİTİK** Çok özel dikkatlerinizi reca ediyoruz. Şimdiye dek hiçbir yayında "kritik" düzeyinde kaset tanıtım sayfası yapılmadı. Ama olmayanı olduran Stüdyo İmge bunu da yaptı (Daha ne olsun ya da bundan iyisi Şam'da kayısı)
- 80 **MODERN ROCK** Yine Barbaros Devocioğlu, yine haysiyetli müzik. 3 derste modern rock'ın izahı. (Ücretsiz)
- 83 **ENSTRÜMAN DÜNYASI** Teknik sayfalarımızın başladığını belirterek önce enstrüman dünyasında ufak bir geziye çıkacağımızı müjdeleyelim.
- 86 **HI-FI** Bir sürü cihazın üzerinde yazıyor, ama birçoğumuz ne olduğunu bilmiyoruz? Bilenlerin bilmeyenlere söylemesi yöntemi zor olacağına göre biz dersleri anlatalım.
- 88 **STÜDYO İMGE MÜZİK DERSLERİ** Derginin sonlarına doğru bir dev kıyak daha. Parasız, pulsuz, çekilşsiz kuponsuz müzik dersleri. Şşşt arka taraf konuşma!
- 96 **NURİ KURTCEBE** Roker'dır, çizgi üstadıdır, Stüdyo İmge'yi sever. Nuri Kurtcebe sizin için çiziyor.

STÜDYO İMGE

İmtiyaz Sahibi
H. Levent Erseven

Editör
Kadir Çöpdemir

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Vildan Bizer

Art Direktör
Halûk Göçener

Teknik Sorumlu
İrfan Argınoğan

Yayın Kurulu
Erdal Göksoy
Burak Eldem
Orhan Kahyaoglu
Gökalep Baykal
Barbaros Devocioğlu

Dönem: 3
Yıl:1 Sayı:1
Haziran 1992

Reklam, Satış ve Abone Hizmetleri
Suat Bilgi
Ekonomik İlanlar
Dilek Güleriyüz
Satış
Orhan Acar
Cüneyt Aydın
Adres

Zeynep Sultan Camii Sok.
Alemdar Mah. No: 21 34410
Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 512 16 36 - 512 36 76
Fax: 512 36 76

Dizgi
Joker
Film
Reprograf
Renk Ayırmaları
Delta Grafik
Baskı
Dur Ofset
Cilt

Doğan Ofset Tesisleri
Dağıtım
Dünya Süper Dağıtım (1-512 01 90)
ve
Joker Dağıtım (1-512 36 76)

Sony Music

Pataco

Hi-Fi · Shop-Design · Accessories

Merhaba.

Handan Sarı
Handan

Öğekding...!

Azu Ak ~~biti~~

Hopgeldiniz.

Perran Baycan
Baycan

Özlem Bittbi
Nail Pehlivan

Baycanlar

Hüseyin Özen
Özen

...bilmukabele.

Chutin U.

UZELLİ KASET SAN. VE TİCARET A.Ş.
Unkapanı İ.M.Ç. 6. BLOK No: 6325
34470 İSTANBUL / TÜRKİYE

Telephone : (90)(1) 513 43 03/4 Lines
Telefax : (90)(1) 519 20 05
Telex : 30306 UKS-TR

ORDÖVR

Basabas Heyecan...Bu satırları yazarken, bu satırları yazmazdan önce, bütün bir ay dergiyi hazırlarken, yoğunluğu kimi zaman az kimi zaman çok duyumsadığım yegâne duygu. Bir dönem okuyucu olduğum, önümde yeni kanallar ve ufuklar açmış bir yayının editörü olmanın heyecanına, Stüdyo İmge'yi yeniden hayata döndürmenin heyecanı ekleniyor. Yakın çevremizden gelen yoğun ilgi, müzik endüstrisi içindeki dostlarımızın olumlu tepkileri heyecanımı daha da artırıyor. Bu kez her şey daha iyi olacak...

Stüdyo İmge, "çileli" müzik basınının, soylu isimlerinden birisi olmuştur hep. Okul olmuştur, derinlik ve zenginlik olmuştur. Bugün de aramızda bulunan, imzasını tanıdığımız, üslubunu sevdiğimiz birçok müzik yazar dostumuz bu yayından yetişti. Müzikte yorumu, sosyolojiyi ve aykırılığı Stüdyo İmge ile keşfettik. Sıkı bir müzikseverin aynı zamanda iyi bir entelektüel olduğunun kanıtıydı Stüdyo İmge. İşte şimdi "iyi olan yok olmaz" sözünün altını çizerek yeniden start alıyor.

Artık koşullar çok farklı. Olumlu ve olumsuzun sarmalandığı günleri yaşıyoruz. Birçok albüm neredeyse dünya ile aynı gün ülkemizde yayınlanıyor. Türk müziğinde daha sıkı akımlar gerilerken, örneğin pop müziği büyük bir atılım yaşıyor. Görsel medyalar birçok müzikal aktiviteyi evimize konuk ediyor. Dünya isimleri ülkemize gelip konserler verebiliyorlar. Müzik kitapları yayınlanıyor ve ilgi çekiyor. Hoş gelişmeler, güzel adımlar. Bu olumlulukların ortasında yaşanan yegâne boşluk periyodik müzik yayıncılığındadır. İçi sadece müzikle doldurulmuş bir yayın yok. İşte Stüdyo İmgeyi yeniden hayata döndüren, ihtiyacı yakıcı bir biçimde hissedilen bu "müzik dergisi" eksikliğidir. Bunca değişimin ortasında değişmeden kalabilmek mümkün değil elbette. Stüdyo İmge'nin de hem çehresi, hem içeriği saygın imajını zedelemeyen değişti. Artık markete daha yakınız. Bu kimi aykırı açılımlarımızı kestirip atacağımız anlamına gelmesin, günceli daha sıkı bir biçimde yazmamaya çalışacağız. Bundan böyle Stüdyo İmge, yerli ürünlere, sanatçılara ve topluluklara

daha fazla ilgi gösterecek. Türk pop müziği üzerinde hassasiyetle duracağımız türlerden olacak. Yorumun ve informasyonun dengelendiği yazıların yanında, müzikal denemeler, ayrıntılı dosyalar, farklı röportajlar, teknik sayfalar ve iddialı market bölümümüz, inanıyorum ki her ay artan bir ilgiyle izleyeceğiniz, Stüdyo İmge'yi oluşturacak bölümler olacak. Önümüzdeki sayılardan itibaren müzikle ilgili Foto-röportajlar, müzik nostaljisi, müzik-magazin, gibi bölümlerle daha hareketli ve daha canlı bir dergi sunacağız sizlere.

Stüdyo İmge, içi basabas doldurulmuş bir müzik dergisi olacak. Kriterlerimiz subjektif beğeniler değil, markette yaşanan gelişmeler ve müzikseverin buna gösterdiği tepki kaynaklı olacak. Bu bağlamda müzik adına üretilen her şey ilgi alanımıza giriyor. Çeviri dergisi olmayacağız. Konu seçimimizdeki objektivizm, müzikal tahlil ve yorumlanmaya da yansıtacak.

Kadromuz gerçekten Türkiye'nin en seçkin müzik yazarlarından oluşuyor. **Orhan Kahyaoğlu, Burak Eldem, Erdal Göksoy, Barbaros Devicioğlu, Gökalp Baykal, Serdar Ateşer, Murat Ersan, Afşin Akın, Mert Özmen, Eyüp İbلاغ, Murat Beşer, Ogan Güner, Cengiz Alkan, Recep Karas, Sina Koloğlu, Alan Hosman, Neziha Onur, İskender Paydaş, Ceyhan Canbazoglu, Nuri Kurtcebe, Aptülkadir Elçioğlu, Kemal Gökhan Gürses, Kemal Aratan** gibi müzik yazınının ve çizgi dünyasının önemli isimleri Stüdyo İmge'nin çatısı altında buluştular. Böylesi bir kadro ile kötü şeyler çıkarma olasılığımız zaten sıfırlanmış oldu.

Stüdyo İmge bağımsız bir yayın. Bir grubun ya da teklin parçası değil. Dolayısıyla ilginize ve desteğinize yoğun biçimde ihtiyacımız var. Beğenilerinizi veya eleştirilerinizi sıcaklığına isterseniz büromuza gelerek, isterseniz telefon veya mektuplarınızla bize bildirirseniz, dikkatimizi ve coşumuzu daha da keskinleştirebilirsiniz. İlgimize ve desteğinize şimdiden teşekkür ediyorum. İkinci sayıda görüşmek ümidiyle bol müzikli ve bol "Stüdyo İmge"li bir ay diliyorum.

NE İYİ ETTİNİZ DE GELDİNİZ EFENDİM

BURAK ELDEM

Elinizde tuttuğunuz bu dergi, şaka falan değil, tam yedi yıllık bir geçmişe sahip. Bilen biliyor zaten de, Stüdyo Imge adıyla ilk kez karşılaşan yeni okurlar için böylesi bir girizgâhı uygun buldum nedense. Türkiye'de bu işi biraz ciddiye alan tek bir müzik dergisinin bile olmadığı günlerde müzikle ilgili kitaplar yayımlamak gibi bir işlevi üstlenen Imge Yayınları'nın küçük ama ağız hayli laf yapan çocuğu olarak doğmuştu Stüdyo Imge. Gelin biraz "magazinine" de takılalım işin: Fikir olarak ortaya atılıp doğumuna kesin karar verilmesi de,

1985 şubatının pis ve soğuk bir cumartesi öğleden sonrası, Çağaloğlu'ndaki Piyer Loti namı kahvede gerçekleşti. (Hayır düşündüğünüz gibi değil, Piyer Loti'den ilan almaya falan çalışmıyoruz). Aynı yılın nisan ayında da Stüdyo Imge serüveni tüm hızıyla başlayıverdi. Eski okurlar hemen anımsayacaklardır; kitap boyutunda, bol yazılı az resimli ve üçüncü hamur kâğıda basılı Stüdyo Imge'ler kısa süre içinde müzikle belli bir yoğunlukta ilgilenen hemen herkesin elinde görülmeye başladı. Birkaç ay sonra da gördüğü ilgiye koşut olarak birinci hamura terfi etti ve mizanpajı biraz daha özenli hale getirildi. Ne var ki birçok yönüyle avangard nitelikler taşıyan bu derginin ömrü (zamanında akıl edip kurşun dök-

türmediğimiz için olsa gerek) fazla uzun süremedi ve onuncu sayı, dramatik bir biçimde sonuncu sayı olmak durumunda kaldı.

1986 temmuzuna rastlayan bu bluesvari bitişi izleyen günlerde Stüdyo Imge tayfası, Kavimler Göçü misali günlük, haftalık ve aylık basının kültür sanat sayfalarına dağılıverdi. (Tabii basından uzaklaşıp sözgelimi tekstille uğraşanlar da oldu ama herkes günün birinde o derginin yeniden yayımlanacağını biliyordu.) Aradan üç yıl geçtikten sonra, 1989 nisanında bir kez daha dergi bayilerinde boy gösterdi Stüdyo Imge. Ama bu kez sözcüğün tam anlamıyla "boy" gösteriyordu tabloid sınırlarını zorlayan fiziği ve kuşe sayfalarıyla. Daha mo-

dermleştirilmiş, günceli yakalamış, albenisi arttırılmış bu yeni Stüdyo İmge'nin de ömrü birkaç aydan uzun olmadı ve okurlar uzun bir süre, hiç çıkmayacak olan üçüncü sayıyı beklediler.

Şimdi, (yenilen pehlivan güreşe doymaz misali) Stüdyo İmge eski sayfayı büyük ölçüde koruduğu gibi, yeni ve genç isimlerle güçlenmiş de olarak bir kez daha mindere çıkıyor. Antranör havlu atarsa başka tabii ama, bu roundu da yitirse bile biliyoruz ki rötarlı bir "dördüncü roundda" yine belirecek ortalıkta. Çünkü artık her şey bir yana, Stüdyo İmge bir "ekol" olmayı başarmış, önemsedığı çevrelere kendini kabul ettirmiş bir yayın organı. Müzik dinlendiği, müziğe ilgi gösterildiği sürece de her zaman bir gereksinim olarak varlığını koruyacak. (Ama bu böyle diye kırk beş yıl sonra Levent'le bir kahvede buluşup da "Mirim Stüdyo İmge'yi yirmisekizinci kez çıkarmaya ne dersin? Bakarsın bu kez işler iyi gider" yollu bir muhabbet yapmayı da istemem doğrusu. Umanım bundan sonra yalnızca yıldönümü kutlarız.)

Aradan geçen onca yıl içinde Türkiye'de çok şey değişti. Stüdyo İmge'nin birinci dönemi yaşanırken ANAP iktidardaydı. Muhalefette ise MDP, HP, SODEP ve "Ba-ba'nın henüz "bir bilen" kod adıyla yönettiği DYP vardı. Şimdi ne MDP var, ne Hep ne de SODEP. Ama Stüdyo İmge hâlâ dimdik ayakta olduğunuz gibi. O günlerde tek kanallı biricik TRT televizyonumuz vardı; uydudan anten denen nesneyi İmge olarak katıldığımız bir müzik fuarında demonstrasyon halinde görmüş ve "Vauw" falan gibi sesler çıkarmıştık. Kanal sayısının artması, hele hele özel televizyonların ortaya çıkması "faraziye" sınırlarını az buçuk zorluyordu. Şimdiye kanal sayıları, frekans düzenlemesinde bir "kanalizasyon" gerektirecek hızda artıp duruyor. Kısacası TRT tekeli bile kırıldı ama Stüdyo İmge hala var. Yine o günlerde, inanılmaz bir "home taping" furyası

vardı ve "bandrol" uygulaması fikir olarak ufukta yeni yeni belirmeye başlamıştı. Müzik dinlemek yurtdışından getirilen 33'lükler ve mütevazı setlerde bunlardan yapılmış kaset kopyalarıyla sınırlıydı. Zaman zaman "Yav bir alet var, sesleri lazerle okuyor, müthiş net müzik dinleniyor" gibi efsaneler duyardık gerçi ama henüz o şeytan icatlarını evlerimizde konut etmeye hazır değildik. Bandrollü kasetlere herkes alıştı, CD player'lar emektar Dual'lerin yerlerini aldı ama Stüdyo İmge demode olmadı. Anlayacağınız, hâlâ "in".

Stüdyo İmge'nin ilk sayısı için

"Şimdi yenilen pehlivan güreşe doymaz misali Stüdyo İmge eski sayfayı büyük ölçüde koruduğu gibi, yeni ve genç isimlerle güçlenmiş de olarak bir kez daha mindere çıkıyor. Antranör havlu atarsa başka tabii ama, bu roundu da yitirse bile biliyoruz ki rötarlı bir dördüncü roundda yine belirecek ortalıkta. Çünkü artık her şey bir yana, Stüdyo İmge bir "ekol" olmayı başarmış, önemsedığı çevrelere kendini kabul ettirmiş bir yayın organı. Müzik dinlendiği müziğe ilgi gösterildiği sürece de her zaman bir gereksinim olarak varlığını koruyacak.

genç editörümüz Kadir Çöpdemir benden yazı istediğinde böylesi bir fosil muhabbeti beklemiyordu herhalde; onun için bu gidişatı "harbi umumi"ye vardırmadan kesip, söylemek istediğim şeye geliyorum artık: Yedi yıl yalnızca dünya için değil, bir yayın organı için de oldukça kısa bir süre aslında. Ancak son yedi yıl şöyle bir gözlerimizin önünden geçirdiğimizde ne çok şeyin ne denli büyük bir hızla değiştiğini görüp şaşırıyoruz. Müzik de bu değişimlerden fazlasıyla nasibini alıyor. Bir yandan yeni gelen kuşaklarla birlikte değer yargıları ve talepler yeni formasyonlara yönelirken, diğer yan-

dan da bu değer yargıları ve talepler doğrultusunda müzikte de yeni üretimler, yeni akımlar ortaya çıktı. Batı'da yaşanan süreç, halihazırdaki değişimlerin sanki biraz daha olumlu, biraz daha nitelikli bir çizgiyi zorladığını hissettirenken, bizim ülkemiz özelinde son yedi yılın getirdiği değişimler bir kaosu altını çiziyor ısrarla. Giderek kültürsüzleşen, beğenileri sığlaşan insanlar; diz boyu cehalet; insani değerlerin yavaş yavaş yok olmaya başlaması; çürüme kokuları, falan filan. Kitaplar iki bin anca satıyor, yayıncılık krizde; gazete tirajları lotaryaya rağmen içler acısı, basın krizde; sinema salonları azalıyor dururken izleyici sayısı da hızla düşüyor, yani sinema da krizde; tiyatrolar izleyici bulamıyor, krizde; kaset satışları kimi firmaların kapısına kilit atıracak düzeye inmek üzere, kısacası müzik endüstrisi de krizde. İyi, güzel, keyifli, anlamlı, değerli, önemli, kaliteli, yaratıcı her ne varsa, halkımızın rağbetine mazhar olamıyor bir türlü. Peki bu insanların kitapla, gazeteyle, dergiyle, sinemayla, tiyatroyla, kasetle, müzikle ilgileri yok da ne yapıyorlar?

Televizyon seyrediyorlar. Yayımlanabilecek en edilgin şeyi seçiyorlar yani. Hem de televizyon programları arasında en düzeysiz, en kalitesizlerine seçmece takılıyorlar. Ha, müzik de dinliyorlar tabii. Türkiye özürli birilerinin kaleminden çıkmış, diksiyon özürölürce seslendirilen garip şarkıların yer aldığı kasetleri satın alıyorlar. Basın da, kitle kuyrukçuluğu adına düzeyini gittikçe yitiriyor.

Tüm bu nedenler bence Türkiye'de müzikle ilgili gelişmeler söz konusu edildiğinde, yaşamını sürdüren bir Stüdyo İmge'nin önemini arttırıyor. Şurada zaten beş on bin kişiyiz; bu ülkede müzik adına pozitif şeyler üretilcekse, bunu destekleyen şemsiyeyi tutanlar mutlaka Stüdyo İmge camiası olacak. Bunu bilmek ve sürekli anımsamak bile önemli. Bu ay bu kadar gevezelik yeter; umanım Stüdyo İmge'nin temmuz sayısında da buluşuruz.

VELVET UNDERGROUND'TAN

LOU
REED'E

MURAT BEŞER

"NEW YORK"

"N

ew York" (89) albümü, 25 yıllık müzik çalışmalarından sonra, geriye dönerek ayakta durma psikolojisinin bir göstergesi oldu. Bir Velvet Underground ruhu özetlemesi olan bu çalışma Reed'in uzun zamandır gösteremediği bir başanın çizgisinde. "New York" dramatize, fiziki ve ruhsal kokuşmuşluk, aşağılayıcı nüktedanlık, çatalı bir dil, ifadesiz bir yüz, sevilen değerlerin elden kaçıp gidişine seyirci oluş gibi temaların ve aynı zamanda en önemli pop sanatçıların -Warhol, Rosenquist, Lichtenstein, Oldenburg, Rauschenburg- ve New Wave'cilerinin -V. Underground, Talking Heads, Blondie, Modern Lovers, Heartbreakers, Ramones, N.Y.Dolls, Television, Patti

Smith, Lurie Anderson... ki bunlar New York New Wave'i diye adlandırılırlar- yetiştiği bu efsanevi kente bir gönderme.

Evet... Faulkner için güney veya Joyce için Dublin'in önemi ve anlamı neyse, Reed için New York kenti bu. Bu şehirler hem onları barındırmış, hem de kendilerini oluşturacak nefret ve acıyı yüklemişti. New York elbette ki Reed için meselenin özü ve bir metropol kıyameti suiti.

New York doğumlu, Yahudi asıllı bir çocuk geldi, sokak kültürü ile dar blue-jeanlı ve klasik piano eğitiminin dönme Rock'n Roll'cu Nelson Algren gibi... Jean Genet gibi... Orta sınıf bir ailenin çocuğu olan L.Reed, ilk kez, kendi gibi klasikten gelme ve Elektrik Kemani kullanan John Cale ile 1964'te New York'ta tanıştı. Cale, o sıralar Realist Kompozör La Monte Young ile bazı Avangart denemelerde bulunurken, Reed ise sokak yaşamı üzerine şiirler yazıyordu. İlk önce Cale, Reed, Sterling Morrison ve Angus MacLise, çeşitli isimler altında galerilerde çaldı ve "The Primitives" adıyla bir kırkbeşlik çıkardılar. 65'de davula MacLise'nin yerine Moe Tucker geçince grup gerçek kadrosunu ve adını aldı. Grubun ilginç adı da bir

Sado-mazoizim konulu kitaptan uyarlanmış.

Rock'n Roll'un kendi hikayesi içersinde, onlarınki daima bir marjinalite taşımış, bu farklılıkta grubun içinde bulunduğu pozisyonun, kendilerinden sonraki, proto-punk, punk ve post-punk hareketlerini yönlendirmesine neden olmuştur. 70'ler boyunca her anlamlı gelişme onların damgasını taşıdığından, nüfuzlu müziklerinin kritiker Robert Christgan tarafından Avant-Punk olarak uygunca tanımlanmasına yol açtı.

Avant-Punk, New York New Wave patlamasının temel nedeni olarak tanımlanmış, çağdaş yaşamın düzensizliğiyle uğraş vermiş, sosyal çözümlere pas vermemiş, bireyselliğini geliştirerek bu yoldan, içrikli bir sokak terapisini müzik ruhuna

yerleştirip, aşağı yukarı bir çeşit Rock'n Roll modernlemesi elde etmiştir.

WARHOL İLE BULUŞMA

Özellikle II. Dünya Savaşından sonra yıldızı parlayan Amerikan endüstrisi, elde ettiği ekonomik rantabilitesinin sonucu olarak, kendine özgü bir sanatın -pop art'ın- öncüllerini de hazırlıyordu. Hamuru bu toprakta yoğrulanlardan biri olan ressam **Andy Warhol'un** da garip underground filmi "Home"u çekmesinin, atelyesinin adının "fabrika" olmasının içerdiği anlam, endüstriyel bir sanatın hedeflenmesiydi. Avand-Garde sanatının merkezi New York, sanatsal üretim-malzemesi olarak uyuşturucu, homoseksüellik, pop müzik, moda ve medya olarak kullanılan insanlar, Warhol'un yaratıcı konularını oluşturmaktaydı. Warhol bu özellikleri taşıyan V.U. ile aynı tarihsel parametrelerde buluşunca, bu grup onun programının bir parçası olarak görüldü. 1965'te Warhol'un bir mixedmedia gösterisinde çalarak, resim sergisi gibi sunulan ilk grup oldular. O sıralarda bu konumda bulunan bir başka grup yoktu. Bu onlara ilk plakları için Warhol'un kapı açmasına neden oldu.

Warhol için acemilik, amatörlük ve çizgi dışılığın bir realizmi olduğundan, Velvet'lerin müziği taşıdığı karşı değer yargısıyla Warhol ile aynı ilgi alanlarını paylaştı.

Warhol daha önceleri ayakta reklamından elde ettiği deneyim ve kendine özgü resimsel tekniği ile Kenny Burrell ve Count Basie gibi sanatçılara plak kapakları yapıyordu. Bu çalışmalar en bilinen ürününü vermek için 1967'ye dek bekledi, ta ki, Warhol'un birkaç yıl önce, bir filmde erotik öge olarak kullandığı muz, V.U.'nun ilk plak kapağına yerleştirilene kadar. Bu tarihe kadarda **Warhol**, grubu pek çok klüplerle bağlantıya soktu, ayrıca **Velvet** ve **Nico**'yu oynattığı 70 dakikalık bir film de çekti. Çıkan ilk plaktan sonra, bu işbirliği azalmaya başladı.

V.U. bu noktada bir paradoks yaşıyordu: Velvet'ler çaplı çevreler ile genişlemeyi hedeflerken, bu yıllardaki en belirgin başarısızlık nedeni ki Velvet'lerin üzü sonradan gelmiştir.- toplumun yaygın iletişim organlarından biri olan radyo istasyonları tarafından, müziklerinin içerdiği 'tehlike' dolayısıyla çalınmaması, kitlelere duyurulmayarak, kapalı çevrelere mahkum edilmeleriydi. Başlangıçta Warhol ile grup arasındaki bu sızmaçlık, yerini anlaşmazlıkların büyümesine bıraktı. V.U. tam olarak Warhol'un bir prog-

ramı değildi, ancak onun çok iyi bildiği bir şekilde ortaya çıkarak, birbirlerine denk düştüler. Bu aslında rasantisallığın büyülediği, tehlikeli bir ilişkiydi. Velvet'lerde Warhol gibi, bir an yakalanmış bir sembol ya da imge satıcılığıydı. Ancak bu pastoral senfoni, toplumsal realite karşısında geriliyordu.

Uyumsuzlukların içinde bulguladıkları ses uyumu ile Velvet, psikolojik takıntıların çözülmediği yerde, tahrip edici güç, şiddet ve uyuşturucu sınırını aşma eğilimi göstererek, tıpkı şarkı sözlerindeki gibi yaşamaya başlayınca, evrensel aşklardan çok Sado-Mazoist anlatılara yö-neldiklerinde, New York sanat çevresi nezdinde şehir yaşıntısı, de-kadansızlığının sembolü oldular. Onlar artık şehrin ortasında, biraz vahşi olarak nitelendirilebilecek bir yaşam tarzını uygulayarak, New York underground klüplerinde Warhol ile boy gösteriyorlardı.

Kendi alanlarında çok hızlı, müzikal strüktürleri sıkıntılı, zorlayıcı, kulak delecek kadar volümlü, altyapıda huzursuzluk yaratan çakıl taşı gibi hissettiren ambient ve güç bela algılanabilen tekarlarından oluşmuş Rock'n'Roll ritimleri, tıngırdayan solo gitar ve canı sıkılmış sesiyle L. Reed onların farklarını ortaya koydu. Müzik kadar sözlerin olanaklarını da beceriyorlardı. Dinleyenler, bu müzikte, varoluşlarının ve seksüel yaşantılarının sapkınlığını, insafsız gündelik yaşantılarının yansımasını buluyorlardı.

'Flower Power'in en sıcak zamanlarında, herkes aşktan çılgın bir halde, kendiliğinden çalıp söyleyip, Hippy 'özgürlüğü'nün ruhunu 'politik' olarak icra ederken Velvet'ler, daha düşünsel bir tarzla ve hepsinden öte gelişen olaylara dışarıdan dokunaklı bir ironi ile bakıp, sosyal yabancılaşmalarının sonucu, dünya ile selamı sabahı kestiler.

V. Underground, **Cale**, **Morrison** ve **Tucker**'den çok, duyarlılığını açığa çıkarma açısından önemi Reed'e borçludur. Grup elemanlarının birbirlerini tutmayan kişiliklerini o şekillendirdi. Yaygın bohem romantizminden grubu uzaklaştırarak, anti-romantik pop ironilerini müzikal yapıya yerleştirdi. Bu genç şarkıların imalı, ümitsizliğin doruğunda, patronoyasının aşağısında, bastırılmış acı-

ların vahşiliği, ve nihayet aşkın olanaksızlığı psikoze ile şehir cehenneminin profilini çiziyor. Bu takıntılar sadece marjin değil muhtemelen bir o kadar da güçlü bir sanatsal ifadedir.

VELVET UNDERGROUND ÇALIŞMALARI

Büyüleyici ve monoton vokaliyle Alman kadın şarkıcı **Nico**'nun da katılımıyla V.U. 1967'de ilk plakını yaptı. **'The Velvet Underground and Nico'** Albüm 4 kanallı bir stüdyoda iki günde kaydedildi.

1500 dolara mal oldu. A. Warhol bu plakta aynı zamanda prodüktörlük de yapıyordu. Kısa epizodlardan oluşan bu albümdeki efsanevi **'Waiting for the Man'** bir fahişenin ideal erkek konusunda kafasında canlandırdıklarını, 'Venus in Furs'de bir erkeğin sado-mazoist aşk yaşamını anlatır. Bu müzik Warhol tasarımlarının, Velvet tarafından geri-beslemeli teknikler ve yüksek volümle oluşturulmuş yapıdaydı. Ayrıca düzensiz tiz ve gürültülüydü. Uyuşturucunun etkisi altındaki aşın duymasal yüklenimler açığa çıkıyordu. 'Heroin' bunun en belirgin örneğidir.

Ruhsal ölümün eşiğinde, insan iç dünyasının derinliklerini Bergman sineması gibi irdeleyen, tedirgin edici şarkıları ile **'White Light/White Head'** (68) bir sonraki efsane. Daha karanlık gürültülü, daha katı yürekli, törpüleyici bir düzensizlik ve şarkıların isimleri, yükselen sinir bozukluğunu ve albümün tonunu özetliyor. Bu büyük

"Velvetler çaplı çevreler ile genişlemeyi hedeflerken, bu yıllardaki en belirgin başarısızlık nedeni -ki Velvet'lerin ünü sonradan gelmiştir- toplumun yaygın iletişim organlarından biri olan radyo istasyonları tarafından, müziklerinin içerdiği "tehlike" dolayısıyla çalınmaması, kitlelere duyurulmayarak, kapalı çevrelere mahkum edilmeleriydi. Başlangıçta Warhol ile grup arasındaki su sızmazlık, yerini anlaşmazlıkların büyümesine bıraktı. V.U tam olarak Warhol'un bir programı değildi, ancak onun çok iyi bildiği bir şekilde ortaya çıkarak, birbirlerine denk düştüler. Bu aslında rastlantısallığın büyülediği, tehlikeli bir ilişkiydi. Velvet'ler de Warhol gibi, bir an yakalamış bir sembol ya da imge satıcılarıydılar. Ancak bu pastoral sentoni, toplumsal realite karşısında geriliyordu.

ölçüde John Cale'nin çabalarıyla elde edilmiş ve en açık deneysel Velvet albümüydü. Bu çalışmadan sonra Cale gruptan ayrıldı.

1969'da 'The Velvet Underground' Cale'siz piyasaya çıktı. Elektrik Keman ve gitarda Doug Yule'nin varlığı grubun ruh halini ve soundunu farklılaştırdı. Müzik aşağı yukarı folklorik bir sadelik taşımakla birlikte sözler bulunmaz bir saflık ve ruhsal özgürlük içerisinde -özellikle **Pale Blue Eyes**- optimist bir modern ilahi gibi Junkie kültürü ve eşcinsel yaşamın sözcülüğünü yapıyordu. İlk plağın benzerliklerinden sıyrılmış, kurmaca gerçekleştirilmiş pop şarkıları ve en kibar aşk parçalarının yetkin sözcüleri olmalarına karşın, ticari ka-

dersizlik grubun yakasını bırakmadı. Bu progresiv sanatın klasik sonuydu. Velvetler öylesine ileride konumlanıyorlardı ki pop müzik, henüz onlara yetişemedi.

"Loaded" bir önceki çalışmanın tekrarı gibi görünmesine karşın, Velvet'in en sözü geçen ve tanınmış plağı oldu. Şehir gürültülerinden, insanlık durumundan, cazip duygulardan bahseden grup rafine oldu. Gökyüzüne ulaşan metro duvarlarının resminin daha uygun bir kapak olamazdı, bu plak için. Eski yapılarının ayıklanmış hali, Rock'n' Roll ve folklorik türlerin resmi geçidi, şehir yaşamı fantezilerini ve tam ölçün nükteli çalış tarzı ile iki özenli parça hemen dikkati çeker. **"Sweet Jane"** ve **"Rock'n'roll"** ki, Reed'in sonradan en bilinen ve defalarca kez tekrardan yorumladığı parçalar. Bugün "Loaded"nin halen kulaklardaki imgesel gitarları ve Reed'in unutulmaz sokak karakterleri, bu plaktan geriye kalanlar. **Loaded**

son Velvet stüdyo çalışmasıdır. 70 yılında Lou Reed ayrılıyor, hem de bir gösterinin ortasında çıkıp gidiyor.

70'te de Max's Kansas City'de konser kayıtları piyasaya çıkınca grup dağıldı. Grup dağıldıktan sonra, V. Underground adı altında eski kayıtlardan oluşan "1969,

V. Underground- Live" ve "Squeeze" adlı iki plak daha basıldı. Tucker ve Yule **"Boom Boom Band"** adlı bir grup kurdular. Nico, solo çalışmalarına devam etti. John Cale, daha sonradan Dark

müziğinin öncülleri sayılacak ve bu müziğin temellerini atacak olan, farklı anlayışların senteze girdiği solo çalışmalarında bulundu. -Lirik pop albüm "Paris 1919", Hard Rock eğilimli **"Fear"**, bir minimalizm denemesi **"Church of Anthrax"**, klasik orkestra uyarlaması **"The Academy in Peril"**, Punk çalışma **"Sabotage"** gibi... -Lou Reed ise sessizce İngiltere'ye yerleşerek solo kariyerine başladı.

LOU REED'İN SOLO KARIYERİ

Lou Reed, İngiltere'deki yeni kimliğinin inşasında, New York dışında pek tanınmamasının sancılıyla,

ilk albümü **"Lou Reed"**, aşın duygulu melodik şarkılar -**Lisa Says, I Love You, Wild Child** gibi- ve oturmamış deneyici vokaller arasında geçerek pek başarı kazanamadı. İkinci albüm **"Transformer"** (72)da David Bowie (ki Honky Dory'de Warhol ve V.U.'dan saygınlıkla sözediyordu.) hem prodüktörlük hem de geri vokal işini üstlendi. 72 yazında Reed, beraber çalışırken Bowie'nin çok etkisinde kalmasıyla, gözlerini siyaha boyaması, yeşil dudak boyası, siyah kadife giyim beraberinde gelip, Transformer'da zevk düşkünlüğünde bir yaşam ve Travestisizm doğrudan doğruya hakim oldu. Reed'in tavrı doğruğultusundaki bu tür taraflı meseleler onun için yeni değildi, fakat şimdi aradaki ironik mesafeyi koruyan, dolambaçlı, altkültür ile tespit edilmiş bir yolu İngiltere'de de seçmiş olduğunu doğruluyordu. **Transformer**'in Reed'in Velvet'teki çalışmalarından, lirikler ve müzikalite açısından daha az entelektüel ve daha pop oluşu büyük ilgi görerek iyi satmasına neden oldu fakat bir Velvet inceliğinden yoksunluk ve basmakalıp pop şarkıları, başlangıçta Reed'in ümidini kırdı. Plağın dinleyiciye kolaylıkla taşınabilen, kendini çabuk ele veren bir ifade tarzı taşıması biraz da içindeki hit parçalara bağlıdır. **"Perfect Day"** gibi aşk dolu, yumuşak, idil okuyan bir şair edasıyla söylenmiş şarkı, bize yabancı bir Reed sundu. Bu hemen anlaşılıyor ki, albümün aldatıcı sıradan dış görünüş yüzeyi ve ticari açıdan tutanabilmesinin gerekliliği idi. **"Walk on the Wildside"** kısa sürede hiç unutulmayacak bir Rock klasiği olarak, Reed'i İngiltere'de bir pop starı konumuna getirdi. Velvet'in eleştirel ve entelektüel beğeni kazanan çapraşıklığı, Reed için geçerli değildi ama bu plaktaki atmosferin dinleyiciyle buluşması için de bir engel değildi.

Bunu izleyen **"Berlin"** (73) albümü geriye dönüş gibi görünmesiyle, duygulu bir iç yıkımla örülmüş çatısıyla, sado-mazoizm ve intihar çözümlerleriyle Velvet çalışmalarının gücünü ve ruhunu özetledi. Bölünmüş şehire bir gönderme, acı dolu bir savaş içersinde ince farklardan ve cinsellik arasında oturtulmuş fakat basit seviyeli olmayan plak, ticari açıdan Transformer'a ulaşamayarak, hiç popüler olmadı. Reed, kazandığı geniş dinleyici kitlesinin karşısında, en duraksamalı ve buraya kadar en az ilham taşıyan başarısız plak **"Sally Can't Dance"** (74) ve iki Hard-Edge konser plağıyla **"Rock'n Roll Animal"** (74) ve **"L.Reed-Live"** (75) çalışmalarını sürdürdü. Bu çalışmaların ardından, tamamıyla vızılı elektronik seslerin kaydıyla örülmüş, deneysel olarak

kaydedilmiş ve diğer çalışmalarıyla hiçbir organik bağı olmayan ikili plak "**Metal Machine Music**" (75) ile kıdemli pop yıldızının manevi çöküntü içinde, artistik bir intihan oldu. Hasar görmüş kariyerini kurtarma çabasına geçen Reed'in sonraki çalışmalarının çok özenli ve matematiksel hesaplara dayandırılması, bir tesadüf değil, Metal Machine Music'in uğradığı korkunç başarısızlığın sonucudur.

Hemen ardından 76'da çıkan "**Coney Island Baby**" ve "**Rock'n Roll Heart**" adlı plaklar, Reed'in hiçbir vazgeçemediği Amerikan folk'ü ile bir çeşit **Jazz-Blues** ve **Rock'n Roll** melezlemelerinin akla yakın, yenileştirmeye çalışılmış ve dinleyiciyle kontak kaygısı ön plana konulmuş çalışmalarıdır. Her iki plakta, bilgilendirici şarkı isimleri ve yumuşak dokuları ile bir nebze "Berlin"i çağnştırırdı.

Bu sıralar, Rock'in en sancılı zamanlarıydı. New York'ta ilk dönem 70'li **Punk/Glitter**'ciler ve **New York Dolls**'un parçalanmasıyla bir daha sahneye geri gelemediler. **Jonathan Richman**, akustikleşmiş, **Iggy Pop** gözden kaybolmuş, **Mott The Hopples** ise kendini fes etmişti. Reed, Rock'ta yıllarca arpaboyu yol almışlığı karşın, kendisi için gerekli enerjiyi bulma gayretleri içinde, az sayıdaki bazı sanatçılar gibi kendini geri plana çekerek izole etti.

77 sonrasında artık asilik malıyalmış, **Post-Punk** ve **New Wave** eğilimler, açıkcası Velvet'in çocukları, bir saygı gösterisi olarak Reed ve önemli pozisyonundan, yeteneğinden çokça bözettiler. Bu saf bir şükran değil, aynı zamanda kendilerini doğuran geçmişin önemini kavratma göstergesiydi. Punk'ların dışarıya bakışları çok farklıydı. Agresif nihilistik bir tavrın altında, yaşamın anlamsızlığı ve aşka kötü bir şakadör gibi yönlendirici düşünceler vardı. Fakat Reed bir Pesimist değildi. Bir ara nihilizmin cazibesine kapılmasına rağmen şeytani kaçış yollarıyla çok azgın tersliklere inandı.

Reed'in yüzünü gerçek anlamda ağartan ilk **Post-Punk** çalışma -ki ilk **New Wave** ipuçlarını da taşıyordu- "**Street Hassle**" (78) oldu. Bu bir açık meydan okuma ve Reed'in esaslı hümanizmasına görkemli bir yeniden başlangıç oldu. Bu esnada onbir dakikalık bir seks, ölüm ve aşk araştırması, Reed'i ve Punk evlatlarının kalıcılığını duvara çiviledi. İngiltere'ye yerleştikten sonra, Yankee eleştirirnerlerinin ilgisizliğini ve soğukluğunu "**Street Hassle**" ile bir kenara iterek, korkunç önemli bir pozisyona geçti. Onun özgün yeteneğini inkar eden ve kötü sonunu görmeye hazırlanan kritikerler kar-

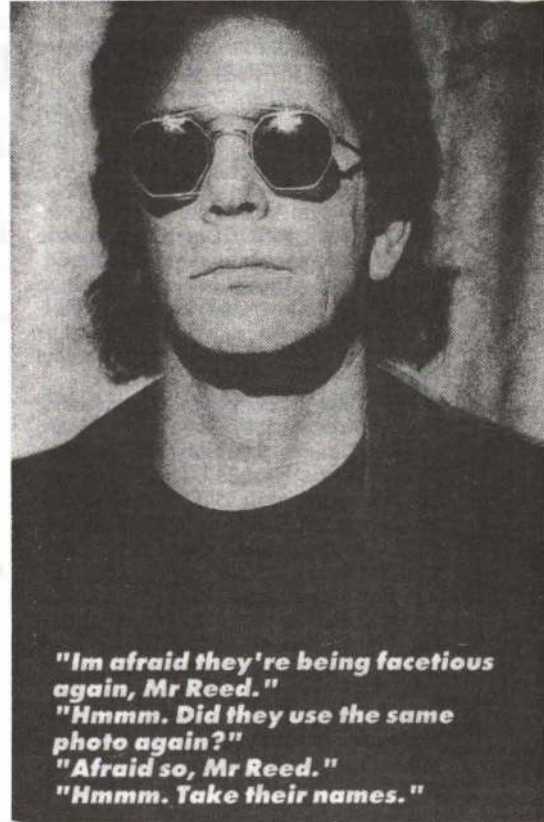
şısında zafer bayrağını dalgalandıran bu plak gerçekten şaşırtıcı bir başarıydı. Sokak kültürü ve ağzının büyüğü uygulayıcısı Reed, bunun yansıması olan yüksek poz ve megalomanlığına hiçbir elden bırakmadı, onu kurtaran sanırım bu oldu: "Bu gece çok iyiydik değil mi? Gördüğün çok iyi Rock'n Roll grubu değil miydik? Benim bu gece çaldığım gibi gitar çalan birini daha önce gördün mü? Oh arkadaşım! Şu anda gitarım bu -Roland-, bununla Rock'n Roll gitarının Date'si gibi müzik yapabiliyim. Sahnede olduğum zaman **Bach, Bartok ve Little Richard** gibiyim. Gitarla dokunduğumda kendimi yakıyorum, her an çok ateşliyim."

Street Hassle'nin ardından, onun prestijine uygun bir ikili konser plağı ile Reed, manumental varlığını iyice ortaya koyarak, kritikerlerin gözünde iyice olgunlaştığına dair iyi puanlar topladı. "**Take No Prisoners-Live**" (78) Bu konserde parçaların gerçek sürelerini arkaya kesintisiz bir ritm section koyarak uzattı ve bunun üzerine sokak kültürünün bozuk ağızlı şivelerini ve diyaloglarını yerleştirdi. Burada klavyede Michael Fonfara, saksofonda Marty Fogel, gitarda Stuart Heinrich, basta Eluard Bowles, davulda Paul Thompson'ın duyarlılığı ve vahşi duygularının tümüne sahip Michael Suchorsky, geri vokallerde ise iki kaba saba kadın, Angela Howard ve Chrissy Faith bulunuyor.

Konser "**Sweet Jane**" melodisiyle düzenlenmiş sert ve uzunca bir tanıtım bölümüyle açıldıktan sonra "**I wanna be Black**" adındaki ırksal uyum için bir ağıt olarak düzenlenmiş parçayla yumuşuyor. "**Satellite of Love**" radikal bir çalışma, yeniden düzenlenmiş, orijinalindeki kibar çekiciliği taşıyor. Yüksek gurur abidesi olan "**Leave me Alone**" kesinlikle psikoanaliz gerektiren oldukça takıntılı bir açılışla yırtıcı ve saldırgan olarak ayakta duruyor. Reed respekt gitar Roland ile bir solo için hazırlanırken, sanki önceki yılların acılarının her biri için tek tek çalışmış gibi. Gitarı hırslıyor, ısırıyor, sarsıntı geçiriyor ve bu solo siz daha adapte olmadan bitivermiş. "**Walk on the Wild Side**", repertuannın değişmez parçası. Reed ilk bölümün ortasında duruyor, bir sigara yakarak onu ön sıralarda oturan birine atıyor: "hey orospu! Walk on the Wild Side". "**Coney Island Baby**"de Heinrich'in gitarı sürüyor ve göz yaşlarını silmek için kağıt mendil kullanıyor. Parçanın tematiğinde şunlar vardır. Gece yansı tamamen yalnız kaldığınızda ruhunuzun satılığa çıktığını farkedersiniz ve yaptığınız her şeyi düşünmeye, onlardan nefret etmeye başlarsınız ve iki paralık arkadaşlarınızdan.

Evet... insan olmak için artık hiçbir şansınız yoktur.

Sonra grup, "Street Hassle" sunmaya başlıyor. Şükürler olsun ki sadece tanrı ağlamıyordu salonda. Yoksa kalabalık boğulurdu bu şarkı yüzünden. Bu, dejenerer sokak fareleri hakkında yeni bir şarkı değil, fakat tutku, ihanet, hayal kırılgılığı, ümitsizlik ve ölüm üzerine bir trajedi oluşuyla evrensel düzeyde, pop içerisinde pek az çağdaş örneği olan bir çalışma. Korkunç gücünü ve etkileyciliğini, Reed'in çoktandır yitirdiği düşünülen özgün değerlerinden alıyor. Reed'in kusursuz gözlem ve diyalog kulağı kendini parçada ustaca gösteriyor. Bu ağız bilinçsiz bir çekiciliğe sahip. Yitirilmiş ve bir daha hiç yinelenemeyecek şeyler için isyan ve kötü tahrip etme duygularını en yüksek seviyede dile getiren, üç bölümlü parçada, hipnotik ana temanın son tekarını, **Fonfara'nın Synthesizer'i** ile ayakta durarak parçayı başlıyor.

Bu muhteşem konseri izleyen "**The Bells**" (79) ve "**Growing up in Public**" (80) tekrar bir "Street Hassle" yaratma arzusuyla yapılmış fakat asla onun çizgisine ulaşamıyarak kritiker ve alıcılardan orta halli bir ilgi görmüştür. Bu çalışmalarda aşk ihtiyacının inatçı savunusunu sürdüren Reed, bir kadın bir erkek, anababalar ve çocuklar ve arkadaşlar arasında geçen sevginin, aşkın korkunç başarısızlıkları ve olanaksızlıklarını hak-

kinda umutsuz çözümlemelere girerek, artık kendi tematiğini basit klişelere indirgemiş ve gitgide inardıncılığını yitirmişti.

80: RÜZGARIN YÖNÜ DEĞİŞİYOR

80'lere değin uyuşturucu ile bir yaşam biçimi sürdürme, sanatını bunun içinden yaratabilme ve birlikte götürme konusunda Reed en iyi örneklerden biri iken -ki uyuşturucudan ölen sanatçılar listesinde, Rimbaud'dan Jim Morrison'a değin sanki bir Keith Richard bir de Reed eksikti- bir Guru öğretmeni sayesinde uyuşturucuyu bırakıp huzur dolu ve sakin bir yaşam oluşturdu. Kırkın üzerindeki yaşıyla, atletik vücutlu bedenile, tam bir Amerikalı tutkularına sahip oluşuyla -Motorsiklet ve Clint Eastwood filmleri- ve sinema oyuncusu Sylvia Morales ile evlenmesiyle tüm izleyenlerini şaşırttı. Yaşam tarzındaki bu kökten değişime planlarında da kendisini gösterdi. "The Blue Masks" (82) ta hiçbir entelektüel kaygısı bulunmayan alalade şehir adamı görüntüsündeki Reed -Average Guy ve Women ile- evrensel kadın sevgisi, televizyon karşısında, yemek masasında ve yatakta sakince sürdürülen "mutlu" aile yaşamı üzerine temaların yoğunlaşmasıyla kendi geçmişini silmeye başladı. Bir başka versiyon olan "Heroin" de aynı adlı eski parçanın tematiğini yalanladı. Kapak çalışmasını kansının yaptığı albümde, üniversite öğrencisi iken tanıdığı ve çok etkisinde kaldığı iki kişiden biri olan şair Delmore Schwartz'a -diğeri A.Warhol'dur- hümeten "My House" adlı parçayı yaptı.

Blue mask piyasaya çıktığında, Reed bir gazeteciye "ona inanmıyorsan, sevgi üzerine nasıl yazabilirsin?" derken, "Legendary Hearts" (83) hakkında bir fikir veriyordu. "Blue Mask" öncesi ve sonrasında Reed, tüm edebi ve müzikal yetenekleriyle, dört duvar arasından çıkarak dış dünyaya açıldı. Aşkı için her şeyi rizikoya sokuyordu. Fakat bu yıllar her şeyden önce, müzikal olarak bir dönüm noktasıydı. Reed uzun yıllar birlikte çalıştığı grubu dağıtarak, gitarda Robert Quine, basta Fernando Saunders ve davulda Doane Perry'den oluşan yepyeni bir üçlü inşaa etti. Bu ekip son derece verimli, "Legendary Hearts"da "Blue Mask"ın güçlü şiirselliğinin devamı idi. Açılış parçasının, bir aşk hikayesini anlatan melankolik işi iyice uç noktalara dek götürüyor. Blue Mask'ın Underneath the Bottle'i gibi... -Legendary Hearts, yumuşak ve romantik dış görünüşünün altına gizlediği hırçınlığı ile Coney Island Baby'ye yakın bir yerlerde duruyordu. Bu yıllardan sonraki çalışmaları "New Sensations" (84), "Minstral" (86) aynı çizginin devamı. 80'li yıllarda yeni dönemece girdiğinden beri yaptığı en iyi plak olan "New York" acaba bu şeylerin farkında olmanın verdiği bir prestij kurtarma çabası mı?

90'LARIN LOU REED'İ

" Bir kez ateşin içinden geçersen Alçakgönüllülüğü öğrenirsin "

GÖKALP BAYKAL

Lou Reed, son çalışması olan "Magic & Loss"a adını veren şarkıya , yani albümün son şarkısına böyle başlıyor. Bu sıralarda "Magic & Loss" artık bitmek üzere. Yaklaşık bir saattir birlikteyiz bu ilk dinleyişte. Lou "Rock & Roll Animal" Reed birazdan raftaki diğerlerinin arasına geri dönecek. Geri dönmek, evet. Ancak O, bir saattir geri dönmekten söz ediyordu. New York'lu yazar ve müzisyen Doc Pomus ve Rita'nın, artık geri dönmesi söz konusu bile olmayan iki yakın dostunun acıklı öyküsünü dinliyorduk. Yaşam ve ölüm arasındaki çizgide yaşanan incecik ayrıntılarla örülü, evet düpedüz acıklı bir öykü. Yaşam kadar gerçek olan, insanın yitişinin yani ölümünün öyküsü. İki dos-

tun mezarına konan bir buket nota, ses ve sözcükler, hepsi "Büyü ve Yitiş" üzerine ayrıntılar.

Salon boşalıyor, filmin jeneriğine atılan umursamaz gözler, ışıklar rahatsız ediyor, göz kırpmalar, hani şu daha film bitmeden yanıp ilgiyi dağıtan kırmızı "çıkış" uyan lambası, merdivenlerde istemeden itişmeler, neden bu acele, film zaten çoktan bitti!

Lou Reed 1990'larda ölümünden söz ediyor.

DRELLA, SENİN İÇİN

"Yüzler ve isimler
Keşke hepsi aynı olsa
Yüzler ve isimler
Bana sorundan başka ne verdi
Hepimiz birbirimize benzesek
Hepimiz aynı ismi taşısak
Ne ben seni kıskanırdım
Ne de sen beni"

Zorunlu bir kaçış, ta "Songs for Drella"ya. Çok da eski değil aslında, topu topu 1990. **Lou Reed** ve **John Cale**'in alçakgönüllü çalışmasından bir bölüm, elde olmadan. Yine insanlar orada. **Andy Warhol** ve diğer insanlar. Artık yaşamda olmayan diğer güzel insanlar. Tabi Andy, en çok da Andy.

Sen değil miydin Andy, o küçük kasabada doğan ve kaçıp gitmekten başka yapacak hiçbir işi olmayan. NY'da ilk günler. Kapını tüm dost olan ve olmayanlara açışın. Hani o Çek gelenekleri, insanlara verilen küçük küçük hediyeler. Ya kedilerinin içinde en çok sevdiğin Lady Sam. NY'da ilk işin.

"Çiz bakalım bir ayakkabı!" Bir? Bir gün 550 adet çizceğini kim bilebilirdi ki?

"Senin paran var,
Benim zamanım
Özgürlüğü arıyorsun,
Onu bana tanı önce
Çünkü gereken biçem bende
Ve buna gereken yalnız para
Senin ilişkilerin var
Benimse sanatım
Sen dikkatimi seviyorsun
Bense bakışlarını
Ve bende gereken biçem var
Sense insanları tanıyorsun"

Andy bir Katolikti, etikle yoğrulmuş. Çalışmaya tapardı adeta. Çalışmak, en önemlisi çalışmak. Durmadan, yetinmeden üretmek. **Lou Reed**'den dinleyelim bir de:

"Bana tembelsin dedi
Ben gencim dedim
Kaç şarkı yazdın dedi
On dedim, gelgörüki sıfırdı
Sonsuza dek/
genç kalmayacaksın
Elli tane yazmalıydın
Çalışmak budur işte
En önemli şey çalışmak
Büyük işler başarabilirsin
İnsanlar bunları sever
Kaba sözlü şarkılar
Hepsini aynen kaydet"

Hep klasiklerle çatıştılar. Kent, kaos ve pisliği içinde kendi estetiğini anyordu, bu yüzyılın kendine özgü estetiğini. Metro vagonlarına atılan ve her istasyonda bir öncekini tamamlayan sprey darbeleri. İlkel ve deneyimsiz teknikleri. Gökyüzünde yıldızlar, herkes bir yıldızdı. Hollywood'dan çağırmasınlar ne gam. VU'lar haftada beş film yapıyordu, her şey doğaçlamaydı ama çılgınlıkla gerçekte hiç değilse. Yüzler ve isimler ve

görüntüler. Yinelenen görüntüler, bir yağlı boya tablodan fırlamışçasına görüntüler ve yinelenen, devinen doğal veya yapay ya da sanal görüntüler. Görüntülerin duygulan yok derler, gelgör ki çok derin anlamlar neden olmasın? Bir görüntü en duru duygulan neden kıskırtmasın? Yeni bir anlam sergilemek için görüntü neden bir kez daha yeryüzüne çıkmasın?

"Ben ne rasgele fırça sallayan
Kentli bir idiot savant'ım
Ne Sfenks'im/
ne de bir muamma
Ne cızıyorsam, çok sıradan
Ne eskiyim/
ne de çağdaş bence
Düşündüğüme bile/
inanmıyorum
Önemli mi ne düşündüğüm
Görüntüler/
ard ardarda yineleniyor"

Songs for Drella'dan dizeler ve görüntüler. Sonra **Emily Solanis** asansöre biner, göze göz diş diş, adalet yerini bulmalıdır. **Lou Reed**'in en büyük esin kaynağı, ona ilk ivmeyi veren, bildiği yolda yürümesinde, kimseye hele medyaya ödün vermemesinde en büyük öğretmeni; kaçtığı, silmeye çalıştığı, evlilik partisine bile çağırmadığı, ölüm döşeginde yalnız bıraktığı **Andy Warhol** yoktur artık.

Bir elektrik gitar, bir piano ve bir viola, artı iki ses, klasik vokal teknikleri ile tartılması güç iki ses.

"Andy, bak benim
Ne zamandır görüşmedik
Keşke yaşadığın günlerde
Daha çok konuşabilseydik

...
Evet Andy, gitme vakti geldi
Umarım sevmişsindir/
bir biçimde
Bu küçük gösterimizi
Biliyorum biraz geç oldu
Ama ben böyleyim işte
Selam, bak benim
lyi geceler Andy
Hoşça kal Andy"

İşte **Lou Reed** ve **John Cale**'in adeta günah çıkarttıkları, hüznün hezeyanla Rus ruleti oynadığı "**Drella**". Yıl 1990.

BÜYÜ & YİTİŞ

Bugün 1992'den bir gün ve yine ölüm. Ölümün kalanlarda bıraktığı yaşam deneyimleri. Çok az sanatçı, yaşam deneyimlerini **Lou Reed** kadar canlı biçimde izleyicileriyle paylaşmıştır dersek pek de yanlış olmayız.

"**Magic & Loss**" çalışması, "Drella"dan farklı olarak, anlatım öğelerinin tümünü duygulardan süzerek verirken, melankoliye varan bir ruhsal yapı haline bürünüyor. Giderek tanıdıklaşıyor. Konulann ayrıntılan zenginleştikçe anlatım da giderek yalınlaşıyor.

"Yaşam mayonezli bir soda
Ve yaşam mekansız bir boşluk
Ve yaşam/
dondurmalı bir beykın
İşte benim için sensiz yaşam"

Nasıl bir büyüdü bu, yitişle kol kola giren? Yoksa didişen? Ya da? Gerçekten o kadar kınlgan mıydık ölüm karşısında? Ve son çare miydi? Kanser eşittir ölüm mü? Değil, en azında on yıldır değil, ama garantisi var mı? Bir gün mucize bekletmeyi biliyor halen. Mucize yok mudur acaba? Ya büyü? Bu kılıç daha ne kadar başımızın üzerinde sallanacak, başka bir "haklı" nedenle ölmeye, özetle gerçek anlamda yitmeye zaman bulana değin.

Doc ve Rita, iki Nisan ayı arasında yitirilen iki dost ve iki Nisan arasında yaratılan "**Magic & Loss**". Yaşam ve ölüm, bu ikisinin arasında denetimsiz bir sınır kapısı: intihar belki de. **Lou Reed** iki dostunun son günlerini izlettiriyor, acılann sona ermesi için beklenen mucizeyi, yaşamı kısaca kestirip atmayı; izlettirirken de çok yakın geçmişe döner gibi. Yolculuk aslında denize savrulan küllerle bitiyor.

"**New York**"dan tanıdığımız bir sound, "**Songs for Drella**"da alıştığımız bir hüznün ve "**Büyü ve Yitiş**". Bu akşam **Lou Reed**'i dinliyoruz.

BÜYÜCÜ

Büyücü, büyücü
Al beni kanatlarına
Ve...sessizce
Bulutların arasından uçur
Üzgünüm, çok üzgünüm
Edecek duam yok
Yalnız sözcükler
Kaçırabilir buradan beni

Büyü gerek bana
Kaçmam için uzaklara
Beşe kadar saysam da
Dönüp baktığımda
Gitmiş bulsam kendimi
Aşmış fırtınaları
Ve huzur içinde uyanmış

Kurtar beni bu bedenden
Yanımda kımıldanan/
bu kütleden
İteyim bu bedeni uzaklara
Bakamıyorum kendi yüzüme

Nefret ediyorum
Bu acı dolu bedenden
Tükeniyorum yavaş yavaş
Hastalıktan

Büyücü al şu ruhumu
İçim genç ve cap canlı
İçim hâlâ yaşıyor
Yalvarırım götür beni
Yapacak ne çok iş var
Ve henüz çok erken
Yaşamın bitmesi için
Bu beden aptalca
Çürüyüp gitmesi için

Beni yaşama döndürecek
Bir büyü istiyorum
Bir mucize istiyorum
Ölmek istemiyorum
Korkuyorum uyumaktan
Bi daha uyanamamak var
Bir daha varolamamak var
Korkuyorum/
gözlerimi yummmaktan
Ve yok olmaktan
Sisin içinde kaybolmaktan

Her kimsen...lütfen duy beni
Ellerim tutmuyor
Bir fincan kahveyi bile
Güçsüz parmaklarımdan
Her şey kayıp düşüyor
Oysa içimde genç ve güzelim
Bitmemiş şeyler doluyum
Ve giderek kesiliyor soluğum

Doktor, ne sen bir büyücüsün
Ne de ben bir inanan
Kaderin verdiğinden
Fazlası gerek bana artık
Mucizelere inanmak istiyorum
Sayılara değil bugün
Bir büyü istiyorum ki
Alıp götürsün beni

Bir büyü gerek bana
Kaçmam için uzaklara
Bir büyü gerek bana
Kaçmak için uzaklara
Bu yıldızlı gecede
Beni görmeye gelecek
Yerini dolduracak
Yıldızların, ayın, ışıkların
Güneş çoktan batmışken
Aşırarak beni fırtınadan
Ve huzur içinde uyandıracak

Fırtınanın içinden geçiyorum
Ve...hu-zur...i-çin-de.../
u-ya-nı-yo-rum

HARRY'NİN ARINMASI

Aynaya baktığında Harry
Gördüğünü hiç sevmeyi

Annesinin yanakları
Babasının gözleri
Üzerine çöken her gün gibi
Gelecek de parlak değildi
Ana-babasına benzemişti işte
Son hayal kırıklığı

Düşün altından çıkarken Harry
Gözüne kendisi ilişti
Saçsızlaşan bir kafa
Saçma sapan bir tümsek
Kaptı jileti ve başladı traşa
Ve düşünüyordu:/
Ah biraz farklı olsaydım
Biraz daha güçlü,/ /
biraz daha ince
Böyle bir burnum olmasaydı
Bu kafama yapışık kulaklarım
Hep babamı hatırlatan
En ufak bir anı kalmamalı
Son hayal kırıklığı

Aynaya bakarken Harry
Kendisini/
Vincent Van Gogh'a benzetti
Burnunu uçururdu/
ani bir darbeye
Ve yaptığından pek hoşnut
Bir çizik attı çenesine
Her zaman/
bir gamzesi olsun isterdi
Tüm hayallerin sonu

Sonra gözlerini dikti Harry
Bacaklarının arasına
Olanaklar yelpazesini düşündü
Yeni bir yüz, yeni bir yaşam
Geçmişten/
hiçbir anı kalmamış
Ve kesiverdi boğazını
Bir kulağından diğerine

Öksürerek uyandı Harry
Canını yakıyordu dikişleri
Doktor gülümsedi bir köşeder
Yaşamını kurtardık oğlum
Ama bir daha asla
Eski haline/
benzeyemeyeceksin
Bunu duyduğunda Harry
Başladı gülmeye
Bunu duyduğunda Harry
Başladı gülmeye
Canı daha çok yansa da
Gülüyordu Harry
Son hayal kırıklığı

BÜYÜ VE YİTİŞ

Bir kez ateşten geçtiysen
Alçak gönüllülüğü öğrenirsin
Ve kurtulursun/
kuşku labirentinden
Alçakgönüllülüğü öğrenmezsen
Işıklar seni kör edebilir
Kimse buna inanmasa da

Kibiri, sızıyı aşarsın
Peşini bırakmayan/
bir geçmiş de
Ve en iyisi/
şansa umut bağlama
Geç ateşin içinden,/ /
kavuş ışığa

Ateşin içinden geçerken
Salla doğru salla elini
Silip atacak çok şey var
Kafanda bu ölümcül kuşkuyla
Kimse yardım edemez sana
Çok güçlü olmak zorundasın
Sıfırdan başlayacaksın çünkü
Bir daha ve bir kez daha
Ve duman dağıldığında
Sönmüş bir ateş olacak
Karşında dim dik duran

Derler ki/
kimse bunu başaramaz
Oysa sen istiyorsun
Ama Shakespeare olamazsın
Ne de Joyce unutmaz
Peki geriye ne kaldı
Yalnız kendin olmak değil mi
Ve de acı veren bir hırs
En baştan başlamalısın
Bir kez daha ve o anda
O gözalcı ateş
Yeniden alevlenir

Alçakgönüllülüğü öğrenirsen
Mide bulantılarından da/
kurtulursun
Bir tarafa bırakınca
Hep ben bilirimciliği
Sinirlenmeyi ve/
kendinden şikayeti
Geçmiş gülünç gelmeye/
başlayınca
O zaman/
büyünün tadına varırsın
Ve kendi savaşını/
kazanabilirsin
Görülsün ki bu ateşin adı/
tutkudur
Ve önündeki bir kapıdır/
duvar değil

Ateşin içinden geçerken
Ateşin içinden geçer gibi
Hatırlamaya çalış onun adını
Dudaklarını yalayıp duran
Alevlerin içinden geçerken
Hep aynı kalamazsın
Ve eğer evin yanarsa
İlk iş o kapıya koş
Fakat alevleri söndürme
Her şeyde biraz büyü vardır
Ve bazı yitiler/
her şeyi toparlar

MAGIC AND LOSS (MMY)

Livaneli

ve Köşe Müzişyenliğı Üzerine

KADİR ÇÖPDEMİR

Bundan 10 yıl önce, TV'de hâlâ "Yerli Malı Haftası" kutlamaları haber oluyordu (Şimdi kibritimiz bile dışarıdan geliyor, ne güzel), Bundan 10 yıl önce, her başarılı insanın mutlaka sahtekarlık yaptığına inanıyorduk (Şimdi eminiz), Bundan 10 yıl önce insanlar giysilerinin markalarını göstermeye utanıyorlardı. (Şimdi Levi's ve Benetton'a takılmayan adamdan sayılmıyor), Bundan 10 yıl önce, bir Volkswagen kaplumbağa arabaya sahip olmak bile lüks, dolayısıyla "ayıptı" (şimdi ayıp değil ama ulaşılması zor), Bundan 10 yıl önce, Cumhuriyet gazetesi, hâlâ ofset teknolojisiyle, emperyalizm arasında bağlantı kuruyordu (Şimdi Sabah gazetesi, "Amerika'lı" de-

likanlılarıyla milliyetçilik yapıyor), Bundan 10 yıl önce, entelektüel hayatta, "satır aralarını okumak" gibi bir kavram vardı (Şimdi okumuyoruz bile)... Eski Cumhuriyetçi, hızlı Sabah'çı İsmet Berkan'ın, Aktüel Dergisinin 41. sayısında yer alan "Yaramaz Öğrenci Öğretmen Oldu" başlıklı yazısının kimi cümleleri ve bizim parantezlerimiz bunlar. Prim hak ettiren bir yazı, Berkan'a özel tebrikler... Sevgili meslektaşımızı, "Yılın yağdanlığı" veya "Ne yapalım ağbii ekmek parası yaaa..." yarışmasına önlerde bir yerden aday gösteriyorum.

Şimdi Stüdyo İmge ve müzikle bunların ne ilgisi var diyeceksiniz? Arzedeceğim, çok ilgisi var... Sayın Berkan'ın listesine ilaveler yapmakla başlayalım: Bundan 10 yıl önce, sivil değildik, hâlâ da değiliz. Bundan 10 yıl önce, başka tabularımız vardı şimdi başka... Bundan 10 yıl önce doğaya önem vermezdik, hâlâ vermeyiz. Bun-

dan 10 yıl önce sinik, kaba ve duyarsızdık, hâlâ da öyleyiz. Bundan 10 yıl önce bu denli irticai, şoven ve dar görüşlü değildik, ama şimdi böyleyiz. Bundan 10 yıl önce protest tavırlı insanlar başka türlü davranırlardı, şimdikiler başka türlü davranıyor. Protest tavrı şimdi "kıldan, tüyden" olmaya başladı.

Mesala İrlandalı, kadın ve müzisyen olanlar saçlarını kestirmeye, "İrlanda'lıları seven" ilgin'li ve erkek olanlar ise bıyıklarını yok etmeye başladı bu dönemde. Sonra müzisyenler, köşe yazarlığına soyunarak hem köşe yazarı, hem "köşe müzisyen" oldular. Onlar (köşe müzisyenler) her yaptıklarını, "içtenlikli" yaptıklarını iddia ettiler. İçtenlikli müzikler ürettiler, içtenlikli yazılar yazdılar ve kararlar aldılar. **Mesala "Popüler şarkı formuna gerek var mı, benim hâlâ bunu yapmam gerekiyor mu ve**

ben bunu bir yere götürebilir miyim? Bu noktada kuşkular baş gösterdi. İşte bu sefer sazi biraz daha az, daha fazla ya da elektromiği biraz daha az, daha fazla, ya da, davulu az ya da fazla gibi yeni sound deneyişleri... Ama bunların hepsi artık yapılmış olan dairenin içinde kalıyorlardı. Bu yapılmış dairenin içinde kalan beni kişilik olarak çok sevindiren bir durum değil. (Boom Müzik, Ağustos 1990)" dedikten iki yıl sonra, aslında yapacak bir şeyleri olduğunu anlayıp (para kazanmak gibi), popüler müziğe döndüler. Tabii böylesi açıklamaların ardından, köşe müzisyenlerin senfonik tarzlı eserlerinin, çok fazla iş yapmayarak çuvaldadığını ve yaşanan tiraj kaybının, popüler müziğe ricat edilerek telafi edilmeye çalışıldığını düşünmek olsa olsa kötü niyet olur. Bu yazı, köşe müzisyenlerin iddialı "içtenlik" pazarlamalarından rahatsız olunarak kaleme alınıyor...

Köşe müzisyenler yıllardır aynı çizgide ürettiklerini, yeni bir yemek gibi ısıtıp ısıtıp önümüze sürüyorlar. Bizler bunları, epeyce yedik ve epeyce yiyeceğe benziyoruz (afiyet olsun). Artık yapılanın adı üretim değil, tekrardır. Yaptıkları işler ilgi çekebilir, etkin oldukları medyalar, bu işleri yeni ve olağanüstü şeylermiş gibi pom-

palayabilir, ama bunları "liberal", "içten" ve "insani" maskelerini takarak hububat pazarlar gibi pazarlamazlar mı, bu bizi isyan ettirir...

Değişimin, doğanın en temel kuralı olduğunu bilmeyen var mı? Hele şu dünyada, hele şu son yıllarda... Ama değişimin kendine özgü asaletini kavramayan ve bilmeyen çok insan olduğu açık. Hangi insani değerimiz katmerlenerek gelişiyor ya da kültürel, toplumsal ve ahlaki bilmediğimiz hangi değeri artık bilir ve taşır olduk. Köşe müzisyenimiz bazında yaşanan değişim başkadır. O samimiysiz samimiyetleri oynuyor. "Pörsümüştü kenar mahalle sosyal demokratları" ve "Juliana's çıkışlı demokrat yuppie"ler onun bu kötü oyunculuğunu hâlâ yutabilir, ama filmin bitmesine az kaldığı aşıkardır.

Madalyonun bize bakan yönü, yoğun entelektüel düzey, sahip olunan insani değerler silsilesi, çağdaş ve kentli bir çehre, demokrat bir kişilik ve belki hepsinden önemlisi "içtenliktir". Pekiyi diğer yüz? Diğer yüz hiç içaçıcı değil: Hakkında yazılan kitabı hasır altı ettirir, kızını eleştirenler plakçısı ile fırça attırır, kentten ziyade köye yakındır (Kent bedenini satın almıştır fakat ruhunu asla...), ve en önemlisi samimiysizdir.

İşkenceci polisler, içten va-

tansever duyguları ile yapıyorlar ne yapıyorlarsa. Abazan mağdalarımız içtenlikle cinsel bunalımları nediyle kadınlara sarkıyorlar. Patronlarımız parayı içtenlikle sevindikleri için vergi kaçırıyorlar. Ama köşe müzisyenimiz, hem her şeyin satılık olmasından rahatsız olup, hem (Venedik'li, Messen'lere borcunu ödeyen ressam hesabı) kendilerini köşe yapan medyaya marş bes-teleyebiliyor. Aynı köşe müzisyen, insanların sefer taşı gibi evlere tıklıp kalmasından rahatsız olup bunu içtenlikle anlatabiliyor şarkısında. Ama bu rahatsız oluş insanlar adınadır. Yoksa kendileri "birey" bazında bu sorunu aşmıştır, Tarabya'da oturur (ya da Etiler miydi?, yok Ada'ydı galiba, Paris'te olabilir, belki de hepsi...) Bazen şirket yöneten cücelere kızar, çünkü o cüce değil, "dev cüsseli" şirket yöneticilerinden hoşlanır.

Çok mu etik takılıyor? Ne yapalım köşe müzisyenimiz dostluk, şeref ve namus gibi en baba etik değerlere sıkı sıkıya bağlı ve bunların satışa arz edilmesinden alabildiğine rahatsızdır. Bu rahatsızlığını en basit şekilde lanse etmesini bilir. (Burdaki rahatsızlık kötü şarkı anlamına çekilebilir, bizce bir beis yok). Galerisi, dünya isimleri ile yapılan yürüyüşler ve doğum günü partileri ile doludur. Ustinov'la yapılan yürüyüşlerin, Theodorakis ile yapılan doğum günü partilerinin ifade edilmesinin daha fazla saygınlık ve karizma kazanmakla ilgisi yoktur. O sadece sıcak dostluklarını anlatır. Tıpkı bizim kasaba mukallitliğinden talk showculuğa soyunmuş erbabımızın sıcak dostlukları gibi... Tabii onun dostlukları bunlara benzemez. İlişkiler daha üst düzey ve entelektüeldir. (Hiç bakkal veya kabzimal ahbabı yok mu acaba?)

Köşe müzisyenimiz elitizmi sevmez. Hayatın suyunu kevser şarabı

misali içmiş adamdır. Zaman gelir avama kızar, zaman gelir aydınlara bozulur. **Baba isminin pazar malı yapılmasına içerler ama ilk adını kullanmaktan da hoşlanmaz. Sonuçta bir kısım yurttaşın (dinsel inanışlarından dolayı) kıl kaptığı bir isimdir ve bu yurttaşların oluşturduğu pazar hayli büyüktür. Ne gerek vardır yani? Hem onların ezgilerini kullan, hep kıl kaptıkları ilk adını. Hayat bir tercihler dizgesi değil mi?**

Köşe müzisyen, müzikal tarihini sosyo-politik gerçeklerle başarılı biçimde öpüştürebilir. Toplumsal ivmeler yükseldikçe onun da ivmeleri yükselir, indikçe onunkiler de iner. **Gelen toplumsal dalgalara göre yüzdeki mask değişir.** (Sanki benim öyle değil mi? Ama dostlar, ben işin samimiyet tarafındayım, niye bunu köşe müzisyenlerimiz de dahil olmak üzere cümbür cemaat kabullenmiyoruz?) Mesela köşe müzisyenimizin son maskı liberal ve bir parça aristokrat, bir parça burjuva düşüncesi ve yaşamıyla tatlandırılmış yeni bir modeldir. Eleştiriye açık görünür, özgürlüklerin ve çağdaş tutumların adamıdır. Ama kimi feodal değerleri de yadsımaz (en azından kendi içinde). Eli kolu uzundur, hakkında yapılacak olumsuz eleştiri ve yargıları anında yok etmek gibi bir ilkesi vardır. Örneğin kendisiyle ilgili kitabı kimi bölümlerini sevmediği için anında piyasadan yok ettirebilir.

Dostumuzun müzikal hayatta finale doğru koşar adımlarla gitmesinin yegane nedeni, kreatif gelişkinliğinin tükenmesiyle açıklanabilir. **Vokali tartışma götürmez bir yargıyla kötüdür.** Ara sıra şık tevazu oyunları ile bunu kabul eder. **Kendisini zirveye taşıyan iki albüm vardır ki, bestelerin orjinalitesinden ziyade düzenlemelerin olağanüstü zenginliği ile liste başını yakalamışlardır. Nazım Türküsü ve Atlının Türküsü, Atilla Özdemiroğlu'nun aranjörlük kariyerine altın harflerle yazılmış, köşe müzisyenimiz de köşeleri, o devirlerden dönmeye başlamıştır.**

İnsan, ötesiyle berisiyle, gerisiyle ileriyle insan değil mi? Köşe müzisyenler neden kendilerini bu

günkü koltuklarına (bir biçimde) oturtan geçmişlerinden rahatsız olurlar. Neden "Ben hep böyleydim, millet beni yanlış anladı" safatasının arkasına gizlenirler.

Ajite değeri yüksek o marşları benim dayım mı yapmıştır? Neden şov yapmadıklarını iddia ederler? Beş gün süren bir konser maratonunda, her gün "bugün benim doğum günüm" tiradı çekmek şov değildir de nedir? "Benim sürdürmekte yarar görmediğim biçimi, işte satıyor, para kazanır diye yapmam büyük bir samimiyetsizlik olur. Ben hiçbir zaman samimi olmayan bir şey vermedim insanlara. Şimdi de vermeyeceğim" (Boom Müzik, Ağustos 1990) dedikten iki yıl sonra üretilen popüler şarkılar nedir? **Yenilik diye önümüze konulan reggae'nin en basit formasyonunun bilgisayar destekli hali mi olmalı?** Köşe müzisyenimizin bugün eriştiği müzikal boyutun, çamur attığı "gelişkin arabeskçilerden" daha zengin olduğunu kim iddia edebilir.

"Gelişkin arabeskçiler"de kreatifitesi köşe müzisyenimize çok yakın işler üretiyorlar. Belki onların ürünleri daha çok "doğu" koktuğu için köşe müzisyenimiz cephesinde kabul görmüyor? Sonuçta kendisinin batı kokması çok bir şeyi değiştirmiyor. Çıkış köydür ulaşılan nokta varoşlar. Belki senfonik tarzdaki devamlılık onu metropolün göbeğine getirirdi, ama devam etmedi, edemedi. Köşe müzisyenimiz kır ile bağlantısını koparamadı.

Köşe müzisyenin kentli görünüm ve düşüncelerini ve kimilerine göre ürünlerini, köy kökenli değerlerle karşılaştırmak zor gibi görünüyor ilk bakışta. Ama biraz derinliğine indigimizde karşımıza çıkacak olan şudur: Aşık geleneğinin iki tezahürü var. Biri resmi ideolojiyle uyumlanmış ve alabildiğine donuklaşıp, Yurttan Sesler Korosu'na sabitlenmiş hali. Bir diğeri ise pazara sunulabilmesi için iyi ya da kötü poplaştırılmış ve her türlü medya ile meşrulaştırılıp revize edilmiş hali. Sonuçta biri daha yontulmamış diğeri daha incelikli iki ayrı sunum... Bu geleneğin biricik önemli devrimini Ruhi Su yaptı. O revize etmedi, sabit haliyle kullanmadı, yüzde yüz değiştirdi. Köşe müzisyenimizin yaptığı ise işi ezgi boyutundan yakalayıp popüler hale ge-

tirmek. Altyapısı güçsüzdür. Ve bu güçsüzlük tercihlerinden ziyade becerememesinden kaynaklanır. Zaten bu nedenle popüler müziğe dönmüştür, zaten bu nedenle senfonik tarzı başaramamıştır. **İşte Crossroads, sıradan bir New Age çalışmanın ötesine geçemeyen, popüler ürünlerinin söz kısımları kaldırılmış hali...**

İyi şarkıları vardır kuşkusuz. İyi albümleri vardır... **Ama özellikle son dönem ürünleri "özelliksiz" ve "kolay" işlerdir.** Özellikle kimi medyaların pompalamasına bakmayın siz. **Kulağımıza aşına ve kolay armonik kalıplar üzerine oturtulmuş, aranje başarıları...** Karmaşık ve zengin olan popüler ola-

"Yenilik diye önümüze konulan, reggae'nin en basit formasyonunun bilgisayar destekli hali mi olmalı? Köşe müzisyenimizin bugün eriştiği müzikal boyutun, çamur attığı 'gelişkin arabeskçilerden' daha zengin olduğunu kim iddia edebilir?"

maz, ya da popüler olan basittir gibi bir mantık ne derece gerçekçi bilemiyorum. **Ama bildiğim bir şey var,** köşe müzisyenimiz müzikal hayatının en tikanık dönemini yaşıyor. Hele ki şu son albüm...

Müzikal atraksiyonları itibariyle kocaman bir hiç. Kısır bir altyapı, samimiyetsiz bir içerik ve kötü bir vokal... Bir Nehir Gibi'de devrim marşlarının soğuk ve yetersiz havasını anımsatan bir çizgi. Bana bir Şarkı Söyle'de yalınlık adına yaratılan basitlik, Her Şey Satılık'da solcu avcılığı, Kısa Hikayeler'de pasaj pasaj bütün bir geçmişinin tekrarı var. Bütününde hiçbir şey yok. Fakat köşe müzisyenimiz samimi demeçler vermeye devam ediyor. Bir de dediklerini yapsa, her şey daha hoş olacak galiba.

STÜDYO İMGE'DEN

MERHABA ARMAĞANLARI

Her Stüdyo İmge okurunun sıkı bir müziksever ve aç "bir müzik okuru" olduğunu düşünüyoruz. Bu bağlamda size her sayımızda sadece ve sadece müzikle ilgili kimi armağanlar sunmak istiyoruz. İşte ilk sayı armağanlarımız.

GÖZDE SÜPER MÜZİK MARKET'DEN

1 STÜDYO İMGE OKURU'NA SANCHEZ Marka klasik gitar

TEKNİK ÖZELLİKLERİ SANCHEZ- 30

- Klasik Gitar
- Öğrenci Gitarı (Öğrenci Gitarlarının En İyisi)
- İspanyol El yapımı
- Ses özelliği: İspanyol Gitarlarına has kalıcı sese ve özellikli ses rengine sahip olup, öğrencinin elinden bırakamayacağı bir gitar.
- Telleri naylon, ipek üzerine sarım.
- % 100 masif.

MMY, YONCA PLAK, UZELLİ PLAK, KALAN MÜZİK, ADA PLAK ve TOPKAPI PLAK'TAN

STÜDYO İMGE OKURLARINA 100 ADET KASET

- 10 okura **Red Hot Chili Peppers** / Blood Sugar Sex Magik (MMY)
- 10 okura **Gun** / Gallas (Topkapı)
- 10 okura **The Cure** / Wish (Yonca)
- 10 okura **Cin Gibi** / Asım Can Gürbüz (Kalan)
- 10 okura **Dipten ve Derinden** / Kesmeşeker (Kalan)
- 10 okura **Tırışkadan Nağmeler** / Seyir Defteri (Kalan)
- 10 okura **Dünden Yarına** / Grup Yorum (Kalan)
- 10 okura **Rools 4 Fools** / Dr. Skull (Ada)
- 20 okura **Mavi Sakal** / ÇektirGit (Uzelli)

KORSAN YAYIN'DAN

25 STÜDYO İMGE OKURU'NA Jim Morrison kitabı

STÜDYO İMGE YAYINLARI'NDAN

25 STÜDYO İMGE OKURUNA Dünden Bugüne Blues kitabı

Katılmak isteyen okurlarımızın, en geç 15 Haziran 1992 tarihine kadar elimizde olacak şekilde, Stüdyo İmge
Zeynep Sultan Camii Sok. No:21 Cağaloğlu / İSTANBUL
Adresine yandaki kuponu göndermeleri gerekiyor.

STÜDYO İMGE ABONE KAMPANYASI

1. SAYIYA ÖZEL

Stüdyo İmge'nin en önemli dayanağı okurları olacak. Dergimiz bir yayın tekelinin ya da çok güçlü bir grubun parçası değil. Dolayısıyla varlığını devam ettirebilmesi birebir okuyucunun desteğine ve ilgisine bağlı. Açtığımız abone kampanyasına katılmanız, hem Stüdyo İmge'yi çok uygun şartlarda edinmenizi sağlayacak, hem de abone servisinin dağıtacağı birçok armağanın sahibi yapacaktır. İşte abone koşulları ve armağanlarımız.

Abone alacak okurlara abonelik ederinden fazla armağan

12 Aylık Abone Bedeli: 180.000 TL

6 Aylık Abone Bedeli: 100.000 TL

- Görkemli Kaybedenler / Leonard Cohen (Roman)
- Dünden Bugüne Blues / Derleyen: Erdal Göksoy (İnceleme)
- Filler Mezarlığı / Zühtü Bayar (Roman)
- Komikaze / Erdil Yaşaroğlu (Karikatür)
- Harala Gürele / Mehmet Çağçağ (Karikatür)
- Seks Hakkında Bilmek İstedikleriniz / Woody Allen (Mizah)
- Kayıp Anahtar / Ayşe Yunus Altiner (Öykü)
- Kent Kitabı / Başar Başarır (Öykü)
- Beatles / Nota ve Şarkı Sözleri
- 2 Sürpriz Kaset
- 1 Takım Stüdyo İmge Kartpostali

- Dünden Bugüne Blues / Derleyen: Erdal Göksoy (İnceleme)
- Görkemli Kaybedenler / Leonard Cohen (Roman)
- Harala Gürele / Mehmet Çağçağ (Karikatür)
- 1 adet sürpriz kaset
- 1 Takım Stüdyo İmge Kartpostali

AYRICA

İlk 100 Aboneye

1 Adet Leman Cildi ve STÜDYO İMGE T-SHIRT'Ü

Kampanyaya katılmak isteyen okurlarımızın en geç 1 Temmuz 1992 tarihine kadar elimizde olacak şekilde yandaki abone formunu ve para makbuzu fotokopisini

"Abone Kampanyası" başlığıyla Stüdyo İmge adresine göndermeleri gerekiyor.

(Levent Erseven'in 345972 no'lu posta çeki hesabına, T.İş Bankası Çağaloğlu Şb. 179603 no'lu, Yapı Kredi Bankası Çemberlitaş Şb.28281-4 no'lu hesabına abonelik ederini yatırabilirsiniz.)

OKUR- "YAZAR" SAYFASI

Müziği yazmak ve diğer insanlarla tartışmak isteyip, kendinizi iyi ifade edebileceğiniz uygun kanallar bulamıyorsanız, yazdıklarınızı Stüdyo İmge Okur-"Yazar" sayfasına gönderin. Konu ve üslup sınırlaması yok. İstedığınız konuyu, dilediğiniz üslupla yazabilirsiniz. Hatta Yayın Kurulumuzun uygun bulması sonucu yazılarınız iç sayfalarda bile yer alabilir. İki daktilo sayfasını geçmeyecek boyuttaki yazılarınızı en geç her ayın 15'inde elimizde olacak şekilde Stüdyo İmge adresine Okur-"Yazar" başlığıyla gönderebilirsiniz.

PANO

Pano, Stüdyo İmge okurlarının ücretsiz ilan sayfası olacak. Arkadaş arayanlar, eşya alanlar, eşya satanlar ve mesaj gönderenler bölümlerinden oluşaca Pano'ya katılabilmeniz için Pano kuponunun doldurup en geç her ayın 15'inde elimize geçecek şekilde Stüdyo İmge adresine "Pano" başlığıyla göndermeniz yeterli.

TÜKETİCİ KÖŞESİ

Bilinçli müzik tüketicisinin, müziğin her boyutta üretimini de bilinçlendireceğini düşünüyoruz. Müzik tüketicileri, müziği tüketirken karşılaştığınız her türlü sorunu bize yazın. Konserlerdeki ses tesisatı bozukluklarından, yerli ve yabancı albümlerin kayıt kalitelerine, sizi rahatsız eden her şeyi yazabilirsiniz. Bu sorunları ilgili mercilere ulaştırıp, haledilmesi için elimizden geleni yapmaya çalışacağız. Tüketici köşesine göndereceğiniz mektupları her ayın en geç 15'ine kadar elimize geçecek şekilde Stüdyo İmge adresine "Tüketici Köşesi" başlığıyla göndermeniz yeterli.

NEW YORK GHETTO'LARINDA UYUŞTURUCUDAN SONRA PARA EDEN TEK META:

RAP

CEYHUN CANBAZOĞLU

Rap... Harlem, Bronx ya da Queens sokak argosunun sözlük dolduracak kadar sofistike hale gelip, yeni bir zenci dilinin oluşumu belki. Ya da discolarda dans ederken -mezeniyetine tüketilen, müzik endüstri'sinin zenci kölelerine hazırlattığı yeni bir -eğlencelik-. Shabba Doo bir teenager ya da müzikal tercihlerini müzik market tezgahlarına teslim edebilen bir araba teybi dinleyicisi.. Onun için hiç farketmez. Rap, kilometrelerce uzunluktaki kelimelerle dolu yollarında yasaklar, çılgınlıklar, tehlikeler ve yüksek idealler tabelalarından birine sapmanız için müzik peygamberleri göndermeye devam ediyor.

"M

üziksel üretimin ve müziksel tüketimin kapitalist süreç tarafından özüm-senmesi sonunda müzik şeyleşmiş ve rasyonelleşmiştir." Ünsal Oksay'ın 1982 yılı basımı "Müzik Ve Yabancılaşma" adlı kitabının "Müziğin

üretilmesine ilişkin koşullardaki değişimler" adlı bölümün girişinden bir alıntı. Müziğin üretimiyle birlikte tüketimi de -yeni oluşumların- sistem içerisinde filizlenip ticari bir -meta'ya dönüşmesi 18. yüzyıl sonlarına rastlıyor.

Çünkü müzik dolaysız uygulaması sona ermiştir. Artık değerini belirleyen -pazardır-. Bu yıllarda ortaya çıkan eserlerin bestecilerine istikrarlı bir gelir ve karizma sağlayabilmesi için toplumsal tabanda sağlanacak bir -beğeni uzlaşmasına- bağlıydı. Ta ki "Rock Around The Clock" kan dolaşımı dengeleri bozulup lirik Hollywood şarkıları sinema salonlarına hap-solana dek.

Tüm müzik türlerinin varlıklarını sürdürebilmeleri ve kapitalist bir sistem içerisinde üretim, dağıtım, kâr üçgeni içerisinde yer alabilmeleri bu temel koşula bağlıdır. New Orleans'ta iç savaştan sonra oluşmaya başlayan huzursuzluk -Jazz'in doğumunu gerçekleştirdi. Böylece ilk alt-kültüre dayalı bir müzik türü (her ne kadar yapı olarak mükemmelliğe ulaşmamışta olsa) daha sonra makro kültür tarafından da benimsenecektir. Bu tabanda sağlanması gereken -uzlaşma- olmadan üretilmeye başlanan ilk müzikler arasında yer almaktadır.

Aslında müzik tarihine bakıldığında böyle örneklerle (local) rastlamak mümkün. Özellikle New York'un kenar mahallelerinde doğmuş -rap-, on yıllık geçmişine rağmen oluşturduğu taban incelendiğinde... Kültür düzeyi düşük ve ırkçılık yüzünden yer altına çekilen zencilerin -beat- olarak nitelenebilecek bir dışa vurumları olarak görünen (ilk başlangıçta) bu -type-, daha sonra müzik endüstrisi borsasının en

karlı -kağıt'- olup çıktı. Ve türlerini yarattı. İlk olarak formatlarını incelemek rap'i anlamamızı kolaylaştırdı.

Rap, hiçbir zaman (doğuşundan meta'laşınca) kadarki süre içerisinde özgün bir armoniye sahip olmadı. Jazz'ın ragtime, boogie-woogie, swing, be-bop, cool, funk'ı gibi formatları kendi potasında eriterek deforme edilmiş, çoğunlukla tek -intro-ya dayalı, bol tekrarlı ve müzikten çok şan'ının- ön planda yer aldığı bir sound oluşturdu. Aslında böyle olması sokak kültürüne dayalı müziklerde kaçınılmazlığın verdiği bir gereğin sonucu diyebiliriz. N.Y.'un kenar mahallelerinde polis, beyaz halk, sokak çeteleri ve müptelası olduğu uyuşturucunun borçları yüzünden uğraştığı -gang'-lere vermek istediği tepkiyi, yüzyıllardır (Afrika'dan getirildiği günden itibaren) hiç durmadan kullandığı sesi ile karşılık verecekti. Çünkü elindeki tek silah oydı. Bunun doğal sonucu olarak eğitimsizliği (müzik) yüzünden kendine basit bir format seçecek ve oluşturacaktı. İlk olarak bu formattaki müzikler karşımıza 80'li yıllarda bir -mania- haline gelen Breakdance çılgınlığında çıktı. Fakat sözler çok ön planda değildi. Dans ederken söz ritmi bozuyordu. Bu yüzden bazı bölümlerde çeşitli söz atakları sergileniyordu. Daha sonra beyaz kapitalist bu çok tutulan moda'nın giderek zayıflaması üzerine bir inceleme yaptı. Hem dans etmeye müsait, hem de sosyal içeriği olabilecek sokak müziklerini aradı. İlk baktığı yer kuşkusuz N.Y.'un kenar mahalleleri oldu.

Burada rastladığı müzisyen ya da seriserilerin kendi aralarında yaptıkları -acapella-müzikten rhytm/drum box/machine destekli olup show'ları ışıltı yaptı. **Endüstrinin yeni ham-maddesi zencilerin yarattığı ve artık yaşam tarzı haline gelen**

RAP'di. Bu arada bazı zenci sanatçılar kendi plak şirketlerini kurmuşlar ve zenci dayanışma derneklerinden aldıkları fonlar ile tamamı sosyal içerikli ve ırkçılık karşıtı tavırlarıyla üretime başlamışlardı.

LAF CAMBAZLARI

Beyazlar zencilerin yaptığı bu albümleri ilk olarak ciddiye almadılar. Bu laf kalabalığını içerik ya da ana tema ve konusu itibarıyla Voltaire'in şiirlerine benzettiler. Yani: "geleneksel önyargılardan kurtulmak için yazılmış -uyanık- şiir"... Bununla birlikte içerdiği argo terimler (artık bunlara rap anlatım jargosu demek daha doğru olur) adeta zenci İngilizcesinin açıkça ortaya ko-

YOUNG M.C.

nuşunu gösteriyordu. Bu yıllarda karşımıza gerek grup politikaları, gerek sosyal duyarlılık ve tabanda oluşturulan militan kitle açısından iki grup çıkıyor. Run DMC ve Public Enemy.

Run DMC'nin adidas, kalın altın kolye ve saatleri sosyal hiyerarşi içerisinde siyahların içerisinde bulunduğu sınıfın diğer sınıflarla olan çarpıklığını sergiliyordu adeta. Dağıtımı dünya çapında yapılan ve -anormal- satan ikinci albümleri "Raising Hell" rap çağının başlangıç borusu sayılabilir. Bu çağnya

uyan ülke ve dünya çapındaki tüm siyahlar bu yeni türe sandıldılar ve müzik marketlerde aynı bölümün ve departmanın oluşmasına sebep verdiler. İlk

VANILLA ICE

olarak New York Music Awards ödüllerinden -en iyi 45'li-, -en iyi şarkı-, -en iyi R&B performans-, -en iyi rap performans- dallarında ödül aldılar. "Walk This Way" adlı parçalarında Aerosmith'in eşlik etmesi tüm dünya rock'larını şaşkına çevirdi. '84 yılında çıkardıkları "Beat Box" videosu MTV'nin en çok beğenilen kliplerinin başında geliyordu.

Kısaca Run DMC tüm rapierleri taklit ettiği bir grup oldu. Özellikle akara mizah içeren sözleri "King Of Rock"la... Ülkedeki tüm DJ'ler grubun plaklarını pompalamaya başladıktan sonra -rap virüsü- önüne geçilmez bir şekilde yayılımına başladı. Los Angeles Times temmuz '85 tarihli başlıklı bir köşesinde grup için şunları yazıyordu: "Birçok raper Run DMC'nin yaptığı müziğe güçlü sosyal bir vicdan bağı ile bağlılar". Protesto tavırlarıyla birlikte Amerikan halk sınıflarının katmerlenmiş bir halkası olan siyahların içinde bulundukları durumu anlatan bazen agrasif, bazen mizahi bir anlatım yolu seçen grup beyazlar tarafından da beğeniliyor, siyahların diğer sesi Public Enemy taban oluşturmaya başlamıştı.

HALK DÜŞMANLARI

Public Enemy "Fear Of A Black Planet" albümleriyle listelerde uzun süre kaldılar. Albümün dokusu incelendiğinde şimdiki techno-rave türünün benzeri aşırı sertlik ve techno sound göze çarpıyor. Bu adeta heavy metal'in türlerinden biri olan thrash'i anımsatıyor. Bu etkileşimleri "Apocalypse '91" albümlerinde de görmek mümkün. Public Enemy tüm rapierler içinde en protestoları arasında geliyor. Felsefelerini ise şu kayıtları yeterince anlatıyor: "Lost At Birth" (Doğarken Kaybetmek)...

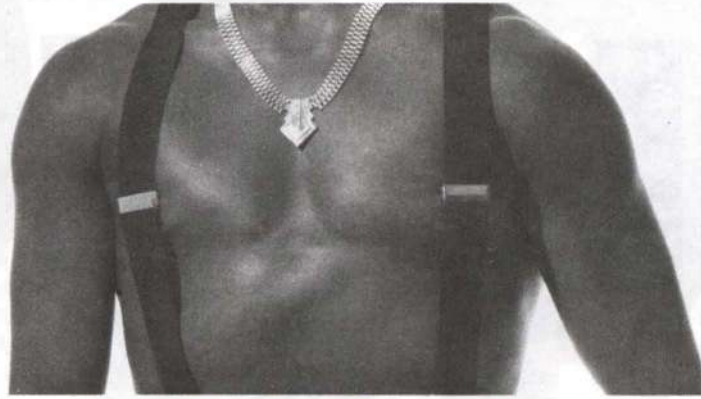
MC HAMMER

"How To Kill The Radio Consultant" adlı parçaları ile radyo istasyonları hakkındaki -fuccckkk-'lı dü-şüncelerini belirtiyorlar. Amerikan radyo istasyonlarının birbirleriyle yarışmaktan başka bir şey yapmadıklarını ve siyah komiteleriyle ilgili hiçbir faaliyet göstermediklerini ve servis yapmadıklarının üzerini şiddetle çiziyor. Siyahlar için Public Enemy ve özellikle Flavor Flav'ın -efsanevi- bir statüsü var. Grubun diğer bir beyni sayılan Chuck D ise müzikal formatları konusunda şunları söylüyor: "Her albümde bir şeyler kanıtlamak isterim. Bunun göstermenin yolu çeşitli seviyelerde kalça hareketleridir.". Aslında rap'in şu anda yaşadığı ikilemin temeli bu. **Yani protest sözlerle dans edip eğlenmek.** Bu sırada sosyal duyarlılık ses duvarlarını aşmalı.

Chuck D'ye göre beyaz ve siyah çalışanlar arasında korkunç bir adaletsizlik var. Örneğin aynı işi yapmalarına karşın beyazlar daha fazla kazanıyor. Ya da siyahlar için bir işte yükselme daha zor. Bunun için **Public Enemy'nin ortaya koyduğu çözüm kapitalizm ve sosyalizmi karıştırmak.** Bunun siyahların ilerlemesi için tek çözüm olduğunu öngörüyorlar. Yeni revaçta slogan ise "Aynı takımdayız..." Public Enemy underground bar'larda da sayısız konser vermiş ve halen vermekte olan bir grup. (ki bu sosyal yönünün anlaşılması yolunda bazı kriterler verebilir). Yaptıkları müziği: "gündemdeki popülerliği, insanların beklenti ve istekleri doğrultusunda şekillendirip ortaya koyduklarını ve bunu yaparken birçok değişik -özü- kullandıklarını" tanımlıyorlar. Ayrıca gün-

demdeki birçok konudan duydukları rahatsızlıkları belirtiyorlar. Örneğin Sting'in yağmur ormanları kampanyasını. Bunun beyazların hareket ve tavırlarını eleştirmekten öteye gitmediğini düşünüyorlar. Sevin ya da sevmeyin Public Enemy şiddetle ve doğrulukla konuşmaya devam ediyor.

Tabiki bay kapitalistin dağıtım kanallarında...

BAY KAPİTALİST VE SEVİMLİ TAVUKLARI

Sosyal içeriğinin yanı sıra metalaştırılmış ve soyut boyutunu yitirmiş

birçok raper var. En ilginç'i tabiki beyaz olanlar. Mesala Vanilla Ice. Dallas doğumlu ve hayatının bir gecesini sokakta geçirmemiş bu delikanlı birden dünyanın en sıkı raper'i olup çıktı. Çeşitli dergilerde ve TV kanallarında çıkan röportajlarında yazdığı masallar ortaya çıkmasına karşın, zengin bir ailenin söz dinlemeyen ve gönlünü

rap'e kaptırmış görünen sanatçısının da oynasa gerek filmi (Cool As Ice), gerek albüm satışları, gerek konserleriyle altın yumurtlayan bir tavuktan farksız. İşin en ilginç yanı beyaz olması tabi... Rap'in babası sayılabilecek insanların başında kuşkusuz Curtis Blow geliyor. Run DMC'ye kat-

kılan ile de tanınan bu DJ, ayrıca Run üyesi Jam Master Jay bu müziğin adeta isim babaları. Beasitie Boys beyaz olmalarına karşın uzun süre çizgilerini korumayı başaran beyaz raperlerin başında geliyor. Son zamanlarda Bell Air dizisinden de hatırlanacağı üzere Dj Jazzy Jeff & The Fresh Prince ırklarının yetenek gösterisini sergiliyorlar adeta. L.L.

Coll J. "I need Love" ile rap dinleyicisi olsun olmasın geniş kitlelerin dikkat ve beğenisini üzerinde toplamayı başarmıştı. Bu parçanın ardından Vanilla ve Hammer benzer sound'da 45'likler çıkarttılar. Ancak raperler arasında tavuk olarak nitelenebilecek iki isimden ikincisi ise kuşkusuz Hammer. Yaptığı müziğin ya da dansçılarının korkunçluğunu farkedip "Addams Family"nin müziğini hazırlaması gösteriyor ki artık aynalar ile arası iyi. "U Cant Touch This" ile mania yaratan ve özellikle 3. dünya ülkelerinde kültür sığılığı yüzünden espiyi yapamayan halk ve geniş kitlelerin ihtiyacını karşılayan Hammer istikrar

çizgisini sürdüremedi. "To Legit Too Quit" tam anlamıyla bir fiyasko, doğrusu eski bir deniz er'inden daha iyisi beklenirdi. Temelde yatan metalaştırılmış müzik ne kadar hınzır ve beyin kıvrımlarında yılan gibi sürünecek kadar mükemmellikte işlenmiş olsa da verebildiği tek duygu, kasete okunmuş kitapları şehir trafiğinde arabasında dinleyen bir insanın can sıkıntısı. Hepsisi bu...

Bununla birlikte iyileri de geçmemek gerek. Young Mc' ile bir süre birlikte çalışan ve jazz çevrelerini şaşırtan Herbie Hancock, belki de ilk rap jazz piyanisti. Ayrıca yapılan röportajlarda rap'e sıcak bakışıyla tanınan Miles Davis yaşıyor olsaydı acaba Herb Albert gibi bir albüm yaparmıydı? Özellikle son yıllarda iyice popülerleşen Salt'n Pepa "Twist&Shout" ile Beatles severleri çok sevindirdi. "Şarkılarımız sokakların güneşli taraflarını anlatmıyor" diyen Kid Frost, California hapishanesinde mahkumların geliştirdiği İspanyolca-İngilizce karışımı olan "Calo"yu kullanıyor. Monie Love, Redhead Kingpin, Gang Star, Rappin Is Funkamental, gibi gruplar sosyal içerikli parçaları ile kendilerinden oldukça söz ettiriyorlar. Son aylar içerisinde Billboard Hot Rap listelerinde fırtına gibi esen Sir Mix-a-Lot "Mack Daddy" ile görkemli bir çıkış yaptı. Daha önce dünya çapında 2.5. milyon sattı. Funk'a olan yakınlığı dinleyici profilini genişletiyor. Ana tema olarak Hukuk sistemi ve polislerin zalimliği gibi sosyal konular başı çekiyor.

Kısaca birçok rap grubu Hammer ya da Vanilla gibi suya sabuna dokunmayan parçalar yapmıyorlar. Özellikle Herp Albert'da gözlenen Jazz formatlarına yakın çalışmalar popülerlik kazanıyor. Rap'in gelişiminde büyük katkılardan birini Billboard dergisi sağlıyor. Çünkü özel ohot rap listesi ile sesini duyurmaya çalışan birçok raper'in tanımında aktif rol üstleniyor. Billboard'un elimdeki sayısında ilk olarak hot rap listelerine baktığımda 1 numarada "Poor Georgie" albümüyle Mc Lyte var. Sıralandığında karşılaşılan isimler şunlar, Mc Brains, Black

Sheeps, Public Enemy, Nice&Smooth, Ice Cube, Sir Mix-a-lot, Big Dady Kane, Queen Latifah, Nauhty by Nature.

MÜZİK ENDÜSTRİSİ MARKET PAYLARINDAKİ RAP ÜSTÜNLÜĞÜ

Müzik endüstrisinde rap etkileşimi taşımayan parça yok denebilir. Çünkü bazı rock gruplar "R.E.M." gibi rap attack'lar kullanıyorlar. Ayrıca dance, R&B gibi listelere göz atıldığında rap artistlere rastlamak mümkün. Örneğin hot rap listelerinde karşımıza çıkan Ice Cube, Black Sleep, Mc Lyte, Naughty by Nature, Sir Mix A Lot, Queen Latifah, P.M. Dawn gibi isimler R&B listelerinde de karşımıza çıkıyor. Bununla birlikte dance listelerindeki birçok sanatçı ve grup soul, R&B, ya da techno formatlarda ürünler ortaya koy-salarda anlatım ve söylemde rap -type- uygulamaları, Anthrax gibi thrash yapan heavy metal grupların rap grupları (Public Enemy) ile turneye çıkması ve bir tür rap -type- olarak gördüğüm hard-core'u tam anlamıyla rap'e çevirmeleri rap yayılımının sınırlarını gösteriyor.

Rap'in marketing değerlendirmesini yaptığımızda karşımıza şaşırtıcı sonuçlar çıkıyor. Özellikle MTV'den pompalanan grupların satış ivmelerinin dikleşmesi şaşkınlık gerektirmeyen bir sonuç. Bununla birlikte promasyon olmadan da disco gibi yerlerde tanınıp tüketilen ve -fashion-akımlarının hızlı estiği bir tüketim mania'da tüm yollar rap'e çıkıyor. (Dance, R&B, listelerinde. Bu arada Top 200'i unutmamak gerek.)

TRIVIAL EDEBİYATI

Rap'i oluşturan temel öge -söz, kelime-dizini. Bunların anlamı, uyumu,

"Rap

hiçbir zaman (doğuşundan

meta'laşımca kadar ki süre

içerisinde) özgün bir armoniye sahip olmadı.

Jazz'ın ragtime, boogie-woogie, swing, be-bop,

cool, funk'ı gibi formatları kendi potasında eriterek

deforme, çoğunlukla tek -intro- ya dayalı, bol tekrarlı ve

müzikten çok şan'ın ön planda yer aldığı bir sound oluşturdu.

Aslında böyle olması sokak kültürüne dayalı müziklerde kaçınılmazlığın verdiği bir gereğin sonucu diyebiliriz."

birleşimi ve toplu esprisi. Rap diline baktığımızda tüme varan ortak konular işlediğini görüyoruz. Adaletsizlikler, sistemler, ırkçılık, baskı, şiddet, uyuşturucu hatta terör... 18. yüzyıl yığın edebiyatının doğumudur. Gutenberg matbaayı icat ettiğinde rotatif ofset Playboy basamıyordu ancak el yazmalarını büyük meblalar ödeyerek satın alan elit sınıf gibi artık halk kitap okumaya başlayabilmişti. Böylece yığın edebiyatı doğdu. Bu edebiyat akımının sahip olması gereken özelliklerin başında gelen lirik ve sürükleyici anlatım okuyucuları sıkımsamaktadır. Durum rap'te de böyledir. Ritmi, ruhu (Groove) ile dinleyiciyi kendine bağlayıp dans ettirdikten sonra sözlerini ayaklarına dolamadan vermeyi başarmıştır rap. Ve bunu başarıyla sürdürmektedir. Günlük dil kullanılır. Yani sürekli olarak değişen, gelişen yeni kelime ve deyimlerin katılımıyla zenginleşen dil... Yığın kültürünün önemli saydığı herkonuyu işler. Bu sayede popüler olabilir zaten... Rap'in bu denli alıcı bulmasının sebeplerinin başında yığın kültürüne hitap etmesi, ve ihtiyaçlarını karşıması ya da ortaya koyması gelir.

TOLSTOY VE PLATONCULAR RAPE KARŞI

Platon eskiçağın ünlü töre bekçisidir. Yani ahlak doğrularının koruyucusu. Rap söz ağırlıklı olmasına karşın özellikle üçüncü dünya ülkelerinde pek anlaşılabilir değildir. Yine de bazı çevreler tarafından tehlikeli bulunmaktadır. Bunun sebeplerinin başında disco ve acid kültürünün özellikle ebeveynler üzerinde uyuşturucu çağrışımı yapmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca asilik, bazen vurdumduymazlık, agrasif telkinler radikal çevreleri korkutmaktadır. **Doğumunun Amerika olması emperyalist bir baskı unsuru olarak kültür deformatörü gibi bir makineyle özdeşlik kurabilecek imajı rap'i var olan meta konumunda psikolojik bir baskı rolü yükletmiştir.** Tolstoy tüm sanat dalları için -iyi'nin- ya-

ratılması ve geliştirilmesini buyurur. Hatta -iyiliğin- yapıtın sanatsal değerini arttırdığını düşünür. Bu yüzden platoncular ve Tolstoy rap'a karşıdır. Birçok insan uygarlık gelişimine yeni başlamış bir gezegeni mahvetmek için bir uzay gemisiyle gidip bir rap albümü ve pornografik bir yayın bırakmanın yeterli olduğunu düşünmektedir.

KÜRESEL BİR DANCE MANIA'YA DOĞRU

Aslında rap'in temelde karşıladığı ihtiyaç dans eden insanlar için itici bir güç olmasıdır. Market paylan içerisinde çok az bir bölüm rap'in sosyal yönü için tüketmektedir bu müziği. Zaten sayılı olan sosyal militan rapper'ların hedef tüketicinin reel karşılığı çok fazla değil. **Yani bir Beatles ya da Rolling Stones gibi toplumsal bir infial yaratmamaktadır. Bu yüzden rap artık gündemdeki konuları tekrarlayan, bazen çözümler üreten bir iletişim dilidir.** Tıpkı ilk doğduğunda olduğu gibi. Birçok sadık olmayan müridi ise artık onu laf salatası yapmış, özündeki ritmi ön plana çıkartıp cümleleri sos niyetine dökmüştür üstüne.

"Laf çok, icraat yok" cümlesini hakedip etmediğinden emin değilim. Sizce? Joen Baez, Bob Dylan, Greatful Dead, Rolling Stones gibi kitleler üzerinde itici güç olmamasının sebebi belki MTV başında aptallaşmış, pasifize olmuş, duyulan, ümitleri, gücü asimile

edilmiş gençlik belki. Genesis'in "I can't Dance"i, belki dans etmezsek bir şeyler düzelecek gibi...

KÜLTÜR ÖĞÜTÜCÜ MAGANDALARIN DİŞLERİ ARASINDAKİ RAP

Washington Post'un Asım Can Gündüz ile yaptığı röportajı okuyanlar magandalann yıllardır dışlarıyla öğütüp bir kenara attıkları güncel kültürün geldiği noktayı ifade ve tarif etmede zorluk çekebilirler. Ancak vitamin ve benzeri (sanırım ülkede herkes bir rap kaseti yaptı) kasetler ticari kaygının ulaşılmaz noktalara eriştiği bir noktada, dünyada eşine pek rastlanmayan bir özeleştirme gerçekleştirerek familyalannın diğer üyelerini epeyce eğlendirdiler. (Sağolsunlar)... Bu yozlaşmış, teknik bakımdan çağdaş olmasına karşın anlayış olarak ilkel olan -soygunun- birkaç milyar için yapıyor olması dehşet verici. aslında -halk bur'u istiyor abi- zihniyetinin oluşmasında halkında payı yok değil. Dünya çapında kariyer yapmış sanatçılara saç, sakal yüzünden -entel-, ya da -Özenti/züppe- yaftası yapıştırmış ülkenin bir Yonca Evcimik'i, Hakan Peker'i yaratması ve desteklemesi gayet normal. Çünkü halk bunu istiyor abi...(?).

YELLOW SUBMARINE & RADIO-AKTİF SERPİNTİ

Beatles'in "Yellow Submarine"ini hatırladınız sanırım. Şu sı-

ralar rap'ten hoşlanmayan geniş bir kitle san bir denizaltı bulup, okyanusun mavi sularına açılmak istiyor. Çünkü medya kanallarının büyük bölümünden bazen aşın şekilde pompalanan bu türü duymamak için çaba sarfediyorlar. Yine de Billboard Top 200 albümler listesini okumak için dergiye abone olmamayı göze alamıyorlar. İlk top 100 içerisindeki raperlardan bazalarına göz atalım.

Bir numarada country'nin yeni yıldızı Garth Brooks var. (Bu yıl Grammy ödüllerinde en iyi (erkek) country performans ödülü aldı.). Ardından Jackson geliyor, Raperlar ise 6 numaradan başlıyor. Boyz II Man, Hammer, Naughty by Nature, Sir Mix A Lot, Black Sleep, Ice Cube, Public Enemy, Salt N Pepa, P.M.Down, D.J.Jazzy Jeff & Fresh Prince, Digital Underground, satış eğrileri en dik olan grup ve sanatçılar. Ayrıca etkileşimler taşıyan albümleri saymadan geçtiğimizi belirtmekte yarar var. Tüm medya kanallarındaki payını gittikçe arttırmaya devam edeceğe benziyor.

RAP !

Geniş bir tema yelpazesi içerisinde albümler, grup/sanatçılar üretmeye devam eden rap ticari peygamberlerinin müzikal malzemelerini tüketmeniz için tüm medya kanallarından çağısına devam ediyor. İster dans etmek için bir disco'ya gidin, ister arabanızda, evde televizyon başında, ya da kulak misafiri olduğunuz gece yansı teyp salvolarında rap çok yakınınızda. Onunla yaşamayı öğrenmenin gerekliliğine inanmanın zamanı geldi. Joan Baez "Recently" albümünü çıkartmak için daha önce gittiği plak şirketlerinin ya da heavy metal gruplarla ya da rap gruplarıyla çalıştığını söylediğinde irkilen 68'liler arşivlerinden eksilen bir Van Morrison albümü için pek endişe duymazken (Billboard albümlerde Best Of...u 87 numarada) diğerleri için aynı rahatlığı yaşamıyorlar. Elinde gitarı olmayan bu synthesizer ozanlarının bazılarını dinlemekten de kendilerini alamıyorlar. Çünkü bir daha Woodstock olmayacak ancak hergece bir disco'da (sayılan yüzbinleri bulmasa da) insanlar bu kaynaşma ve -bilinç- (?) seromonisini durmadan tekrarlıyorlar. Her ne kadar dans ederek'te olsa...

Şairane, Kentli ve Rahatsız ...

BULUTSUZLUK ÖZLEMİ

Bulutsuzluk Özlemi 4 yıllık bir sürenin sonunda yeni albümünü piyasaya veriyor. Güneşimden Kaç adını taşıyan çalışma alıştığımız Bulutsuzluk Özlemi'nden biraz daha farklı bir Bulutsuzluk Özlemi çıkarıyor karşımıza. Temiz bir kayıt, başarılı düzenlemeler ve daha zenginleşmiş müzikaliteleri ile topluluk, Türk rock'ının lokomotifini olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

Türkiye'de rock vardır" Çok iddialı bir slogan değil mi? Ama bir yönüyle olması gereken ve diğer bir yönüyle gerçekçi... Türkiye'de rock Bulutsuzluk Özlemi bu slogan eşliğinde iddialı bir çıkış yapmadan önce de vardı. Fakat geniş kitleleri kucaklayan biçimiyle rock, Bulutsuzluk Özlemi ile vücut buldu. Topluluk sadece bu niteliği ile dahi hafızalarımıza kazınmayı hak ediyor. Son iki albümde yakalanan müzikal çizgi ve içerik onları gerçekten Türkiye'nin en iyi rock topluluğu haline getiriyor. Sonundalarının yer yer "eskiye" kaçan pasajları, Nejat Yavaşoğulları çıkışlı John Lennon etkisine rağmen onlar Türkiye'li rock'ı icra etmesini biliyorlar.

Bulutsuzluk Özlemi, Acil Demokrasî'nin üzerinden dört yıl geçtikten sonra yeni albümleri Gü-

neşimden Kaç ile müzik markete çıkıyor. Belki kökten değişmiş değil ama epey farklılaşmış bir Bulutsuzluk Özlemi ile karşı karşıyayız. Daha bir içine dönmüş, politik tandanslarını daha bir satır aralarına gömmüş ve müziğini yer yer alabildiğine sertleştirmiş bir Bulutsuzluk Özlemi... Ama Bulutsuzluğu, Bulutsuzluk yapan özünden yitirmemiş bir Bulutsuzluk Özlemi...

Güneşimden Kaç 12 parçadan oluşan ve Aziz Plak etiketiyle piyasa verilecek olan bir albüm. Çalışmaya adını veren parça aynı zamanda açılış parçası. Jetro Tull ve Dire Straits'i anımsatan örgülerine rağmen, hit adaylarından. Bir diğer hit adayı Lili Yar Pop rüzgarlı ama rockın temel ataksyonlarını da barındıran başarılı bir beste. Kaportacı albümün metalik tonları taşıyan **baladı**. Ağır ritimli bir rock'ın roll denemesi olan Boyalı Kuş hayli iddialı, konserlerde yoğun ilgi toplayan parçalardan, Hayır Hayır, farklı

bir düzenlemeyle sunuluyor. Albümün en yumuşak renklerini taşıyan Duvarlar Yıkıldı son iki yıldır dünyanın yaşadığı hızlı değişimi sorguluyor.

Yine grubun dinamosu Nejat Yavaşoğulları. Bütün beste ve sözler ona ait. Gitarda Akın Edes Türkiye'nin en iyi rock gitarcılarının birisi olduğunu bir kez daha kanıtlıyor. Klavyede Sina Koloğlu'ndan boşalan yere bu albümlük Selim Atakan geçmiş. Perküsyonda Okay Temiz harikalar yaratıyor. Basta alabildiğine gelişen Demirhan ise performansının doruğunda. Davulda Filip üstüne düşeni eksiltmeden ama fazlasını da katmadan yapıyor.

Grubun beyni Nejat Yavaşoğulları ile yeni albüm ve Bulutsuzluk Özlemi üzerine konuştuk.

Stüdyo İmge: Acil Demokrasî- Güneşimden Kaç sürecinin değerlendirmesi ile başlayalım is-

terseniz

Nejat Yavaşoğulları: İnsan bir iş yaparken işin oluş anında nasıl olduğu üzerinde çok fazla düşünemiyor. Ancak her şey olup bittikten sonra ne anlama geldiği üzerinde ayrıntılara girerek değerlendirebiliyor. Aslında bu durumda belki insanların o iş esnasında yaşadıklarının önemi var. Bu albümde ve önceki albümde ortak olan yegane tema bir "başkaldırın" fikrini olması. Fakat bu tema Acil Demokrasi'de daha radikal biçimde ön plana çıkmıştı. Bu radikalliği yumuşatacak parçalar olmasına rağmen kasetin vitrinini Acil Demokrasi, Şili'ye Özgürlük, Cezzevinde Bayram görüşmesi gibi parçalar oluşturdu. Bu albümün de özünde başkaldırın var. Ancak onun yanında hayatın anlamlarını da irdeleyen yaklaşımlar içine girdik. Ölümle ilgili ve bu dünyada yaşanan hayatın aslında ne kadar kısa olduğuna dair şeyler var. Bazen karamsar bir hava mı estiriyoruz? diye düşündük. Topu topu 70 yıl yaşayan insanoğlundan "Bunun için mi geldin Ademoğlu ya da Havva kızı", "Kainatta bir yerdeydin bir türkü söylemekteydin" gibi sözlerle bahsediyoruz. Belki içsel bir sorgulama, hayatın anlamları üzerine kafa yorma...

Stüdyo İmge: Müzikal anlamda katettiğiniz yolu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Nejat Yavaşoğulları: Müzikal anlamda performansımızın en yüksek düzeyine ulaşmaya çalıştık. Kayıt olarak gerçekten kaliteli ve temiz bir iş çıktığını düşünüyorum. Daha iyi olabilirdi, daha iyi olabilmesi için daha iyi bir finans gerekirdi. Güneşimden Kaç'ta biz neyse onu ortaya koyduk.

Stüdyo İmge: İçerikte önceki çalışmadaki yalınlık yerini daha imge yüklü bir örgüye bırakmış ve sanki çok sokak yokmuş gibi geliyor.

Nejat Yavaşoğulları: Aslında sokağın kokusu da var ama içe dönük mesajlar ağırlıkta.

Stüdyo İmge: Bu Bulutsuzluk Özlemi'nin tarz değişimini mi gösteriyor?

Nejat Yavaşoğulları: Aynı temaları yazmak istemiyorum. Ama ne yazabileceğimi de bilmiyorum. Şunu diyenler oluyor: "Uçtu uçtu, Acil Demokrasi gibi şarkı yok mu?" Bu ürünler 1986-87 yıllarının ürünleri. O dönemde insanlar ilk defa ve toplu olarak sokağa GS, Monaco'yu ellediği zaman

çıktı. Ve ilk defa polis bir şey yapmadı, ardebe çıkmadı. Antalya meydanında ilk defa olarak Acil Demokrasi'yi çalıştığımızda içimden "tamam şimdi götürecekler" diye düşünmüştüm. Bunları yaşadık. Demokrasi en doğal ihtiyacımız ve buna duyduğumuz hasretle bu parçaları yaptık. Bunların unutulmaması lazım diye düşündüm. Ve faydalı bir iş yaptığımıza inanıyorum. Askeri cunta zamanında 10 yaşında olan insanlar bugün 22 yaşında. Bugün 22 yaşında olan insanlar bizim Acil Demokrasi'yi çıkardığımız zaman 17 yaşındaydı. Belki çok geniş bir kesime değil ama hatırı sayılır bir kesime acil demokrasi talebini duyurduk. Bu yalın talebi o insanlara ilettik ve o insanlar da şu bilince sahip oldular: "gerçekten demokrasi olmalı" şimdi artık süreç öyle gelişti ki bundan sonrasının nasıl olacağı üzerinde kafa yormak gerekiyor. Gerçekten bugün herkes demokrasiden bahsediyor. Birçok so-

zaten bu müzik oralardan geliyor. Gerçi bizimde kent müziğimiz var. Adalarda mehtaba çıkmak bir kent şarkısıdır. Fakat kentte şu sıralar pop müziği revaçta Yonca Evcimik'ten Sezen Aksu'ya hep birbirine benzer işler üretiliyor. Altta ritm üstte makamsal bir melodi, hep aynı tonda eserler üretiliyor. Bu müzik orta sınıf halkta karşılığını buldu ama bizimde bir karşılık bulmamız gerekir artık diye düşünüyorum.

Stüdyo İmge: Rock sokaktan geliyor ve karşılığını sokaktan buluyor. Siz İstanbul'un veya Türkiye'nin sokaklarını yansıtabildiğinizi düşünebiliyor musunuz?

Nejat Yavaşoğulları: Bu çok doğrudan bir yaklaşım oluyor. Özellikle bu son kasette biraz üst perdeden bakmayı tercih ettik. Tam halkın yaşadıkları değil benim anlattığım. Ama belki her zaman böyleydi bu işler. Bi-

runun çözümünün demokrasi de olduğu savunuluyor geniş bir kesim tarafından.

Stüdyo İmge: Bulutsuzluk Özlemine anlatmak için üç kelime seçmek zorunda kalsam Şairane, kentli ve rahatsız sözcüklerini kullanırdım. Ne dersiniz?

Nejat Yavaşoğulları: Aslında doğru. Fakat bu rahatsızlık tirajımızı da bayağı etkiliyor galiba. İnsanlar kendilerine rahatsızlık verecek şeyleri dinlemek istemiyorlar. Ama ne yapalım ki biz rahatsızız. Kentli anlayışımızda şöyle, yaşadığı çağın duyarlılığını taşıyan bir bakışla kentteki yaşama bakış. Bunun örnekleri bütün dünyada var ve

rebir sokakta olduğunuzda her şeyi bütün netliğiyle göremeyebilirsiniz. Dışarıdan bakıyorum sokağa; bu da kolumdan kaynaklanıyor. Sonuçta vardiyacı bir işçi değilim ki ben.

Stüdyo İmge: Türkiye'li bir rock kültürü var mı sizce?

Nejat Yavaşoğulları: Bırakın Türkiye'yi rock kültürü diye bir şey var mı? Bilmiyorum.

Stüdyo İmge: Pekiyi sizin tanımlarınız var mı?

Nejat Yavaşoğulları: Biraz 68'lilik ruhu belki... 68 gençlik başkaldırısının müziği oldu rock. Aslında ne bu müzik o hareketin içinden çıktı ne de o hareket bu müziğin içinden.

Ama birbirleriyle iyi buluştular ve örtüştüler. Aynı zamanda bu müzik hiçbir zaman o zamanlardaki yoğunluğunda yaşanmadı. Ayın şeklinde yapıyordu müzik ve bugünün müziği hiçbir zaman dünün müziğiyle kıyaslanamaz. Rock'un bence en önemli unsuru herkesçe paylaşılabilecek, çok evrensel değerlere sahip olabilmesi. Çok insancıl bir tür aslında.

Stüdyo İmge: Pekiyi rockçı kimliği?

Nejat Yavaşoğulları: Bir yerde bir laf etmişim rock müzisyeni kül yutmaz diye. Bir kere rockçı adamın doğru sözlü olması lazım. Kapalı kapılar ardında çevrilen dolaplardan, kazık atmalardan uzak durması lazım. Daha doğal olmalı. Öbür dünyaya inanmamalı, her şeyin burada olup bittiğini düşünmeli. Kendine önem vermeli, kendine önem verdiği gibi başkasının özel hayatına da önem verir. Sömürüye karşıdır. Ama bütün bu nitelikler 68-75 yılları arasında daha yoğun yaşandı. Bugün hâlâ o patlamanın etkilerini yaşıyoruz. Ama yine de genel bir rock kültüründen bahsedilebilir mi? Bilmiyorum. Mesala Muddy Waters blues'un büyük ustası ve rock'ın babalarından. Ölmeden bir süre önce Rolling Stone dergisi kendisini boyacılık yaparken buluyor. Steve Vai nasıl bir rockçı, altında cadillac, görkemli bir villa ve şişkin bir banka hesabı. John Lennon en baba adam, New York'un en zengin semtinde yüksek bir yaşam standardı ile yaşadı hep. Şimdi rock kültürü nasıl bir şey? Adam hep ayağında deri pantolan, sırtında deri ceket ve altında motosiklet ve orası senin burası benim dolaşacak mı? Bilmiyorum. Kimseninde bildiğini sanmıyorum. Rock kültürü şu bence: bir adamın saçını inatla kesmemesi, pislik işlere girmemesi, birtakım tabulardan ve değer yargılarından sıyrılmış olması. Rock kültürünü olsa olsa bunları hazmetmiş insanların yaşam biçimleri olarak tanımlıyabilirim.

Stüdyo İmge: Üzerinizde yoğun bir John Lennon etkisi var. Hatta bazı parçalarda birebir yakınlıklar görüyorsunuz.

Nejat Yavaşoğulları: Bir dönem gerçekten çok etkili oldu bende. Ama geçti ya da geçmek üzere diyebilirim. Ben Lennon'ı Beatles dağıldıktan sonra anladım. Ne yaptığını kavradığımda gözümdeki değeri çok büyüdü. Özellikle ilk dönemlerimdeki etki buna bağlanabilir. Bir de müzikle

uğraşırken insan nelerden ve ne biçimde etkilendiğini farkedemiyor. Bir biçimde onlar bilinçaltınıza yerleşiyor.

Stüdyo İmge: Neden John Lennon?

Nejat Yavaşoğulları: Ben Beatles severdim. Bir de solculuğum var. Lennon'ında böyle bir adam olduğunu görünce çarpıldım. Çevremde insanlar bana "saçını kessene, saz çalsana" derken ben boynum bükük gitar çalmaya çalışıyordum. Kötü bir iş yapıyormuşuz havası vardı. İnsanlar rockçılar için "lüzumsuz insanlardır, lüzumsuz işler yaparlar" düşüncelerine sahipken Lennon'un birçok insandan daha faydalı işler yaptığını gördüm. Lennon'da ırkçılığa, savaşa, sömürüye karşıydı ben de... Lennon'da rock çalıyordu ben de... Bir özdeşlik kurdum ve onu çok sevdim.

Stüdyo İmge: Dışınızdaki müzikal ortamı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Nejat Yavaşoğulları: Rockerlar çok gürültü çıkartıyorlar ve o gürültü kaset satışlarına yansımıyor. Bence bunun iki nedeni olabilir: Öncelikle bu adamların çıkardığı gürültü sayılan ile doğru orantılı değildir ya da beğenmedikleri için almıyorlardır. Hani deniyor ya, "Türk sineması ölüyor çünkü Amerikan sineması geldi yerleşt" Bunun karşı tezi de "sende kalitelisini yap, seninde filmini izlesinler" Yani bu iş zor. Önce yaptığın ürünün kalitesi yüksek olacak sonra bunun alıcısı bulunacak. Gerçekten bizim müziğimizin alıcısı o kadar yüksek değil. İnsanların bu müziği rahatlıkla dinleyebilmesi için daha geniş ufuklu olması lazım, bu müziğe aşına olması lazım. Sonra Türkçe müzik yapan fazla örnek yok. İngilizce söz yazıldığında benim şu Türkçe yazdığım gibi yazılıp yazılmadığı belli değil. Kafiye olsun diye laf yazmak kolay. Ama dilin ustalığını, akıcılığını, ritmini bulup kullanmak lazım. Söz önemli. Bugünün en basit parçası Abone'de bile bu topluma ait bir şeyler var, kinayeler var. Bir dili böyle kullanmak lazım. İngilizce sözlü yapan arkadaşların İngilizceyi bu kadar iyi kullanıp kullanmadığı belli değil.

Stüdyo İmge: Ne gibi?

Nejat Yavaşoğulları: Prodüsilere dikkat etmek lazım, tonlamalara dikkat etmek lazım. Klasik, Türkçe müzik yapıp beceremeyen havası var kimlerinde. Ona katlanamıyorum. O müziğin iticiliği beni hemen sanyor ve dinleyemiyorum.

Ama mesala MFÖ dinlerken böyle bir hava gelmiyor, ya da Bülent Ortaçgil... Bulutsuzluk dinlerken de böyle bir hava gelmiyor.

Stüdyo İmge: Rockta yeni dalgalanmalar var. Artık farklı biçimler ve anlatımlar deniyor. Oysa bizde üretilenler daha klasik ve bunlara göre geride kalan şeyler, ne dersiniz?

Nejat Yavaşoğulları: Üçüncü dünya ülkelerinde bu çok doğal. Biz rock sürecine geç intikal ettik. Fakat Bulutsuzluk Özlemi için şunu samimiyetle ve açıklıkla ifade edebilirim, biz klasik rock kalıplarını günümüz soundu ile dengeliyebiliyoruz. Yani 1992'ye karşı gelebiliyoruz.

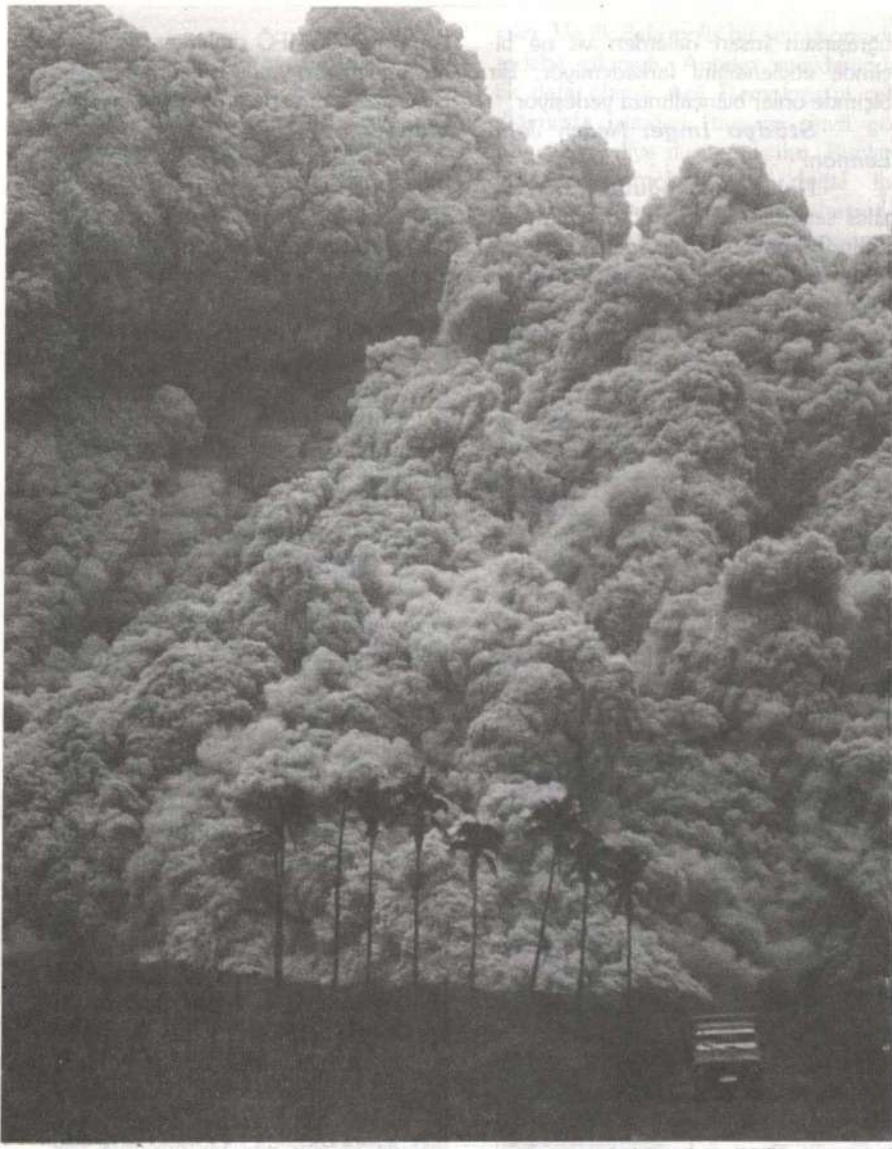
Stüdyo İmge: Nasıl?

Nejat Yavaşoğulları: Bir defa düzenlemelerimiz çağdaş sonra alet kullanımlarımız son derece modern teknikli.

Stüdyo İmge: Değer yargılarınız, varsa tabularınız neler? Kendinizi nelerle kuşatırsınız? Kalıplarınız, çerçeveleriniz neler?

Nejat Yavaşoğulları: Hani imamın dediğini yap, gittiği yoldan gitme diye bir söz vardır. İnsan teorisini oluşturduğu yaşama biçimini mutlak bir biçimde hayata geçiremiyor. Bazı kurallar konmuş ki biz bunlara uymak zorundayız. Aksi takdirde şu Ortaköy'de atla dolaşan bir adam vardır, onun gibi olmamız lazım. Harbi rocker o aslında. Benim çevremde de bu ülkede yaşayan her insanın çevresinde olduğu gibi bir kuşatma var. Ama ben beynimdeki ve çevremdeki tabuları kırmaya çalışıyorum. Benim için tabular söz konusu değil ama öyle bir toplumda yaşıyoruz ki düşündüklerimizi gerçekleştirme mümkün olamayabiliyor. Onun dışında muhafazakar bir insan değilim. Eğer içimden geliyorsa, rahatsız oluyorsam bir geleneğe bir töreye uyanm ama rahatsız olacaksam kesinlikle inanmam. Tannya inanmıyorum. Esir etmediği sürece paranın önemine inanm. Klasik olacak ama, para her şey değil fakat çok gerekli.

Nejat Yavaşoğulları ve Bulutsuzluk Özlemi (Piccatura) Acil Demokrasi (Ada) Güneşimden Kaç (Aziz)

DÜNYANIN DİBİNE KADAR

SERDAR ATEŞER

Ne yani? Şimdi hiçbir şey olmamış gibi ortaya bir mevzu atıp ahkam kesmeye mi başlayayım? "Böyle bir yere vanlaçağını sa- nıyoorsanız ya- nılıyoorsunuz!" (Dublaj telaffuzu ve tonlamasıyla okuyunuz, dileyen sonuna bir de "kahretsin!" patlatabilir.)

Şu mütevazî "müzik yazarlığı" hayatımda, ben bile şimdiden iki aylık mecmua ve bir günlük gazete değiştirmiş oldum. Seneye Sabah gazetesindeki müzik köşemi açıp, akşamları Ceneviz Bar'da ya da belki o sıralarda yeni açılacak olan başka bir barda, mesala Hüsrân Café'de kazandığım paraları harcarım artık. Gerçekten de yazdığım yazı sayısı 15'i geçmedi ama benim de artık bir "yazarlık" hikayem var. Bundan cesaret alarak sayın Stüdyo Imge yöneticilerinden, aslında birer tehdit olarak algılamalarını tercih edeceğim bazı ricalarım olacak: Bu dergiyi hep çıkarınız, eczane ya da pizzacı olarak işletmeye devam etmeyiniz, ya da şarkıcılığa falan soyunup öksüz bırakmayınız,(bana olan sevgisini sustural ve galiba biraz da nankörlük ederekten, Soner'ciğime tarafımdan bir b...k efeem), beni, habire kılık ve mürettebat değiştiren Cumhuriyet gazetelerinde, yazdığım yazının başlığını haber vermeden değiştirip 22 satırını kırpan kültür servisi yöneticilerinin ellerine terketmeyiniz, "Resimlerimiz güzel basılıyor, dizgi yanlışları da olursun canım." demeyiniz, lütfen demeyiniz. Plak ya da grup isimlerini, müzik terimlerini doğru yazınız, diziniz, öffff! Yine başladım. Bu kadar rica yeter, beni mazur görünüz. Teşekkürler.

Şimdi artık siz sevgili okurlarıma dönebilirim. Buraya kadar sanki herkes beni tanıyıp okumuş gibi bir üslupla bir şeyler söylemiş oldum, farkındayım. İlk defa bir yazımı okuyan siz sayın çoğunluğa şunu belirtmek isterim ki kendimi tanıtmaya bir gerek duymuyorum. İki sebebi var. Diyelim ki Hayri Kozakçıoğlu'nun oğluyum, ne değişecek? Benle evlenmek isteyen kızların mektupları mı yağacak dergiye? Bu bir (!). İkincisi, ne menem bir yazar olduğumu çok geçmeden anlayıp, ilerki sayılarda bu sayfaları ya derhal geçeceksiniz ya da (keh keh) beni okumadan edemeyecek ve ay sonunu hem ekonomik hem de duygusal olarak zor getireceksiniz.

Başta da belirttiğim gibi, bu kadar aradan sonra mesela davulcu Vinnie Colaiuta'nın Sting'in son turnesinde ve bu turnenin devamında pi-

yasaya çıkan konser albümünde ortaya koyduğu büyük performanstan ya da benzer başka bir konudan bahsederek, kaldığım yerden devam edebilecek kadar profesyonel olamadım henüz.

Aradan geçen bir seneden fazla zaman, dün, bugün olanlar, az miktarda hoşluk ve pek çok tatsızlık falan filan... Ama bir yerden başlamak gerek. Ben en iyisi bir deneme yazısı yazayım, en fazla denemiş ve yanılmış olurum. Peki öyleyse, sizlere önce şunu söylemek, hatta biraz da bağırmak isterim: Berlin'deki duvarın yıkılmış olması gerçeğine artık dayanmıyorum! ("Hoppalaa.." sesleri) Sonra şu "The Doors" filmi, Türkiye'deki Jethro Tull konserleri, disko müdavimlerindeki Talking Heads düşkünlüğü, Syd Barrett hakkındaki o kitap ve JFK (ya da "Balıkçı Kral" ne farkedir) vb. vb. hepsi de çok üstüme geldiler. Ne alakası mı var? Müsaade edin, hem de bayağı bir müsaade edin. Belki de daha bir beş-on "Ahlak Kervanı" süresince müsaade ediniz lütfen! Muhtemelen bu gariban yazının sonunda henüz bir şey anlatabilmeyi becerememiş olacağım. Ama rica ederim, her gün TRT-4, Star 1, Tele-10 ya da Show-20'de yayınlanan yüzlerce klip ve reklam filminden üzerinize boca edilen onca ipsiz-sapsız, başsız-sonsuz ve de rasgele görüntüye katlanıyorsunuz da benim azıcık dağınık yazım mı mesele olacak şimdi? Ayıp şeyler bunlar, ayıp şeyler... Üstelik yazım boyunca hiç görsellik olmayacak demedim, sinema terimlerine de yer vereceğim zaman zaman, anlaştık mı?

Neyse, evet, şu Berlin meselesi. "İdeolojik" (Ağzınızı nefretle büküp, yamultarak okuyunuz) bir derdim var sanılmasın, aman sanılmasın. Benim bazı kıskanç ve kaknem gözlemlerim var, hepsi bu... Aslında doğru ve gerekli, hatta geç kalınmış buluşma ya da tanışmalar, bunların sonuçları ya da sebep oldukları yeni terkipler, büyük ya da küçük çapta, bazılar çok küçük çapta (ama yine de birden fazla kişiyi ilgilendirdiğinden) toplumsal vicdan azabı mekanizmaları, itiraf ya da hesap sorma furyaları, topluma, toplumlara yeni kanallardan yeni usullerle ulaşım eski borçları ödetmeler, eskimiş yitip gitmiş şeylere yeni, ödünç sevgiler ve bunların gereksiz dozları, işe yaramaz ve en önemlisi tehlikesiz hakkını teslim etmeler, yanlış sahiplenmeler, beğeni kazaları (bitiyor!). görüntü-ses birikteliğine dair rezaletler ve bazı diğer güncel facialar. Vıcık vıcık bir dünya, bütün bunları bir çırpıda deşemem. Hem bakın Wim Wenders bile iki satırın sonunda daha hafına bile başlayamamış, ben ne yapayım.

Dediğim gibi, kıskanç birisiyim. Ama bu kadar basit değil. Burada söz-

konusu olan, daha çok, bir tür kaybetme korkusu. Tabii kıskançlık (ve hele korku!) kötü bir şey ve bunlarla biryere vanılmaz. Ama bana da acıyın (Flash-Back) 4. Levent'de bahçe içinde bir evde Kıro Murat olarak tanınan Murat Kural arkadaşımın bana, "Bak bu herifleri dinle, çok seversin" diyerek çaldığı o plaktaki grup, uzun yıllar aramızda kalmıştı. Daha sonra giderek bozuldu müzikleri. (Biraz "funky"leştiler yani) Ama ne kadar bozulsalar yine de iyiydiler. Güzel bir film yaptılar 1984'de. Hamburg'da seyredip çok ama çok heyecanlanmışım. İki üç defa gittim o filme. Yıllar sonra İstanbul Taksim'de Tiventi diye bir diskotekte kısa saçlı kızlarla at kuyruklu oğlanları o filmin giriş parçasının üstüne çıkmış tepirirken görecektim: Fe-fa-fa Faa Fa-fa- Fa-fa Faa Faa- Fa-fa! (Geçme) Lisedeyken hepimizin kan grubu aynıydı (ölümden de pek korkmazdık o yüzden) Jethro Tull. Daha geçen yazın ortalarına kadar da böyle bildim bunu. Ta ki Efes tiyatrosundaki o malum konserde, iki sıra arkamda "Cross-eyed Mary" eşliğinde kalçası ve elleriyle etrafa asitler saçarak danseden besili ve benettonlu kız bana kan grubumun oradaki diğer bir çok kişi gibi A-Rh Pozitif olduğunu hatırlatıncaya kadar. O da öyle gitti işte. Nem kaldı?

Hayır. Daha emekliliğime çok var. Ne diyorduk? Brian Jones. Evet, Rolling Stones'un yetenekli, gizemli ve de melankolik gitaristi. Şu biraz da arkadaşlarının kurbanı olan, bunalıma girip grubu bıraktıktan kısa süre sonra evinin havuzunda ölü bulunan masum ve yakışıklı gitarist. Hani şu sevgilisini Keith Richards'ın arakladığı (grubun meşhur diğer gitaristi) Jones. Yok mu filmini yapan, kitabını yazan? Ne güzel konu be! Gençlik beğenir bunları. Hit olur hit! Onu da ifade edeyim.

Zannetmeyiniz ki The Doors'u da milletimizden ve dünya milletlerinden kıskanmaktayım. İtiraf edeyim ki, "Apocalypse Now'un jeneriğindeki "The End" parçası ile sınırlı bir tanışıklığım vardır kendileriyle. Bazı arkadaşlarının düşkünlükleri ise daha eskilere dayanır. Eee ateş düştüğü yeri yakar. Beni sadece, sayıları giderek artan ve "suni uçma nöbeti"ne tutulmuş bir halde gençlik mekanlarında bol bol raslanabilen Jim Morrison sureti delikanlıların durumu biraz üzüyor o kadar. Geçen gün bir lokantada yan masada konuşulanlara biraz kulak kabarttım. 30-40 yaşlarında bir adamla yine o yaşlarda bir kadın sohbet ediyorlardı. Adam oğlunun güzel şarkı söylediğinden bahsediyordu. "Jim Morrison gibi söylüyor kerata!" Jim Morrison'un ilginç ve hoş bir sesi vardır. Ama bir referans haline gelebilmesini galiba Oliver Stone'a borçlu. Ne bi-

leyim, Tom Jones var Frank Sinatra var (gülmeyin) bilemedin George Michael var değil mi? Dediğim gibi Doors niye birdenbire bu kadar popüler oldu diye hayıflanıyor değilim. Ama ya bu Oliver Stone bir de Van Der Graaf Generator'a takarsa kafayı? Boy boy Peter Hamill afişleri, posterleri, kendini Peter Hamill zanneden bir alay genç, nice olur halim?

Levi's reklamlarından da az çekemedik. Şu dünyadaki bütün reklam ajanslarında hep aynı tip insanlar mı çalışır Allahaşkınıza? Yani, ne yapıp edip özel zevklerini, geçmişini, gençliğini, içindeki ukteleri ve gayet kişisel nostaljilerini, eline geçen her fırsatta kusarcasına herkeslerin gözünün ve kulağının önüne atıp, tüketip, kurban edilecek insanlar. Yeni Rock grubu kalmadı ya da bulamadın da The Clash'ın parçasına mı dadandın be şaşkın Yuppie! Levi's reklamına ne koysan gider, bizden ne istiyorsun? Bak elim gitmiyor "Combat Rock" albümüne artık. Ben mi çok duygusalım acaba, ya da biraz enayi..? The Clash'a da para tatlı gelmiştir eminim. Yıllarca radikal sol sözler, Sandinista'lar, "Police on my Backler, "Know Your Rights"lar... dünya gençliği böyle Sandinist falan olmadı. Ama şimdi herkes aynı grubun "Darling You Gotta Let Me Know..." diye başlayan mesajını ezber biliyor. Buzdağının geri kalan kısmını göstermeye ise hiçbir blucin firması yanaşmaz. (Geçme)

"Onliiii Yuuuuu..." Bu da "Hot Shots" filminin ortasındaki dans sahnesinin müziği. Efendim 50'lerin müziği ve sound'u pek revaçta, hem sinemada hem de reklamlarda. Biryantinli saçlarıyla bir oğlan, kıçına sıkı sıkı oturan blucinli kızı kavrayıp şöyle bir süzüyor ve "Onlii Yuuuuuuu..." dans başlıyor. Bizde mest oluyoruz. Bu leziz görüntülerin bilinçaltılarımızdaki eşelenmesi henüz bitmemişken yolun sağ tarafındaki bir Billboard'dan gerekli mesajı alıyoruz: Daha yaşanacak çok şey var! Nerede? Cevap: "Bayan"sak, bir motosikletin arkasında, kıçımız yukarda kollarımız öne doğru iki büküm, "Bay"sak, yine bir motosikletin direksiyonunda dimdik, mağrur. Ve başıyoruz, üstündeyiz, her şey bizden yana, herkes b... o da ne? Asfalt bize doğru hızla yaklaşıyor (Quick-Cut!) Gümmmm, Patt! Yaşanacak pek bir şey kalmıyor, haberimiz bile olmayacak bir cenaze töreni dışında.

Ciddileşelim

Peki sistem kör müdür? Hayır. Bir yandan hanlı hanlı kendini yargılamakla meşgul. Yapıyor, yargılıyor, Yapıyor, yargılıyor, bunu hep ama hep yapıyor. Jeff Bridges komada yatan Robin Williams'a tükürüklerini saçarak

bağınyor: "Every fucking moment I'm asking myself..." gerisini hariçten Talking Heads tamamlıyor: "Am I right? Am I wrong?" Amerika'da, Avrupa'da biraz düşünen herkes şu sıralar galiba aynı şeyi yapıyor ve hep bir ağızdan bağırıyorlar "Tıkandık! Tıkandık!" Kevin Costner JFK'da Amerikan Lağım'ını anlata anlata bitiremiyor. Altı okka bir durum, denebilecek her şey denmiş gözüküyor. Bu yeni bir sistem olmalı. Yap-işlet-devret gibi. Yap-örtbas et sonra sal çayıra, günah çıkar vb. vb. Bundan sistemin bir zararı yok. Ezici ve pestil edici çoğunluk için bir şey değişmiyor. Çünkü her şey bir arada ve birbirine paralel yürüyor, tıkr tıkr. Kevin Costner'in simetrisinde Madonna'nın manitası (şimdi daha kötü bir şey söylerdim ama...) Warren Beatty var. Dobra ya bunlar... Warren çekinmeden ve de 32 dış sırtarak kameraya bakıyor ve Madonna'yı gammazlayıveriyor bizlere: "Kamera ol-

Levi's reklamlarından da az çekmedik. Şu dünyadaki bütün reklam ajanslarında hep aynı tip insanlar mı çalışır Allahaşkınıza? Yani, ne yapıp edip özel zevklerini, geçmişini, gençliğini, içindeki ukteleri ve gayet kişisel nostaljilerini, eline geçen her fırsatta kusarcasına herkeslerin gözünün ve kulağının önüne atıp, tüketip, kurban ediverecek insanlar. Yeni Rock grubu kalmadı ya da bulamadın da The Clash'in parçasına mı dadandın be şaşkın Yuppie! Levi's reklamına ne koysan gider, bizden ne istiyorsun? Bak elim gitmiyor "Combat Rock" albümüne artık. Ben mi çok duygusalım acaba, ya da biraz enayi..?

mayınca konuşacak bir şeyi yok, niye konuşsun kamera önünde değilse? Kamera yoksa o da yok, he he he". Madonna da bir sistem, onun da her düzen gibi sübablara ihtiyacı var. Ne yapacak yani? Herkesi kendi lehinde mi konuşturacak, Kayahan gibi (Henüz tam kalkınamadık) Bir de efendi adamlar var işte bu Kevin Costner'cik gibi. Konserden sonra Madonna'yı tebriğe geliyor kulise. "Thank You Madonna, You were great." ve hemen ordan sıvışıyor. Eh, azıcık yalan tabii, ama adam efendi, kibar ne yapsın? Madonna'dan kaçır mı? Kaçın kur'ası o. Yapıştırıveriyor hemen: "Benim konserime 'iyi' diyen gitmek zorundadır". Sinemada hemen arkama düşen kol-

tukta oturan Zeynep Silan'ın hoşuna gidiyor, gevrek ve tasdik dolu bir kahkahacı atıyor. O da oralarda. Dobra Madonna'nın Kostner gibilerinin ufak tefek ve zararsız yalanlarına tahammülü yoktur. Büyük yalan her zaman güçlüdür, dobralığı da kimseye bırakmaz, boynu asla bükük olmaz, cıklet ciğneyerek dua eder, laf olsun film dolsun diye ses düzeni sorumlularına ana avrat küfreder. Aslına bakarsanız yeni Jim Morrison bile odur, Kanada'da tüm baskılara (!) ve tehditlere seksiperane bir şekilde direnir ve asla ödün vermez, sahnedeyken yatak üzerindeki o çok anlamı ve değerli numarasını menejerinin uyanlarına (yalan, hepsi yalan) karşın yapar. Tepinir de tepinir orasının üstünde.

Sistem deyip geçmeyin, her yol var bu sistemde. Sistemden elenen ya da uyanıp yol yakinen dönenlere de açıktır -mesela- dergilerimizin sayfaları. Böylece Madonna'nın eski şarkı yazarı, aranjörü Pat Leonard "Bu Madonna orda burda 'müzik benim derdim değil aslında' dedikçe ifrit oluyorum. Tabii ki birilerinin derdiydi, orospu, öyle olmasaydı sen şimdi bulunduğun yerde mi olurdu?" diye yakınabilir Q dergisine, (Q-65, Şubat '92) kimse de yakasına yapışmaz. Zaten bir şey de değişmez. O değişmiştir, yanındaki koltukta oturan Roger Waters'ın ne düşündüğünü bilemeyiz. Pat Leonard şimdi onun Co-Producer'idir. (Uğur Mumcu gibiymiş değil mi?) Pat Leonard da itirafçılardandır: "The Dark Side Of The Moon'u dinleyerek büyüdüm, fanatik bir Gentle Giant ve Jethro Tull hayranıydım. Ama bir gün baktım ki geçirmek zorunda olduğum bir ev, karım ve çocukları var. Küçük ve işveli bir kıza şarkı yazmaya başladım, kısa sürede çok popüler oldu, hikaye böyle..." Bunları dedikten sonra Roger Waters'a döner. Waters işimize bakalım gibilerden bir işaret yapar, kafa kafaya verip önlerindeki dev stüdyo mikserini kurcalamaya devam ederler. (Kararma/Fade-Out)

(Açılma/Fade-in) Dünyanın bir başka köşesine uçan. Kumral, uzun ve düz saçlarına epey bir kır düşmüş, hafif göbekli, açık renk gözlü, iri dudaklı adam kulaklığını çıkartır. Elindeki '57 Strat'i usulca Stand'ine yerleştirir. Bulunduğu odayı çepeçevre saran geniş ve yüksek pencerelerin önüne gelir. Uzun uzun dışarıyı seyrederek. Artık emin olduğu neredeyse bir şey kalmıştır, iyi, çok iyi bir gitarist olduğu. Yeni bir dünya turnesini kaldıracak gücünün kalıp kalmadığından ise o kadar emin değildir. Yeni bir albüm kendisi için de grubu için de daha da uzak gözükmektedir. Kamera, bol ışık alan pencerelerden birinden adamı kendi başına bırakarak dışarı çıkar, büyük bir

süratle evlerin, tarlaların üzerinden geçer, giderek alçalmakta olan güneşin üzerine doğru gider. Çok geçmeden yine bazı ev ve tarlaların üzerine alçılır ve yavaşlar. Bir eve yaklaşır, yaklaşır ve alt katta perdeleri sıkı sıkıya kapalı pencerelerin birinden içeri dalar. Aynı yaşlarda sıfır numara tıraşlı, 1 haftalık sakallı hafif göbekli bir adam sallanır koltukta oturmakta ve tam karşısındaki televizyona boş gözlerle bakmaktadır. Ekranda dev bir sahnenin üzerinde etrafı ışıltak ve aynalarla kaplı kocaman bir küre, bir istridye kabuğu gibi açılmaktadır. Küre dört aynaya açılır ve içinden daha da göz kamaştıran ışıklar etrafa yayılırken, aşağıda, sahnede duman ve lazerler arasından zar zor seçilen bir avuç müzisyen, "Comfortably Numb"ın son birkaç ölçüsünü idrak etmektedir. Gitar solosu en alt telin en dip perdesini de germiş, o notada çılgıncı çığlığı "büyük son'u beklemektedir. Kamera, ekranın önünde bir dönüş yapar. O anda elindeki uzaktan kumandayla kanal değiştirme düğmesine basmakta olan saçsız ve göbekli adamın üzerinden ve onun hemen arkasındaki pencerenin içinden hızla geçerek tekrar gökyüzüne yükselir. Saatlerce bu şekilde gider ve dünyanın en sonuna gelince aşağıya doğru bir zoom yapar.

Binlerce metre aşağıda, uçsuz-bucaksız, kurak ve düz bir alanda, bir grup insan hızlı hızlı yürümektedir. En önde yan-çıplak, kara derili, dağınık kıvrık saçlı, ilkel görünümlü bir adam, hemen arkasında, ellerinde spotlar, ayaklar, kameralar, sandıklar, kutular ve çeşitli aletlerle 40-50 kişilik bir grup onu takip etmektedir. Yüzlerde bir yere varmak üzereymiş gibi ifade vardır. Kalabalığın orta yerinde kıvrık kıvrık uzun saçlarıyla sarışın bir kadın göze çarpmaktadır, yanındaki uzun boylu, kumral, yakışıklı adamın koluna girmiştir. Onlar da diğerlerinin hızına uymaya çalışarak ve gözlerini ileriye doğru dikmiş bir halde yürümektedir. Aceleyle ufka doğru yürüyen bu grubun adım izlerini takip ederek geriye doğru gider kamera. Yaklaşık 500 m. kadar grubun gerisinden, saçları dağınık, gözlüklü saçsız sakalsız, sıradan görünümlü bir adam, yorgun, bezgin yürümeye çalışmaktadır. Elinde, yıkılan Berlin duvarının küçük bir parçasını tutmaktadır. Öndekilere yetişmek gibi bir derdi yok gibidir. Ara sıra arkaya dönüp baktığını görürüz.

(Müzik: ".....but I've got nowhere to fly to
fly to
fly to
fly to...
(Fade Out)

(Devam ediyor)

Yeni Yayın Hayatınızda Başarılar Dileriz...

Meşrutiyet Caddesi No:113/2 Tepebaşı 80050 İstanbul
Tel: 252 42 35 Fax: 252 62 74 Telex: 38181 jazz tr.

JOHN LEE HOOKER

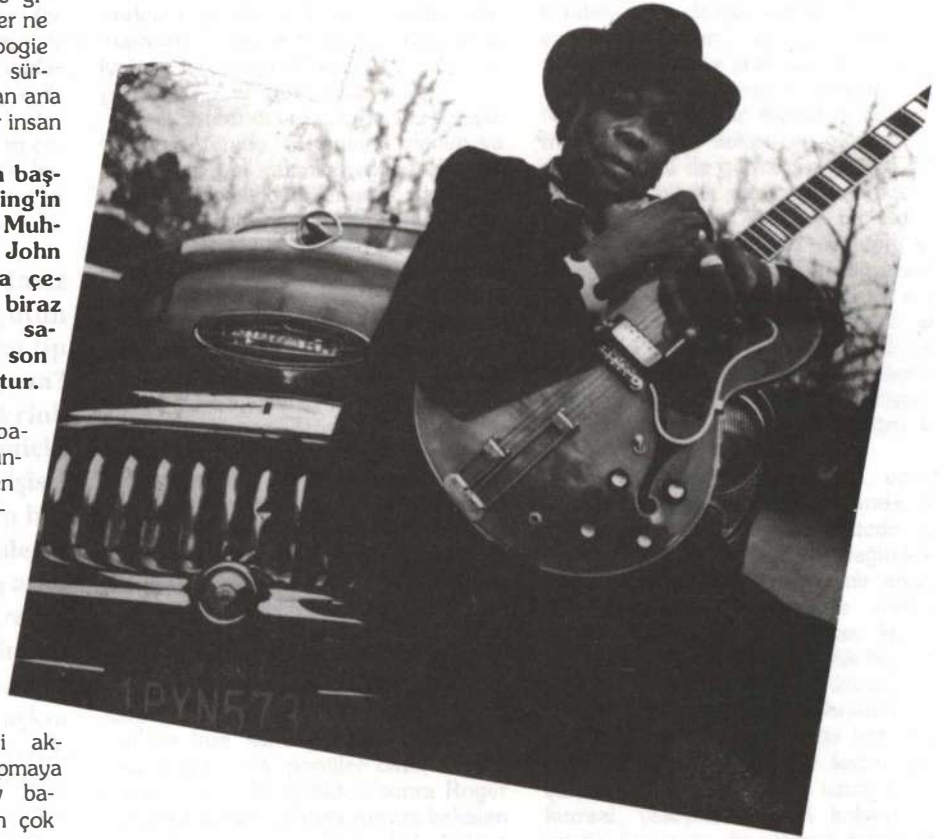
John Lee Hooker bugün yaşıyan ve hâlâ üreten en yaşlı bluescu. Blues'un büyükbabası. Neredeyse müziği ile yaşıt. Bizim için ilksel köklerine sıkı sıkıya bağlı bir iletişim hattı... Aslında bu, Hooker'ın kendisine has bir doğallık.

Çoğu diğer meslektaşları gibi o da kendisini ve çevresindekileri eğlendirmek, karanlık, gürültülü, sigara dumanlı barlarda, klüplerde, demiryolu istasyonlarında, yolda-izde gitarını tıngırdatmak için yaşamış. Her ne kadar 1948 yılındaki ilk plağı Boogie Chillun'dan beri popülerliğini sürdürmüş olsa da, Hooker her zaman ana yolun dışında yeralan, kural dışı bir insan olmuş.

İçinde Muddy Waters'ın başrol, Howlin' Wolf ile B.B. King'in yardımcı oyuncular sayıldığı Muh-teşem Yedi Bluescu arasında John Lee Hooker, kendi kabuğuna çekilmiş, kavranılması güç ve biraz da tuhaf bir yalnız adam sayılabilir. Ama bunların içinde son gülen John Lee Hooker olmuştur.

Ayaklarının üzerinde başıyla dimdik durabilmesi onu dünyanın en etkisi müzisyenlerinden biri yapmış, kısaca bakırı altına çevirmiştir.

3 Şubat 1964 tarihli Blues Unlimited dergisinde çıkan bir söyleşisinde özetle şunlara değiniyor sanatçı: "Müziğe 13 yaşında spiritual çalarak başladım. Kısa bir süre sonra kendimi daha iyi anlatabileceğimi, anılarımı yabancılara daha iyi aktarabileceğimi düşünerek blues yapmaya başladım. Gitar çalmasını üvey babamdan öğrenmiştim. Tarzımı en çok etkileyen o olmuştur. Sadece blues çaldı. Blind Lemon Jefferson, Blind Blake, Charley Patton. Hepsi onun arkadaşlarıydı ve sık sık bizim eve gelirlerdi. 14 yaşında doğum yerim olan Clarksdale'i terkedip, Memphis'e gitmiş, 28 yaşında Detroit'e gelmiştim. Burada, gecelerin birinde, çaldığım klübe bir adam gelmiş, beni, haberim olmadan izlemişti. Bir plak şirketindenmiş ve yaptığım müziği beğenmişti. Bir-iki kısa konuşmadan birkaç gün sonra stüdyoya girmiştim bile ve bildiğim tüm parçaları okumuştum. İşte Boogie Chillun böyle doğmuştu. "Hooker o günleri kısaca şöyle anımsıyor: " **Şarkılarımı ben bestelerim. Hepsi özgündür. O zamanlar plak şirketlerinden öyle istekler geliyordu ki, King için Texas Slim, Chance ve Chess için John Lee Booker, Gotham için Johnny Williams takma isimlerini kullanmak zorunda kalmıştım.**"

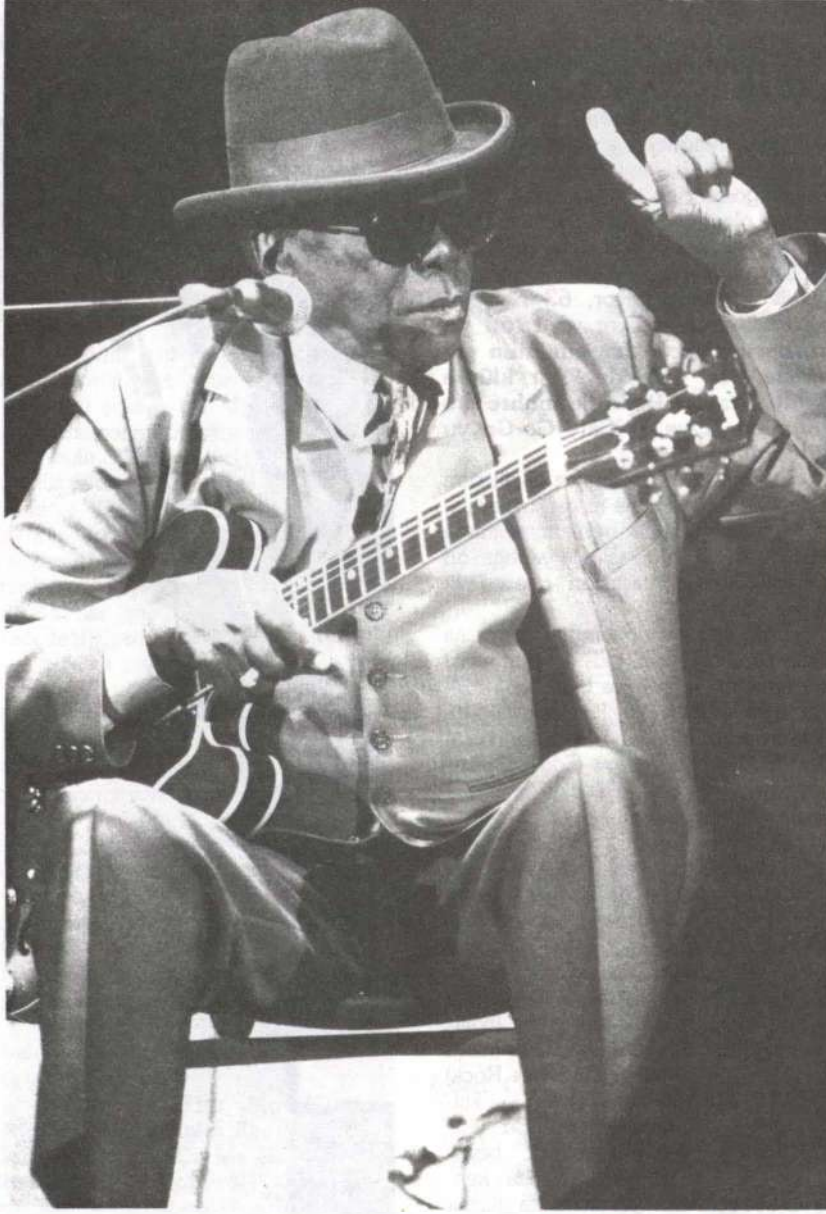
MÜZİĞİ İLE YAŞIT BİR BLUESCU

EYÜP S.İBLAĞ

1990 yılındaki bir söyleşisinde ise şunları söylüyor: "Tanrı geçen yıl benim yanımdaydı. The Healer çok iyi bir plaktı ve yeni birini daha yapıyoruz. Mr. Lucky üzerinde çalışıyoruz. Birincisinde olduğu gibi bunda da ünlü isimler var. Keith Richards, örneğin. Onunla benim eski bir şarkımı (Crawling Snake) yeniden yorumladık. İkimiz de gitar çaldık. Çok hoş

biri. Uzun zamandır tanışırız."

Bu son üç yıl Hooker'ı zengin bir adam yaptı ama parası hakkında oldukça dikkatli davranırken, talihin yüzünün gülmesi konusunda da oldukça felsefi yaklaşıyor. "Beni heyecanlandıran hiçbir şey yok" diyor, "Bir sürü araba, para ve evin olması beni heyecanlandırmıyor. İyi yaşıyorum ama hayatta bunlardan çok var.

İnsanlar hep bunları düşünüyorlar fakat elde ettikçe hep daha fazlasını istiyorlar. Ceplerinde sadece bir içki parası olan gerçekten alt sınıftan insanların gittiği küçük gece klüplerinde çalmayı hâlâ seviyorum. Oralara gitmemi engellemeye çalışıyorlar fakat beni bunun için engelleyemezler çünkü ben oralardan geldim: Her günkü insanlar, çalışan adamların haftanın beş günü çalışıp, akşamları bara gidenlerin arasından... Bu klüplere, barlara gidiyorum ve bana diyorlar ki "Hey, burada ne işin var?", ben de onlara "eskiden neden geliyorsam, şimdi de onun için geliyorum dostum." diyorum John Lee bugünlerde çok ke-yifli...

22 Ağustos 1917 yılında Clark-sdale'de bir rahibin oğlu olarak dünyaya gelmiş. "Hayatım boyunca orada kalmak ve tarlalarda çalışmak istemediğimi biliyordum. Hissetmek istediğim tek şey gi-

tardı."

Milyon satan Boogie Chillun, Ho-oker'ı yollara düşürüyor ve yaşamını yollarından kazanmaya zorluyordu. Jimmy Reed gibi dönemin en etkili blues gitarcılar ile çıktığı turnelerde pek çok meslektaşının kendini mahvettiğine tanık olmuştur.

Hooker şaşırtıcı bir şekilde yaşam doludur fakat hepsinden öte esrarengiz bir şekilde durgundur. O kendisinin hep kolay ve hoş biri olduğunu söylüyor. **Ama müziği yumuşaklık hariç bütün duygulara dokunan yoğunluk içinde tehditkar.** Hooker bunun için "çok derin" diyor, "sözlerimin bir kısmı tehditkar, tiksindirici ya da kötü değil, hepsi saf gerçeği yansıtıyor. Zamanda yolculuğa çıkartıyorlar beni. Belki de herkesin unutmaya çalıştığı, geçmişte olan bitenleri çarpıyor yüzümüze. "Serve Me Right To Suffer" gibi. Bu şarkıyı kendi

anılarım için yazdım, geçmişte olan bi-tenler için ve inanın çok güzel bir şey bu. Derinden güçlü bir şeyler hissettiriyor."

Uzun yıllar boyunca müziğini dipdiri tutan derinliklere ulaşabilmek Hooker'ın kendine özgü bir yeteneğidir. Yine de o, gitarıyla can verdiği duyguların kendisine değil, müziğine ait olduğunda ısrarlı. "Sakin olmayan bir yanımı arıyorum ama hâlâ bulamadım. Hep dostluk kuralım ve insanlara yardım ederim. Sırtımdaki gömleğimi verdiğim bile oldu."

Hooker'ın insanlara karşı duyduğu sevgi hâlâ eksilmemiş olabilir ve hâlâ kadınları seviyor olabilir ama üç evlilikten sonra nikah defterini kapatmış. "Şaka mı ediyorsunuz?" diye soruyor. "You Stripped Me Naked" şarkımı hiç dinlemediniz mi?... Kendim için yazdım onu. Artık olmaz. Müziğim ve karılarım arasında bir seçim yapmak zorundaydım. Müziğim hep bana aitti ama onlar değildi. Müzik benim her şeyim. Çok zor bir seçimdi ama bu seçimi ben değil onlar yaptı."

Çağdaşlarının çoğu, uzun zaman önce kendini harcamış ya da çoktan toprak olmuş John Lee Hooker, gizemli Afro-Amerikan sanatı olan Delta Blues ile 1940 ve 50'lerin kentsel blues'u arasındaki bağlantıları kuran "canlı" tek bluescu olarak karşımızda.

Bonnie Raitt onun için şöyle diyor: "Delta blues'un kentsel blues'a geçişini en saf şekliyle yansıtabilen adam... O kendisine ait dokunaklı tarzından, safliğinden, hiçbir şey kaybetmemiş. Öyle doğal ki. Hiç değişmedi. Artık çok güçlü, etkili ve müziği öylesine gizemli ve davetkar ki. Ve en güzeli de hâlâ yaşıyor olması. Gerçekten de ömrü boyunca sahip olduğu tüm değerleri çoktan hak etmiş bir sanatçı."

Hooker 1948 yılındaki dört parçanın kaydını yaptığı seans dışında tüm kayıtlarında elektrikli gitar kullanmıştır. **Onun 12 ölçülük blues'u genellikle 14 ölçü etrafında dolanır durur ve akorları değiştirmekle pek uğraşmaz.** Yabancı bir ritm seksiyonu ile Hooker'ın ortaya çıkardığı karmaşıklık eşsizdir. Fakat plaklara geçmiş repertuarının herhangi bir diğer blues devinin repertuarından daha üst düzeyde olduğunu vurgulamakta fayda vardır çünkü her ne kadar diğer bluesculara göre daha fazla sayıdaki müzisyenle birlikte çalışmış olsa da, tarzını hiçbir zaman değiştirmemiştir. Yaşlı John Lee, öylesine kendisine özgü bir yolda soylu unsurlarını korumuştur ki, B.B. King, Howlin' Wolf ya da Muddy Waters'ı kışakları arasına alan soul ya da rock müziğinin tuzaklarına yakalanmamıştır (tek istisnası folk blues'a gösterdiği yaklaşımdır.)

Hooker'ın şarkıcılığı tahmin edil-

mez. Ne Chicago Bluescuları, ne Teksas Bluescuları, ne Delta Bluescuları ne de diğerleri gibidir. O kendisi gibidir. Bu adamın sesi, çifte ses çıkartan acaip bir çatlatktan haykıran, zaman zaman mırıldanan, inleyen bir canavarın sesi gibidir. Sanki şarkılarının sözlerini ağzında geveliyor gibidir. Baba filmindeki Don Corleone'yi anımsatır bazen de, dizelerinin sonlarındaki kesintisiz "mmm" tarzıyla... Bunlar ise Hooker'ın şarkılarında "kafiye" işlevi görür gibidir. Aynı şekilde akor sıralarını da devre dışı bırakır, aslında "kafiye kuralları el kitabını" da çöpe atıverir kolayca. Dave Sax'ın "Boogie Awhile" çalışmasının kapaklarında yazdığı süper yazıda da belirttiği gibi, Hooker'ın şarkılarının çoğunda kafiye yoktur, sadece bizi varmış gibi yanıltır. Bu ise Van Morrison'ın da "Never Get Out Of These Blues Alive" parçasında denemeye kalkıştığı gibi müthiş bir hiledir.

Hooker bir şarkıyı zaman içinde yeniden yorumlar. Buna iyi bir örnek "House Rent Boogie"dir. Tamamen doğaçlama özellikli bu şarkıyı sanatçı 1950 ile 1970 arasında en az dört kez kaydetmiştir. Ama her defasında değiştirerek. Hooker bir şarkıyı kesinlikle iki kez aynı çalmaz. Hatta biraz daha kesin konuşursak, sözde taklitçilerinin dayanma güçlerini her zaman bozguna uğratan, notalar arasındaki boşluklarda sinir harbi yaptıran çivi gibi gitar ritimlerinde yüzlerce eşi benzeri görülmemiş unsurları biraraya toplayan John Lee Hooker'ın işte bu müzikal ruhudur.

Hooker'ın geçmiş yıllara ait çok sayıda yeniden yayınlanmış/yayınlanan albümü var. Hangisini dinlerseniz dinleyin, pek fark etmiyor çünkü hepsi aynı ruhtan türemiş.

1955'de Hooker yeni kurulan Vee Jay plak şirketiyle mukavele imzalıyor, ardından 56'da "Dimples", 58'de "I Love You Honey", 61'de "Boom Boom" gibi klasiklerini yapıyordu.

1960'da John Lee beyaz folk dinleyicilerinin dikkatini çekmeye başlıyor ve kendini birdenbire tamamen zıt iki pazarın ortasında buluyordu: Siyahlar için gürültülü rockin' Rhythm and Blues, beyazlar için folk blues.

John Lee Hooker 1959'da, on yıldan sonra ilk albümü "The Folk Blues of John Lee Hooker"ı (hâlâ bulunabiliyor) yapmak için akustik gitarını eline alıyor, bundan sonra "That's My

Story" için sıradan bir "caz ritm eşlikçileri" ile çalışmalar yapıyordu.

1960'ların ortalarında Hooker'ın şöhreti uluslararası boyuta ulaşıyor, 1962, 65 ve 69'da Avrupa'da uyanan ilgiyi değerlendirmek ve burada gerçek blues'un nasıl ve kimler tarafından çalındığını göstermek için organize edilen (ağırlıklı olarak akustik eğilimli) Folk-Blues Festivalleri ile turnelere çıkıyordu. Hamburg'da T-Bone Walker ve Buddy Guy ile kayıtlar yapıyor, 63 Newport Folk Festivali'nde çıkıyor ve **1966 yılının tarihe geçen bir gününün gecesinde New York'daki bir klüpte Muddy Waters Band ile muhteşem albümünü "Live At Cafe Go-Go"yu yapıyordu.**

Kendisine has sert ve bildik ritm eşlikleri ile gittikçe daha az çalışmalar yapıyor olması aslında ironiktir. Gitarda Eddie Burns ile 1966 yılında yaptığı son kayıtları Chess firmasından çıkan Folk Blues plağıydı.

Hooker bu dönemden sonra iyi plaklar yapmayı sürdürmüştür fakat sanki evini terketmiş gibidir ve buna hâlâ üzülüyor gibi. Eğer keyifle çalıştığı gitarcılar kim olduğunu sorarsanız sanırım "Eddie Kirkland ve Eddie Burns" diyecektir. Ama çok etkilediği bu iki gitarıcıyla yaptığı çalışmalar da geçmişte kaldı.

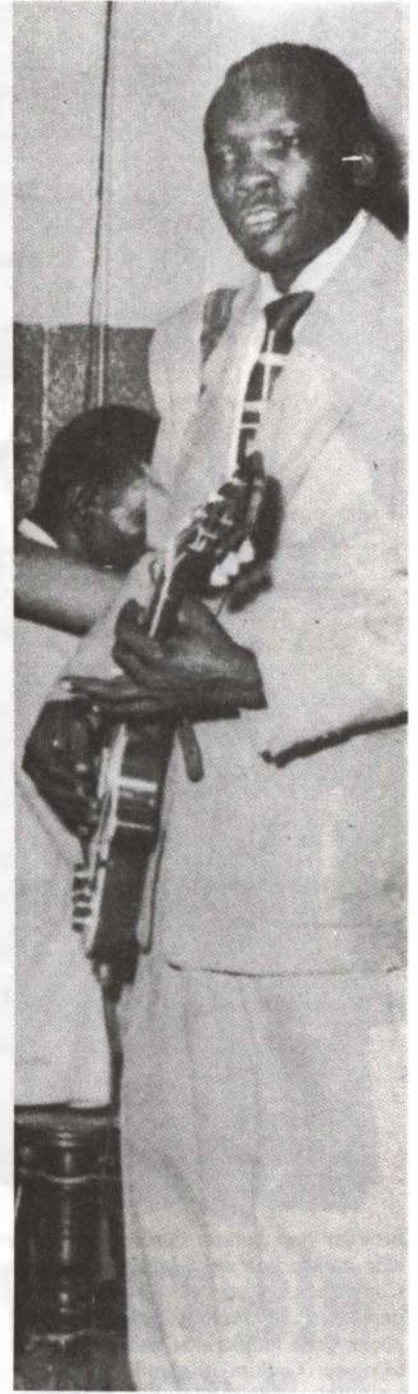
Şarkılarının yarı doğaçlama ol-

ması dolayısıyla bu şarkıların çok azı, Willie Dixon, Chuck Berry ve Bo Diddley'in çalışmalarını alabildiğine yorumlayan İngiliz Rhythm and Blues (namı diğer İngiliz Blues Rock) topluluklarınca kullanılabiliyordu. Bu yüzden Hooker beyaz rock'çılar arasında kendine yer açmakta güçlük çekiyor, bu durum Canned Heat ile birlikte 1968 yılında "Boogie With Canned Heat" çalışmasını yapana kadar sürüyordu. **40 dakikalık "Refried Hockey Boogie" jam'inde**

ulaşılın sonuç, Hooker'ı yeni rock dinleyicileri ile tanıştıran çift plaklı bir boogie albümü olan "Hooker'n' Heat" çalışmasını 1971 yılında yapmaya yol açıyordu.

Hooker bundan sonra Canned Heat ile çalışmıyordu çünkü dönemin en iyi beyaz bluescularından olan ve sayısız siyah bluescuya değişik şekillerde eşlik etmiş olan grubun beyni Al Wilson'ın beklenmedik ölümü ile topluluktaki bakış açısı değişmeye başlamıştı.

Hooker bunun ardından San Fransisco'lu Steve Miller (80'lerde ülkemizde de Abracadabra ile

büyük bir sükse yapan) ve Mark Naftalin gibi starlar ile birlikte çalıştığı başka bir çift plaklı albümü olan "Endless Boogie"yi yapıyordu. Saf blues dinleme taraftarları bu çalışmayı kutsal bir şeye karşı saygısızlık olarak tanımlıyorlar fakat Hooker değişmediğinde ısrar ediyordu.

"Endless Boogie" benim en iyi çalışmalarımдан biri" diyor, "sebebini bilmiyorum ama sevdiğim bir albüm, hepsi bu."

İzleyen yıllar içinde Hooker birkaç değişik parça kaydediyor, 70'lerin sonunda San Fransisco Bay bölgesine

yerleşiyor, burada yerel bir blues topluluğu ile klüplerde sahneye çıkıyor. 1980 yılında ise yine Canned Heat ile bir konser kaydı daha yapıyor.

Hooker 80'lerde zaman zaman değişik şekillerde konuk sanatçı olarak Blues Brothers gibi filmlerde ve Pete Townshend'in "Iron Man" albümü gibi plaklarda görünmeyi sürdürdü. Bu şekilde ismini unutturmamanın bir yolunu bulmuş gibi görülebilir fakat 4 yıl sonra Robert Cray'in kariyerinin yolunu açan menajer Mike Kappus, Hooker'ın kapısını çaldığında her şey baştan aşağı değişiyordu.

Mike Kappus, 70'lerin sonundaki Muddy Waters'in rönesans dönemini de başlatmış, aynısını Hooker için de yapmaya karar vermişti. Ardından, gitarıcı Roy Rogers ile birlikte Hooker'ı San Francisco'da bir stüdyoya sokuyor ve Hooker'ın burada çok çeşitli sanatçılarla birlikte çalışmasını sağlıyordu.

Ve sonuç: "The Healer." Hooker'ın son beş yıldır ilk albümü.

"I'm In The Mood" şarkısının Bonnie Raitt ile, "The Healer"inkinde ise Carlos Santana ile desteklenen mükemmel video klipleri ile John Lee Hooker, kendisinden önce hiçbir geleneksel bluescunun başaramadığı ölçüde kendisine rock piyasasında yer açtı. İlk kez altın plak ödülü almakla kalmamış (İngiltere, Kanada, Hollanda, Avustralya ve Yeni Zelanda'daki albümü satışları için) ayrıca Hollanda Top Ten 45'liklerinde ilk ona (The Healer ile) girmişti.

Hooker son iki yılını Rolling Stones'un bir televizyon konserine çıkma planları ile geçirmiş, Miles Davis ve Taj Mahal ile biraraya gelerek bir soundtrack olan "The Hot Spot" için çalışmıştır. 1989'daki patlamasının ardından '91 sonlarında "Mr. Lucky"yi çıkaran Hooker bu albüm için "Dinamit gibi müzisyenlerle beraber çalıştık. Bir kısmını yıllardır tanırken, diğerleriyle yeni tanıştım. Bir araya geldik ve bu plağı yaparken çok eğlendik. Sanırım siz de bunu farkedeceksiniz" diyor. Tıpkı The Healer'da olduğu gibi Mr. Lucky'de de

Albert Collins, Johnny Winter, Robert Cray, Booker T. Jones, John Hammond, Carlos Santana ve Johnnie Johnson gibi isimler var. Bir kısım eleştirmen, bu plak için zirvedeki şöhreti rock kuşaklarına kadar ulaşan bir blues devinin en dikkat çekici eserlerinden biri olarak yorumluyor. Sözü geçen rock kuşakları içine Rolling Stones, Animals, The Doors, Jimi Hendrix, ZZ Top, Canned Heat, John Mayall ve J. Geils Band giriyor. Guitar world dergisinde yazdığı gibi "kim bir boogie riff'ine dokunursa, en kaba bar topluluğundan Joe Satriani'ye kadar kim olursa olsun, bu formun en büyük ustasına saygılarını sunuyor demektir: John Lee Hooker'a..."

Albümdeki "I Want To Hug You" klasik bir Hooker parçası özelliği korunurken, piyanoda kendisine, uzun yıllar Chuck Berry ile çalışmış Johnnie Johnson eşlik ediyor. Mr. Lucky parçasında ise Robert Cray'in en iyi gitar sololarından birine tanık oluyoruz. "Backstabbers", kimlerin gerçek dost olup olmadıklarını anlatırken eşlikte buzparmaklı Albert Collins'in ürpertici gitarını duyuyoruz. "This Is Hip", 1950'lerin rockabilly şarkılarını anım-

latırken, piyanoda Johnnie Johnson, davulda Jim Keltner, geri vokallerde King and Evans ve Willie Greene bu parçayı albümün en dikkat çekici şarkıları arasına katıyor.

Albümün belki de en güzel düetlerinden biri Van Morrison ile yaptığı "I Cover the Waterfront". Hooker bu şarkı için "sanırım Van ile yaptıklarımızın en güzeli bu oldu... çok güzel, çok hoş." "Highway 13" ise kolay unutulmayacak bir şarkı gibi. Bu parçada Hooker'a John Hammond armonikada eşlik ediyor. Dinlerken Jimi Hendrix'in "Voodoo Chile" parçasını anımsayacaksınız. Hooker ile Hammond, "Father Was A Jockey" isimli parçada bir Delta jam'i yapıyor. "Susie"de Johnny Winter'in müthiş bir solosu var. "Crawlin' King-snake"ın bu yeniden uyarlanışında ise vokal biraz daha vurgulu ve gitar öne çıkartılmış, Carlos Santana'nın ölümcül wah-wah'ı erkek-kadın arasındaki bitmez tükenmez mücadelenin bir öyküsünü yeniden can-

landırıyor.

Hooker, "Artık blues geçmiştekinden on kat daha fazla seviyor. Gençler blues'u seviyor, anlıyorlar. Eskiden böyle değildi. Nasıl böyle oldu ben de bilmiyorum. Ama zaman geçtikçe blues'un anlamını farkedebiliyorlar. Blues'un sadece bir müzik değil, bir duygu olduğunu öğreniyorlar" diyor. ZZ Top'un gitarcısı Billy Gibbons'ın dediği gibi "Blues her on yılda bir yeniden keşfedilir ve o zaman bir BMW'nin içinden Robert Johnson'ın şarkılarını duyarsınız."

Hooker'a şu günlerde gösterilen ilgi de galiba böyle bir devinin sonucunda gerçekleşiyor. Birkaç yıl önce onu tanıyan sadece birkaç bin kişi vardı. Ama görünüşe göre bu "anıt" sanatçının mikrofondan daha çok fısıldayacağı, gitarını tellerinden daha çok "tın-gırdacağı" var.

Lütfen ayağa kalkalım...

**Mr. Lucky (MMY)
The Healer (MMY)**

ROCK GARAJI

BARBAROS DEVECIOĞLU

Haysiyet düşkünleri, ihtiras tramvayına binmeyi sevenler ya da henüz binemeyip arzu edenler, yüzsüzler, korkaklar, kahramanları sevmeyenler aslında onlara uyuz olanlar, lalelere gıcık olanlar, mühim olmayanlar ve şişman olup zayıfları sevenler mevzumuz müzik ancak her nevi başvurular ayrıntılı olarak değerlendirilecektir.

Garajın kepenkleri yine açıldı, saygıdeğer dostlarım, bir yerde unutmamak gerekir ki müesseseler yıkılır, garajlar payidar kalır. Bu edisyonun favori lafı "If it moves Fuck it"

HOT READING

Dünyanın en iyi rock festivali Reading'de bu yıl garajın tavsiye mektubu verebileceği haysiyetli gruplar yer alacak. Swans, Suede, Levitation, Spiritualised, Scorpio Rising katılması yeni kesinleşen bandlardan. Bilindiği gibi bir süre durumu kesinleşenler arasında Nirvana, Nick Cave, Pavement, Public Enemy ve Mudhoney bulunuyor. Umudumuz, bu yaz Reading'de buluşmak.

KİM NE DİNLİYOR?

H.LEVENT ERSEVEN

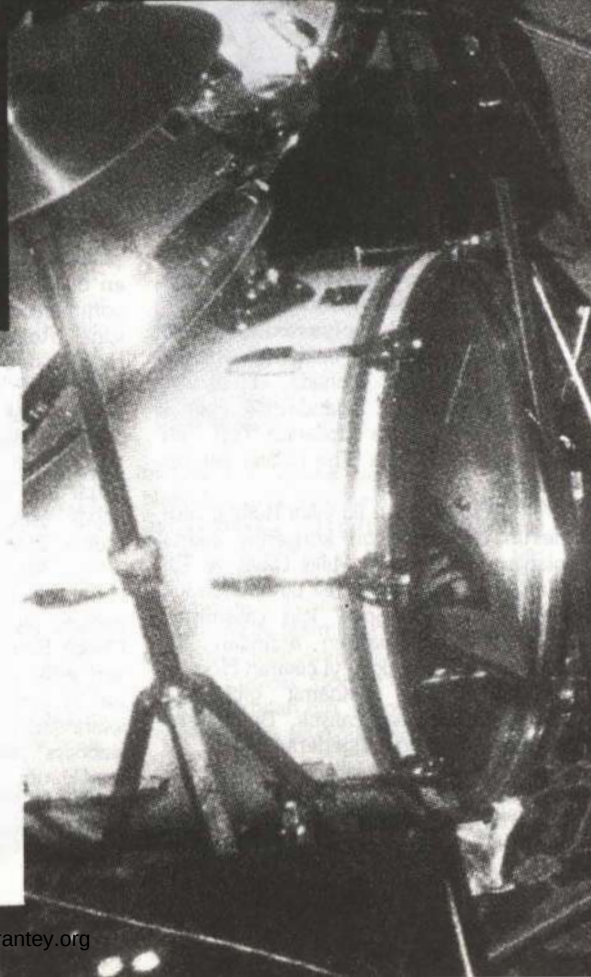
GUNS N' ROSES USE YOUR ILLUSION I - II
METALLICA METALLICA
BULUTSUZLUK ÖZLEMİ GÜNEŞİMDEN KAÇ

ÖNEMLİ NOT: BARBOCUÇUM, INDIE, HAYSIYET FİLAN DİNLEMEM, GASPEDERİM, KISS.

GARAJIN TAVSİYE LİSTESİ

NICK CAVE AND THE BAD SEEDS HENRY'S DREAM
CARTER THE UNSTOPPABLE SEX MACHINE 1992 LOVE ALBUM
PAVEMENT SLANTED AND ENCHANTED
NIRVANA BLEACH
CURVE DOPPELANGER
PUBLIC ENEMY APOCALYPSE 91
THE ORB ADVENTURES BEYOND
THE FALL SHIFT WORK
JAMES SEVEN
RED HOT CHILI PEPPERS BLOOD SUGAR SEX MAGIC
LOU REED MAGIC AND LOSS

ÖNEMLİ NOT: BU LİSTENİN HİÇBİR RESMİ YANİ YOKTUR, TAMAMEN B.H. DEVECIOĞLUNUN SUBJECTİF GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA HAZIRLANMIŞTIR.

NICK CAVE ve KÖTÜ TOHUM'dan HENRY'S DREAM

Hep kendi favorilerimizi yazmak, biliyorsunuz bizim adeta hobimiz. Fakat bize gıcık olanlar unutmamalı ki burada bir hizmet veriliyor. Nick

Cave gibi sağlam karakterli bir müzisyeni dinlemek canınızın sıkılmasına, beyninizin bulutlanmasına, yol açabilir, mevzu da bu zaten.

Nick Cave gerçek bir karakter, hakiki bir arkadaş, bu yüzden bazılarıza ağır gelebilir.

Ancak yılmayın onu dinleyin, alnınızdaki kınışıklıklar bile artacak.

Henry's Dream albümü "Tender Prey" kadar üst düzeylere ulaşmasa bile Cave'in tartışılmaz ağırlığı box'lardan çıkıp içinize işleyecek.

Manchester kentinin uzun süre ilgiye layık görülmeyen grubu James'in "Seven" albümü Türkiye'de yayınlandı. Yonca Plakçılık'dan yayınlanan Seven kısır İMÇ çizgisinden sizi uzaklaştıracak, adeta naneli ciklet gibi içinizi serinletecek. Tim Booth ve dostları yıllar sonra müzik basını ve plak şirketleri tarafından kayda değer bulundular. James'in uzun süre dışlanması aynı dönemin kahramanları Smiths'in tekrar olmasından kaynaklandı. Nitekim Smiths dağıldıktan sonra bu kez James ön plana çıkmaya başladı. Garaj çalışanları olarak Smiths'i her zaman tercih ettiğimizi belirtmekte fayda görüyoruz.

JAMES

P.J. HARVEY

"Dry" albümü ile karakterli kadın solistin nasıl olacağını müzik severlere gösteren Harvey, Garajın yeni hit isimleri arasına anında görüntü yaptı. Bizim favorimiz "Joe", Harvey'in ihtiraslı sesi yüreğimizi yaktı. Hali vakti yerinde olup, mevki makam sahibi olanlara 6 Haziran'da Finsbury Park konserine gitmelerini öneririz.

Gülhane Gençlik Festivali Devam Ediyor

Artık geleneksel hale gelen Gülhane Etkinlikleri bu yıl da büyük halk topluluklarını parka konuk edeceğe benziyor. Halkın yoğun ilgisi ile geçen etkinliklerde 18 Haziran - 7 Mayıs arasında Gülhane Gençlik Festivali düzenleniyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin sponsorluğu ve Güven Erkin Erkal'ın organizasyonu ile gerçekleştirilen festival müzik ağırlıklı bir programa sahip. Etkinlikler saat 19.00-20.00 arasında gerçekleştirilecek. Programın akışı şöyle olacak:

1 Haziran- Okyanus	5 Haziran- Nurdoğan
2 Haziran- Harman	6 Haziran- Soner Olgun
3 Haziran- Lugat	7 Haziran- Grup Arayış
4 Haziran- Merdiven	

SUEDE SENSATION

Büyük Britanya adalarının her gün yeni bir grup yaratan müzikal olarak pek munbit olan toprakları yine yeni bir band yarattı: Suede. Gözaltları torbalı, acayip giysiler içinde uzun saçlı ve zayıf olunca, zaten otomatikman tip sınırı aşıyor. Suede'de bu günlerin pek bir moda olan görünümüne sahip. Kendilerini henüz dinleme fırsatı bulamadık ancak aldığımız bilgilere göre It's Worth To Listen Brothers!...

Bu sayfa fotoğrafı Napalm Death'in Londra'daki bir "Garage" konserinden alınmıştır.

ROCK GARAJI

Athena İlk Demosunu Yaptı

Yaş ortalaması 17 olan genç bir topluluk Athena. Melodik trash tarzında ürünler çıkıyorlar. Hakan Özoguz, Gökalp Özoguz, Asrın Tuncer ve Turgay Gülaydın'dan kurulu Athena ilk demoları Horror Dimensions'da 5 parçaya yer vermişler. Edinmek isteyenler Atlantis/Pınar Özkinay Serasker Cad. Rıza Paşa Sok. No:8 Bahariye/Kadıköy adresinden 15.000 TL karşılığında isteyebilirler.

Mavi Sakal Nihayet

Davulda Murat Tümer, ritm gitar ve vokalde Tibet Ağırtaç, solo gitarda Kaan Altan ve basta Emin Ersoy'dan kurulu olan Mavi Sakal ilk kasetleri Çektir Git'i Uzelli etiketiyle piyasaya verdi. 1980 yılları arasında verdikleri konserlerle adlarını duyurmuşlardı. 10 parçadan oluşan Çektir Git rock'n roll tarzında Türkçe sözlü parçalardan oluşuyor.

KRONİK'İN İLK KASETİ PİYASADA

1985 yılında gitarda Özer Sarısakal, davulda Fevzi İlgin, bas gitarda Özgünay Ünal, gitarda Aykut Misirli ve vokalde Ertuğrul Karataş tarafından kurulan Kronik, uzun bir sürecin ardından nihayet kasetini piyasaya veriyor. Trash soundunda İngilizce sözlü müzik yapan topluluk, 1988 yılından itibaren verdiği konserlerle ismini çokça duyurmuştu. Hades Plak etiketiyle çıkarılacak olan Endless War'ın çalışmalarına Mart 1992'de başlayan Kronik bu albümde gitarda Özer Sarısakal, gitar ve vokalde Ozan Çırak, bas gitarda Tolga Soyhan ve davulda Torab Majlesi'den oluşuyor. Albümde 11 parça var.

K R A M P DAĞILDI VE BİRLEŞTİ

Kısa bir süre önce dağılma kararı alan haysiyetli grup Kramp, tekrar bir araya geldi. Bunca yıllık dost düşman olmaz ilkesi mi, ayrı ayrı yapamayacaklarını anlamaları mı bilinmez, kadroyu genişleterek devam kararı aldılar. Başta Nezih Onur, davulda İdris Tüccil, gitarda Özer Sarısakal, lead gitarda Doğan Sakin'den oluşan Kramp'a vokalde Erdiç Unlü, ve geri vokalde Ebru Alaçam katıldı. Yine Türkçe ve biraz daha farklı bir soundla seyirci karşısına çıkacaklarını belirten

Nezih Onur, hard rock'ın dışında daha yumuşak soundlar deneyebileceklerini söyledi. Kramp bu kadrosuyla ilk konserini Tekirdağ Kültür Merkezi'nde verecek. Eski ve bu süreçte üretilen yeni parçalarından derledikleri repertuarla 24 Mayıs, Pazar günü Tekirdağlı rockerların önünde sınav verecek olan topluluk üyeleri en yakın zamanda kaset çalışmasına başlamayı düşünüyorlar.

BUNDAN YEDİ SEKİZ YIL ÖNCE AKADEMİNİN (YÖK'TEN SONRAKİ ADI "MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ - CUMHURİYETTEN EVVEL İSE SANAYİ-İ NEFİSE-İ MEKTEBİ İLİ OLAN OKUL) RESİM BÖLÜMÜNDE TOY BİR ÖĞRENCİYKEN HAYATIMI RENKLENDİREN BİR DERGİ VARDI. BU DERGİNİN İSMİ "STUDYO İMGE" İDİ... HER AY BU DERGİYİ OKURKEN ALDIĞIM KEYİF BİR YANA; SATIN ALMAK İÇİN ÇAĞALOĞLUNA KADAR TEPTİĞİM YOL BİLE AYRI BİR ZEVKTİ...

BU ÜLKEDE; PINK FLOYD, DIRE STRAITS GİBİ ROCK BAKLAR POPÜLERLEŞTİYSE; LED ZEPPELIN, DEEP PURPLE, KING CRIMSON, U2, GİBİ GRUPLAR TANINDIYSA; JETHRO TULL, BOB MARLEY HAKKINDA CİZ Dİ YAZILAR YAZILIYORSA BU DERGİNİN SAYESİNDEDİR.

SONRA BU DERGİ ÇIKMAZ OLDU. 88'DE BİR SEFER DHAÇI-KAR GİBİ OLDUYSA DA YAYININA BİR İKİ SAYI SONRA SON VER Dİ.

TANIĞIM ENDER "SOMALYE RUHLU" İNŞANLARDAN BİRİ OLAN LEVENT ERSEVEN "STUDYO İMGE"Yİ TEKRAR ÇIKARTACAĞINI SÖYLEDİĞİNDE SONSUZ MUTLU OLDUM.

BUNDAN BÖYLE BURADA DA BİRLİKTE OLACAĞIZ. LEVENT ERSEVEN SAYFA HAZIRLAMAM İÇİN ÖNERİ DE BULUNDUĞUNDA, NA SIL BİR SAYFA OLUSTURACAĞIMI TAM KESTİREMEDİM. ÜSTELİK 7 YIL ÖNCE FANATİK BİR OKURU OLDUĞUM DERGİNİN YILLAR SON RAKİ ÇIKIŞINDA TITİZ DAVRANMA ARZUMDA OLDUKÇA HEYACAN LANDIRDI HANI... GEÇEN YILLARI SÖYLE BİR DÜŞÜNDÜM... VE... SON 10 YILA DAMGASINI VURMUŞ, TAVİR GETİRMİŞ, ÖNCÜ BİR GRUPLA BAŞLAMAYI UYGUN BULDUM...

12. MAYIS. 92. İST.

ŞECERE (SOYAĞACI)

"Diamond Head tutkunu LARS ULRICH, Los Angeles'da JAMES HETFIELD ile tanışması sonucu "Metallica"nın temeli atılır. Daha sonra aralarına DAVE MUSTAINE ve DON MC GOUNEY'de katılınca "No life Till Leather" adlı demo ya yaptılar...

METALLICA 81

JAMES HETFIELD (vokal gitar) DON MC GOUNEY (bas) DAVE MUSTAINE (gitar) LARS ULRICH (davul)

Grubun kuruluşunda yer alan Don Mc Gouney demo'dan sonra ayrıldı. (Bugün ne yaptığını bulamadım.)

Bir süre sonra basçı Don Mc Gouney ayrıldı. Yerine "Trauma" grubundan, CLIFF BURTON geldi.

TRAUMA

METALLICA 82

JAMES HETFIELD (vokal gitar) CLIFF BURTON (bas) DAVE MUSTAINE (gitar) LARS ULRICH (davul)

MEGADETH

Grup "Megaforce" firmasıyla anlaşır ve albüm için çalışmalarına başlar... Tam bu sırada Dave Mustaine ani bir kararla gruptan ayrılır...

METALLICA 83

JAMES HETFIELD (vokal gitar) CLIFF BURTON (bas) KIRK HAMMETT (gitar) LARS ULRICH (davul)

DAVE MUSTAINE, "Metallica"dan ayrılarak; Nisan 1983'de Megadeth'i kurdu. 1984 yılında da "Killing is my Business..." adlı ilk albümünü çıkardı...

EXODUS

Yerine "Exodus"dan KIRK HAMMETT katılır. 1983'de de ilk albümleri olan "Kill 'Em All"ı çıkardılar. Ardından ikinci albüm geldi. Uzun süre listelerde kalan bu albümle "Metallica" altın plak kazandı. 1986'da "Master of Puppets"ı çıkardılar.

METALLICA 86

JAMES HETFIELD (vokal gitar) CLIFF BURTON (bas) KIRK HAMMETT (gitar) LARS ULRICH (davul)

10. SUBAT 1962 Doğumlu BASS dahisi CLIFF BURTON (R.I.P.) 27. EYLÜL '86 tarihinde trafik kazasında öldü...

ALBÜMDEN SONRA AVRUPA TURNESİNE ÇIKAN GRUPTA COPENHAGEN'E GİDERKEN YOLDA GEÇİRDİKLERİ BİR TRAFİK KAZASINDA CLIFF BURTON'U KAYBETTİLER. (27. EYLÜL '86) (R.I.P.)

METALLICA 86-92

JAMES HETFIELD (vokal gitar) JASON NEWSTED (bas) KIRK HAMMETT (gitar) LARS ULRICH (davul)

FLOTSAM & JETSAM

Cliff Burton'dan boşalan yere Kasım 86'da Flotsam and Jetsam'dan J. Newsted katıldı.

METALLICA'NIN DISKOĞRAFİSİ

(ALBÜMLERİ)

- KILL 'EM ALL
- RIDE THE LIGHTNING
- MASTER OF PUPPETS
- AND JUSTICE FOR ALL
- METALLICA (VIDEO)
- CLIFF 'EM ALL
- 2 OF ONE
- ONE THE VIDEO

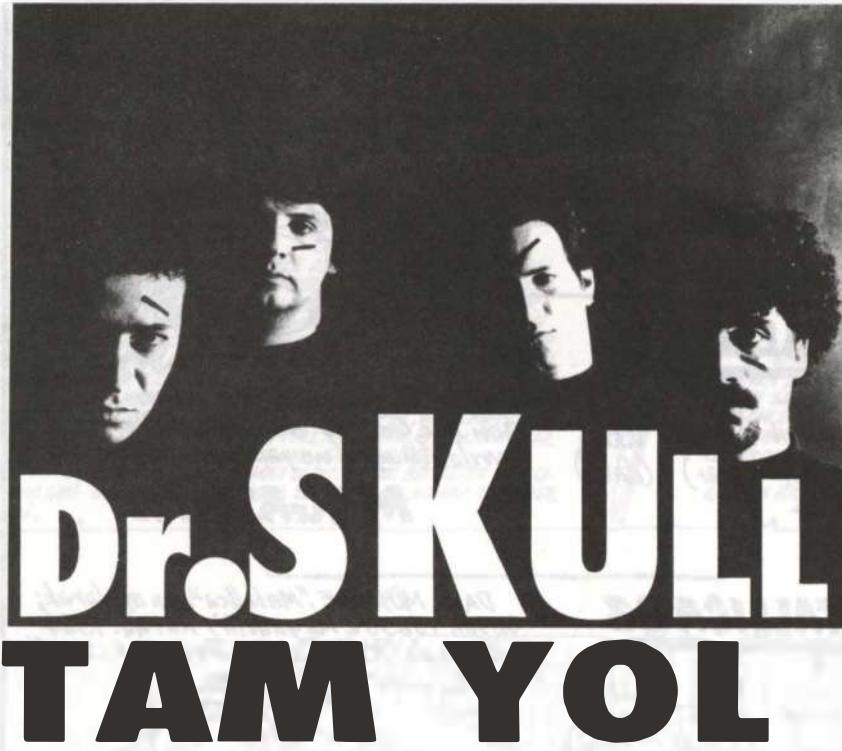
[(E.P) MINI ALBÜM]

- CREEPING DEATH
- WHIPLASH
- JUMP IN THE FIRE
- THE 5.98 E.P.G.A.
- RAGE DAYS REVISITED
- HARVESTER OF SORROW
- ONE (DEMO VERSION)
- THE GOOD THE BAD AND THE LIVE

[(SINGLE) (45 LİK)]

- KILLING TIME
- THE PRINCE
- METALLIFICS
- AM I EVIL
- CLIFF 'EM ALL
- THE MONSTER
- LIVE 'N HEAVY
- ONE
- ENTER SANDMAN
- THE UNFORGIVEN.

Yarattıkları sound ve kısa sürede yetkinleştirdikleri teknikleri ile başarılı bir çizgiye oturan Dr. Skull, ikinci albümü Rools 4 Fools ile dinleyicilerini hayal kınkılığına uğratmadı. Gerçekten ilk albümleri Wory Zover ile İngilizce sözlü Rock toplulukları arasında özgün ve gelişkin bir form tutturmayı başaran topluluk gelecekte daha iyi işler yapacağını sinyaliyi daha o zamanlardan vermeye başlamıştı. **Nitekim Rools 4 Fools, yer yer Modern Rock'ı yakalayan açılımları ile Wory Zover'ı aşan bir çalışma oldu.**

Dr. Skull bir de bu gelişkin müzikalitesine Türkçe sözü ekleyebilse daha geniş dinleyici kitlesini kucaklaması işten değil. Grupta virtüöz diyebileceğimiz kimse yok, ama tüm üyeler üzerlerine düşeni başarıyla yapıyorlar. Bu yönüyle ülkemizde üretilen bir çok çalışmadan farklı, klasik gitar ve bas partiyonları mümkün olduğunca azaltılıp daha çağdaş yaklaşımlar denenmiş. Sözün özü birçok yerli topluluğun saplandığı "tekrar" ve "taklit" batağına saplanmıyorlar.

Dr. Skull'la son albümleri, müzikal anlayışları ve müzik ortamı üzerine yaptığımız söyleşi sunuyoruz:

S.İmge: Müzikal özgeçmişinizden bahsedermisiniz?

Dr. Skull: İlk olarak 1983'de bir lise grubu olarak bir araya geldik. Daha önce herbirimiz farklı gruplarda çalışmıştık. 1984'de Milliyet Gazetesinin düzenlediği liselerarası yarışmada bir ikincilik aldık.

O dönemdeki vokalistimiz Esat'ın ayrılmasıyla kadro bu günkü haline geldi (Gitarlarda Baştepe ve Ersöz, Basta Mus-

tafa "Musti" Erman ve davulda Alper). 1985'de "Skull" adıyla ilk konserimize çıktık. Bu bir Rock festivaliydi ve seyirciden müthiş bir tepki almıştık. 1987 yılına kadar Ankara'daki Rock festivallerinin flash grubu olan "Skull", Mart '87'de "Dr. Skull" adıyla ilk solo konserini verdi. Bu sıralarda konserlerde bestelerin yanında, icra ve yorum parçalarına da yer veriyor, nota ve armoni konusunda kendimizi yetiştiriyor, enstrüman teknikleri ve düzenlemeler üzerinde yoğun bir şekilde çalışıyorduk.

Asıl "Dr. Skull" soundunun ortaya koyulması Mart'88 konseriyle başladı. Bursa, İstanbul, İzmir konserleriyle Ankara dışına açıldık ve Mayıs '89'da ilk albümün (Wory Zover) kayıtlarına başladık. '90 Baharında son 3 parçayı da kaydettik. İlk albümde bize ait ve bizim dışımızda bazı hatalar vardı. Bunları affettirmek için müthiş bir şeyler yapmamız gerekiyordu. Kendimizi tamamen enstrümanlarımızı verdik. Yepyeni teknikler kullanmaya başladık. Ortaya Dr. Skull'a ait özel bir sound koymak ve düzenlemelerdeki hiçbir ayrıntının boşa gitmemesini istiyorduk. Sıkı çalışma '91 yazında başladı. Kasım '91'de yine Stüdyo Ankara'da kayda girdik ve Aralık '91'de makaralan ADA'ya teslim ettik. Büyük bir bekleyiştikten sonra '92 Mart'ının sonunda "ROOLS 4 FOOLS" piyasaya çıktı.

S.İmge: Müzikal kaynaklarınızı neler?

Dr. Skull: Müzikal olarak öncelikle Deep Purple, Led Zeppelin, Rainbow gibi Hard Rock topluluklarından etkilendik. Daha sonra Queen Iron Maiden, Judas Priest, AC-DC, Def Leppard dinlemeye başladık. Progressive olarak Genesis, Yes, Jethro Tull gibi gruplar bizi et-

kiledi. Zamanla herbirimizin tercihleri farklılaşmaya başladı ve bu da anlayışımıza ve müziğimize zenginlik getirdi. Şu anda ise daha çok Alternative Rock akımlarını (Janes's Addiction, Faith No More, Nirvana, Pearl Jam, Soundgarden v.b.) takib ediyoruz.

S.İmge: Modern Rock'a yaklaşan özgün çizgiler taşıyorsunuz. Buna karşın vokal İngilizce. Bu şekilde popülerleşmeniz çok güç. Neden İngilizce?

Dr. Skull: Evet, yargılama havası hissedilen ilginç bir soruş tarzı... Her şeyden önce bu sorunun cevabını "Çünkü böyle istiyoruz" diyerek kestirip atabiliriz. Bir Rock topluluğu olarak hiçbir dile, hiçbir enstrümana veya hiçbir armoniye bağlı kalmak zorunda olduğumuzu düşünmüyoruz.

Yine de şimdiki kadar bize en çok yöneltilen soruyu cevaplayalım:

Parçalar yapılırken tetiği çeken; yaşadığımız, gözlediğimiz ya da okuduğumuz bir olay, kimi zaman bir duygu veya bir sözcük, bazen de bir düşünce, bir hayal oluyor. Buradan hareketle beste yapıyor ve bunun üzerine de sözler yazılıp beste yapılıyor ve beste tekrardan düzenleniyor. Kısaca bir söze müzik değil, müziğe söz yazıyoruz. Böyle olunca kullandığımız ritimler, armoniler ve müziğin akışı içinde sözcüklere ve hecelere ayrılan bölümler açısından, dünyanın herhangi bir yerinde dinlenip anlaşılacak bir müzik yapmış oluyoruz.

Daha önemlisi ise sözlerin içeriği. Yer yer çok ters, çok sert şeyler söylüyor, eleştirirken aynı zamanda birçok şeyle de dalga geçiyoruz (!)... İngilizce'yi bu açıdan bir şifre gibi kullanıyoruz. Şifreyi çözmeyi kafaya koyan sözleri ele geçiriyor (isteyene biz de yolluyoruz), ve çözüyor.

Popülerleşmek gibi bir kaygımız pek yok. İnsanların haberdar olması bizim için yeterli.

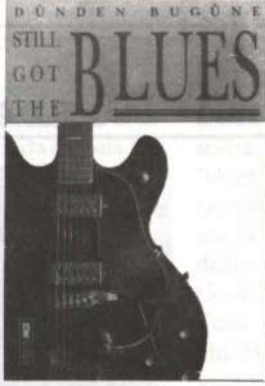
Bu arada, bundan sonraki çalışmalarımız içinde Türkçe sözlü parçalar ya da komple Türkçe bir albüm olabilir. Biz bir Rock topluluğuyuz. Kimse bir sonraki adımımızı kestiremez. Biz bile...

S.İmge: Türkiye'nin Rock ortamını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dr. Skull: Türkiye'de oldukça yetkin Rock müzisyenleri var, Rock topluluklarının sayısı hızla artıyor ve aralarından çok iyiler çıkıyor. Her yerde olduğu gibi bizde de abartılmış zayıf grupların yanında, sessiz kalmış sağlam gruplar da var. Biz genel anlamda kendimizi Rock piyasasının dışında tutmaya çalışıyoruz. İşin en zor yanlarından biri Rock'ın ülkemizde parasal açıdan müzisyenlere bir şey getirmemesi. Birçok iyi Rock müzisyeni bu yüzden ya Rock'tan tavizler vermeye başlıyor ya da müzikten kopuyor.

Rock dinleyicisi ise gittikçe daha seçici hale geliyor. Tüm dünyadaki müzikal olaylar arasında öğreniliyor. Belli türler, belli gruplar takip ediliyor. Her şey alışkanlık değil artık. Bu da toplulukları sürekli daha iyisini yapmaya zorluyor ve bu tempoya uyamayan yok oluyor.

BLUES

32.000.- TL.

FİLLER MEZARLIĞI

20.000.- TL.

GÖRKEMLİ KAYBEDENLER

20.000.- TL.

17 çeşit kart

David Crosby
Axl Roses (GUNS N' ROSES)
Jethro Tull
Leonard Cohen
Napalm Death
Use Your Illusion
(GUNS N' ROSES)
Metallica
Blues Brothers

Tamamı 17.000.- TL.

Bob Dylan
and Grateful Dead
Jimi Hendrix
Hil
Jazz
Jim Morrison
Syd Barrett
Grateful Dead
Guns N' Roses

KOMİK KAZE
20.000.- TL

HARALA GÜRELE
15.000.- TL

HAYATIM ROMAN
22.000.- TL

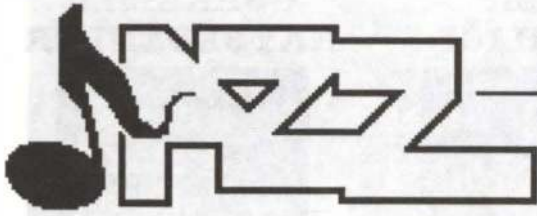

SEKS HAKKINDA
13.000.- TL

İSTEME ADRESİ:

Zeynep Sultan Cami Sok.21 Alemdar
Mah. Cağaloğlu - 34410 - İstanbul
Hasan Levent Erseven adına 345792
nolu posta çeki hesabına tutarını yatırıp
bize gönderin, kitaplar ve kartlar
ayağınıza gelsin.

ERDAL GÖKSOY

Istanbul Festivali'nin Kalbi Caz'la Atacak

Art Farmer

Festival'de dinleyeceğimiz topluluklardan biri olan Blood, Sweat and Tears'in türü "caz-rock" veya "rock-caz" ismiyle etiketlenilebilir. Bu caz biçimi, cazcılann ve "rock"çılann aralanndaki buzlar çözüldükten, aşağılama eğilimleri söndükten sonra ortaya çıkmıştır. Bu türün ortaya çıkışının başka bir nedeni de bazı cazcılann "rock" tutkunlarına ulaşabilme çabalan, bazı "rock" müzisyenlerinin de "rock"ı sınırlı bulup cazla ilgilenmeleridir. "Rock" vuruşuyla gelişmiş caz armonilerini, caz-tipi sololan özgür-caz tekniğini ve Avrupa dinleti müziğini kaynaştırması türün doğası gereğidir. İşte "caz-rock" veya "rock-caz" denildiğinde akla ilk gelenler arasında Blood, Sweat and Tears da vardır. Blood, Sweat and Tears'ı, şarkıcı besteci ve orgçu Al Kooper, gitarıcı Steve Katz ve davulcu Bobby Colomby kurdular. Topluluğun kurulmasındaki erek "caz-rock" veya "rock-caz"ın yukarıda verilen özelliklerini yaşama geçirme'tti. Daha sonra, topluluğa, saksofoncu ve piyanist Fred Lipsius, tromboncu ve piyanist Dick Halligan alındı. Fielder da topluluğa girince ilk

Istanbul Festivali bu sene caz severlere doyumsuz saatler yaşatacak. Zengin bir caz programı, kulvarlarında dünya ismi olmuş, yetkin sanatçılarla bizi buluşturuyor. Festival izleyicisinin caz'a olan yoğun ilgisi, düzenleyicileri daha zengin programlara itiyor belli ki. Burada gelen tüm sanatçıları ayrıntılar ile sunmamıza olanak yok. Bizce kaçırılmaması gerekenleri sunuyoruz.

asli kadro tamamlanmış oldu. Trompetlerde Jerry Weiss ve Randy Brecker, tromboncu Jerry Hyman da gruba katıldılar. Bu kadro, 1968 yılında "Child is father to the man" uzunçalannı çıkardı. Müzik eleştirmenlerinden çok olumlu eleştiriler ve değerlendirmeler alan bu uzunçalar ne yazık ki tecimsel yönden başanyı pek yakalayamadı.

Bu ilk uzunçalardan sonra topluluğun en önemli üyesi ve kurucusu Al Kooper, diğer üyelerle anlaşamadığından gruptan ayrıldı. Onu, Randy Brecker izledi. Topluluk yeniden bir kadro kurdu. Bu kadroda, trompetlerde Lew Soloff, Chuck Winfield ve şarkıcı olarak da David Clayton Thomas vardı. 1969 yılında "Mothers of Invention" isimli ikinci uzunçalar çıkarıldı. Dünya çapında olağanüstü bir tecimsel başarı elde eden bu albümle Blood, Sweat and Tears, büyük bir üne kavuştu; "Spinning Wheel", "Smiling Phases", "More and More", "You've made me so very happy", "God Bless the child" ve "When I die" gibi parçalar bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yoğun bir biçimde dinlendi. Dünya, "Blood, Sweat and Tears"ı bu albümle ve bu parçalarla tanıdı. Şarkıcı David Clayton Thomas dünya müzik çevrelerinin ve sıradan dinleyicilerin hayranlığını kazandı. Türkiye'de ise özellikle "Spinning Wheel" ve "You've made me so very happy" isimli parçalar en ücra köşelerdeki düğün salonlarında çalınacak denli tanındı, sevildi.

1941'de İngiltere'de Surrey'de doğdu David Clayton Thomas.

İlk gençliğinde "blues" ku-

luplerinde çalışmıştı. İsmi önceleri "Shays" sonraları ise "Bossman" olan kendi topluluklarıyla Kanada'da belli bir üne sahip oldu. Bu çalışmalarıyla süresince beş kez altın plak ödülü verildi kendisine.

"Mothers of Invention"ın büyük başarısını, topluluğun diğer albümlerinin hiçbirisi yakalayamadı. Üçüncü uzunçalar, "Blood, Sweat and Tears 3", 1970 yılında piyasaya çıktı. Bu uzunçalardan da görece daha az - ikinci uzunçalara oranla- klasikleşmiş parçalar oldu. 1971 yılına gelindiğindeyse "Blood, Sweat and Tears 4" un yapıldığını görüyoruz. Bu uzunçalar da estetik açıdan bir, iki ve hatta üçüncü albüm kadar başarılı olmadı. 1971 yılı iç huzursuzlukları da beraberinde getirdi. Sonuç olarak da, topluluğun en yetkin, en görkemli üyesi olduğu söylenebilecek David Clayton Thomas solo çalışmalar yapmak amacıyla gruptan koptu. Thomas'la birlikte Dick Halligan ve Fred Lipsius da ayrıldılar. Yerlerini saksofoncu Lou Marini Jr., ikinci gitarda İsveç'li George Wadenius, piyanist Larry Willis, ve önce şarkıcı Bobby Dyle daha sonra da Jerry Fisher'i aldı. Bu kadro, 1972 yılında "New Blood" albümünü yaptı. Ne yazık ki, bu albüm de pek başarılı olmadı; grubun eski "mood"u bir türlü yakalanamamıştı.

1973 yılına gelindiğindeyse Steve Katz, Chuck Winfield ve Lou Marini Jr.'un da topluluktan ayrıldığını görüyoruz. 1973'te "No Sweat" isimli albüm yapıldı. Bu arada topluluğa, şarkıcı ve saksofoncu Jerry Lacroix katıldı. David Clayton Thomas da 1975'te topluluğa dönüş yaptı. Bu dönüşten sonra yine 1975'te "New City", 1976'da "Live and Improvisation" ve en son olarak da "More than ever"ı çıkardılar. Kadro değişiklikleri sürdü gitti.

Blood Sweat and Tears David Clayton Thomas önderliğinde ancak sürekli üye değiştirerek bugüne kadar gelebilmiştir.

Festival'e katılacak bir diğer topluluk John McLaughlin'ın Üçlüsü... Bu üçlüde John McLaughlin gitar, Trilok Gurtu vurmalı çalgılar, Dominique de Piazza ise bas çalıyor.

John McLaughlin 1942 yılında

Yorkshire'de müzisyen bir babanın oğlu olarak doğdu. 1949'da kemana daha sonra da piyanoya başladı. 1953'te "blues" tutkunu bir dinleyiciydi. Bu sıralarda da gitara atladı. Profesyonel müzik yaşamı 1958'de başladı. 1968'e değin Wilson Pickett, Georgia Fame, Gunter Hampell, Brian Auger, Four Tops gibi şarkıcı ve topluluklara eşlik etti. Bu dönemde sokak gitaristliği dahi yapmıştır. 1968'de New York'a giderek Miles Davis, Tony Williams gibi müzisyenlerle çalıştı. 1971'de "The Mahavishnu Orchestra"yı kurdu. Bestelerin çoğu kendisine aittir. Bu dönemde "caz-rock" türü içinde değerlendirilebilecek, "Flame" (1971) ve "Birds Of Fire" albümleri yapıldı. McLaughlin'in olağanüstü soloları, gamları; Jerry Goodman'ın ilginç deneysel tavrı ve diğer müzisyenlerin de katkılarıyla topluluk çok başarılı oldu.

Dizzy Gillespie

John McLaughlin, bu dönemde, tıpkı müziğinde olduğu gibi, düşünsel yaşamında da yeni arayışlara yöneldi. Bir konuşmasında Hint felsefesini öğrenmesinin gitar tekniğini sıçrattığını belirtmiştir. Doğu felsefecilerini inceledi, bir süre sonra da Budist oldu. Düşüncelerindeki bu değişim hem müziğini hem de fiziksel görünüşünü etkiledi. 1973 yılında kendisi gibi Budist olan Carlos Santana ile, 1967'de ölen John Coltrane'in anısına, ismini bir Budist özdeyişinden alan "Love, Devotion, Surrender" albümünü hazırladı. Mahavishnu müziğinin klasiği sa-

yılabilecek bu albümde, iki gitarist de uyum içinde sanatlarını ortaya koyarlar. Budizm'in etkisiyle birbirine öncelik tanıma, atışma ve rekabetin yerini alır, bu durum müziksel bütünlük ve armoniyi pekiştirir.

1974'te topluluk dağıldı. McLaughlin değişik bir kadroyla aynı adlı grubu yeniden kurdu. Bu çalışmaların ilk ürünlerinden olan "Apocalypse" albümünde, Mahavishnu'yu Londra Senfoni Orkestrası'yla birleştirdi. "Between Nothingness and Eternity", "Visions of the Emerald Beyond", "Inner Words" gibi albümler bu yeni Mahavishnu'nun yapıtları arasındadır.

1976'da çıktığı Hindistan gezisinde "Shakti" adlı yeni bir grup kuran McLaughlin "Mistik Hint Cazı" denen yeni bir müzik türü geliştirdi. Bu dönem bestelerinin büyük çoğunluğu kendisine aittir. Bir Batılı'nın Hint mü-

ziğini cazın potasında eriterek bir kaynaşıma varması ilginçtir; kaynaşımı amaç olarak önlerine koymuş olan müzisyenlere de bileşimde yeralacak müzik türlerinin muhakkak kendi öz müzikleri olmayabileceğini gösterebilmesi açısından da didaktik niteliktedir. "Shakti" (1976), "A Handful of Beauty" (1977) adlı albümler bu dönemde yaratılmıştır. McLaughlin 1978'de solo olarak "Electric Guitarist"ı hazırladı. Ardından 1979'da yine bir solo albüm olan "Electric Dreams"i, 1981'de de "Music Spoken Here"i yayınladı. Son sayılan üç al-

bümde klasik bir yorum ve anlayışa yaklaşılmıştır.

1982 yılında Paris'te Fransız müzisyenlerle hazırladığı "Belo Horizonte" da hemen hemen tamamen klasik bir müzik anlayışının olduğu ayımsanmaktadır. Oryantalizm havası duyumsanmaktadır. Bu albümün ardından Paco ile çalışmaya başlayan John, ekibe Al Di Meola'yı da alarak "Friday Night in San Francisco" konser albümünü oluşturdu. Üç müzisyen de klasik gitarlarla virtüözlüklerinin doğrulannda dolaştılar. "Mediterranean Sun Dance" de her yönüyle, gerçekten Akdeniz duyumsandı. John, daha sonra aynı türde, Larry Coryell ve Paco De Lucia ile çalışmalar yaptı.

Bir başka topluluk ise Wynton Marsalis Yedilisi... Caz dünyasında 1980'li yıllarda ortaya çıkan Amerikalı trompetçi Wynton Marsalis eleştirmenlerin genellikle kendisini dışlamaları konusunda şunları söylüyor:

"Yaptığım hiçbir şeyden pişman değilim. Eleştirmenlerin bütün olumsuz değerlendirmelerine karşın... Dönemimde "avant-garde" ve "rock" kamplaşmasının arasında kaldım. Ve caz müzisyeniydim. Eleştirmenlerin beni yadırgamalarının bir nedeni de hiçbir siyasal ve toplumsal grup içinde yer almamamdır." Duke Ellington üzerine düşünceleri ise şöyledir: "Müziği en geniş anlamında temsil eder o. Caz tarihindeki en büyük değişimdir." Cazdaki siyah-beyaz karşıtlığı konusundaki o anlamsız tartışma hakkında büyük davulcu Art Blakey gibi düşünür: "Notalar siyahtır. Ancak siyah müzik diyerek ne anlatılmak istendiğini bilmiyorum. Beyaz müzik ne demek onu da bilmiyorum. Bazılar Avrupa müziğinin beyaz müziği olduğunu söylediler. Ama, Louis Armstrong'u hiçbir ırka indirgeyemezsiniz." Caz müziği ve klasik müziğin gelişim farklılıkları konusunda şöyle düşünür: "Caz müziğinin gelişimi, Avrupa müziğinin gelişimi gibi değildir. Dinleyicilerin de yardımıyla müziğin bir yönünü fazlaca rafineleştirerek kendinizi geliştirebilirsiniz. Caz müziğinin birçok unsuru ve yönü vardır." Caz'daki yenilikçilik tartışmaları hakkında da düşünceleri şunlardır: "Cazdaki bütün bu yenilikçilik tartışmaları, yalnızca ga-

riptir. Çünkü caz her zaman yenilikçidir."

Wynton Marsalis 1961 yılında New Orleans, Louisiana'da dünyaya geldi. İsmi, babası tarafından Wynton Kelly anısına Wynton olarak değiştirildi. Piyanist Elis Marsalis'in oğlu ve saksafoncu Branford Marsalis'in kardeşi olan Wynton'a ilk trompetini babasının topluluğunda çalışan Al Hirt, o daha altı yaşındayken verdi. Sekiz yaşında John Longo'dan dersler aldı. Bu arada Danny Barker'in orkestrasında çalışıyordu. 1968'de, Berkshire Müzik Merkezi'nde yaz kurslarına katıldı. Ünlü caz uzmanı Gunther Schuller tarafından keşfedildi. 1975'de, New Orleans Flarmoni Orkestrası eşliğinde Haydn'ın trompet konçertosunu yorumladı. Aynı zamanda, "funk" ve caz topluluklarında çaldı, festivallere katıldı. New Orleans Center For Creative Arts'da klasik müzik öğrenimi gördü. Babası da bu merkezde caz öğretmeni idi. 1979'da New York'a giderek Juilliard'a girdi. Art Blakey ile çalıştı. 1980'de, Blakey'le olan çalışmaları dışında, Sweeney Todd isimli bir Broadway Show'unun orkestrasında yer aldı. Brooklyn Flarmoni ve bir Meksika Senfoni Orkestrasında da çaldı. Ertesi yıl, Herbie Hancock, Tony Williams ve Ron Carter'dan oluşan toplulukla çalışmaya başladı. 1981'de kendi beşlisini kurdu. A.B.D.'nin birçok yerinde çalıştı. Hancock Dörtlüsü'yle yaptığı bir albümden sonra kendi adına ilk albümünü çıkardı. Young Lions of Jazz'da yer aldı; daha sonraları büyük bir Avrupa turnesine çıktı. 1983'te Herbie Hancock Dörtlüsü'yle katıldı. Birlikte turnelere çıktılar. Japonya turnesinden sonra 1982 Aralık'ında, Londra'da, Haydn, Hummel ve Leopold Mozart'ın yapıtlarını yorumladığı ilk klasik albümünü kaydetti. Daha sonra caz ortamındaki çalışmalarını ve Klasik Orkestralar'la da birlikteliğini sürdürdü. "Hard-bop"ın yeni bir biçimi olan "neo bob"ın öncülerindendir. Clifford Brown, Miles Davis, John Coltrane, Fats Navarro, Louis Armstrong gibi müzisyenlerden etkilendiyse de her gerçek sanatçı gibi, bu etkilerden sıyrarak kendi biçimini bulmuştur.

Festivale katılan diğer bir topluluk Jim Hall Dörtlüsü... Bu dörtlüde

Jim Hall, gitar; Larry Goldings, piyano; Steve Laspina, bas; Terry Clarke davul çalıyor.

Jim Hall 1930'da Buffalo, New York'ta doğdu. Cleveland Müzik Enstitüsü'nden mezun oldu. Branton Branks'ten özel gitar dersleri aldı. Biçimini caz tarihinin en ünlü, en önemli üç gitarcısından ikisi olan Charlie Christian ve Django Reinhardt üzerine kurdu. Üçüncü olağanüstü gitarci ise Eddie Lang'tır. Bu üç gitarci o kadar önemlidir ki caz gitannın ufkunu bu müzisyenler belirlemişlerdir. Bunların dışında, Zoot Sims ve Bill Perkins gibi saksafonculardan etkilendi. Coleman Hawkins, Art Tatum ve Teddy Wilson üzerinde iz bırakan diğer müzisyenlerdendir. 13 yaşında yerel orkestralarda çalmaya başladı. Sonra saksafoncu Bob Hardaway'ın Dörtlüsü'nde, trompetçi Ken Hanna'nın topluluğunda ve daha sonra da Dave Pell'in orkestrasında yer aldı. 1955'in başında Los Angeles'a yerleşerek Vincente Gomez'in klasik gitar derslerine devam etti. Yine bu dönemde Chico Hamilton'la birlikte oldu. Bu toplulukla yaptığı çalışmalarda çok başarılı bir performans gösterdi. Daha sonra ilk solo albümünü yaptı. 1956 sonunda Jimmy Giuffre'in üçlüsünde çalışmaya başladı. Bu birliktelik 1960'a kadar devam etti. "The Train and The River" adlı parçayla oldukça popüler oldu. Avrupa turnelerine katıldı. Ralph Pena, Jim Atlas ve Bob Brookmeyer'le iz bırakan kayıtlar gerçekleştirdi. "Üçüncü Akım" ve "Bossanova" akımlarının öncüsü oldu. 1962'de Sonny Rollins'in Dörtlüsü'ne katıldı. Zoot Sims, Bill Evans, Paul Desmond, Art Farmer Gerry Mulligan gibi müzisyenlerle dinleti ve kayıt çalışmaları yaptı. Bir üçlü kurdu; 1967'de Berlin Festivali kapsamında bir gitar "workshop" unda yer aldı. Avrupa ve Japonya'da turnelere katıldı. Ron Carter, Red, Mitchell George Shearing, Michel Petrucci, Pat Metheny, Bill Frisell gibi müzisyenlerle dinletiler verdi.

Çalgısına olan egemenliği, tekniği duyguyu kaynaştırması, zamanlama mükemmeliyeti ile yaşayan en iyi caz gitaristleri arasında yer aldı.

JOHN COLTRANE

John Coltrane caz tarihinde en fazla övgü kazanmış bir müzisyendir. Yalnızca sevilmemiştir o, aynı zamanda bir aziz, bir kutsal yaratık olarak tapılmıştır ona. Bazı hayranları dünyanın onun sayesinde ayakta durduğunu bile söylemişlerdir.

1964 A.B.D. seçimlerinde başkan adayı olarak dahi gösterilmiştir. Bazıları Hz. İsa ve Hz. Muhammed kadar önemli bir kişi olduğunu savunmaktadırlar. Joachim Berend, John Coltrane'den çevreye sevginin ilahi gücünün yayıldığını söylemiştir. Yaşarken üç ayrı yaşam öyküsü yazılmıştır. Hiçbir caz müzisyeninin böyle bir şansı olmamıştır.

Coltrane, yaşam karşısında sık sık şaşkınlığa düşen ve yaşamın zorluklarını hiçbir zaman yenemese de savaşımlar veren bir insandı. Normal denilen insandan farkı yalnızca iyi bir müzisyen oluşudur. Her zaman sayıldı ve sevilirdi. Caz üzerinde etkisi en derin olan cazcılardan birisidir. Yalnızca cazcıları etkilemekle kalmadı, "Jazz-rock" ve "rock-jazz" gibi türlerle uğraşan müzisyenleri de peşinden sürükledi. John Coltrane Kuzey Carolina'da 1926 yılında doğdu. Kişilik olarak utangaç, çekingen ve ketumdu. Çalıştığı topluluklarda her zaman sakindi. Çalgısını öne çıkartmamaya, baskın olmamaya çalışırdı. Çevresindeki insanları inciteceğinden korkarak hep nazik davranırdı. Caz müziğinde alkole ve uyuşturucuya düşkünlüğü dışında dengeli sayılabilecek ender simalardandı. Scott Joplin gibi onda da müziğin en büyüğü olma isteği vardır. 1957'de,

Coltrane'de özellikle doğu dinlerine karşı büyük bir ilgi gelişti. Kısım de olsa, Ellington gibi, huzur içinde yatabiliyordu. Coltrane öbür yatkınlıklarının yanı sıra Stan Getz okulunun en iyi balad çalgıcısıydı. Doğu dinlerine ilgisi doğu müzik geleneklerini incelemesine yolaçtı; bunlar da sanatını etkiledi. Bulduğu dizge Avrupa dinleti müziğinde uzun süredir bilinen "Çoğultonluluk" (polytonality) idi. Basit bir biçimde söylenirse, çoğultonluluk iki anahtarın aynı anda kullanılmasıdır. Coltrane'nin geliştirdiği bu anlayış cazda ve çevresinde kaynaşım sonucu ortaya çıkan müzik türlerinde esas armonik hareket haline gelmiştir. Kişiliği sonucu da özgür-caz akımıyla ilgilenmesi kaçınılmazdı. Bununla birlikte baladları ve "modal" biçimleri plak yapmayı sürdürdü.

J.L. Collier Coltrane'in "A Love Supreme" plağı için şunları söylemektedir: "Plağın isminden de belli olduğu gibi A Love Supreme günahlarından kurtulmasını sağlayan maneviyatına dönüşünü gerçekleştirdiği için Tanrı'ya şükran duyguları içinde yakarışıdır." (Yaşam öyküsü yazarı Bill Cole'a göre Coltrane, plağı yapmadan önce Tanrı'nın kendisiyle konuştuğunu söylemiştir)

Dinleyicilerinin çoğu, "Woodstock" kuşağıydı. "A Love Supreme" in başarısına karşın, yavaş yavaş da olsa özgür-caz çalışmalarını yoğunlaştırdı. 1965'te "Ascension" isimli tam bir "free" albümü çıktı. Bu plak, bu tarzın tipik özellikleri olan çılgınlık, inilti ve mırıltılarla doludur.

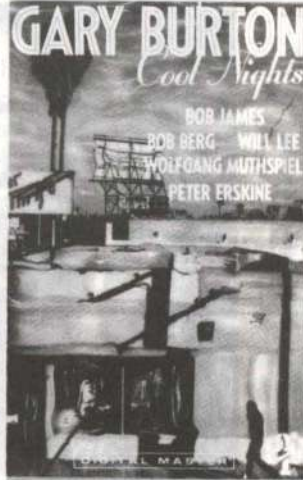
Bu dönemden sonra artık Coltrane ağırlığı "özgür-caz" türüne vermiştir. Sanatında kişilik baskın olmaktadır. Sanat tarihine diğer etkili cazcılardan daha az şey boçludur. Bu demek değildir ki geçmişin ve zamanın etkilerinden bütünüyle uzak kalmıştır; zaten bu hem kuramsal hem de algısal olarak olanaksızdır. Dinleri araştırmasından ve uyuşturucu alışkanlığına son vermesinden sonra daha dengeli ve daha nazik bir kişiliğe büründü. Caz dünyasının kargaşalığında kısmen de olsa dengeli bir yaşam sürdü. Çalgılarına emir vermez ve onların bu yoldaki isteklerini her müzisyenin kendi yolunu kendisinin bulması doğrusunu belirterek reddederdi. Topluluk üyelerini klasik kuralların dışında bir yöntemle disiplin altında tutmuştur. Coltrane yaşamının son yıllarında kendini Einstein ile özdeşleşmiş sayıyordu. Kendi alanında bir dahi olduğu düşünüldüğünde bu pek şaşırtıcı olmamaktadır. Onda, Parker'in kendine güveni ve Armstrong'un melodik dehası yoktu. Coltrane, müziği, yalnızca müzik değil de, ahlaksal, Tanrısal bir olay olarak görmüştü.

Her zaman yaşadı... Her zaman yaşayacak...

GARY BURTON REUNION

Gary Burton'un "Reunion" kasedinde Gary Burton vibrafon, marimba; Pat Metheny, gitar; Will Lee, elektrik bas; Mitchel Forman, piyano, keyboards; Peter Erskine ise davul ve perküsyon çalıyor. Hemen anlaşılabilirliği gibi bütün bu kadrodaki üyeler caz dünyasında kendilerini zaten kanıtlamış müzisyenler... Kasedin bütünündeki müzikal türe caz-rock veya pop-caz denilebilir. Günümüzde cazda türler arasında, eskiden kesin denilebilecek çizgiler kalktığı ya da kalkmaya yüz tuttuğu için dinlenen kasedi, albümü, disk etiketleme merakının da pek geçerliliği kalmadığı savlanabilir. Gary Burton'daki yoğun duygu ve dinamizm diğer müzisyenlerce de paylaşıncı bu duygu ve dinamizm toplamı dinleyicilerce de belirgin bir biçimde duyumsanır hale gelmiş. Doğaldır ki Pat Metheny ve Peter Erskine, Gary Burton'un yanında kendilerini görece farklılaştıranlardan. Birinci yüzde, "Autumn", "Reunion", "Origin", "Will you say you will", "House on the hill"; ikinci yüzde ise "Panama", "Chairs and children", "Wasn't always easy", "The chief" ve "Tiempos felice" (Happy Times) var.

GARY BURTON COOL NIGHTS

"Cool Nights" Gary Burton'un müzikal anlayışında önemli bir değişimin göstergesidir. "Reunion" ve "Times Like These" e oranla. Çağdaş bestecilerce yazılan parçalarda, rahat ritimler, çağdaş lirisizm kulağa çarpıyor; düzenlemelerde yeni "sound"lar, temiz dokular görülmekte. "Cool Nights"ın en göz alıcı yanlarından biri ise odağın nota dizileri ve armonik ilerlemelerden çok "mood" ve kasedin akışında olmasıdır. Her parçada o parçaya özel duygusal derinlik arama çabası göze çarpmakta. Bütün kaset boyunca, hiperaktif doğaçlamalar hiç yok. Sololar öz, düz ve berrak. Burton için ise "Cool Nights"ın daha değişik anlamları vardır. Sanatında, köktenci bir değişim demektir. Kasedin amaçlarından biri de Gary Burton'a olan ilgiyi daha da yoğunlaştırmaktır. Burton'a göre "daha temiz, az pürüzlü ve daha inandırıcı"dır. Kabul edilmiş rahat kalıplara yaslanma yerine üst bir aşamanın arayışıdır. "Bugüne değin değişik anlayışlarla birçok çalışma ürettim; gelecekte de bu yaklaşım sürecektir. Ama şimdilerde değişik projeler içindeyim. Hiç caz dinletisine gitmemiş, hiç caz dinlememiş kişilere, düzeyimi düşürmeden ulaşabilmek... Onlara ulaşabilmenin yolu melodiden geçer. Bugünlerde kafamda bunlar var."

CHARLIE BROWN HAPPY ANNIVERSARY

Ancak olağanüstü sıfatıyla nitelendirilebilecek bu kasette "caz", "blues", "pop" gibi müzikal biçimler içiçe geçmiş. Müziğin bu geniş yelpazeye dağılımı birçok dinleyici kucaklayabileceğini düşündürüyor; hedef kitlesi çok geniş bir ürün ortaya çıkmış. Kalabalık bir üyeler topluluğu var; B.B.King'den, Dave Grusin'e, Harvey Mason'dan George Mraz'a kadar birçok yetkin müzisyen yer alıyor. Söylemeye bile gerek yok, bütün bu sanatçılar çalgılarını yoğun bir ustalıklı kullanıyorlar; hem teknik mükemmeliyete sahipler hem de bu özelliklerine duygu katmayı becerebiliyorlar. Birinci yüzde "Linus and Lucy", "Joe Cool", "History Lesson", "The Great Pumpkin Walz", "Little Birdie" ve "Rain, Rain, Go Away"; ikinci yüzde ise "Breadline Blues", "Red Baron", "Christmas Time Is Here", "Charlie Brown Theme" ve "Linus and Lucie" var. Kasedin en iyi parçaları birinci yüzün ikinci parçası "Joe Cool" yine aynı yüzün beşinci parçası "Little Birdie" ve ikinci yüzün ilk şarkısı "Breadline Blues". "Joe Cool"da B.B.King "Lucille"yle gitar çalıyor ve vokal yapıyor. "Little Birdie"de ise başlı Neil Stubenhaus'un performansı görkemli. "Breadline Blues"da Kenny G. soprano saksofonunu erişilmez bir duyarlılıkla üflüyor. Davulcu John Robinson'ın "rim-shot"ları da belirtilmeye değer.

DIANE SCHUUR AND THE COUNT BASIE ORCHESTRA

Söylencesel Diane Schuur'un söylencesel the Count Basie Orchestra ile bir araya geldiği bu kasette hem Schuur ve hem de The Count Basie Orchestra virtüözite doruklarında dolaşıyorlar. The Count Basie Orchestra'nın kadrosu şöyle: Frank Foster, şef, tenor saksofon; Freddie Green, gitar; Dennis Mackrell, davul; Donald T. Carson, piyano; Lynn Seaton, bas; Eric Dixon, tenor saksofon; Kenny Hing, tenor saksofon; Danny House, alto saksofon; Danny Turner, alto saksofon; John Williams, bariton saksofon; Sonny John, trompet; Melton Mustafa, trompet; Bob Ojeda, trompet; Byron Stripling, trompet; Clarence Banks trombon; Bill Hughes, trombon; Melvin Wanzo, trombon; Dennis Wilson, trombon; Aaron Woodward, menecer. Diane Schuur'un eksiksiz yeteneği ve tekniğine, The Count Basie Orchestra da aynı eksiksiz yetenek ve teknik karşılık verince ortaya uzun yıllar unutulamayacak bir yapıt çıkmış. Diane Schuur'un görkemi, arkasında çalan müzisyenleri daha görkemli çalmaya zorluyor; bunun tersi de doğru... Ayrıca, son olarak belirtiyim, bu yapıtı dinleyebilmek için yoğun caz eksenel birikimine gerek yok; batı müziğinin herhangi bir türüne yönelik bir kulak ve ortalama üzeri bir duyarlık haz almak için yeterli. Birinci yüzde, "Doodle's Blues", "Caught a touch of your love", "Travelin' Light", "I just found out about love", "Travelin' blues"; ikinci yüzde ise "You can have it", "Only you", "Everday", "We'll be together again", "Climbing higher mountains" isimli parçalar sıralanmakta.

DAVE GRUSINE LEE RITENOUR HARLEQUIN

Hafif müzikle caz karışımı olan bu kaset kolay dinleniyor, kolay algılanıyor. Melodik yanı güçlü parçalar var. Ayrıca forte ve piano bölümlerin bazı parçalarda peşpeşe olması insanda hoş bir duygu uyandırıyor. Carlos Vega'nın ve Harvey Mason'ın davulu dikkat çekici. Latin etkileri açık bir biçimde ortada. Ivan Lins'in kumlu ve sisli denebilecek bir sesi var. Ayrıca, sesinin çok yetkin bir ses olduğu söyleyemeyiz. Kadro şöyle: Carlos Vega ve Harvey Mason davul, Jimmy Johnson bas, Lee Ritenour gitar, Dave Grusin Keyboards, Paulinho Da Costa ise vurmali çalgılar.

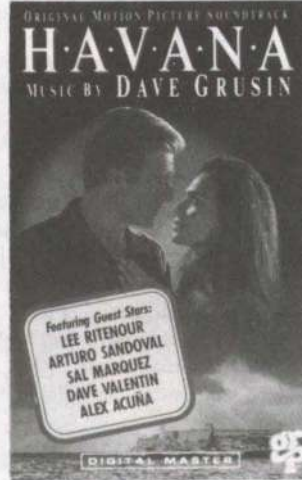
SPYRO GYRA COLLECTION

İstanbul Festivali'nde de dinlediğimiz Spyro Gyra'nın yaptığı müzik "caz-rock", "pop-caz" ve "Latin-caz"ın amalgamı olarak değerlendirilebilir. Bu yüzden caza çok yoğun ilgisi olmayan hatta caza soğuk bakan ama Batı müziği kulağı olan insanların zevk alabileceği bir kaset. Müzisyenlerin yetkinliği tartışılmayacak düzeyde; hepsi çalgısından emin, çalgısına egemen, onu iyi tanıyan müzisyenler. Tom Schuman, Julio Fernandez, Manola Badrena, Jay Beckenstein, Jeremy Wall, Oscar Cartaya ve Dave Samuels'in besteleri yer alıyor. Topluluğun geniş kadrosunda saksafon ve wind-sythesizerda Jay Beckenstein, keyboardsta Tom Schuman, vibes ve marimbada Dave Samuels, gitarda Julio Fernandez, basta Oscar Cartay gibi müzisyenler var.

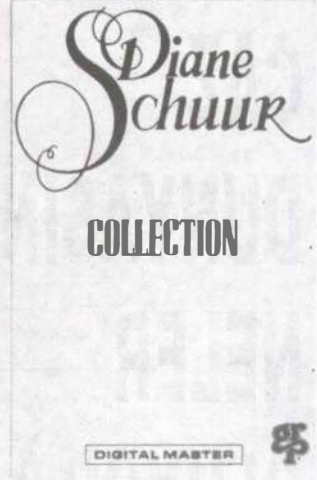
THE DUKE ELLINGTON ORCHESTRA DIGITAL DUKE

Bu kaset caz tarihinin gelmiş geçmiş en iyi büyük topluluklarından (big band) biri olan The Duke Ellington Orkestrası'nın. Belki de bu kadar iyi "swing"i başkaca bir tek Modern Caz Dörtlüsü (The Modern Jazz Quartet) çalabilir. Müzisyenlerin sıradan-üstü uyumu, son kerte rahat çalgıları, hepsinin ayrı ayrı kendi çalgılarında usta düzeyine erişmiş olmaları belirtmeye değer; her müzisyenin çalgısını tanıması, ona egemen olması zorunlu bir sonuç. Nefesliler çok içli, duygu-yoğun bir biçimde üflüyorlar çalgılarını. Kasedin her bir salisesinde sanatçıların kendilerine güvenlerinden kaynaklanan bir olgunluk duyumsanıyor. Topluluğun çok geniş bir kadrosu var. Trompet ve flügelhorncu, Blood Sweat And Tears'da da çalmış olan Lew Soloff, alto saksafoncu ve klarnetçi Jerry Dodgion, tenor saksafoncu Branford Marsalis, tromboncu Al Grey, piyanist Roland Hanna ve davulcu Louie Bellson bu geniş kadroda yer alan bazı isimler. Birinci yüzde "Beneath The Mask", "Little Things That Count", "One Of Us Is Over", "A Wave Goodbye", "Lifescape", "Jammi E. Cricket"; ikinci yüzde ise "Charged Particles", "Free Step", "99 Flavors" ve "Illusions" isimli parçalar var.

DAVE GRUSIN HAVANA

"Havana" isimli filmin müziklerinin toplandığı bu kasette "Latin-caz" isimli bir caz türüyle karşılaşırız. Latin müziği ile caz kaynaştırılmış; dolayısıyla çok dinamik, kıpır kıpır parçalar yer alıyor. Bunun yanı sıra yavaş şarkılar da var. Bazı parçalarda klasik müzikten de etkilenmeler duyumsanıyor. Nefesliler oldukça başarılı. Davul ve vurmali çalgıları Alex Acuna, Harvey Mason, Mike Fisher, Ephraim Torres, bası Abe Laboriel, Brian Bromberg, piyanoyu Claire Fisher, Dave Grusin, gitarları Lee Ritenour, Ramon Stagnaro, Dave Valentin, trompeti Sal Marquez, Artura Sandoval, saksafonu ise Don Menza çalmış. Birinci yüzde "Main Title", "Night Walk", "Cuba Libre" ("Se Fre"), "Santa Clara Suite" (1. Vayase, 2. Miliciay Refugios, 3. Fuego Peligroso, 4. Epilogue), "A Los Rumberos De Belen", "Love Theme"; ikinci yüzde ise "Hurricane Country", "Lost in a sweet place", "Mambo Lido", "El Conuca", "Adios Habana", "La Academia" isimli parçalar var.

DIANE SCHUUR COLLECTION

Bu koleksiyonda, caz tarihinin gelmiş geçmiş en iyi kadın şarkıcılarından biri olan Diane Schuur'un belleklerde en fazla iz bırakmış parçaları bir araya getirilmiş. Doğal olarak çok geniş bir kadro kullanılmış. Dave Grusin, Don Grusin, Stan Getz, Carlos Vega, Abraham Laboriel, ve Steve Gadd bunlardan bazıları.

Diane Schuur'un, belirtmeye bile gerek yok, çok geniş bir sesi var. Kapasitesi ve üni, iki kere kazandığı Grammy'nin en iyi caz şarkıcısı sıfatını çok ama çok aşar. "Love dance", "Easy to love", "By design", "The very thought of you", "Caught a touch of your love" birinci yüzde; "How long has this been going on", "Louisiana sunday afternoon", "Teach me tonight", "Funny (but I still love you)", "I'll close my eyes" ise ikinci yüzde yer alıyor.

CAZ DÜNYASINDA NELER OLUYOR?

A.B.D

✓ Bir milyon dolardan fazla bir para, "National Jazz Network"ün "Reader's Digest" dergisine onaltı caz müzisyenine dağıtıldı. Bu para ödülü, caz yetkinliğine sahip sanatçılara veriliyor.

✓ Yine "National Jazz Network"ün "Southern Arts Foundation" isimli vakfı, radyo yayıncılığına başladı. 75 istasyondan dinlenebilen bu radyo yayınları Güneydoğu A.B.D. kökenli sanatçıların yapıtlarını yayınlıyor.

✓ Jerry Valburn, elindeki Duke Ellington koleksiyonunu Kongre Kitaplığı'na bağışladı. Bu koleksiyonda 78'lik plaklar, uzunçalarlar, kasetler, filmler ve video kasetler var.

✓ John Socfield ve Peter Leitch isimli gitaristler Sweet Basill'de, 1991 başında tekrar çalmaya başladılar.

✓ Peter Leitch'le Sonny Fortune, Kirk Lightsey, Rufus Reid ve Marvin Smitty Smith birlikte çalışıyorlar.

✓ Manhattan Caz Beşlisi 1991'den başlayarak performanslarını kaydetmeye başladılar.

✓ Tenor saksofoncu David Wade DIW plak şirketine plak yapıyor. Ware'in Matthew Shipp (piyano), William Parker (bas) ve Marc Edwards' (davul)dan oluşan dördlüsü Knitting Factory'de bir konser verdi.

✓ Muhal Richard Abrams New England Konservatuvan'ın Caz Büyük Topluluğu'nu (Big Band) yönetti.

✓ İlk yıllık nefesli çalgılar festivali Holyoke Community College'da. Katılanlar arasında Levv Sollaff ve Eddie Bert bulunuyordu.

✓ Ünlü piyanist Chris Anderson New York'ta bir hafta sonunda çaldı. Anderson uzun yıllardır New York'ta oturmaktaysa da seyrek olarak konser vermektedir. Yıllar önce çıkan "Inverted Images" isimli uzun çalannda piyanoya olan biçemci yaklaşımı zaten belirgindi. Herbie Hancock'ın öğrencilerinden biridir. Değerli düşüncelerinin akışı olağanüstü piyanosuyla birleşir.

DiĞER ÜLKELER

✓ Avustralyalı Ed Wilson Caz Orkestrası "Up the Face" isimli bir disk çıkardı.

✓ Davulcu Len Barnard bir kitap yazıyor; perküsyoncu John Sangster ise ikinci kitabı üzerinde çalışıyor.

KİTAP

✓ Arts Midwest'in "A Musicians Guide to making a Recording" isimli kitabı çıktı.

VIDEO

✓ Kornetist Wild Bill Davison'ın belgesel video kaseti yapıldı. Bu kasette Davison'ın yaşamı ve dönemi konu ediliyor. T.T. and T. Network Inc. 1158 Bedford, Grosse Pointe MI 48230 adresinden edinebilirsiniz. Ederi \$ 44.00.

✓ Rhapsody film şirketi "The Universal Mind of Bill Evans" ve "Musicians in Exile" isimli video kasetleri çıkardı. Kasette yer alan sanatçılardan bazıları: Hugh Masekela, Paquito D'Rivera ve Dudu Pukwana...

✓ Shanochie şirketi "Country Blues"un ustalarından oluşan üç video kaset çıkardı. Kasetteki isimler: Mance Lipscomb, Light'nin Hopkins, Bukka White, Son House, Rev Gary Davis ve Sonny Terry.

PLAK, DİSK, KASET

✓ Eliane Elias'ın "A Long Story" si Torumasa Hino'nun "From the Heart"ı Gonzalo Rubalcaba'nın "The Blessing"i, Rick Margitza'nın "This is new"ı, Vince Mendoza'nın "Instructions Inside"ı, Stanley Jordan'ın "Stolen Moments"ı yeni çıktı.

✓ McCoy Tyner, Jack De

Johnette ve Don Pullen'in ürünleri ise çıkacak.

✓ Ralph Moore'un da içinde bulunduğu Ray Brown Üçlüsü'nün bir plağı, Joanne Brackeen'in "Breath of Brazil"i Rubby Braff'ın "New England Song Hounds'unun birinci plağı, Hal Galper'in "Redux 78"i, Gene Harris'in "Black and Blue"su çıkacak plaklar arasında.

✓ Don Thompson'ın "Winter Mist"i, Hank Jones'un "Hank"i, Ed Bickert ve Rob McConnell'in "Mutual Street"i gibi diskler çıktı.

✓ Accurate plak şirketi Charlie Kahlhasse Beşlisi'nin "Research and Development"ını, Jay Blandford ve Mandalo Sekizlisi'nin bazı plaklarını çıkardı. Gitarıcı Cornell Dupree'nin "Can't Get Through"su Amazing, Sonny Sharrock'un "Ask the ages"ı Axiom şirketinden çıktı.

✓ "Everywher drums" şair Jayne Cortez'in yeni bir diski. The Firepitters isimli topluluğunda Frank Lowe ve Ed Blackwell gibi misafir müzisyenler var.

✓ İsteme Adresi: Bola Press P.O. Box 96 Village Station, New York NY 10014.

✓ Saksofoncu Shakey Farroy ve trompetçi Norman Person'ın kasetleri "Why not take it with you" piyasada. Dinleti kaydı olan bu kasedi Expressions of a Heritage, P.O. Box 184 Staten Island NY10304 adresinden edinebilirsiniz.

✓ Jeff Covel Üçlüsü'nün "No Hands" adlı diski çıktı. İsteme adresi: Original Copy Records 162 Bdyston, ST., #47, Boston MA 02116.

✓ Natham Page'in en yeni plağı "The Other Page"de kendisine Michael Weiss, David Williams ve Ben Wiley eşlik ediyorlar. İsteme adresi: 874 Little Bend Road, Altamonte Springs, FL 32714.

✓ Jim Sharpe Beşlisi'nin "Return to Bebop" isimli uzunçalannda Jack Sheldon, Ross Thompsons, Bob Maize, Jimmie Smith ve Nick Ceroli gibi müzisyenler var. İsteme adresi: Jim Sharpe, Rt2, Box 181, Deming NM 88030.

Özel Bir Mektup

Sevgili Tanlta,

Söze nasıl başlayacağımı bilmiyorum. Hani hep söylenir ya, "Hatayı kabul etmek erdemdir" diye. Ama özür dilemekte kolay bir iş değildir bilirsin. Mamelih özür dilemekle başlamak en iyisi...

Ortada bir furya vardı biliyorsun. Kadın ozanlar birer birer lanse ediliyor ve iyi tirajlara basarak epey ses getiriyorlardı. Dinleniyor, seviliyorlardı.

Bense bu işin uyanık prodüktörlerin, banka hesaplarını şişirmek için bulduğu yeni bir ticari faaliyet olduğunu düşünüyorum ve bu lanse edilen isimlerden (hemen hemen hepsi ilk çalışmalarında başarılı olsalar bile) pek azının yarına kalacağını düşünüyordum.

Ancient Heart, beni gerçekten coşkulandıran bir çalışma olmuştu.

Ancient Heart'ın ardından seninle uzun ve soluklu bir dostluk kuracağımızı düşünüyordum. Ama c Sweet Keeper yok mu? Temelleri çatılmış müzikal dostluğumuza güçlü bir darbe indirdi o albüm. Tanrım, yoksa haklı mı çıkacaktım? Uyanık bi prodüktörün tek atımlık barutuydun da ikinci albümde tükenmiş miydin? Bütün olumlu ön yargılarını takınarak tekrar tekrar dinledim bu çalışmayı. Ama yoktu işte, Ancient Heart'ın Tanlta'sı uçup gitmişti. Gözlerimi kapadığımda sadece, kasetin ne zaman biteceğini düşünüyordum uçsuz bucaksız bozkırların ardından ulaşılan çağlayanları değil... Biraz hissi, biraz fevri davranarak müzikal dostluğumuzu askıya almaya karar verdim.

Günlerden bir gün Everbody's Angel geldi. Epey bir ikircim yaşadım biliyor musun? Askıya aldığı dostluk bu albümle toprağın altına gömülebilirdi ya da yeniden alevlenebilirdi. Biliyorsun, sabırsızımdır, dayanamam

Piyasaya çıktığının ilk günü aldım. Beni yine çelişkiler yumağına döndürdü. Aslında kendi içinde özenli bir çalışmaydı. Ama ömeğin Ancient Heart düzeyinde değildi. Bu albümde de tıpkı Sweet Keeper'da olduğu gibi şarkıları yüreğinle veya ruhunla değil ağızla söylüyordun.

Bozkırların ardından ulaşacağım çağlayanları fantezisi yine suya düşmüştü ama profesyonel bir bakışla bu işte ısrarlı olduğunun ve titiz çalıştığının sinyalini almıştım.

Geçenlerde, Eleven Kinds Of Loneliness çıktığında pek itibar etmedim

Eleven Kinds Of Loneliness'i dinlemeye başladım. Ve bu özür mektubu gündeme geldi. Tek atımlık barut olmadığın, çağlayanlara yine birlikte ulaşabileceğimiz duygusu ve müzikal uçuşlar. (Sana yeniden dostum diyebilir miyim?)

Hot Stones için özel teşekkürler. Twist In My Sobriety'yi dinlemekte bıkmış birine ilaç gibi geldi. Deneyisel arayışların senin dingin kişiliğin de nasi olabileceğinin güzel bir yanıtı olmuş bu parça. Elephant'da ki vokalin gerçekten mükemmel. Albümün bütününde içe dönük ama zengin bir ruh halinin gayet güzel resmedilişi var. Ellerine ve diline sağlık. Diğer çalışmanı sabırsızlıkla bekliyorum. Beni çok bekletmezsin değil mi?

İstanbul'lu dostun

MÜZİK EKSPERLERİ

Aylar önce bir TV programında "Türkiye'de Pop Müzik ve Sorunları" adındaki bir söyleşi yapılmış ve biz de farkında olmadan söyleşi figüranları pozisyonuna düşürülmüştük. Bu programda o kadar ilginç anlar yaşandı ve daha sonra da akıllarda kalan o kadar çok ayrıntı oldu ki, "Türkiye'de Pop Müziği'nin asıl sorunları olan bu ayrıntılar, zaman aşımına uğramaya yüz tuttu..."

Her şeyden önce programa katılanlar için yapılan seçim yanlıştı diyemeyeceğim ancak o insanların yanında bulunması gereken daha birçok isim vardı. Konuklar, bir prodüktör, TRT'nin denetleme kurulu başkanı ve POP-SAV'ın yıllardır aynı parçaları, söylemekten bıkmayan başkanlığı. Programı yöneten ve aynı zamanda stüdyodaki figüranlara soru soran kişinin ise tarafsız tutumu belki de arada kalmışlığın verdiği rahatsızlığı oldukça dikkat çekmişti. Stüdyoda oturan ve çoğu müzisyen olan gençlerin arasında Asım Can Gündüz bile vardı. Sorular ilk önce ünlü plak yapımcısına yöneltildi. Ve bu kişi profesyonel olarak müzikten anlamayan, müzik eğitimi görmeyen, ve "param var, ben dinlerim ve plağı istersem, beğenirsem, çıkarırım" zihniyetini taşıyan bir kişiydi. Ülkenin müzik medyasının bu şekilde yönetilmesi ve bu işten gerçekten anlayanlar gözünde komik duruma düşmesi belki de pop müziğimizin gelişmemesinin en büyük nedenlerinden birisiydi. Çünkü bu yerleşik zihniyetler ve hegemonya, bir karabasan gibi her çabalayan ve üretmeye çalışan genç müzisyenin karşısına er ya da geç çıkmaktadır. Bu tür kişilerin prodüktörlüğünü yaptığı sözüm ona sanatçıların her yeni albümü de aynınsın tekrardan olmaktan öteye gidememekte ve buna rağmen de büyük rakamlarda satışlar yapmaktadır.

Gelelim POP-SAV'a, POP müziğini savsaklamak ve ayrıca kendi aralarında biz "pop müziği sanatçılarız"

komplekslerini tatmin etmek amacıyla kurulduğuna stüdyodaki ve ekrandaki birçok insanın inandığı da kuşkusuz bir gerçek. Çünkü birçok sıkıştırmalar karşısında bocalayan ve belki de "yahu biz bu POP-SAV'ı niye kurduk" diye kendi kendine daha sonradan düşünen sayın başkan birçok soruya net ve yapıcı yanıtlar veremedi. POP-SAV'ın üyeliği, daha doğrusu kimin üye olacağına ve buna kimin karar vereceğini, bu kararı verecek olanların da kime ve hangi değerlendirici ögeye göre "sanatçı" olduğu görünüşe açıklık getirilemedi. Bunların yanısıra POP-SAV'ın aktif olarak müziğin gelişimine katkısı olacak hiçbir somut hedefinin olmadığı ve gençlerle arasında da sağlam bir duvar olduğu ortaya çıktı...

Olayın bir boyutu da gençlere fırsat tanımada öncelikli konuma sahip olan TRT yetkilisinin tutumuydu. İnsanların hangi müziği dinleyeceğine bir kurulun karar vermesi de yasakçı anlayışın izlerini gösteren önemli bir noktaydı.

Acaba bu kuruldaki kaç kişi müzisyen ya da kaç kişi müzikten anlıyor? Anlasa bile hangi değerlendirici anlayışa göre bu gerçekleşiyor?

İşte bu ayrıntılar aslında sorunların özünde yer alan temel taşlar. Gençlerin seslerini yeterince duyuramamaları, batılı anlamda bir medyanın oluşamaması, bir yığın müzik okullarında öğrenim gören gençlerin daha sonraları okuduklarına pişman olmaları, genel anlamda süregelen müzikal seviyesizlik çizgisi, evrensel boyutta başan yakalamanın imkansızlığı, sesini duyurabilmenin belki bazı mega-sanatçılarla (!) yakınlık kurularak gerçekleşmesi hep bu yukarıdaki ayrıntılarla ilişkili...

Sonuçta somut çözümler yerine laf salatası yapıp duruyoruz. Ne bir POP-SAV'ın açtığı "gençlere yönelik ücretsiz bir stüdyo", ne TRT'nin gençlere pop müzik alanında sağlayacağı somut bir yardımı ne de bazı prodüktörlerimizin açtığı özel müzik okullarını göremiyoruz.

Onca yetenekli genç müzisyenimiz varken, her geçen gün lahmacun kokulan biraz daha fazla üzerimize siniyor...

Geçtiğimiz yılın son aylarında çıkan belki de en iyi Rock albümlerinden biri de BAD ENGLISH'in "Blacklash" albümüydü. Amerikalı AOR topluluğu JOURNEY'in eski iki elemanı gitarist Neal Schon ve klavyeci Jonathan Cain geçtiğimiz yıl kurdukları BAD ENGLISH, JOURNEY, REO SPEEDWAGON-SAGA ve STYX'in öncülük ettiği AOR akımının yeni önderleri olma yolunda. Vokalist John Waite'de kadrosuna dahil eden beşlinin bu çalışmasında yoğun bir melodik yapı hakim. Davul ve basta Rick Phillips ve Deen Castronova'nun da yer aldığı topluluğun Uluslararası başkanı yakaladığı bir gerçek. Ancak bu topluluğun geleceği hakkında bir tahmin yapmak çok zor. Çünkü elemanların hepsi de aynı zamanda stüdyo müzisyenliği yapmakta ve birçok ünlü sanatçıya eşlik etmekte. Melodik Rock tutkularına bu albümü edinmelerini salık veriyor...

▲ EDDIE VAN HALEN

Rock gitarına olağanüstü yeteneğiyle çok önemli değerler kazandıran Eddie Van Halen bu günlerde kötü anlar yaşıyor. Geçtiğimiz ay önemli bir beyin ameliyatı geçiren gitaristin bu durumu, topluluğu da hayli zor durumda bıraktı. Sağlık durumunu bozulmasıyla birlikte birçok turne iptal edildi, topluluk kazandığı Grammy'ye bile sevinemedi. Gitarist, geçirdiği bu ameliyatın şokunu yeni yeni atlattıyor ve toparlanmaya çalışıyor.

◆ E.L.P ile YENİDEN

Senfonik Rock tarzının en başarılı topluluklarından birisi, hiç kuşkusuz Emerson, Lake and Palmer... 1969 yılında kurulan İngiliz topluluk alışılmışın dışında soundları ve müthiş konser performansları ile 70'li yıllarda tam anlamıyla müzikal bir devrim gerçekleştirmişlerdi. Özellikle "Tarkus" (1971), "Pictures At An Exhibition" (1971), "Works I" ve "II" (1977-1978), "Love Beach" (1978) albümleri, bu senfonik rock devlerini ölümsüz yapan albümleridir. Klavyeli çalgılar sihirbazı da denilen yan deli Keith Emerson, bas, gitar ve vokallerde Greg Lake ve şu anda ASIA ile çalan davulcu Carl Palmer üçlüsünün birlikteliği 1985'e kadar sürmüştü. 85'te topluluğun davulcusu Palmer, ASIA'ya geçince, topluluk yeniden yapılanmış ve bagetleri Rainbow'un ünlü lokomotif Cazy Powell eline almıştı. 1986 yılında yaptıkları "Emerson, Lake and Powell"dan sonra sessizliğe gömülen topluluk bu günlerde yeniden gündemde. Çünkü Haziranda ülkemizde de yayınlanacak olan "Black Moon" adlı stüdyo albümleri daha şimdiden büyük bir merakla bekleniyor...

X THE MANIC STREET PREACHERS

"The Manic Street Preachers Britanya'nın en gerekli topluluğu"... Bu sözler ünlü İngiliz müzik dergisi Melody Maker'dan alınma... Punk kültürünün belki de günümüzdeki en önemli öncüleri konumuna gelen bu, Galler'li 4 genç için söylenen sözler biraz abartılı da olsa, ilk albümleri "Generation Terrorists" ortalığı kasıp kavurmaya devam ediyor. Yaşları 20 ve 21 olan ve Richey Edwards, James Dean Bradfield, Nicky Wire ve Sean Moore'dan kurulu The Manic Street Preacher'in verdiği her konser olay oluyor. Hemen hemen her Punk grubu gibi Sex Pistols'dan etkilendikleri bir gerçek. Ancak farklı, müziklerinin melodik olması. "Bizler, 20. yüzyılın üzgün kurbanlarıyız, Rock'n'Roll'u öldürdük ve Gun's N' Roses'ın uyuşturucu problemlerini okumayı ve bilgisayar oyunlarını oynamayı ister olduk" türünden sözlerle de müziğin artık ölümcül bir hastalığa yakalandığını anlatmaya çalışıyor gibiler... Kısacası "No Future"...

♫ DEF LEPPARD

NWOBHM (New Wave Of British Heavy Metal)'in yaratıcılarından DEF LEPPARD, suskunluğu ve geçirdiği kötü günleri geride bıraktı. 1978 yılında Sheffield'de kurulan ve sadece 5 stüdyo albümü yapmalarına rağmen bütün dünyada 30 milyon kadar albüm satan sağır leoparların yeni albümü "Adrenalize", içeriği bakımından "Hysteria II" gibi görünse de Leppard hayranları bu albümü peynir ekmek gibi tüketmeye başladılar. Allen, Savage, Elliott ve Collen dörtlüsü bugünlerde, Haziran ayında çıkacakları İngiliz turnesinin hazırlıkları ve provalarıyla uğraşıp, bol bol da röportaj yapıyorlar.

✓ TALKING HEADS'in BEYNI TÜRKİYE'DE

Yazdığı şarkı sözleri ve ilginç parçalarla dikkat çeken ve modern rock müziğinin yaratıcılarından TALKING HEADS topluluğunun beyni DAVID BYRNE, İstanbul Festivali kapsamında ülkemize gelip konserler verecek. "Uh, Oh" adlı son solo çalışmasıyla uluslararası bir başarı kazanan BYRNE, ilginç kişiliği ile de tanınıyor. Bir Pop-Rock topluluğu olmasına rağmen TALKING HEADS albümlerine yazdığı sözler ve basit ama profesyonel çalışmalarla aynı bir saygınlık kazandıran topluluğun beyni, radikal tavırlarıyla da hayli ilgi çekiyor.

BATI'DA YENİ ALBÜM

Joe Cocker (Night Calls), Allen Sex Friend (Open Head Surgery), Kenny Barron Trio (Lemuria-Seascape), Blake Babies (Sunburn), Nick Cave (Henry's Dream), The Church (Priest=Avra), Claytown Troupe (Out There), The Commitment (II), Michelle Shocked (Arkansas Traveler), Tracy Chapman (Matters Of The Heart), Godflesh (Pure), Eddy Grant (Paintings Of The Soul), Gun (Gallus), Thomas Dolby (Close But No Cigar), King's X (King's X), Lightning Seeds (Sense), Lyle Lovett (Joshua Judges Ruth), The Jesus And Mary Chain (Honey's Dead), Obituary (The End Complete), The Primitives (Galore), Marcus Roberts (As Serendipity Approaches), Al Stewart (Rhymes In Rooms), Spiritualized (Lazer Guided Melodies), The Troggs (Athens Andover), Jody Watley (Affairs Of The Heart), Barclay James Harvest (Best Of), UFO (High Stakes), Dangerous Men, Special Efx (Global Village), Diane Schuur (In Tribute), Bob Mintzer (One Music), McCoy Tyner (Soliloquy), Marcus Roberts (As Serenlty Approaches).

KISA... KISA... KISA... KISA...

● Ünlü gitarist AL DI MEOLA'nın son albümü "Kiss My Axe" hem Avrupa hem de Amerika'da en çok satan Jazz albümlerinin arasında başı çekiyor. "Tomato" etiketiyle yayınlanan bu albümü ülkemizde görmek biraz hayal galiba...

● New-Age kategorisine konup albümleri fazlasıyla satan ancak new-age felsefesiyle uzaktan yakından ilgisi olmayan gitarist OTTMAR LIEBERT'in Epic şirketinden çıkan yeni albümü "Solo Para Ti" adını taşıyor. Bu genç müzisyenin daha önceki iki albümü, "Borrasca" ve "Nouveau Flamenco" ise en çok satan New-age albümleri listesinde hâlâ üst sıralarda...

● 1989 yılında gerçekleştirdikleri "Oranges And Lemons" adlı çalışmalarıyla Modern Rock'un en iyi örneklerinden birini veren İngiliz topluluk XTC bugünlerde yeniden gündemde. "Nonsuch" adını verdikleri son çalışmalarında da başarılı çizgilerini koruyorlar.

● İngilizlerin R.E.M.'i diye adlandırılan JAMES, "Seven" adlı albümüle entelektüel müzik dinleyicisinin beğenisini kazandı. 7 kişiden oluşan bu topluluğun savaş karşıtı tavırlarıyla birlikte melodik ve romantik müzikal anlayışlarının sentezini gerçekleştirdikleri bu albüm ülkemizde de yayımlandı.

● 1970'li yıllarda adlanandan oldukça söz ettiren İngiliz topluluk 10CC, hayli eleman değiştirmesine ve bir hayli sarsılmasına rağmen haziran ayında ülkemizde de yayınlanacak olan yeni albümleri "Meanwhile" ile yeniden karşımızda. Film müzikleri ve kalburüstü sayılan birçok albümüyle kendine özel ve saygın bir yer edinen 10CC, hatırlanacağı gibi Lol Creme ve Kevin Godley'in 1976'da ayrılmasıyla hayli sarsılmıştı. Daha sonra bu iki eleman Godley&Creme adıyla albümler yapmış ve hayli başarılı olmuştu. Ayrıca bas gitarist Graham Gouldman da topluluktan ayrılmış ve Amerikalı sanatçı Andrew Gold ile WAX adıyla bir ikili kurmuştu...

● Geçtiğimiz yıl Eylül ayında yitirdiğimiz ünlü trampetçi Miles Davis yaşamsal olarak son nefesini verdi ama trompet nefesi bütün dünyada hâlâ yankılanıyor. Sanatçının eski kayıtlarından oluşturulan ve içinde kendi düzenlemesiyle çaldığı Cyndi Lauper'in "Time After Time" ve Michael Jackson'ın "Human Nature"unun da bulunduğu "Mellow Miles" adlı albüm Avrupa'da büyük ilgi gördü...

CURE

ORHAN KAHYAĞLU

Sanatçıyı ölümsüz kılan biricik özellik hayal güçlerindeki zenginliktir. Bu hayaller onların dünyada aldıkları yerin arka planını oluşturur. Hayallerin kopmaz parçası olan zihinsel kargaşanın rafine bir ürüne dönüşmesi süreciyse, onların en yipratıcı dönemleridir. Hayallerle reel dünyanın çatışması noktasında en büyük engelse hep yerleşik değer yargıları olur. Bu yüzden, sanat ürününde çoğu kez hüznün duygusu ve karabasanların insanı derinden etkileyen bir kuşatıcılığı söz konusudur.

Tüm alternatif boyutları dahil; rock müziğin rafine bir kültüre dönüşmesi de bu tür sancıların so-

nucunda yeşerir. Örneğin, İngiltere'de 1970'lerin ortalarına gelindiğinde egemenlik kuran Artorael'a karşı sayısız seçenek arayışları oluşur. Punk'dan metal müziğe sayısız arayış hızla çoğalır. Bu arada müzik endüstrisi tüketim pazarını genişletirken disko merkezli birçok müziği yılmadan yaymaktadır.

Yazımızın konusu olan 'The Cure' grubu, küçücük cümlelerle özetlediğimiz İngiliz popüler müziğinin böylesi dıvıllı bir döneminde kurulur. Müziği, dünyalarının neredeyse tümü olarak algılayan üç üniversiteli genç kurar The Cure'u: Gitar ve vokalde Robert Smith, basta Michael Dempsey ve davulda Lol Tolhurst. Ortamın müzik piyasası kurallarına pek ayak uyduramayan; o güne kadar benzerine rastlanmamış

THE

bir sounda imza atmak istemektedirler. Saplantıları olan bir temel akım yoktur. Ancak, doğal ki, tüm popüler müzik mirasından etkiler taşıyan bir seçenek kovalamaktadırlar. **Özellikle, grubun daha sonra beyin üyesi olan Robert Smith'in uçuk tavrı, ekibin ortak müziğiyle örtüşüp, büyük bir müzik serüveninin başlangıç noktası olacaktır.**

Müzikleri gitgide zenginleşir. Sanatsal ruhlarında pesimist duyarlılık hiç silinmez. Değer yargılarıyla hep çatışırlar. Tüm bu ölçüler onları bir yanıyla alternatif, diğer yandansa kara bir mistisizme iter. **Rock ölçüler içinde hep entelektüel bir çizgi yakalamışlardır. Bu yüzden, en çok da kendileriyle alay ederler.**

The Cure, son haftalarda yeni yapıtlarıyla bir kez daha gündeme geliyor. Konser ve collection'lar dahil çıkan bu yeni albüm, topluluğun 15. yapıtıdır. Müziklerinde, yaşadıkları onaltı yıl içinde özgün değişimlere rastlanır. Elimizdeki 'Wish' adlı çalışma, son yıllardaki günlük döneminin çizgisini temsil eden 1989 albümü 'Disintegration'la ulaştıkları zirveye tekrar varıp varamayacaklarını bilemeyiz. Ancak, müzikal boyutta The Cure soundunun tipik özelliklerine yoğun bir şekilde bağlı kaldıklarını kolayca söyleyebiliriz.

İlk gününden beri karamsar bir müzik ruhunun temsilcisi The Cure. Fantazilerden hiç korkmuyor. Ancak kara duyguların etkisinden çıkarak kendilerine özgü bir humour'u da temsil ettikleri kesin. Hayallerini, delilikler, melankoli, maraziyat, sinirlilik, yalnızlık, histeri gibi pek normal olmayan duygu halleri kuşatır. Ama o oranda da bu konularla ve kendileriyle alay etmeyi severler. İşte

bu ruh halleridir ki, grubun bazen bu çizgide son derece uç, 'klinik noktalara ulaşmasına neden olmuştur. Pesimizmin zirvesinde 'yokedic' duyarlılıklarla gezindikleri dönemler bile olmuştur. Bu serüven ve müzikal düzeydeki zengin ve tepkici duyarlılık, onların onbeş yılı aşkın bir süredir Britanya ve dünya müziğinin doruklarındaki düzeyli gezisini besleyen arka plandır.

Sonuçta 'alternatif' bir duyarlılığa sahip çıkarlarken müzikal ve estetik özenden de ödün vermemektedirler.

Aykırı ve karamsar hallerini, onları bir anlamda 'meşhur' kılan ilk 45'liklerinde bile yakalamak mümkündür. Albert Camus'nün 'Outsiders' (Yabancı) adlı kitabından etkiler taşıyan bu parçanın adı 'Killing An Arab'dır. Parçanın yarattığı et-

kileyici atmosfer ve oluşan ilginç sound, grubun 'gelecek' üzerine getirdiği karamsar tavrın ilk özeti durumundadır. Dünyada bir 'yabancı' olmayı baştan varsaymışlardır bu müzisyenler. Bu arada, davulcu Lol Tolhurst, bu enstrümanı bırakıp grubun klavye sanatçısı olacaktır. Bu parçanın yayınından bir sonraki yıl grup ilk albümü **Three Imaginary Boys'u** yayınlayacaktır.

Anti bir pop tavnı yakalanmaktadır bu üç 'düşüncü' grubunun albümünde **'Boys Don't Cry'** adlı parçalarıysa bir direnç duygusunun göstergesi olmuştur. Albümün diğer hiti 'Jumping Someone's Train' deyse duru ve akıllıca bir tepkicilik yakalanır. **Gerilim ve sinirli ruh halleri, istekliliğe ve bilinçli bir sanat tavrına doğru akmaya başlar.**

1979, grubun turneler yılı olur. ABD'ye bile giderler. Dünyanın dört bir yanında fanları oluşmaya başlar. 1980 başlarında artık küçük de olsa bir The Cure kültürü oluşmuştur. Bu yılın nisan ayında grup ikinci albümü '17 Seconds'ı yayınlar. **Grubun antika parçalarından biri olan 'A Forest' bu albümün ve grubun soundunun simgesi parçalardandır.** Yıl boyunca 'primary' 'Charlotte Sometimes' ve 'The Hanging Garden' adlı parçalar, listelerde yer alacaktır. Bu arada, grubun üç çekirdek üyesinden biri olan, basçı Dempsey gruptan ayrılacak, yerini Simon Gallup alacaktır.

Değer yargılarıyla olan yoğun çatışmaları, onları kendilerine özgü bir kişilik oluşturmaya doğru itecektir. 1981 albümü 'Faith', bu noktada grubun ilk dönemindeki en önemli çalışmasıdır. Ana müzik akımları içine sığmayan, kendine özgü bir düşünce ve algı boyutu yakalanır bu albümde. Duygular marazidir. Hiçbir bilinesi

müzik ruhuna benzememektedir. **İnançlarına duydukları sadakat hemen dikkat çeker.**

Grup bu dönem daha uça duyarlılıklara kaymaktadır. Bu müzikal açıdan grubun belki de en 'has' çalışmasının 1982 yılında yayınlanmasını sağlar; 'Pornography'. O zamana kadar benzerine hiç rastlanmamış bir değişim, kargaşa ve gövde gösterisi söz konusudur. Bu durumları uçlarda gezinen bir inanç ve değer yargısıyla sorgularlar. Bu aslında, sanatçıların ihtiraslı kişiliklerinin de bir sonucudur. İç dünyalarındaki uçurumlar müzik tavırlarına yansiyacaktır. **Yıkıcı bir duyarlılıktır albümü kuşatan. Yıkıcı bir sound!...** Grup bu yıllarda İngiltere'nin en önemli 'alternatif' gruplarından biridir. Bir yazarsa, 'Pornography' için, bir 'kamikazi' albümü diyebil-

mektedir. Yani, intihar ve yok oluşun albümü.

Üçlü, 1982'nin sonunda beklenmedik bir müzikal eğilime yönelmektedir: Disko motiflerle oluşan müzik. İlk defa single'i 'Let's Go To Bed', video direktörü Tim Pope'un dikkatini çeker. Robert Smith'in ilk trajik-komik video'su bu dönemde ortaya çıkar. Grubun bir ara-dönem'i söz konusu olmuştur. Bunun nedeni de Robert Smith'in çeşitli gruplarla çalma isteğidir. Bunu gerçekleştirir. Ancak sonunda esas yuvasına döner. Yeniden biraraya gelişte grubun ilk etkileyici parçası 'The Walk' olur.

Grubun, listelerde Top 20'ye giren ilk parçasıdır. 'The Walk'. Bunun ardından bir The Cure antikaşı olan 'The Love Cats' sırayı alacaktır. **Parçanın abourd humour'u ve pop'a yakınlığı, grubu listelerin 7. sırasına kadar yükseltir.** Tim Pope'un o güne kadar yaptığı en güzel video da bu parçanınıdır. The Cure'un 'yabancı' dünyası daha yaygın bir dinleyici kitlesini yakalamaya başlayacaktır. Ara döneminde çalıştığı 'Banshees' grubundan 1984'de de kopmaz Robert Smith. Ancak The

Cure'un yeni albüm çalışmaları daha ağır basar. Yeni albümün adı The Top'dur. Karanlık noktalar ve zamanın karmaşasına doğru akan duyarlılık yine belirginlik kazanmaktadır.

Yeni müzikal deneylere sıvanmışlardır. Elektronik temalar dikkat çekmeye başlar. **Grubun davul ve keyboardçısı Lol artık davulu bırakır. İşte bu noktada yeni bir davulcu lazımdır ki, bu kişi de Andy Anderson olur.** Grubun eski üyesi basçı Parl Thompson bu dönem gruba geri döner. Bu buluşmaları kutlamak amacıyla **1985'de 'The Head On The Door' yayınlanır.** Bu arada, önceki yılın sonbaharında grup bir de 'Con-

büyük ilgi toplayacaktır. Bu yılki tumeleri ve özellikle ABD'de büyük sansasyon yapıp bu ülkenin de müzik ortamında büyük rüzgar estirir. Bu arada 'Killing An Arab' gibi parçalar tekrar listelere girecektir.

'Kiss Me Kiss Me Kiss Me' albümüyse 1987 yılının mayıs ayında çıkar. Double bir albümdür bu. Kitlesel bir ilgi toplayıp 2 milyon satış yapar albüm Toplam 17 parça bulunur ça-

lışmada. Aynı zamanda 70 dakikalık bir video kaset olarak da büyük sansasyon yaratır.

Bu süreçte The Love Cats' adlı ünlü parçaları tekrar listelerine yükselir.

Smith artık 'The Cure'un yapamayacağı hiçbir şey yok' derken biraz da gerçeği söylemektedir. Önceki albümden yaklaşık 18 ay sonra yeni bir single'la tekrar listelere girer The Cure 'Lullaby'dir bu 16. single'larının adı. Grubun psikolojik açıdan özünü oluşturan karanlık duyarlılıklara geri dönüş belirlemektedir. Bu süreç içinde hazırlanan albümleri aynı zamanda

cert-The Cure Live' adlı konser albümünü yayınlamıştır.

Grubun ünü 1985'de tüm dünyaya yayılacaktır. 'Close To Me' adlı parça ve video'su büyük beğeni toplar. Elektrik bir pop parçasıdır bu. **Grup için yapılan video ve filmler, topluluğun temel problematiğine görsel boyutlar katar bu dönemde. Robert Smith ve Tim Pope'un fantastik kurguları 'Staring At The Sea'**

grubun olgunluk dönemini simgeler. Albümün adı 'Disintegration'dır. Avrupa turnesinde yaklaşık 360 bin kişi izler grubu. ABD turnesindeyse bu sayı milyonu bulur. Grubun o güne kadar en çok satan albümü olur. **'Disintegration' müzikal açıdansa birçok müzikal unsuru ve birikimi, albümün parçalarına eritmiştir.** Yarattıkları atmosfer ABD'de 'Curemania' adlı bir tutkulu akımı beraberinde getirmiştir. Alaycılık ve sıkı

deosu, video listelerinde 1 numaraya kadar ulaşacaktır. 30 binin üstünde satış yapan bu video. Bu arada ilginç bir enstantane: Avustralyalı The Cure fanatikleri, grubu ülkelerine konsere getirtmek için 28.000 imza toplayacaktır. 10.000 imzada Yeni Zelanda'lı fanatikler toplar. Grup bu yüzden 1992 yazında bu ülkelere gitmeye karar verir. 1991 başında çıkan yeni video kaset'se Britanya'nın o güne kadar en çok ilgi toplayan video-kaset'i olarak kabul edilmektedir. Bu arada yine 1991 yılında grubun 'Entreat' adlı konser albümü yayınlanır. Bu albümde bulunan 8 parça 'Disintegration' albümünden alınmadır. Ancak konser yorumlarında farklı bir müzikal koku

grubun etkileyici özelliklerini yine belirgin kılıyor. Albümün ikinci parçası **'High'** ve onu kovalayan **'Apart'** adlı besteler yapıta yakalanmada bire bir örnekler. Grubun müziğindeki mistik motifler bu parçalarda dinleyiciyi hemen kuşatıyor. "Wcudy Time" ve "Doing The Unstuck'da The Cure'un olgunluk dönemi ürünleri olarak anılmaya değer. **Müziğinde sıkça rastlanan psikodelik unsurlar bu parçalarda, bazen silik bazense belirgin bir şekilde dikkati çekiyor.** 'Friday I'm In Love' adlı parçadaysa gündelik hayatın sıradanlığıyla, aşk duygusunun çalıştığı noktada beliren duyarlılıkları yoğun bir ritimle müzikleştiriyor grup. Mistik rüzgarlar bu parçada yine esiyor. Albümde, grubun müzik özenini simgeleyen iki örnekten daha söz etmeliyiz. Bunlardan ilki **'To Wish Impossible Sings'.** Gitar an-

pesimizm özellikle dikkat çekmektedir. 1989 yılının ağustos ayında çıkan 'Love Song' adlı yeni single'da diğeri gibi büyük ilgi toplar. Ayrıca 'Pictures Of You' ve 'Fascination Street' gibi belleklerden silinmeyecek hitler de bu albümde yer almıştır.

1990 Eylülündeyse bir remix albümü olarak 'Mixed Up'ı yayınlar grup. Birçok önemli müzik adamı ve prodüktörün katkıları vardır bu mix'de. Farklı bir damak tadı getirir bu albüm. Ancak büyük bir adım olarak düşünülemez. **Bu arada 1991 başında piyasada olan 'Picture Show' adlı The Cure vi-**

yakalanır. Bu konser albümü 'Disintegration' gibi ülkemizde kaset olarak yayınlanır.

Bu üretken süreç 1992 yılında grubun yeni bir albümler daha karşımıza çıkmasını sağladı. Elimizdeki son çalışmanın adı **'Wish'.** Daha önce vurguladığımız gibi, tam anlamıyla bir olgunluk ve rafineleşmiş bir The Cure sounduyla karşı karşıyayız. Bu albüm toplam 12 besteden oluşuyor. Müzikal atmosfer,

latımıyla başlayan yumuşak bir tempo var parçanın başlarında. Robert Smith'in son dönemlerde sıkça kullandığı keman bu parçaya apayrı bir duyarlılık getirmiş. The Cure tutkunlarını sanırsanız en çok etkileyen parçalardan biri olacak bu. Albümün son parçası olan 'The End' deyse sıkı bir rock sound yakalanıyor. Grubun müziğindeki psikodelik hava bu parçada hemen yakalanıyor. 'Wish' albümünün bu son örnekleri grubun artık 'antikalar' arasında varolduğunun açık bir kanıtı.

The Cure tarihi şu an 'Wish' adlı albümle noktalanıyor. Ancak turnelerle tüm dünyadaki hayranlarını coşturacağı kesin. Rock dünyasıyla sıkı bağı olan her müzikseverin kaçırmayacağı bir albüm bu. En büyük dileğimiz, grubun eski albümlerinin de ülkemizde yayınlanması.

Entreat (Yonca)
Disintegration (Yonca)
Wish (Yonca)

68'in 90'lardaki Siyah Renkli Görüntüsü Tracy Chapman

1988 kadın ozan-şarkıcı patlamasının önemli ismi Tracy Chapman İstanbul Festivali çerçevesinde 10 Temmuz'da İstanbul'a geliyor. Protest/folk soundunda yeni patlamalar yaratan Chapman "çukolata rengi ile, baharın getirdiği sevgi rüzgarlarını" değil, keskin dilli bir muhalif ruhun esintilerini taşıyor.

Human Rights Now turnesinin yıldız sanatçısı Tracy Chapman İstanbul Festivali çerçevesinde 10 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosunda konser vermek üzere ülkemize geliyor. 1964, Ohio doğumlu olan Chapman, 1988 kadın ozan-şarkıcı çıkışının önemli isimlerinden biri olmuştu. Radikal söylemi, 68 kuşağının müzikal rüzgarlarını estiren soundu ile Billboard albüm listesinde zirveye tırmanmış, üç dalda Grammy almış ve yüksek tirajlar yapmış Chapman, ilk yıllardaki popülaritesini koruyamadıysa da kulvarının önemli isimlerinden birisi oldu hep... Anti-star tavırlı yaşamı, insan hakları ve hümanizme duyduğu derin bağlılık ve keskin bir dille yaptığı sosyal eleştirileri onun muhalif niteliklerini oluştururken, folk soundunu çağdaş bir sunumla yeniden gündeme getirmesi müzikal kişiliğinin karşılık bulmasını sağladı. Sanatçının kendi adını taşıyan ilk albümünde, sert politik mesajlar taşıyan parçalarını yumuşak bir tonalite ile sundu. Akustik boyutlu bu albüm umulanın üzerinde ilgi gördü ve tüm dünyada 10 milyon'un üzerinde tiraj yaptı. Özellikle bu albümden çıkarılan Fast Car ve Talking Bout A Revolution 45'likleri hâlâ Chapman diskografisinin en önemii parçaları olarak önemini koruyor. İkinci albüm Crossroads yapılan görkemli çıkışı devam ettirebilecek nitelikte olmadı ve Chapman uzun süreli bir suskunluk dönemine girdi.

Chapman'ın son albümü Matters Of The Heart, şu günlerde ülkemizde de çıkması beklenen bir çalışma. Diğer iki albümüne göre Chapman bu albümde rock temalarını daha çok kullanıyor. Elbette bu temalar soft renklere sahip. Gereksiz tekrarlar ve vokal oyunları atılmış. Toplumsal boyut, yerini sorgulayan birey kimliğine bırakmış. Pesimist bakış açısı bırakılarak daha umutlu lirikler yapılmış. Tabii bu değişimler Chapman'ı belirleyen temel karakteristiklerin silindiği anlamına gelmiyor. Onun vokali yine alabildiğine duru ve yine yürek dili kullanılarak yapılmış. Albümden çıkarılan ilk 45'lik Bang Bang Bang Jimmy Lovine prodüktör olarak görünüyor. Bu parça aynı zamanda Woman's Work ve Open Arms adlı parçalarla birlikte kuvvetli bir hit adayı.

Tracy Chapman ideal bir konser sanatçısı. Akustik tavrına ve şovdan uzak vokal tarzına rağmen, sesinin taşıdığı renklilik ve liriklerindeki acıcılık ilgi odağı oluyor. Sahne performansının yüksek olduğu söylenen sanatçıyı ne yazık ki bir gece ağırlayabileceğiz. Fakat bir gece de olsa protest folk'un bu ağır topunu İstanbul'da izlemek hoş olacak. Son söz olarak 68 ruhunun 1990'lardaki siyahı tezahürü olan bu sanatçıyı kaçırmamanızı öneriyoruz.

FESTİVAL HEYECANI BAŞLIYOR

Sıcak yaz günleri sıcak kültür ve sanat aktivitelerini de birlikte getiriyor. Bunlardan en görkemlisi kuşkusuz İstanbul Festivali. Son yıllarda giderek artan bir ilgiyle izlenen festival sürekli yükselen bir ivme ile zenginleşti, gelişti... Bu yıl için çıkan söylentiler kış aylarının o soğuk günlerinde bile içimizi fena halde ısıtmaya yetmişti. Fısıltı gazetesinin söylediğine göre kimler yoktu ki programda? Dire Straits, Peter Gabriel, Tracy Chapman... Geçen yılki Jethro Tull "mania"sından ve organizasyonun gösterdiği başarılı performanstan hepimiz ümitlenmiş ve şimdiden yaşayacağımız orgazmları düşünmeye başlamıştık bile. Sonuçta başta klasik ve caz ağırlıklı bir çerçeve çizilmişken, son anda durum kurtarıldı, pop ve folkun önemli iki dünya ismi ile cazın ve dansın iki görkemli topluluğu programa dahil edildi. Tabii ki çok sevindik ve fena halde yorulduk. Bu isimleri atlamadan vermemiz gerekiyordu. Başlarda

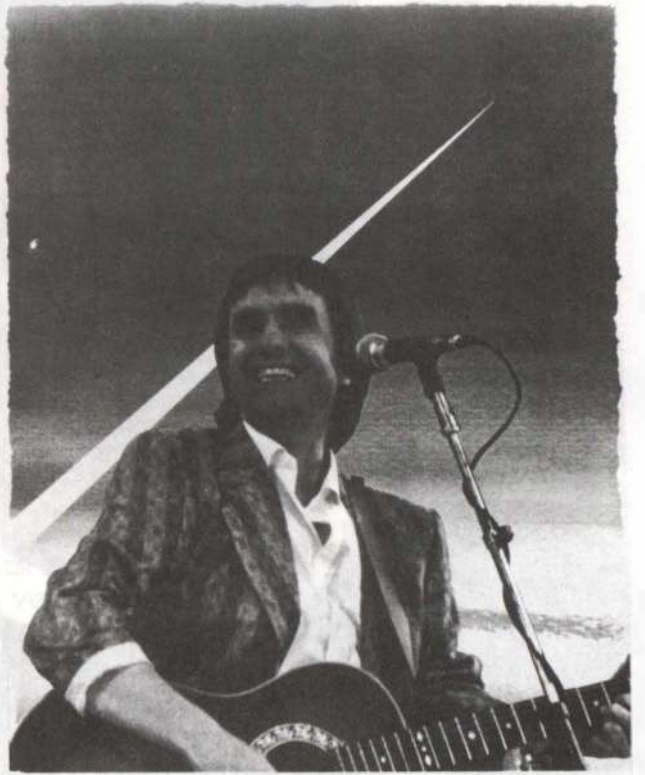
The Modern Jazz Quartet

epey fevri olan bu yazı düzeltildi, son anda sayfa yeniden çizildi. Ama doğrusu değdi. Bu yıldızlarla festivale daha çok canlılık geleceği açık. Son dakika değişikliği ile bize sayfa değiştiren İstanbul Kültür Sanat Vakfı'na teessüflerimizi belirtirken, "ne iyi oldu festival daha zevkli geçecek" şeklindeki duygularımızı açık edemeden yapamıyoruz.

Bu yıl İstanbul Festivali'nin 20. yıl dönümü aynı zamanda. Kültür Bakanlığı'nın 3 milyar liralık yardımıyla daha da güçlenmiş bir festival bütçesi son dakika transferleri ile yine renkli bir çerçeve yaratıyor.

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı tarafından gerçekleştirilecek olan 20. Uluslararası İstanbul Festivali 18 Haziran-31 Temmuz tarihleri arasında yapılacaktır. AKM, Aya İrini, Açık Hava Tiyatrosu, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Topkapı Sarayı, Süleymaniye Kültür Merkezi, Saint Antuan Kilisesi ve

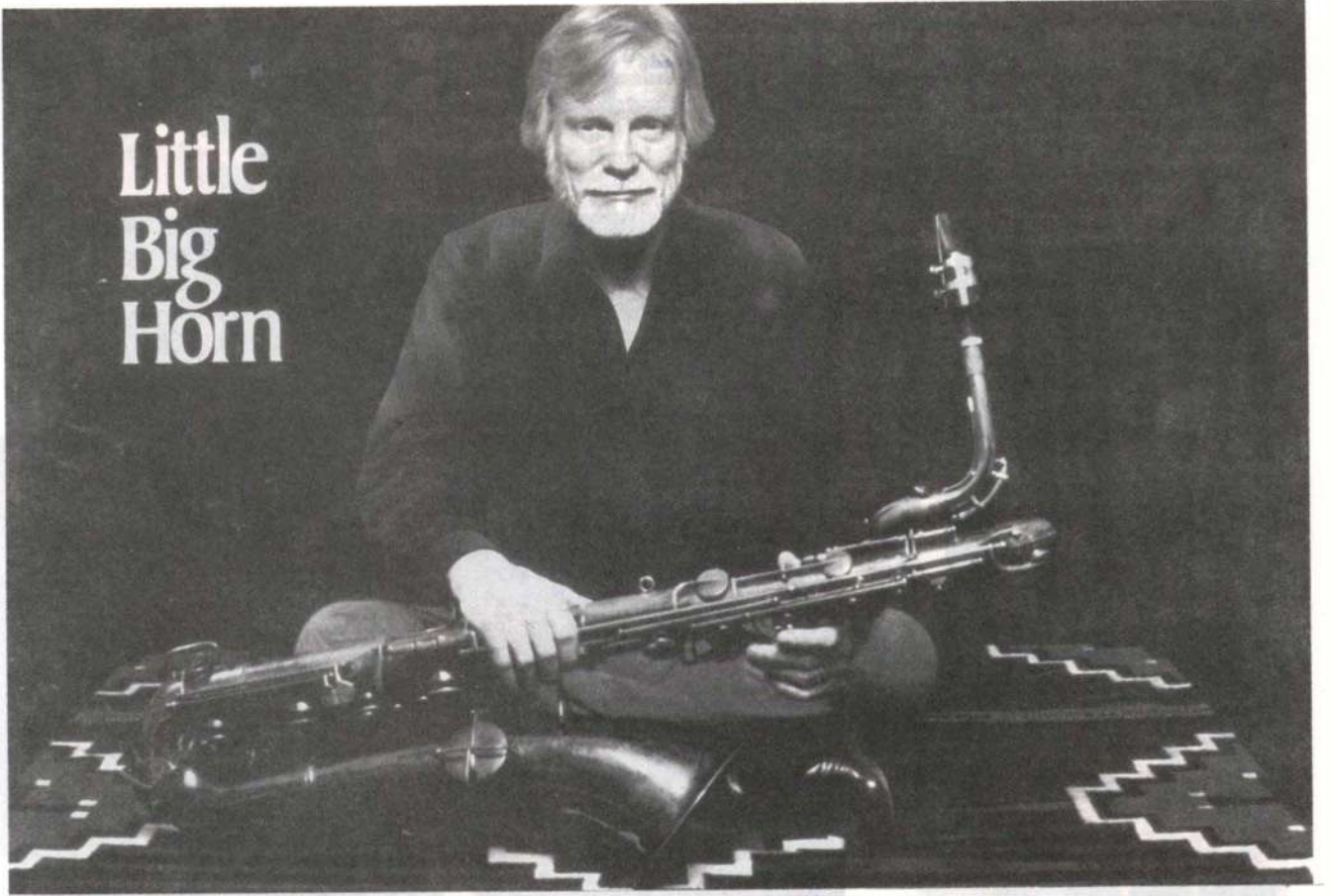

Chris De Burgh

Gülhane Parkı olmak üzere 9 ayrı mekanda gerçekleştirilecek olan konser ve gösteri sayısı 80, program sayısı ise 68. Festivale bu yıl 986 yerli ve 820 yabancı olmak üzere toplam 1806 sanatçı katılacak. Bu yıl Festival çerçevesinde 17 orkestra konseri, 3 oda müziği konseri, 10 resital, 2 vokal müziği konseri, 3 opera temsili, 7 bale ve dans gösterisi, 17 geleneksel sanat, 15 caz konseri, 2 tango, ve müzikal temsili yer alacak.

Festivalin pop ve folk türlerindeki yıldızları Tracy Chapman ve Chris De Burgh yoğun ilgi toplayacak isimlerden. Tracy Chapman 10 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosu'nda sahne alacak. Diğer dünya ismi Chris De Burgh'un müzik macerası 1975'e kadar uzanıyor. İlk albümü Far Beyond These Castle Walls'den bu yana 10'u stüdyo, 3'ü konser albümü olmak üzere 13 albümü yayınlanan sanatçı özellikle Lady In Red parçası ile ülkemizde de yaygın bir tanınmışlığa sahip olmuştu. Son albümü Power Of Ten'in şu günlerde müzik market raflarını süslediği sanatçı yüksek konser performansı ile de tanınıyor. Chris De Burgh 17, 18, 19, ve 20 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosu'nda İstanbul'luların karşısına çıkacak.

İstanbul Festivali'nin bu seneki yıldızlarında keman virtüözü İtzhak Perlman 6 Temmuz günü Aya İrini'de çala-

cak. Klasik gitarın önemli isimlerinden Narciso Yepes kendi buluşu olan 10 telli gitar ile 25 Haziranda AKM'de. 14 Temmuz günü ise AKM'de Katia ve Marielle Labeque piyano ikilisi var. Aya İrini'de 9 Temmuz'da ünlü flüt ustası Jean Pierre Rampal sahne alıyor. Rampal'a Mirelle Nordmann harp ile eşlik edecek. Dünyanın en iyi beş orkestrasından biri kabul edilen Royal Phillharmonic Orchestra ise 28 Haziran'da AKM'de James Judd'un yönetiminde sahne alacak, solist kemancı Tasmin Little.

Caz bölümünün efsanevi ismi ise Dizzy Gillespie. Gillespie 75. yıl jübile

konserlerinden ikisini İstanbul'da verecek. John Mc Laughlin üçlüsü, Gerry Mulligan "Cool'un Yeniden Doğuşu" topluluğu, Talking Heads topluluğundan tanınan David Byrne, ünlü trompetçi Wynton Marsalis, caz rock'ın önemli isimlerinden Blood, Sweat and Tears bu bölümün yıldızları. Programa son anda katılan Modern Jazz Quartet, cazın efsanevi topluluklarından birisi. Piyanoda John Lewis, vibrafonda Milt Jackson, basta Percy Heath ve davulda Connie Kay'den kurulu olan Modern Jazz Quartet, 1952'den bu yana sahneye çıkıyor, albüm yapıyor. Topluluk 7 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosu'nda

olacak.

Dansın önemli ismi Mikhail Baryshnikov ve topluluğu White Oak Project 13 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosunda izleyenlere doyumsuz saatler yaşatacak. İngiltere'den Rambert Balesi 10 Temmuz'da, AKM'de, Fransa'dan Ballet Du Nord ise 2 Temmuz'da Açık Hava Tiyatrosu'nda sahne alacaklar. Daha önce de ülkemize gelen Cristina Hoyos Flamenko topluluğu ve Arjantin'den gelen Tangomania meraklılarına keyifli saatler yaşatmaya adaylar.

Geleneksel sanatlar dalında Japonya'dan gelen Asuka Dans topluluğu 30 Haziran ve 1 Temmuz tarihlerinde AKM'de iki gösteri sunacak. Klasik Türk müziği sevenlerin de ilgi göstereceği bir program hazırlanmış. Nevzat Atlığ yönetimindeki Kültür Bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Konseri, Ahmet Özhan ve Alaeddin Yavaşca konserleri Ruhi Ayangil Orkestra ve korusu en dikkat çekici aktiviteler. Ayrıca Zülfü Livaneli - Maria Farandouri 4 ve 5 Temmuz'da Açık Hava'da, Kent Oyuncuları 26 ve 27 Temmuz tarihlerinde AKM'de Günah adlı pop-müzikal için sahne alacaklar.

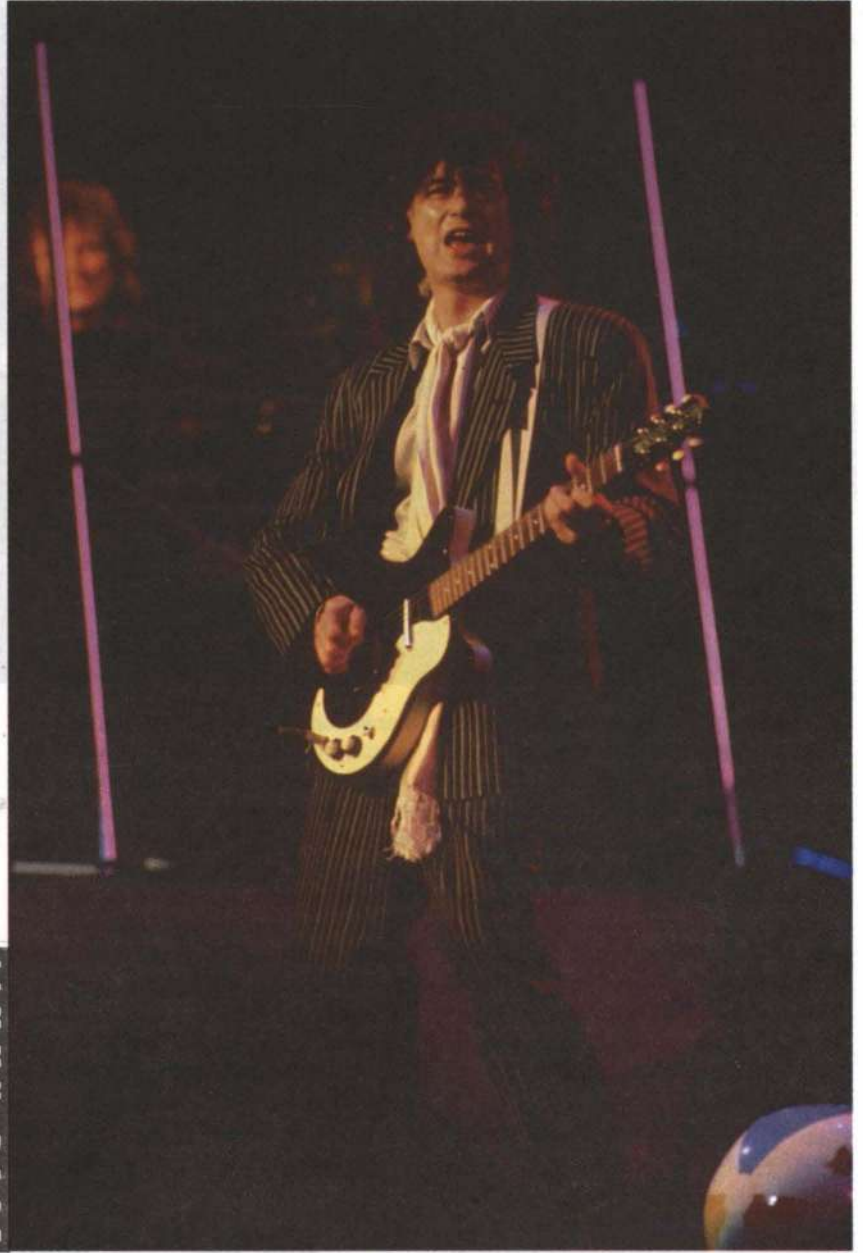
NE ARZU EDERSİNİZ?

GUITAR

HERO

JIMMY PAGE

RECEP KARAS

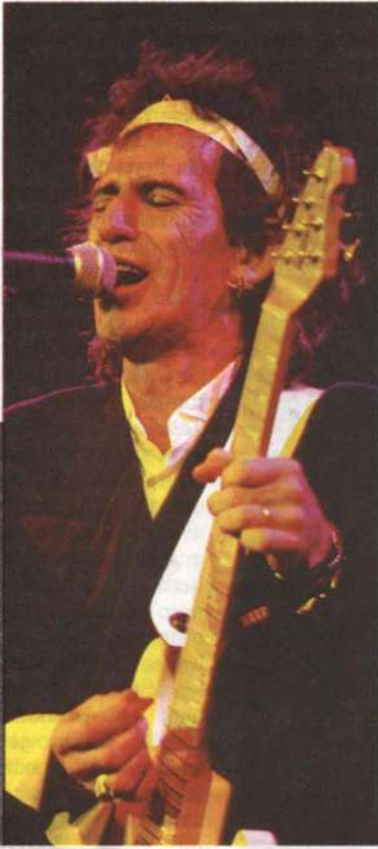
Bir 'guitar hero'mu, yoksa iyi bir gitarist mi? Elimizde tam beğeninize uygun tipler var. Önce bir deneyin, daha sonra bir guitar hero mu, veya sadece iyi bir gitarist mi istediğinize karar verirsiniz. Her iki durumda da memnun kalacağınıza dair size

garanti verebilirim.

Aslında belki de en çok tartışılan konulardandır bu: Guitar hero mu, yoksa sadece iyi bir gitarist mi tercih konusu olmalıdır? Şurası bir gerçek ki Eddie Van Halen'in gitar dünyasına bir bomba gibi girişiyle beraber Rock gitarında bir hayli önemli gelişmeye tanık olundu ve her dönem, virtüözüte derecesinde birçok yetenekli gitarist ortaya çıktı. Özellikle son 10 yılda, guitar

hero olarak tanıtılan pek çok gitarist görüldü Rock dünyasında. Son 1-2 yılda bazı zorlama guitar hero'ları da görülmüdü değil, ama gerçek hero'ların bugün taşıdığı önemi kimse yadsıyamaz.

Peki Eddie Van Halen, ne yaptı da Rock gitarında bir çığır açtı? Ondan önce de Rock gitarında çığır açan gitaristler vardı. Onun diğerlerinden farkı neydi? Bunu cevaplamak için, önce diğerlerinin ne yaptığına bakmak gerek.

Van Halen öncesi döneminin usta gitaristlerine şöyle bir göz atarsak (Jimi Hendrix, Ritchie Blackmore, Gary Moore, Tony Iommi, Jimmy Page, Steve Howe, Pete Townshend, ve liste uzayacağı için isimlerini almadığım kişiler), bu gitaristlerin çalış stillerinin birbirine az veya çok benzediği söylenebilir. Teknik beceri ancak yapılan parçaya bağlı olarak değişik şekillerde ortaya konuluyordu. Kimi zaman sıradan bir grup gitaristi gibi görünürlerken, kimi zaman da başka bir zamandan ve dünyadan gelmiş bir varlık gibi gitarlarını çaldıkları da oluyordu. Dönemin şartları (sosyal, kültürel, ekonomik ve teknik) gözönüne alındığında, bir dinleyicinin herhangi bir gitaristten bunlardan daha fazla şey istemesi düşünülemezdi. Ama teknoloji bu! Sürekli aynı yerde kalmıyor ki! İşte yaşanan sürat çağının bir örneğini müzikte nasıl gösterebileceği üzerinde düşünen biri, Eddie Van Halen, teknolojinin sağladığı imkanlarla müziği birleştiriyor ve farklı (ama çok farklı) bir gitar çalış stiliyle ortaya atıyordu: Gitarla 'taping' metodunu ortaya çıkarıyordu (Mucit!). Gitar çalanlar benden daha iyi bilirler, ama ben bildiğim kadıyla buna açıklık getireyim: Tıpkı daktiloda yazı yazmak gibi, gerekli nota için, sadece gerekli tele vurmak ve gerekli perdeye basmak, bunu yapmak için

de pena kullanarak kolaylığa kaçmak yerine gerektiğinde pena kullanmayıp, onun yerine neredeyse 5 parmağın 6'sını kullanmak; bunun da ötesinde, o güne kadar ihmal edilen ve keşfedilmeyi bekleyen gitar klavyesinin önemini kavramak ve onun sunduğu değişik tatların farkına varmak... Bütün parmaklarını kullanmaya başlar ve işte Van Halen, gitar klavyesi üzerinde gezintiye çıkar çıkmaz, onun farklı olduğu anlaşıldı. Onun öncülüğünü yaptığı bu stil birçok gitarist tarafından benimsendi, daha da ileri götürüldü. Onun gibi olmak isteyen birçok genç gitarist, onun döşediği taşların üzerinden yürüdü. Bunun sonucu ne oldu? Rock gitarında görülen bu devrim, temiz bir sounda, gitarın ön plana çıkmasına, teknik becerinin ve enstrümana hakimiyetin önem kazanmasına yol açtı. İster grup esprisi içinde isterse de yalnız çalışan gitaristler için olsun, bunlar aranan özellikler oldular.

Peki Rock müzikte hangisi daha önemli ve değerli? Gitar hero mu, iyi bir gitarist mi, yoksa bir grup gitarist mi? E.V. Halen'in açtığı yoldan yürüyen öylesine çok gitarist var ki, bu soruya sağlıklı cevap bulmak zor. Üstelik bir grup gitaristinde bile onun etkilerini bulmak mümkün.

Eddie Van Halen'in açtığı yoldan yürüyen öylesine çok gitarist var ki, Rock müzikte önemli olanın bir gitar hero mu, yoksa iyi bir gitarist mi olmak gerektiği sorusuna sağlıklı bir cevap bulmak zorlaşıyor. Zira bir grup gitaristinde bile ondan birtakım etkilenimler görmek olası.

Aslında bu dinleyicilerin ilgi alanına girdiğine, yani müzikal beğeniler ve tercihler söz konusu olduğuna göre, dinleyici bazında ancak göreceli cevaplar bulunması mümkün. Oturduğum yerden de hiç kimsenin adına konuşamayacağıma göre, kendi soruma kendimce cevap vereceğim burada. Ben Van Halen'dan bu yana, gitaristlerin kendi kalıplarını zorlamalarına olan hakimiyetlerini, melodi ve hız uyumlu bir biçimde birleştirerek dinleyiciye sunuş stillerine sempati besliyorum. Yani kısaca, gitar hero'ları severek dinliyorum. Bir gitar hero ile sadece iyi olan bir gitarist arasındaki farklılık, teypte çalan bir kaseti dinlerken bile hemen hemen hissedilir: "Vay canına, bu ne hakimiyet, bu ne teknik beceri be. Şu temiz sounda bak hele," dediğim çok olmuştur. Ancak sıradışı gitaristler böyle tepkiler yaratabilir bende (herkeste olduğu gibi). Peki bu gitar hero'lar kimler midir? Örneğin son zamanlarda tüm albümlerini sık sık dinlediğim Tony MacAlpine, Vinnie Moore, Greg Howe, sayın Serdar Ateşer'in ısrarla Zappa'da görmeyi arzu ettiği

Steve Vai, Joe Satriani (Van Halen'dan önce de varolmasına rağmen) ve gitar hero olarak akla gelen en son isim olan ve pek çoğunuzun da tanımadığını düşündüğüm, Fransızların yüzü akı Patrick Rondat bunlardan bazıları. Şahsen ben iyi bir gitar tekniği, beceri, gitara hakimiyet ve virtüozite gibi özellikler aradığımda MacAlpine'den Maximum Security, Project Drivers (M.A.R.S. adı altında çıkarılmıştır) ve Eyes Of The World'ü, Moore'dan Time Odyssey ve Mind Eyes'ı, Home'dan Greg Howe ve High Gear'ı, Vai'den Flew-able ve Passion and Warfare'i, Satriani'den Surfing With The Alien, Flying In A Blue Dream, Not Of This Earth ve Dreaming'i ve Rondat'dan Just For Fun'ı ve Rape Of The Earth'ü dinliyorum ve aradığım her şeyi bu albümlerde fazlasıyla bu-

VAN HALEN

luyorum.

Patrick Rondat hariç, diğerlerini artık hemen hemen tüm Rock dinleyicisi tanıyor. Bunlara eklenebilecek başka isimler yok mu? Var elbette: Örneğin babasının bıraktığı bayrağı taşımaya çalışan Dweezil Zappa, Steve Stevens, Marty Friedman, Jason Becker, Ritchie Kotzen, Michael Lee Firkins, yeni Kingdam Come gitaristi Blues Saraceno, yine bir başka Fransız Alain Aime

ve daha birçok isim.... Her biri, Van Halen sonrası dönemde kendini kanıtlayan çeşitli gitaristlerden etkilenebilirler.

Haaa. Bir de Yngwie J.Malmsteen var. Gitar hero denilince akla ilk gelen isimdir Malmsteen. Peki neden onu en sona yazdım? Bunun ilk nedeni, bende artık herhangi bir heyecan uyandırmayan, sürekli birbirini tekrar eder görünen soloları ve bes-teleri, ilerleme göstermeyen müziği ve özellikle solo esnasında tellere birkaç kere vurduktan sonra gitar klavyesi üzerinde saniyede bilmem kaç nota basma kolaylığından ve ezberciliğinden vazgeçememesidir. İkinci neden ise, çok itham edildiği ve kendisinin de sürekli reddettiği Richie Blackmore taklitçiliğidir. Buna açıklık getirmek için Malmsteen'in Heaven Tonight adlı clibini Rainbow'un TV'de de yayınlanan Joe L.Turner'lı konser videosuyla karşılaştırmak yeterli olacaktır. Cevabını kendiniz bulacaksınız.

Her ne kadar gelmiş geçmiş en büyük ve yetenekli gitaristler sıralamasında Jimi Hendrix, Richie Blackmore, Eric Clapton gibi isimler sürekli olarak en yukarılarda yer alacak olsalar da, yukarıda saydığım bu isimler de son dönemlerde, müzik piyasasında en çok dikkat çeken gitaristlerdir ve onlar bir çığır açmışlardır: Süratin, teknik becerinin, gitar hakimiyetinin, virtüozitenin ve melodik yaratıcılığın güzel bir armonisinin sergilendiği müzikal bir akım.

Çağımız sürat ve tempo çağı. Zaman ilerleyip teknoloji geliştikçe, insanların beklentilerinde de değişimler oluyor. 10 yıl önce insanların bir gitaristten bekledikleri şey ile, bugün bekledikleri şey arasında çok fark var. Zamanın ve gelişen teknolojinin sağladığı imkanların sonucudur bu. Teknolojiden kendi paylarına düşenleri alan gitaristlerin neler yapabileceğini ve neler verebileceğini bilen insanlar artık onlardan, müzikal temizlik, teknik beceri ve iyi bir performansın yanı sıra, hız, enstrümanına hakimiyet ve biraz da virtüozite bekliyorlar. Bu gitaristler insanların belirli bir beklentisine cevap veriyorlar. Çaldığı enstrümanla bütünleyen, onunla adeta mucizeler yaratan, onu diğer müzisyenlerin kullanmadığı gibi kullanan, diğerlerinin çıkartmadığı sesleri ondan çıkartan müzisyenlere her zaman ihtiyaç duyulmuştur. Virtüöz enstrümantalistlere yüzyıllar önce de ihtiyaç vardı, bugün de var. Zira bu da değişik bir beğeni. Konuya bu açıdan bakıldığında, gitar hero'ların önemi biraz anlaşılır. Onlar yeni yetişecek olan gitaristlerin kendilerine örnek olarak seçecekleri gitaristlerdir ve Rock gitarının gelişmesine katkıda bulunacaklardır.

Teknoloji gelişmeye devam ettikçe işte bu müzisyenler bunun yansımaları, her alana olduğu gibi müzik alanına da yayılacaktır. Bu gelişmelerden yararlanarak, onları müzikal kalıplar içinde sentezleyerek dinleyiciye nasıl ulaştırabileceğinin iyi bir analizini, kahlışmış düşüncelerin, ezberciliğe dönüşmüş teknik becerilerin ve yapıların dışına çık-tılar ve bir çeşit müzikal devrim yaptılar. Belki de bu yüzden onlara Hero diyorlar.

Gitar hero olarak adlandırılan gitaristler kendi aralarında çeşitli farklılıklar gösterirler. Örneğin Molm-steen, G.Howe, V.Moore, T.MacAlpine, P.Rondat gibi gitaristler, olağanüstü süratleri ve taprını icra etmedeki becerileri ile sıvırlılar, Joe Satriani ve Steve Vai, bu özellikleri bir de gitarlarından acıip sesler çıkarabilme özelliğini katarlar.

Her iki gitaristin albümlerine şöyle bir göz atmak yeterlidir. Yukarıdaki isimlerden hangisi gitarından, gitar sesinden başka bir ses çıkartmaya merak salmıştır. Aslında sırf bu açıdan bakarsak, **Satriani ve Vai'e "Hero'lar Hero'su" demek yerinde olur.**

Herkes gitar hero olmak ister. Ama gitar hero olarak anılanların işi o kadar da kolay değildir. Bir gitar hero daima kendini aşmalı ve yenilemelidir. Malmsteen bunu 90 albümü Eclipse'de yapamadığı için müzik dinleyicisi "Vur abalıya" dedi. Kendini sürekli yenileyen ve aşan gitaristler sürekli el üstünde tutulurken, durgunluk gösterenlere hep sırt çevrilir. **Son albümü F.U.C.K. da yer yer blues yapan, ama albümün genelinde bir Van Halen sounduna uyan E.Van Halen, grubunun Grammy ödülünü almasını sağladı.** Bu onun geçirdiği değişimin doğal sonucudur. Her zaman farklı olmayı be-ceren, kendini yenileyen ve aşan gitar hero'lara "Evet". Tekrarcı, taklitçi, sabun köpüğünden hero'lara "Hayır".

Ama bu demek değildir ki, bir gitar hero olmadığı halde, iyi bir gitariste Hayır diyorum. Hayır! Aslına bakarsanız, bir gitar hero da her şey

demek değildir. **Onlar daha çok yalnızlığı tercih eden maceracılar benzerler.** Bir grup bünyesinde çalışmayı pek kendilerine yediremezler. Ya kendilerinin kurdukları bir grupla çalışırlar, ya da... Guitar hero olarak anılan bir gitaristi bünyelerine almak bir grup için oldukça zor bir karardır. Üzü grubun ününü aşan bir gitarist, grup için katlanılması zor durumlar doğurur. Tavuk mu yumurtadan çıktı, yumurta mı tavuktan, örneğinden bir açmaz. Bu yüzden grupların çoğu anti-hero gitaristlerle, hero'lar da kendi gruplarıyla çalışmayı tercih ederler. Steve Vai örneği bir istisnadır doğrusu onun geleceğini merak ediyorum. Whitesnake sevdiğim bir gruptur, ama Vai'nin ünü onları çoktan aştı gitti. Bu gruba asıl gereken John Sykes veya ondan sonra gruba giren ve ayrılan Vivian

ERIC CLAPTON

Campbell'dir).

Kimisi bir grup bünyesinde, kimisi de bir gitar-hero misali yalnız çalışmayı tercih eden birçok sıkı gitarist vardı. Onlara kısaca "Baba" derler. Babalara da bir örnek verecek olursak (**Hard bünyesinden**) Gary Moore, Steve Howe (Yes), Randy Rhoads ve Jake E.Lee (Ozzy), John Sykes (Ozzy, Whitesnake ve Blue Murder), Brian May (Queen), Michael Schenker (MSG), Angus Young (AC/DC), R. Schenker ve M.Jabs (Scorpions), Steve Lukather (TOTO), Vivian Cmapbell (Dio, Whitesnake), Tony Iommi (Black Sabbath), K.K. Downing (J.Priest)....

Adını almadığım ve sizin de hayranı olduğunuz kişiler varsa kusuruma bakmayın, yeterli yerim yok. Bu gitaristlerin de gitar hero'lardan aşağı kalır bir yanı yoktur. Özellikle Gary Moore, Steve Howe, Michael Schenker, Brian May ve Angus Young'un. Peki o zaman onlara neden gitar hero denilmiyor? Bu soruya cevap olarak söylenebilecek ilk şey, onların dinleyicilerin istediği şeyi değil, ama kendilerinin istediği şeyi yaptıklarıdır. En az

diğerleri kadar (hatta bazen daha fazla) yetenekli oldukları halde (özellikle, ağlayan ve ağlatan sololarıyla Gary Moore), bu gitaristler daima kendileri için müzik yapmışlar ve diğer bir gitaristi geçmek ihtirasına kapılmamışlardır. Öyle olmasaydı, Gary Moore'un son 2 albümünde blues yapmaması gerekirdi.

Tutarlı ve taviz vermez bir anlayışa sahip bu gitaristlerin önemi tartışılmaz. Rock'a pek çok şey kazandırmışlardır. Hayranları da tıpkı kendileri gibi tutarlı, taviz vermez ve sadıktırlar. Dikkat ederseniz, bütün bu gitaristler belirli bir dönemin temsilcileridirler. Dönemin önem taşıyan birtakım değerlerini taşıyan ve bunları müziklerine yansıtan kişiler bunlar. Eğer Rock gitarında ağır başlılık, soyluluk, tutarlılık, taviz vermezlik ve sadakat arayanlardansanız, siz o zaman bir "Baba" taraftarısınız. Ben aynı zamanda "Baba gitarist"leri de severim.

Ama bir de 'grup gitaristi' kavramı vardır. Bu tip gitaristlere de 'anti-hero gitarist' denir. Bir grup bireysel olarak, virtüöze derecesinde yetenekli elemanlardan oluşmuyor olsa bile, bu onların başarıya ulaşmalarına engel değildir. Bir grup için, yüksek teknik kapasiteye sahip, becerikli, enstrümanına hakim bir elemandan ziyade (tabi ki bu nitelikler de önemlidir, ama...), grup felsefesine uyum sağlayabilecek, birlikte çalışma isteğine sahip olan ve diğer elemanlara ayak durabilecek bir eleman daha önemlidir. Gerçek bir grup imajı bu şartlar gerçekleştiğinde ortaya çıkar. Bireysel olarak o kadar göze çarpmayan müzisyenler, bir araya geldiklerinde bir süper grup görüntüsü bile çizebilirler. Böyle, grup imajı altında saklı ne cevherler vardır?

Tesla'nın Frank Hannon ve Tommy Skeoch'su, Extreme'in Nuno Bettencourt'u, White Lion'in Vito Bratta'sı Queensryche'in Michael Wilton'ı, Savatage'in Criss Oliva'sı, Ozzy Osbourne'un son harikası Zakk Wylde, Mötley Crüe'nün Mick Mars'ı, Kiss'in Bruce Kulick'i, Bon

Jovi'nin Ritchie Sambora'sı, Dokken ve Lynch Mob'un George Lynch've yine Dokkan'ın Steve Lukather'ı, King Diamond'ın Andy Larocque'u T.N.T.'nin Ronni Le-Tekro'su, Kansas'ın eski gitaristi Steve Morse, ve daha niceleri...

Adını atladığım yığınla gitarist vardır. Hepsini tek tek saymaya kalksam, sayfalara sığmaz. **Bu isimler birkaç istisna hariç, bireysel olarak fazla bir şey ifade etmeyen, ama gruplarıyla birlikte anılan kişilerdir.** Gitar hero'larına ne kadar ihtiyaç varsa, bir grubunda iyi bir gitariste o kadar ihtiyacı vardır. Çünkü bir dinleyicinin bir grupta ilk dikkat ettiği ve önem verdiği şey, gitaristin gruba olan bütünleşmesi ve uyumudur. Beste yeteneği, ilham kaynakları, sahne performansı, gruba uyumu, farklı müzikal stillere yatkınlığı, dikkatlerin gitarist üzerinde toplanmasına neden olur. Bir grup gitaristin neler yapabileceği, yeteneklerinin neler olduğu değil, grubun sounduna ne kadar uyum sağladığı ve gruba ne derece bütünleştiği önemlidir. Saydığım (ve saymadığım) bu isimleri

bugünkü yerlerine getiren şey işte budur: Grup bilinci. Onlar grup esprisinin bir parçası olmayı kabul edebildikleri için başarılı olmuşlardır. Onlar kendilerini aşmak için değil, bir bütün olarak grubun kendini aşması için çabalarlar ve onların başarısı grubun başarısı olur.

Bu arada hem grubunuz, hem de kendisinin başarısı için çalışan gitaristler de vardır. Arada sırada kendi istediklerini de yapmak isterler. Bu tip gitaristler için de benim son yıllarda en çok ilgimi çeken gitarist Steve Lukather'dır.

Toto'daki çalışmalarıyla hemen hemen herkes onu tanır. Ama bu adam Michael Jackson ('Dirty Diana'), Richard Marx ('Repeat Offender' albümü) ve Rod Stewart için ('The Motown Song') bile çalabilecek bir esnekliğe sahiptir. Ve son olarak bu saydıklarımın çok

farklı olarak gerçekleştirdiği kendi solo albümü Lukather var. Toto soundundan hayli uzak bir sounda sahip olan bu albüm için söylenecek tek şey sıkı bir Hard-Rock albümü olduğudur. Aynı zamanda bu albüm, Lukather'ın isterse bir virtüöz gitarist olabileceğini de kanıtıyor bence. Zira öyle güzel ve tadına doyum olmaz gitar sololarıyla bezenmiş ki..

Bir grubu bütün olarak ele alırsak, bir 'virtüöz olmayan iyi bir gitarist'in eksiklikleri grup esprisi içinde görünmez olurlar. Zira burada herkes grubun ortak başansı için çabaladığından, bir diğerinin eksikleri ortaklaşa kapatılır. Asıl önemli olan, gitaristin (veya herhangi bir diğer elemanın) grubun başarısına olan katkısı, grup felsefesine olan bağlılığı ve gruba olan uyumudur. Yoksa, grubun gitaristin başarılı olması için çaba göstermesi değildir (bu durum gitar hero'lar için geçerlidir). Bu tip gitaristleri gruplarından soyutlamak imkansızdır. **İyi bir grup gitaristi'nin olduğu yerde, aynı zamanda iyi bir grup da vardır. Ama her gitar hero'nun iyi bir grubu var mıdır? İşte bu tartışılır.** Bütün bu söylediklerimin ışığında, iyi bir grup gitaristine ve dolayısıyla iyi bir gruba da Evet diyorum yine. Zira onlara da ihtiyaç var.

Müzik dünyasını ve piyasasını, bir yemek masası olarak düşünün... Her şeyiyle mükemmel bir yemek masası. Soğuk yiyecekler, sıcak yiyecekler, içkiler ve tatlılar. Soğuk yiyeceklerle (bunları, yıllardan beri fanı olduğunuz, kökü en az 20-25 yıl öncesine giden gruplar olarak düşünün) başlarsınız değil mi? Daha sonra sıcak yiyeceklerle (nispeten yukardaki örnekten daha yeni olan çağdaş gruplar olarak alın bunları da) devam edersiniz yine, ya-nılmıyorsam. Ardından da tatlı (İşte bütün yediklerinizden sonra ağzınızı tatlandıracak bir şeyler, müzikal olarak size farklı ufuklar sunacak olan ve bütün bunların dışında oldukça farklı bir görüntüm çizen virtüözların oluşturduğu kalabalık) ile o anki yemeğinizi tamamlarsınız. Birinden biri eksik olursa o yemek yemek sayılmaz. Yani dinazor gruplar (ve gitaristler)'in yanı sıra, çağdaş gruplar (ve gitaristler)'de olacak, olmalı da. Ama aynı zamanda, bize yediğimiz yemekten sonra aldığımız tatlı lezzetini verecek olan Hero'lar da olmalı. Sadece gitar hero'lar değil, ya-kında bakarsınız bass hero'lar ile drum Hero'lar da ortaya çıkabilir. Ne dersiniz?

Bilmem ne demek istediğimi anlatabildim mi? İsterseniz bahsettiğim isimlerin albümlerini vakit bulabilirseniz bir dinleyin ve düşünün.

Y. MALMSTEEN

S

unu bir düşünsenize: Süslenmiş püslenmiş, allıklanmış, rimellenmiş, rujlanmış ve tabii ki ojelenmiş, yüzü gözü bir batman boya içinde bir kadın ağlarsa ne hale gelir? **Küçük bir skandal!**

İşte Guns N' Roses (Tabancalar ve Güller diye okunabilir.) 'boya kutusu' kadının ardındaki gizli ama varolan, ilk bakışta görülemeyen, kamufle edilmiş gerçeği ortaya çıkarmaya and içmiş gözyaşları ve modern insanın acısının alabildiğine ilkel çılgılığı. Şarkılarını dinlerken birbiri ardına meydan verdikleri irili ufaklı

skandallarla karşı karşıya kalıyor insan.

(Geçtiğimiz yüzyılın sonlarından itibaren insanoğlunun önlenemez şahlanması başladı. İnsan, doğaya karşı birbirini sık aralıklarla izleyen zaferler kazandı. -Ama bu arada kendi doğasını unutmuş, ihmal etmiş, ne gam!- Bilim ve teknoloji alanında kazandığı başarıları düşünmek yeter; burada hepsini birbir saymaya gerek yok, sanırım. Doğaya karşı aklıyla ve elleriyle elde ettiği mevzileri gittikçe daha da sağlamlaştırdı: Sonunda dünyanın dışına da çıldı: Aya gidildi.

Her alandaki bu hızlı gelişim, бүтүncүл ve insan odaklı dünya görüşlerini sarstı ve yıktı. En doğru olan, en gerçek olan, en bilimsel olan aranırken doğruların bir'den fazla olduğu/olabileceği görüldü. Tuhaf.

İnsanlar yeni yeni şeyler ya-

AVANTÜRLÜK
GUNS

ratmaktan, icat etmekten çılgınca bir haz alıyordu. Yeni yeni şeyler icat ettiler; sonra da bunları çılgınca tüketttiler. İnsan, kendi yarattığı nesnelerin, koşulların ve gerçekliklerin esareti altına girdi. Öyle bir noktaya gelindi ki;

İnsanlar artık arabaya binmiyor; arabalar insana biniyor.

Yolda yürüyen artık insan değil; yollar insanlarda yürüyor.

müziği hakkında bize sağlam ipuçları veriyor.) 1987'de **Appetite For Destruction** ('Yıkım İştahı' olarak okunabilir..) adını verdikleri ve 80'li yıllarda yürürlükteki konformizme iyice yavaşmış olan pop müziğin dışında, kendine has, özgün, içinde başkaldırı, tehdit ve mistisizm öğelerini barındıran bir albüm çıkarırlar. Albümün adı bile te-dirgin edicidir: 'Yıkım İştahı'. 20. yüz-

eker. Açıklık, yalınlık ve dürüstlük kendiliğinden bir tuzak oluşturur yürürlükteki onaylanan yaşam biçimlerine, sevmeye biçimlerine, konuşma biçimlerine ve şifrelere. Blues'dan, Rhythm and Blues'dan ve Punk'tan yararlanan grup, 'sokakların ve kalplerinin sesini' yansıtır şarkılarında. Basit, anlaşılır ve entelektüelizmden tamamen uzaktır şarkıları: Öfkeli-dirler ama bu bir çocuğun öfkesidir.

Gerçekten de grup elemanlarının her biri bir sokak çocuğudur ve bilgiye ne yüz ne de prim verirler. (Varsa yoksa yakıcı ilkel

duygul!) Zaten içlerinde sadece **Izzy Stradlin** liseyi bitirebilir. (O da liseyi bitirir bitirmez apar topar elinde ens-trümanı Los Angeles'a göç eder.) Di-ğerleri okullarını yarıda bırakır. Grubu ilk kurdukları zaman, yoksulluk ve uyuş-turucu içinde sokaklarda sürterler. (Gru-bun yoksulluk ve uyuşturucuyla içli-dışlı olması, yaptıkları müziğin nasıl bu kadar ayrı ve yürürlükteki uzak ola-bildiğinin ipuçlarını barındırıyor. Yok-sulluk, toplumun paylaşımını sandığı refah ve dolayısıyla yaşam bi-çimlerinden mahrum bırakır onları. Uyuşturucu ise yarattığı illüzyonlar ve sanırlarla varolanın dışında şeylerle ta-nışmalarına yardımcı olur. Parasızlık, ekonomik sistemin etkisinden / ca-zibesinden / yanıltıcılığından, uyuş-turucunun yarattığı sanırlar / illüzyonlar da yürürlükteki düşünce sistemlerinden uzaklaştırır ve kirlenmeden uzak / muaf tutar onları.) Şarkılarında kullandıkları dil, sokaktaki adamın konuştuğu dildir. Sokaklarda kullanılan deyimleri, argoyu ve küfrü çok rahat kullanırlar. Onun için de yığınlarla kolay ilişkiye girerler. (**Ap-petite**, tüm dünyada 14 milyon satar.)

Başlangıçta, Hollywood so-kaklarında sürterken ve izbe küçük gece

İnsanlar artık para kazanıyor; para insanları kazanıyor.

Problemler başlamıştı: İnsanoğlu kendi başarılarının kurbanı olmuştu. Kapitalist toplum düzeniyle bir tüketim isterisi içine giren ve bir istenç meta-fiziğine kapılan insanlar giderek birbirlerine yabancılaştılar. Değil çev-resine, kendi vücuduna ve hatta kendi ruhuna dahi yabancılaşan insan (İsmi-ni şimdi hatırlayamadığım bir şair şöyle di-yordu: "Vücuduma vuruyorum **tok!** diye bir ses çıkıyor.") geriye, en başa dön-mek istiyor; unuttuğu, ihmal ettiği vü-cudunu arıyor.)

İşler ne güzel yolunda giderken, sanayileşmenin, teknolojinin ve ka-pitalizmin nimetlerinden herkes kendine düşen payı alırken (herkese eşit pay düşmez tabii ki..), hiç alemi yokken beş genç, vokalde **Axl Rose**, gitarda **Slash**, yine gitarda **Izzy Stradlin**, basta **Duff "Rose" McKagan** ve da-vulda **Steven Adler** (İsimlere dikkat! **Axl**'in l'sini attığınızda -**Ax**- ortaya çıkan kelime 'Balta' anlamına geliyor. **Slash** ise kamçılama, yarmak, harap etmek ve yara anlamlarını taşır. Bütün bunlar, grubun dünyaya bakışı, duruşu, derdi ve

yılın sonunda, her şeyin iyi ya-pıldığının söylendiği/iddia edildiği, insanoğlunun ruhunun rahat olduğu bir dönemde, insanoğlu kendi başarılarının sarhoşluğu içindeyken grup, yapılan her şeyin, belki de, hernasılsa oluşturulan insan benliğinin yıkılması, ortadan kal-dırılması gerektiğini imlemek ister gi-bidir. Yalnız, şunu gözden kaçırmamak gerekir: Grup, kendini kendi istediği gibi varetmek, içinden geldiği gibi duy-gularına yaslanarak kendini içtenlik ve dürüstçe varılmak isteğini ortaya ko-yarak yıkıma yolaçar. Direkt değil, do-laylı bir yıkıcılık vardır şarkılarında. Amaçları yıkmak değil, kendilerini var-kılmaktır. Ancak bu, yürürlükteki to-plumsal yaşam biçimlerinin, onaylanan varoluş biçimlerinin dışında olduğu için toplumu rahatsız eder. **Kendiliğinden**. Onlar çocuğu bir biçimde yapmak, ya-şamak istediklerini, kalplerinden geçeni, yalın ve spontane söylerler. Seviyorlarsa sevdiklerini, nefret ediyorlarsa nefret et-tiklerini, bir kadınla yatmak mı istiyorlar, bunu açıkça söylerler. İşte toplumu ra-hatsız eden de bu açıklık ve açık-sözlülüktür, **racona**, yani normlara uy-muyorlardır çünkü. İşte bu açıklık, yürürlükteki davranış ve kendini ifade etme biçimlerinin köküne kibrit suyu

N! ROSES

klüplerinde çalışırken **Guns N' Roses**, gelmiş geçmiş en uzlaşmaz, sonuna kadar dürüst ve içten ve infilakin sınırında bir rock 'n' roll grubu olacağını aklından dahi geçirmemişti belki. Ama **Appetite** çıktıktan sonra, tam da böyle oldular. Çünkü Axl Rose, Slash, Izzy Stradlin, Duff McKagan, Matt Sorum (Steve Adler uyuşturucu bağımlılığı yüzünden gruptan çıkarılır) ve Dizzy Reed içten anarşi ve içtenlik kendi yaptıkları bilinçli bir tercih değil, kişisel özellikleridir.

Grubun, dört yıl aradan sonra 1991'de aynı anda çıkan ikinci ve üçüncü stüdyo albümlerinde, **Use Your Illusion I** ve **Use Your Illusion II**, her türlü safdil ümide, beklentiye ve sınırlandırmaya karşı başkaldırır. (Albümlerin adı gerçekten düşündürücüdür. 'İllüzyonlarından/Hülyalarından Yararlan' anlamına gelen albümün adı, sadece gör-düklerine ve yaşamakta olana değil, kendi hülyalarına, düşlerine ve duygularına da inan demektir bize. Bu noktada grup, insanlara elindekilerle yetinmemesi, gerçek olanın değişmez ve sadece elimizdeki kadar olmadığı mesajını iletmek ister gibidir.) Punk'un sınırtanımaz vahşi özgürlükçülüğünden ateş alan ve blues'la göbek bağı olan grup, albümlerinde yer alan 30 şarkıda, rock and roll'un yalın ve gösterişsiz başkaldırı öğelerini çok başarılı kullanır.

(Burada **Guns N' Roses**'in başkaldırısı üzerinde biraz durmakta yarar var. **Guns N' Roses**'in başkaldırısı, toplumun kendini günahlarından arındırmasına hizmet eden bir başkaldırı değildir. Ne demek şimdi bu? Şu: Gerek müzikte, gerek edebiyatta gerekse insanın kendini dışavurma araçlarından olan sanatın her dalında insanın kendini rahatlatmasına yarayan, günahlarından arındıran, onları kendi kendileriyle karşı karşıya getirmeyen ve dolayısıyla ehlileştirme işlevini gören sahte başkaldırılar vardır. **Guns N' Roses**'in

karşı çıkışı insanları rahatlatmayan, tersine kendi kendisiyle, günahlarıyla başbaşa bırakan bir başkaldırı. Onun için tüketilmeye izin vermiyor.) Bu şarkılar hem acımasız hem kırılğan, hem kötülük dolu hem azılı romantik, hem acayip ciddi hem de ağız kulaklarında deli gibi neşeli.

Use Your Illusion I ve **II**'deki 30 şarkıyla **Guns N' Roses**, tabancalarından kurşun yerine bizi yaralayan, yüzümüzü gözümüzü içimizi dağılayan, bizi kendi kendimize aynanın karşısında tek başına çaresiz bırakan güller (dikenler güllerden büyük ama!) fırlatıyor suratımıza.

Şarkıların herbiri insanın çevresine ve kendisine had safhada yabancılaştığı bir ortamda, sobaya dokunan ve eli yanan bir çocuğun haykırışı ve çığlığı kadar sahici ve ilkel.

Acının sahiçiliği ve duygunun ilkeğliği bu. Duygunun yıkıcılığı.

Her bir şarkı, içtenliğin ve duygunun kuşkuya düşüren tedirgin ediciliğini taşıyor. Çünkü günümüzde artık içtenlik ve duygudan kuşkuya düşüyoruz, insan bunların karşısında paralize oluyor. Çünkü artık günümüzde içtenlik ve duygu, çağımızın yaşama normlarına uymuyor, onları altüst edecek kadar da anarşist ve rahatsız edici.

Derin yaraları bize de sirayet ediyor. Acıyı tanıyoruz.

Guns N' Roses ağlıyor, gözyaşı döküyor (canı yanıyor çünkü); bizim yüzümüzdeki boyalar akıyor. Yüzümüzün hali harap.

Kendimizle kalıyoruz. Yüzsüz kalıyoruz.

SLASH

İngiltere'de, Stock-In-Trent'te doğan Saul "Slash" Hudson'ın ailesi Slash ilkokuldayken Los Angeles'a göç etti. Babası, Neil Young ve Joni Mitchell gibi ünlü isimlerin albüm kapaklarının dizaynını yapmış bir ressamdı. Annesiyse, Diana Ross, David Bowie, The Pointer Sisters ve John Lennon'ın giysilerini çizmişti. Müzisyenlerin arasında büyüyen Slash'ın müzisyen olması da doğal bir şeydi sanki.

Kendine ait ilk kaset Alis Harikalar Diyarında'nın ses bandıydı. Saul, gençliğinde rock and roll'a ilgilenmeye başladı. Aerosmith'in Rocks adlı kasetini satın aldı, gittiği ilk konser de bu grubun konseriydi. Bu sırada artık ciddi anlamda müzikle ilgileniyordu ve kendi müzik anlayışını hemen oluşturmuştu.

Guns N' Roses'in diğer elemanları gibi Slash da dışarıdaki'nin bakışıyla büyümüştür. Okul arkadaşlarının arasında uzun kıvrık saçlarıyla hemen dikkati çekiyordu ve henüz daha çocuk denecek yaştaayken kendisinden

başka kimsenin düşüncesini umursamadan istediği gibi yaşamaya başlamıştı. Sonra birden düzensiz ve amaçsız yaşam tarzını değiştirdi. Müzik üzerinde yoğunlaştı ve hayatında kendi adına bir şey başarmayı kafasına koydu. Geriye dönüp o günleri değerlendirdiğinde yaştaalarının ne kadar dar görüşlü ve yadsımacı olduğunu gördüğünü söylüyor.

Gruba katılmadan önce Slash sokaklarda gazete sattı, geceleri bir gazete bayiinde çalıştı. Sıkı ve yoğun çalışmanın hiç de yabancı olmadığı için Guns N' Roses'in başarısının ardındaki itici güç oldu. Geçmişte onunla dalga geçen, ona gülüp geçen insanlara olduğu gibi kendine de kanıtlaması gereken bir şeyler vardı belki de. Her ne sebeple olursa olsun, onu bu kadar çalışmaya iten ne olursa olsun, çalışmasının karşılığını şimdi oldukça iyi alıyor. Ama kazandığı bütün başarılarla rağmen hiçbir şeyi ciddiye almıyor ve herhangi bir kişilik problemi de yok. Çocukluğu müzisyenlerin, müzik endüstrisinin içinde geçtiği için, başarının sırrı olan "bugün var, yarın yok" bakış açısını kazanmış.

Onu en çok insanların grubun yaptıklarını yanlış değerlendirmesi sinirlendiriyor. GN'R'i, içten, dürüst ve uzlaşmaz olduğunu

söyleyerek savunuyor. Şöyle diyor: Ne yazık ki, yaptığımız müziği anlamadan hatta bilmeden bizim hakkımızda yargıya varıyorlar. Ama bizi anlatan dinleyicilerimiz bize fazlasıyla yeter.

Rock and roll'un zirvede olduğu 1970'li yıllarda büyüyen Slash, o yıllara gipta ederek özlemle bakıyor. 1980'li yıllarda her şeyin başı garanticiliğe, konformizme ve şirketteleşmeye bağlanınca Slash bütün dikkatini bir farklılık yaratma çabasında yoğunlaştırmış ve Guns N' Roses'in başarısının ardındaki sırrın bu olduğuna inanıyor. Müziklerinde hayranlarını hop oturup hop kaldıran, coşturan, ebeveynleriye korkutan, tedirgin eden bir yıkıcılık atmosferi, her türlü kurumu ve kurumsaşmayı reddeden bir ton var. Bunların hepsi de rock and roll'un özünde ve başlangıcında varolan şeyler.

Ortalama halkın ve medyanın Guns N' Roses'a saldırması, bundan dolayı Slash'ın umurunda bile değil. Grubun doğruyu yaptığına, hislerini açığa vurduğuna, hayranlarını mutlu ettiğine ve muhteşem bir rock and roll yaptığına yürekten inanıyor. Bir insan daha başka ne ister ki?

SERGÜZEŞT-İ GUNS N' ROSES

Vokalist Axl Rose (gerçek adı Bill Bailey) ile çocukluk arkadaşı Izzy Stradlin bir rock and roll grubu kurmak için bir araya geldiklerinde yıl 1985'tir. Daha sonra muhteşem bir grubun temelini oluşturacak olan bu gruba, L.A.Guns'ın gitaristi Tracii Guns ile davulcu Rob Gardner katılır.

Stradlin ile Rose, ilk kez Lafayette, Indiana'da karşılaşırlar. Liseden mezun olduktan sonra Stradlin, Los Angeles'a gider ve üç gün sonra da bir gruba katılır. Aradan bir yıl ya geçmez Rose'u kapısının eşiğinde bulur; şarkıcı yaklaşık bir aydır köşe bucak eski sınıf arkadaşını anyordur. Birlikte şarkı yazmaya başlarlar ve Hollywood Rose adlı grubu kurarlar. Bir süre sonra bu grubu dağıtırlar ve Batı Hollywood'a yerleşerek Guns N' Roses'i kurarlar.

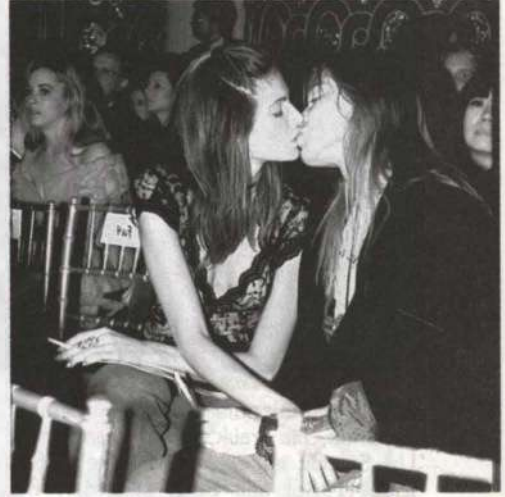
Yerel bir gazeteye verdikleri ilana başçı Duff McKagan yanıt verir.

Daha önce Road Crew adlı bir grupta çalan McKagan altı haftadır yeni bir gruba girmenin yollarını anyordur. McKagan, Los Angeles'a sayısız grupta çaldığı Seattle'dan gelmiştir.

McKagan eski ilişkilerini kullanarak grubu bir Batı Sahili turuna çıkarmaya karar verdiğinde Rose, Stradlin, McKagan, Guns ve Gardner bir süredir birlikteydiler. Guns ile Gardner bu girişimi gereksiz bir risk olarak görürler ve gruptan ayrılırlar. Bunun üzerine McKagan eski arkadaşları, gitarist Slash ile çocukluk arkadaşı davulcu Steve Adler'i gruba dahil eder.

Aradan bir hafta bile geçmeden yeni kadro ilk gösterisini The Troubadour'da iki kişilik bir seyirci topluluğu önünde yapar. Bu kötü talihleri tur boyunca aynen devam eder: Arabaları bozulur, otostopla kırk saat süren bir yolculuktan sonra bütün programın iptal edildiğini öğrenirler. Yapılacak tek şey eve dönmektir.

Zamanını, borç harç içinde sokaklarda sürterek ve aylıklıkla geçiren

grubun geleceğinin ne olacağı belli değildir. Ta ki Geffen Records gruba ilgilenene kadar. Grubun ünü -gerek yaptıkları müzik gerekse yaşam tarzıyla- giderek yaygınlaşmaktadır. 1986'da Geffen, gruba kontrat imzalar.

Daha sonra Mike Clink grubun menajerliğini üstlenir. Kontratın imzalanması ve Appetite For Destruction

AXL

Bu dünyaya Lafayette, Indiana'da gelen W. Axl Rose (isminin baş harflerinin -W.A.R.- savaş anlamına gelmesinin tamamen bir tesadüf olduğunu iddia ediyor!) dinine düşkün bir ailenin çocuğu olarak büyüdü. Üç çocuğun en büyüğüdür. Beş yaşında kilisede şarkı söylüyor, piyano çalıyordu. Müzik zevki, kısa sürede ilahilerden Nazareth'e ve The Eagles'a kaydı.

Axl, o zamanlar henüz Bill Bailey olarak tanınıyordu, saçlarını uzatmaya ve çeşitli gruplarda çalmaya başladı. İsmi değişti (Bill nerde, Axl nerde!) ve kısa sürede Lafayette bölgesinin en ünlü suçlu çocuğu olarak haklı bir isim yaptı. İlk gençliğinde yirmiden fazla tutuklandığı sanılıyor, bunların arasında bir de hapisane deneyimi var. İşlediği suçlar tipik çocuk suçları: kargaşa çıkarmak ve toplumun huzurunu bozmak -yani şimdi yaptığından farklı şeyler değil! Kesinlikle aptal değil, çünkü Axl, IQ testlerinde her zaman yüksek yüzdeler

tutturmuştur; gittiği okulda ilk üç sırada yer alıyordu. Ama zekasını hep yasalara ve düzene karşı kullandı; tabii ki bir de rock and roll'da. Akademik becerileri pek iyi değildi ve 11. sınıfta okuldan atıldı. Bir kere daha okula döndü, becermeyi denedi ama yine başaramayıp okulu bıraktı.

Jeff Isabelle'le uzun süren arkadaşlıklarını "Izzy'nin Los Angeles'a gelmesiyle kesintiye uğradı. Ama Axl, bir yıl sonra onun peşinden gitti ve birlikte bugünkü GN'R'ı yaratana kadar birçok grup kurarak kafalarına göre yaşadılar.

İlk albümüyle birlikte grubun müzikal başarısı kanıtlanıp kabul görünce, bütün gözler ne yapacağı, mümkün değil önceden kestirilemeyen, başına buyruk önderine çevrildi. Axl Rose, medyanın sürekli konusunu oluşturmuş, sahnedeki çılgınlıklarıyla, polisle kavgalarıyla, fırtınalı evliliğiyle, komşusu Gabriella Kantor'la girdiği ilişkiyle, tartışma yaratan acayip şarkılarıyla vs. vs. ile manşetlerden inmemiştir.

Prensip olarak mülakat vermeyen Axl Rose, yine de basının ilgisinden uzak durmıyor. Doğuştan tuhaf özellikler taşıyan Rose, ne yapsa ilgi çeken tiplerden. Söylentiye göre yeni albümün, yani Use Your Illusion'ın

stüdyo çalışmaları sırasında günlerce ortadan kaybolacak kadar da (arkadaşlarının nerede olduğu konusunda en ufak bir fikirleri yoktur tabii...) gözü kara bir çılgın. Kaç kişinin tepkisini çekiyorsa, bunun iki mislisinin sevgisini kazandığı da bir gerçek -Appetite For Destruction'ı içlerinden 14 milyonu aldı çünkü. Herhangi bir müzisyenin kariyerinin sonu olacak her şeyi yaptı -defalarca mahkemeye verildi, ırkçılıkla suçlandı, GN'R'dan ayrıldığını açıkladı vs. vs. Ancak Axl Rose, herhangi bir şey değil tabii ve onu tanıyan herkes ona alışmaya, yaptıklarına şaşımamaya çalışıyor. Başka herhangi birisi olsa kesinlikle aralarında barındırmayacaklarını söyleyen grubun öbür elemanları da Axl'a katılıyorlar ve yaptıklarını savunuyorlar. Her halükarda GN'R'ı bir başka vokalistle düşünmek çok zor, hatta belki de imkansız. Axl, grubun şarkılarının gerisindeki itici güç, yarattıkları imajın ardındaki 'edepsiz' kişilik ve dünya görüşlerini hayata geçirebilen yegane ses çünkü. Axl Rose, son on yılın kesinlikle en renkli karakterlerinden birisi ve çağdaş rock and roll'a canlılık getirenlerden olması nedeniyle övgüyü en çok hakedenlerden.

MTV En İyi Artist Ödülü. Daha sonra aynı yıl içinde Geffen, GNR Lies: The Sex, The Drugs, The Violence, The Shocking Truth adlı EP'yi çıkarır. Bu EP, GNR'ın 20 yıldır Top Five'a (İlk Beşe) iki albüm birden yerleştirebilen ilk grup yapar.

Bütün dünyada Appetite For Destruction 14 milyon, GNR Lies 6 milyon satar. Appetite For Destruction yaklaşık üç yıl (147 hafta) Billboard listelerinde yer alarak erişilmesi güç bir başarı kazanır.

Birçok sansasyon ve spekülasyonun ardından

adlı ilk albümlerinin piyasaya sürülmesi sırasında, bir aralık, kendi hesaplarına Uzi Suicide etiketiyle Live Like A Suicide (1986) adlı EP'yi çıkarırlar. Bu arada, Ocak 1987'de Appetite piyasaya çıkar.

Appetite pek fazla ilgi çekmeden Top 200 albüm listesinin en altına yerleşir ve 100 basamak yukarı çıkması 10 ayı alır. Böyle bir durumda albümün 14 milyon satacağı kimsenin aklının ucundan dahi geçmezdi tabii. Albümü zirveye iteleleyen, kelimelerin tam anlamıyla sokaktaki insanların ağızdan ağıza reklamı olmuştur. Öyle bir du-

ruma gelinir ki, kaset depolarında Appetite bulunamaz olur. Bu albüm, günümüzde giderek konformizm batağına saplanan pop müzik saman yığınına grubun attığı ilk ateştir. Binbir tehdit savurdıkları bu albümle grup, müziğe nasılsa unuttuğu başkaldırı, mistisizm ve tehdit öğelerini yeniden kuvvetle sokar. Appetite, 1 Numara'ya fırlar ve dört hafta zirvede kalır. Bu, Led Zeppelin'in 1969 yılında elde ettiği başandan bu yana, tek bir hit 45'liği dahi olmadan listelerin tepesine yükselebilen ilk rock albümüdür.

1988'de ilk ödülleri alırlar:

grup yeni albümünü hazırlamak üzere Chicago'da bir araya gelir, ancak bu bir sonuç vermez. Ama 1989 yeni bir ödül daha getirir: MTV En İyi Heavy Metal Video Klip Ödülü. Ama hâlâ görünürlerde yeni bir albüm yoktur. Ve grup içindeki anlaşmazlıklar ve sorunlar karşı karşıya kaldıkları bir uyuşturucu problemiyle daha da artar. Stüdyo çalışmaları sırasında Steve Adler gruptan uzaklaştırılır ve Sea Hags'in eski davulcusu Adam Maples ve daha sonra da Pretenders'in davulcusu Martin Chambers çalışmalara katılır. Bir süre sonra Adler uyuşturucu sorununu hal-

DUFF

Seattle doğumlu Michael "Duff" McKagan'ın kendisi için en uygun grubu bulabilmesi için 31 grupta çalması gerekli. Çocukluğu Seattle, Washington'da geçen Duff'ın ilk enstrümanı davuldu. Daha sonra gitara ve basa geçti. Geçmişini gözden geçirdiğiniz zaman onun şimdiki işi yapıyor olması hiç de şaşırtıcı değil. Babası armonika çalıyordu; öbür kardeşleri de müziğe kıyısından köşesinden bulaşmışlardı. Led Zeppelin'in müziğiyle de kardeşlerinin kasetleriyle tanıştı. Kendi hesabına aldığı ilk kaset KISS Alive oldu; bunu Sex Pistols, Buzzcocks, The Clash, U.K. Subs izledi. Gittiği ilk konser Aerosmith konseriydi. Ertesi yıl Zeppelin'i izledi ve hiç kuşku yok ki o sıralar artık hayatı boyunca ne yapacağını aşağı yukarı belirlemişti. Çevresinin en popüler siması olmasa da kardeşleriyle çok yakındı ve bu da çabuk olgunlaşmasına yardım etti. Punk hareketi onu müziğe yöneltti; o sıralar Seattle yeni

yeteneklerin yetiştiği bir yerdi. 10. sınıftayken Duff kendini o kadar dışlanmış hissediyordu ki okuldan ayrıldı ve kendini müziğe adadı. Gece klüplerinde profesyonel müzisyen olarak çalışmaya başladı, eve gece sabaha karşı üçte dönüyordu. Yaşam tarzı, kendini yaşlılarından farklı hissetmesine neden oldu. Yedi kardeşin arasında çabuk olgunlaştı. Daha çocukluktan yeni yeni çıkıyorken her türlü uyuşturucuyu denemişti bile. Bu kadar küçükken uyuşturucuları tanımış olmasının delikanlılık yıllarında uyuşturucuya mesafeli durmasını sağladığını söylüyor: Çevresindekiler daha yeni yeni uyuşturucuyu tanırken o belli bir olgunluğa erişmiş. 19 yaşındayken Seattle klüplerinin kideimleri tarafından artık, hemen hemen çalışmadığı klüp kalmamıştır. Artık bir değişiklik yapmanın zamanıdır diyerek eşyalarını toplar ve Los Angeles'a gider. Slash ve Steve Adler'la tanıştığı Road Crew grubuna katılır. Altı hafta sonra Axl Rose'un gazetesine verdiği ilanı yanıtılır. Gruba katıldıktan sonra Road Crew'dan arkadaşlarını da gruba dahil eder, gerisi bildiğiniz gibi... Duff McKagan grubun en sakin, akıllı başında ve mantıklı elemanı. İstenilen her söyleşiye katılıyor, diğer arkadaşlarının olay çıkarma

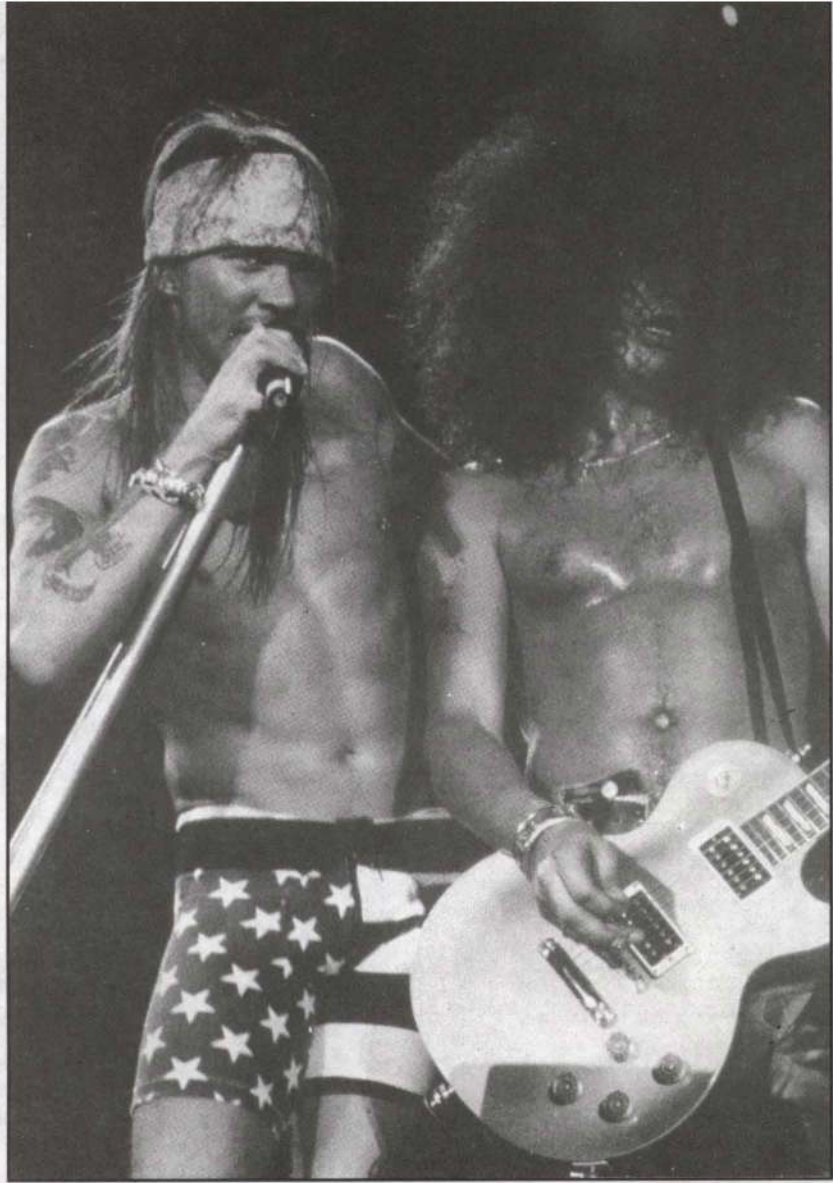
alışkanlığı onda yok ve her şeye pragmatik bir açıdan yaklaşıyor. Basit idealleri var: Kendisine ait bir New Orleans blues klübünün hayalini kuruyor. Gençliğinde Seattle'da onay sunulan olanakları o da başka gençlere sağlamak istiyor. GNR'ın bir uyuşturucu müptelaları çetesinden başka bir şey olmadığı ve grup kuranların sırf çalışmaktan kaçtıkları için grup kurdukları yolu iddialara şiddetle karşı çıkıyor. Hedeflerine ulaşmak için yıllarca çabaladığını ve eğer hiç kabiliyetleri olmasaydı GNR'ın bir gün bile yaşayamayacağını vurguluyor. Hiçbir şey onu daha önce grubu küçümseyip ona saldıranlarla alay etmekten daha çok neşelendirmiyor. Appetite For Destruction'ın müzik endüstrisinde birkaç zirveyi birden fethettiğini ve birkaç konser turunda başarılı olsalar da kaset piyasasında tutunamayacaklarını iddia edenleri yanılttıklarını biliyor. Hiçbir zaman grup elemanlarının biraz sert ve saldırgan olduğunu reddetmeyen McKagan, bu özelliğin sadece yüzeyde ve kışkırtılan özellikler olduğunu söylüyor. GNR'ın öbür insanlardan farklı olmadığını ve sözlerinin kanıtını isteyenlerin dinleyenlerinden herhangi biriyle konuşmasını öneriyor.

ledeceğine söz vererek geri döner; klavyeci Dizzy Reed de gruba katılır. Ancak Adler'in uyuşturucu bağımlılığı yüzünden yeniden ama bu kez gruptan tamamen uzaklaştırılması uzun sürmez. Cult'ın davulcusu Matt Sorum'u Universal Amphetheatre'da seyreden McKagan ve Slash ona gruba katılmasını önerirler. Grubun davulcu sorunu bu şekilde sona erer.

Guns N' Roses'in elemanları bu arada başka projelerde de yer alırlar. Slash, Sam Kinison, Lenny Kravitz, Bob Dylan ve Michael Jackson'la çalar. Slash ve McKagan, Iggy Pop için şarkı yazar, kaset çalışmalarında bulunurlar. Rose, Ice-T ile çalışır.

Yaşadıkları davulcu sıkıntısı ve daha başka sorunlar nedeniyle uzunca bir süre albüm yapamayan grup yeni albümlerini bekleyenleri kendilerine has bir şekilde yanıtlarlar. 1991 yılında iki ayrı albüm, Use Your Illusion I ve Use Your Illusion II, aynı gün piyasaya çıkar. Birbirini takip eder nitelikte olan bu iki albümde, kinci ve kınlgan, kötülük dolu ve azılı romantik, acayip ciddi ve neredeyse tamamen gaynciddi 30 şarkı bulunmaktadır. Albümdeki şarkılar Punk'in sınırtanıma öz-gürlükçülüğüne ve blues'a göbekten bağlıdır. Grup, bu iki albümle, Appetite'taki karakteristik özelliklerini yer yer aşınığa varan bir içtenlikle, dürüstlikle ve doğrudanlıkla destekleyerek sürdürür.

Grubun 1986'da Live Like A Suicide ile başlayan yolculuğu nasıl sürecekti, bunu önümüzdeki yıllarda göreceğiz.

IZZY

Izzy Stradlin liseyi bitirdikten sonra pilişini pirtısını toplayıp da Lafayette, Indiana'dan Los Angeles'a gitmeseydi ve oraya yerleşmeseydi, belki de şimdi Guns N' Roses diye bir grup olmayacaktı. Onun Los Angeles'a yerleşmesinden sonradır ki Axl Rose, Izzy'nin peşinden onu bulmaya gitmiş ve bu biraraya geliş şimdiki süper grubun tohumunu atmıştır.

Izzy Stradlin'in çocukluğu ve ilköğrenciliği Indiana'nın kı sal kesiminde geçmiştir. Yapılacak çok fazla bir işin olmaması rock and roll fantezilerini canlı tutmasını sağlamıştır. Annesiyle babası boşanınca, annesiyle birlikte Lafayette'e yerleşirler ve burada Bill Bailey'yle tanışır. Her ikisinin ortak noktası müzik sevgisi ve müzik anlayışlarıdır. İlk gruplarını kurarlar; Izzy davuldadır. Bölgenin country-western müzik iklimi bu punk grubuna öyle uzun ömürlü olma şansını tanımayacaktır ama bu ikili pratiklerini

geliştirip kendilerini yetistireceklerdir. En yakın arkadaşının aksine Izzy liseyi bitirdi ama okul biter bitmez de hemen davulunu ve bavlunu alıp Los Angeles'a gitti. Üç gün sonra, 1979'da, bir gruba girdi. Bundan bir yıl sonra, Axl'i kapısının eşğinde buldu. Bu arada Izzy davuldan gitara geçmişti: Axl devreye girdi ve birlikte şarkı yapmaya başladılar.

Ardından kısa ömürlü ancak geleceklerini etkilemesi bakımından oldukça önemli bir yeri olan Hollywood Rose'u kurdular. Grup dağılıncaya, Izzy ile Axl da ayrıldı, ancak daha önce de olduğu gibi, bu aynı soydan gelen iki ruh birbirini yeniden buldu ve birlikte Batı Hollywood'a gelip bu sefer Tracii Guns ve Rob Gardner'la birlikte yeni bir grup oluşturmaya başladılar. Yerel bir gazeteye bir başçı için ilan verdiler; Duff McKagan başvurdu ve gruba alındı. Guns ile Gardner gruptan ayrılınca, Duff eski grubundan arkadaşları Slash ve Steve Adler'i gruba kattı. Böylece Guns N' Roses kurulmuş oldu. Axl gibi Izzy de söyleşi yapmayı reddediyor; bunun için yaşamöyküsü pek iyi bilinmiyor. Grubun, "Think About You" adlı şarkısını yazan, " r. Brownstone" adlı şarkının yazılışına katkıda bulunan yalnız adamı

olarak tanınıyor. Axl gibi, medyanın ilgi odağı da değil.

Izzy'nin stili çoğunlukla Keith Richards'la kıyaslanıyor ve Axl'i grubun öteki elemanlarından çok daha uzun bir süredir tanıyor. Grubun biraraya gelmesindeki etkinliğinin yanısıra, birarada tutmakta da büyük bir etkisi olduğu söylenebilir.

Delikanlılık zamanlarından beri Axl'i yakından tanıdığı için onun ani değişen ruh hallerine, çılgınlıklarına karşı nasıl hoşgörü gösterilebileceğini çok iyi biliyor çünkü.

Punk müzikte gitarını çok çok iyi kullanabilmesine rağmen, gönlü blues'ta yatıyor ve bu alanda da oldukça sağlıklı bir bilgiye sahip. Bu, Guns N' Roses'in şarkı kayıtlarında görülüyor, ancak grubun konserlerinde Izzy gerçekten dilediğinde çalma fırsatını ele geçirdiğinde gözkaştırıyor.

Grubun şarkı yazarları olarak daha çok Axl ve Slash öne çıkıyorsa da Izzy de çok iyi. Use Your Illusion'daki şarkıları buna iyi bir kanıt. Izzy, grubun kendi orijinal sesini bulmasında gerçekten önemli bir rol oynamıştır ve uzmanlarca etkileyici ve usta bir gitarist olarak gösterilmektedir.

SO FINE

(McKagan)

Dedicated to Johnny Thunders

How could she look so fine
How could it be she might be mine
How could she be so cool
I've been taken for a fool so many times
It's a story of a man
Who works as hard as he can
Just to be a man who stands on his own
But the book always burns
As the story takes it's turn
An leaves a broken man
How could she be so cool
How could she be so fine
I owe a favor to a friend
My friends they always come through for me
Yeah
It's a story of a man
Who works as hard as he can
Just to be a man who stands on his own
But the book always burns
As the story takes it's turn
An leaves a broken man
If you could only live my life
You could see the difference you make to me
To me
I'd look right up at night
And all I'd see was darkness
Now I see the stars alright
I wanna reach right up and grab one for you
When the lights went down in your house
Yeah that made me happy
The sweat I make for you
Yeah... I think you know where that comes from

Well I'd look right up at night
And all I'd see was darkness
Now I see the stars alright
I wanna reach right up and grab one for you
When the lights went down in your house
Yeah that made me happy
The sweat I make for you
I think you know where that comes from

How could she look so good (so good)
How could she be so fine
How could she be so cool
How could it be she might be mine

BU KADAR TATLI

(McKagan)

Johnny Thunders'a

Nasıl bu kadar tatlı görünebilir
Ne yaparım da benim olabilir
Nasıl bu kadar sakin olabilir
Birçok kere aptal yerine kondum
Bir adamın hikayesi bu
Sadece kendi ayakları üzerinde durmak için
Çalışabildiği kadar çok çalışan
Ama ne zaman sırası gelse bu hikayenin
Kitap hep yanar
Ve geride kırık bir adam bırakır
Nasıl bu kadar sakin olabilir
Nasıl bu kadar tatlı olabilir
Minnettarım bir arkadaşına
Arkadaşlarım benim hep benim yardımına koşarlardı
Evet
Bir adamın hikayesi bu
Sadece kendi ayakları üzerinde durmak için
Çalışabildiği kadar çok çalışan
Ama ne zaman sırası gelse bu hikayenin
Kitap hep yanar
Ve geride kırık bir adam bırakır
Yaşayabilseydin benim yaşadıklarımı
O zaman anlardın bende yaptığın değişiklikleri
Bende
Gökyüzüne bakardım geceleri
Ve gördüğüm sadece karanlık olurdu
Ama şimdi görüyorum yıldızları
Yukarı uzanmak ve yakalamak istiyorum senin için bir tanesini
Işıklar sönünce sizin evde
Evet acayip mutlu ediyor bu beni
Senin için akıttığım sıvı
Evet... Sanırım biliyorsun nerden geliyor bu sıvı

Gökyüzüne bakardım işte geceleri
Ve gördüğüm sadece karanlık olurdu
Ama şimdi görüyorum yıldızları
Yukarı uzanmak ve yakalamak istiyorum senin için bir tanesini
Işıklar sönünce sizin evde
Evet acayip mutlu ediyor bu beni
Senin için akıttığım sıvı
Sanırım biliyorsun nerden geliyor bu sıvı

Nasıl bu kadar güzel görünebilir (bu kadar güzel)
Nasıl bu kadar tatlı olabilir
Nasıl bu kadar sakin olabilir
Ne yaparım da benim olabilir.

DEAD HORSE

(Rose)

Sick of this life
Not that you'd care
I'm not the only one with
Whom these feelings I share

Nobody understands quite why we're here
We're searchin' for answers
That never appear

But maybe if I looked real hard I'd
I'd see you're tryin' too
To understand this life
That we're all going through
(Then when she said she was gonna like
Wreck my car... I didn't know what to do)

Sometimes I feel like I'm beatin' a dead horse
An I don't know why you'd be bringin' me down
I'd like to think that our love's
Worth a tad more
It may sound funny but you'd think by now
I'd be smilin'
I guess some things never change
Never change

I met an old cowboy
I saw the look in his eyes
Somethin' tells me he's been here before
Cause experience makes you wise
I was only a small child
When the thought first came to me
That I'm a son of a gun and the gun of a son
That brought back the devil in me

But sometimes I feel like
I'm beatin' a dead horse
An I don't know why you'd be bringin' me down
I'd like to think that our love's
Worth a tad more
It may sound funny but you'd think by now
I'd be smilin'
I guess some things never change
Never change

I ain't quite what you'd call an old soul
Still wet behind the ears
I been around this track a couple o' times
But now the dust is startin' to clear
Oh yeah!!!

Sometimes I feel like I'm beatin' a dead horse
An I don't know why you'd be bringin' me down
I'd like to think that our love's
Worth a tad more
It may sound funny but you'd think by now
I'd be smilin'
Ooh yeah I'd be smilin'
No way I'd be smilin'
Ooh smilin'

Sick of this life
Not that you'd care
I'm not the only one
With whom these feelings I share

ÖLÜ AT

(Rose)

Gina geldi bu hayattan
İlgilen diye söylemiyorum
Sadece kendimle paylaşmıyorum
Bu duyguları

Aslında kimse anlamıyor neden burda olduğumuzu
Anıyoruz hiçbir zaman
Bulamayacağımız yanıtları

Dikkatlice bakarsam belki
Görebilirim senin de uğraştığını
Bu hayatı anlamaya
Hepimizin içinde olduğu
(O zaman arabamı parçalamaktan
hoşlanacağını söyleyince... Ne yapacağımı şaşırdım.)

Bazen sanki ölü bir ata vuruyormuşum gibi geliyor bana
Ve neden beni incitmek zorundasın bilmiyorum
Aşkımızın bir çocuğu daha hakettiğini
Düşünmek isterdim
Komik gelebilir belki ama düşünüyorsun şimdiden
Gülüyor olacağımı
Sanıyorum bazı şeyler hiç değişmiyor
Hiç değişmiyor

Yaşlı bir kovboya rastladım
Gördüm gözlerindeki bakışı
Bir şey bana onun daha önce de burda olduğunu söyledi
Bilgeleştiriyor çünkü tecrübe insanı
Şeytanı geriye içime getiren
Bir tabancanın çocuğu ya da bir çocuğun tabancası olduğumu
İlk düşündüğümde
Henüz küçük bir çocuktum daha

Ama bazen sanki ölü bir ata
Vuruyormuşum gibi geliyor bana
Ve neden beni incitmek zorundasın bilmiyorum
Aşkımızın bir çocuğu daha hakettiğini
Düşünmek isterdim
Komik gelebilir belki ama düşünüyorsun şimdiden
Gülüyor olacağımı
Sanırım bazı şeyler hiç değişmiyor
Hiç değişmiyor

Senin söyleyeceğin gibi eski bir ruh değilim ben
Kulaklarının arkası hâlâ ıslak olan
Birkaç kere daha buralarda olmuştum
Ama şimdi dağılmaya başlıyor toz duman
Oh evet

Bazen sanki ölü bir ata vuruyormuşum gibi geliyor bana
Ve neden beni incitmek zorundasın bilmiyorum
Aşkımızın bir çocuğu daha hakettiğini
Düşünmek isterdim
Komik gelebilir belki ama düşünüyorsun şimdiden
Gülüyor olacağımı
Oh evet gülüyor olacağım
Çıkar yolu yok gülüyor olacağım
Ooh gülüyor

Gina geldi bana bu hayattan
İlgilen diye söylemiyorum
Sadece kendimle paylaşmıyorum
Bu duyguları

MY WORLD

(Rose)

You wan'da step into my world
It's a sociopsychotic state of bliss
You've been delayed in the real world
How many times have you hit and missed?
Your cat-scan shows disfiguration
I wanna laugh myself to death
With a misfired synapse
With a bent configuration
I'll hold the line while you gasp for breath
You wanna talk to me
So talk to me
You wanna talk to me (7 times)
You can't talk to me
You don't understand your sex
You ain't been mindfucked yet
Let's do it (3 times)
Oh my distorted smile

Guess what I'm doing now.

YOU AIN'T THE FIRST

(Stradlin)

I tried so hard just to get through to you
But your head's so far
From the realness of truth
Was it just a come on in the dark
Wasn't meant to last long
I think you've worn your welcome honey
I'll just see you along as I sing you this song

Time can pass slowly things always change
Your day's been numbered
And I've read your last page
You was just a temporary lover
Honey you ain't the first
Lots of others came before you woman
Said but you been the worst
Sa' you been the worst

So goodbye to you girl
So long farewell
I can't hear you cryin'
Your jivin's been hell
So look for me walkin'
Down your street at night
I'll be in with another
Deep down inside

Deep down inside

BENİM DÜNYAM

(Rose)

Benim dünyama mı girmek istiyorsun
Sosyopsikotik neşe halidir o
Hep geride kaldın gerçek dünyada
Kaç kere isabet aldın ve ıskaladın
Geberene kadar gülmek istiyorum
Başboş bir sinapsle
Yamru yumru bir suretle
Sen nefessiz kalırken ben devam edeceğim
Konuşmak mı istiyorsun benimle
Öyleyse konuş benimle
Konuşmak mı istiyorsun benimle (7 kere)
Konuşamazsın benimle
Kavramıyorsun cinsiyetini
Henüz kafan s...ilmedi çünkü
Hadi yapalım (3 kere)
Oh benim çarpık gülüşüm

Bil bakalım ne yapıyorum ben şimdi.

SEN İLK DEĞİLSİN

(Stradlin)

Öyle çok uğraştım ki ulaşabilmek için sana
Ama kafan hakikatin gerçekliğinden
Çok uzaklarda
Sadece karanlıkta yaptığımız bir iş miydi
Uzun sürmeyecek miydi
Sanırım çok hırpalatmışsın a...ını şekerim
Bu şarkıyı söylerken sana göreceğim seni

Zaman yavaş geçebilir her şey sürekli değişir
Günlerin sayılı senin
Ve okudum en son sayfanı
Sadece anlık bir sevgiliydin
Şekerim sen ilk değilsin
Çok gelen giden oldu senden önce kadın
Dedim ya sen en berbatıydın
En berbatı sendin

O zaman güle güle kızım
Hoşça kal elveda
Ağladığını duymıyorum
O zaman sizin sokaktan geçerken
Akşamları ara beni
Gene gelirim başka bir
Derine dibine içine girişle

Derine dibine içine

DON'T CRY

(Stradlin/Rose)

Talk to me softly
There's something in your eyes
Don't hang your head in sorrow
And please don't cry
I know how you feel inside I've
I've been there before
Somethin's changin' inside you
And don't you know

Don't you cry tonight
I still love you baby
Don't you cry tonight
Don't you cry tonight
There's a heaven above you baby
And don't you cry tonight

Give me whisper
And give me a sigh
Give me a kiss before you tell me goodbye
Don't you take it so hard now
And please don't take it so bad
I'll still be thinking of you
And the times we had... baby

And don't you cry tonight
Don't you cry tonight
Don't you cry tonight
There's a heaven above you baby
And don't you cry tonight

And please remember that I never lied
And please remember
How I felt inside now honey
You gotta make it your own way
But you'll be alright now sugar
You'll feel better tomorrow
Come the morning light now baby

And don't you cry tonight
An don't you cry tonight
An don't you cry tonight
There's a heaven above you baby
And don't you cry
Don't you ever cry
Don't you cry tonight
Baby maybe someday
Don't you cry
Don't you ever cry
Don't you cry
Tonight.

AĞLAMA

(Stradlin/Rose)

Usluca konuş benimle
Birşeyler var gözlerinin içinde
Eğme başını kederle
Ve n'olur ağlama
Biliyorum ne hissediyorsun
Birşeyler değişiyor içinde senin
Bilmiyor musun

Ağlamıyor musun bu akşam
Hâlâ seviyorum seni bebeğim
Ağlamıyor musun bu akşam
Ağlamıyor musun bu akşam
Gökyüzü var başının üstünde bebeğim
Ve ağlamıyor musun bu akşam

Birşeyler söyle
Ve gülümse
Elveda demeden bir öpücük ver bana
Şimdi çok zor gelmiyor mu bu sana
Ve n'olur çok takma bunu kafana
Hep seni düşüneceğim yine
Ve birlikte olduğumuz zamanları... bebeğim

Ve ağlamıyor musun bu akşam
Ağlamıyor musun bu akşam
Ağlamıyor musun bu akşam
Gökyüzü var başının üstünde bebeğim
Ve ağlamıyor musun bu akşam

Ve n'olur unutma hiç yalan söylemediğimi sana
Ve n'olur hep hatırla
Nasıl hissediyorum şimdi kendimi tatlım
Bildığın gibi yapmak zorundasın
Ama birazdan iyi hissedeceksin kendini sekerim
Yarın daha da iyi olacaksın
Gün ışığı birazdan gelir bebeğim

Ve ağlamıyor musun bu akşam
Ve ağlamıyor musun bu akşam
Ve ağlamıyor musun bu akşam
Gökyüzü var başının üstünde bebeğim
Ve ağlamıyor musun
Sen hiç ağlamaz mısın
Ağlamıyor musun bu akşam
Bebeğim belki bir gün
Ağlamıyor musun
Sen hiç ağlamaz mısın
Ağlamıyor musun
Bu akşam.

BILLBOARD ALBÜM LİSTESİ

1	4	ADRENALIZE
DEF LEPPARD
2	1	WISH
THE CURE
3	4	TOTALLY KROSSED OUT
KRIS KROSS
4	7	CLASSIC QUEEN
QUEEN
5	31	BLOOD SUGAR SEX MAGIK
RED HOT CHILI PEPPERS
6	10	WAYNE'S WORLD
SOUNDTRACK
7	33	ROPIN'THE WIND
GARTH BROOKS
8	1	WILD LIFE
SLAUGHTER
9	31	NEVERMIND
NIRVANA
10	1	CHECK YOUR HEAD
BEASTIE BOYS
11	4	WYNONNA
WYNONNA
12	4	HUMAN TOUCH
BRUCE SPRINGSTEEN
13	23	ACHTUNG BABY
U2
14	14	AS UGLY AS THEY WANNA BE
UGLY KID JOE
15	86	NO FENCES
GARTH BROOKS
16	37	METALLICA
METALLICA
17	5	FUNKY DIVAS
EN VOGUE
18	2	GREATEST HITS
ZZ TOP
19	19	TEN
PEARL JAM
20	24	WE CAN'T DANCE
GENESIS

BILLBOARD 45'lik LİSTESİ

1	6	JUMP
KRIS KROSS
2	32	BOHEMIAN RHAPSODY
QUEEN
3	15	SAVE THE BEST FOR LAST
VANESSA WILLIAMS
4	14	TEARS IN HEAVEN
ERIC CLAPTON
5	8	MY LOVIN' (YUO'RE NEVER GONNA GET IT)
EN VOGUE
6	9	LIVE AND LEARN
JOE PUBLIC
7	12	AIN'T 2 PROUD 2 BEG
TLC
8	6	UNDER THE BRIDGE
RED HOT CHILI PEPPERS
9	6	EVERYTHING ABOUT YOU
UGLY KID JOE
10	12	MAKE IT HAPPEN
MARIAH CAREY
11	13	HAZARD
DICHARD MARX
12	9	ONE
U2
13	9	THOUGHT I'D DIED AND GONE TO HEAVEN
BRYAN ADAMS
14	3	IN THE CLOSET
MICHAEL JACKSON
15	5	LET'S GET ROCKED
DEF LEPPARD
16	15	MASTERPIECE
ATLANTIC STARR
17	12	EVERYTHING CHANGES
KATHY TROCOLI
18	17	BEAUTY AND THE BEAST
CELINE DION AND PEABO BRYSON
19	6	WILL YOU MARRY ME?
PAULA ABDUL
20	8	HUMAN TOUCH/BETTER DAYS
BRUCE SPRINGSTEEN

BILLBOARD AVRUPA LİSTESİ

ALBÜM

1	1	HUMAN TOUCH
BRUCE SPRINGSTEEN
2	2	LUCKY TOWN
BRUCE SPRINGSTEEN
3	4	WE CAN'T DANCE
GENESIS
4	5	STARS
SIMPLY RED
5	6	ADRENALIZE
DEF LEPPARD
6	7	DIVA
ANNIE LENNOX
7	3	NEVERMIND
NIRVANA
8	9	TEARS ROLL DOWN (GREATEST HITS 82-92)
TEARS FOR FEARS
9	11	UP
RIGHT SAID FRED
10	8	GREATEST HITS II
QUEEN

45'lik

1	1	TO BE WITH YOU
MR.BIG
2	2	YOU
TEN SHARP
3	4	DAS BOOT
U96
4	8	DEEPLY DIPPY
RIGHT SAID FRED
5	6	AMERICA: WHAT TIME IS LOVE?
THE KLF
6	5	DON'T LET THE SUN GO DOWN ON ME
GEORGE MICHAEL/ ELTON JOHN
7	3	WHY
ANNIE LENNOX
8	9	STAY
SHAKESPEAR'S SISTER
9	18	SAVE THE BEST FOR LAST
VANESSA WILLIAMS
10	7	HUMAN TOUCH
BRUCE SPRINGSTEEN

Listedeki ilk rakamlar albümlerin bu haftaki durumunu
ikinci rakamlar kaç haftadır listede olduğunu gösterir.

BILLBOARD İNGİLTERE LİSTESİ

ALBÜM

1	-	WISH
THE CURE
2	1	UP
RIGHT SAID FRED
3	2	DIVA
ANNIE LENNOX
4	9	STARS
SIMPLY RED
5	6	GREATEST HITS
ZZ TOP
6	4	DIVINE MADNESS
MADNESS
7	30	GREATEST HITS II
QUEEN
8	3	VOLUME III JUST RIGHT
SOUL II SOUL
9	7	ADRENALIZE
DEF LEPPARD
10	5	TEARS ROLL DOWN (GREATEST HITS 82-92)
TEARS FOR FEARS

45'lik

1	1	DEEPLY DIPPY
RIGHT SAID FRED
2	3	ON A RAGGA TIP
SI2
3	-	TEMPLE OF LOVE (1992)
SISTERS OF MERCY MERCIFUL
4	9	THE DAYS OF PEARLY SPENCER
MARC ALMOND
5	4	SAVE THE BEST FOR LAST
VANESSA WILLIAMS
6	7	YOU'RE ALL THAT MATTERS TO ME
CURTIS STIGERS
7	8	THE ONLY LIVING BOY IN NEW CROSS
CARTER THE UNSTOPPABLE SEX MACHINE
8	-	IN THE CLOSET
MICHAEL JACKSON
9	30	PLEASE DON'T GO
KWS
10	10	YOU
TEN SHARP

TÜRKİYE YABANCI POP LİSTESİ

- 1- DANGEROUS
MICHAEL JACKSON (SONY/UZELLI)
- 2- MASSIVE LUXURY OVERDOSE
ARMY OF LOVERS (TOCO/YONCA)
- 3- ONE LOVE
DR. ALBAN (LOGIC/MMY)
- 4- AFTER HOURS
GARY MOORE (VIRGIN/RAKS)
- 5- HUMAN TOUCH/LUCKY TOWN
BRUCE SPRINGSTEEN (SONY/UZELLI)
- 6- POWER OF TEN
CHRIS DE BURG (A AND M/TOPKAPI)
- 7- WE CAN'T DANCE
GENESIS (VIRGIN/RAKS)
- 8- GET READY
UNLIMITED(WB/MMY)
- 9- THE MADMAN'S RETURN
SNAP (BMG/MMY)
- 10- STARS
SIMPLY RED (WB/MMY)

TÜRKİYE POP LİSTESİ

- 1- BENİ AFFET
HARUN KOLÇAK (FONO)
- 2- AH KEŞKEM
İBRAHİM TATLİSES (RAKS)
- 3- SAAT 4 YOKSUN
ZÜLFÜ LİVANELİ (GÖKSOY)
- 4- BIRAKMA BENİ
METİN ŞENTÜRK (YAŞAR)
- 5- GÜCENDİN SANA
EMEL SAYIN (YAŞAR)
- 6- ALLADI PULLADI
SEYYAL TANER (GÜNEŞ)
- 7- ELLERİM BOMBOŞ
FATİH ERKOÇ (RAKS)
- 8- AŞIK OLMAK İSTİYORUM
SİNAN ÖZEN (OKEY)
- 9- ABONE
YONCA EVCİMLİK (ŞAHİN)
- 10- ODALARDA İŞİKSİZİM
KAYAHAN (YAŞAR)

Bu liste 20 Mayıs 1992 tarihinde İMÇ'den Pınar Plak, Genç Plak, Ulus Plak ve Esen Plak depolarından alınan verilerle hazırlanmıştır.

STÜDYO İMGE SEÇKİSİ

YABANCI

- 1- METALLICA
METALLICA (VERTIGO/YONCA)
- 2- USE YOUR ILLUSION I-II
GUNS N' ROSES (BMG/MMY)
- 3- WISH
THE CURE(FISTION/YONCA)
- 4- GREATEST HITS
THE STRANGLERS (EPIC/UZELLI)
- 5- TRUE LOVE
PAT BENATER (CHRYSLIS/YONCA)
- 6- MAGIC AND LOSS
LOU REED(SIM/MMY)
- 7- HORMONALLY YOURS
SHAKESPEARS/ SISTER
- 8- WARM YOUR HEART
AARON NEVILLE (A and M/TOPKAPI)
- 9- THE ULTIMATE COLLECTION
BRYAN FERRY (VIRGIN/RAKS)
- 10- ALBERT'S HOUSE
CHET BAKER(TOPKAPI)

YERLİ

- 1- HESAP VER
AŞKIN NUR YENGİ (EMRE)
- 2- GÜNEŞİMDEN KAÇ
BULUTSUZLUK ÖZLEMİ (AZİZ)
- 3- ELLERİM BOMBOŞ
FATİH ERKOÇ (RAKS)
- 4- İLHAN-I AŞK
İLHAN İREM (KENT)
- 5- BENİ AFFET
HARUN KOLÇAK (FONO)
- 6- ANTİK BİR HÜZÜN
JANET JAK ESİM (POLİN)
- 7- ROOLS 4 FOOLS
DR. SKULL (ADA)
- 8- EDİP AKBAYRAM/FİKRET KIZILOK
İLK 45'LİKLERİNDEN DERLEMELER (SAYAN)
- 9- DİL YARASI
ORHAN GENCEBAY (KERVAN)
- 10- DİPTEN VE DERİNDEN
KESMEŞEKER (KALAN)

KRİTİK

ELMANIN DİĞER YARISI

Henüz sevmeye hazırlanırken (her yaşta ondört yaşına adım atar gibi)... Henüz sevişmek bedenimizde anlam kazanmaya hazırlanırken (sınıflandırılmış bedenlerde sınıflandırılmamış biçimlerde), okuldan eve dönerken, yarın ki işlere hazırlanırken, 'bu gece' bu geceye kanışmak isterken, telefonun tuşlarına basıp telefonun öbür ucundaki 'kimseyle' konuşmaya hazırlanırken, koşarken, yürürken, düşerken, düşerken -yataкта-, uykuya hazırlanırken, uyuyamamayı yaşarken, hergün aynı bir mevsime hazırlanır gibi telesekreterin 'alo' kaydını yeni bir müzik parçasıyla yenilerken, dünü bugünü yanı birarada ama daha çok dünü unutup yanı erteleyenler için "Liste Parçaları"...

1- ABONE-YONCA EVCİMLİK... Dünü ve yanı unutup her yerde ve her durumda bütün dalga geçmelerimizi yeniden yukulandan uyandırmak için.

2- HESAP VER-AŞKIN NUR YENGL... Aynanlar için... Kanlı-bıçaklı ve çaresiz... Uzaktan söylenen sözlerle...

3- (Gizlisi vazgeçememişler için. 1991 yazından bu yana "HER ŞEYİ YAK- SEZEN AKSU"). Açığı yeni farkına varanlar için "TOUCH ME-FEHİMAN UĞURDEMİR"

4- GİR KANIMA-BENİ AFFET-SENSİZ OLMAM-HARUN KOÇAK... Her şeye razı ve hazır olanlar için...

5- SÜRGÜN GİBİ MASALLARDA-İLHAN İREM... Tehlikeli buluşmaları anımsamak isteyenler için...

6- BENİ ANLAMADIN YA-KAYAHAN (Nüfer versiyonu çıktı çıkacak) Tehlikeli'ye uzaktan seslenmek isteyenler için...

7- ŞEHVET-DENİZ TÜRKALİ... Özel spesiialite! Sevişmeyi özleyenler ve sevişmek için yakaranlar için...

8- OYNATMAYA AZ KALDI-FATİH ERKOÇ... Hadi birazda 'disko' olsun diyenler için...

9- AŞKA GREV YOK, AYDA BİRİ VAR, KIRMIZI GÜL-CAN UĞURLUER... Genç kızlara... Ya da içlerindeki 'genç kızla' konuşan genç erkeklerle...

10- GÜNEŞİMDEN KAÇ-BULUTSUZLUK ÖZLEMİ (Çıktı çıkacak)... Yaz aylarının gürültülü coşkusuna yazılanlara...

LISTE DIŞI: Ya da listelere giremeyecek olanlar da dinlemeye meraklı olanlara (Albüm) "LETAFET-SONER OLGUN"

LISTE DIŞI: Kendilerini tuvalet çukuruna düşmüş gibi hissetmek isteyenler için (İşporta tezgahlarındaki ucuzluğa düşmek üzere)... ASIM CAN GÜNDÜZ-B-KU YEDİK (Albüm)...

Şimdilik...

Mert ÖZMEN

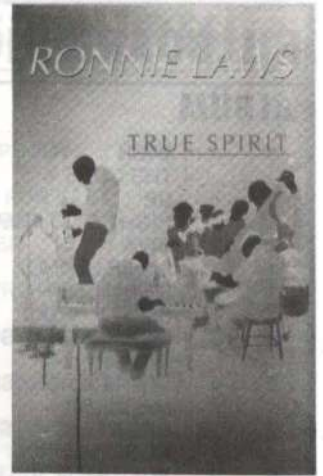
15 yıldır hâlâ dinleniyorlar

TROPIC OF LOVE
JC LODGE

Seksenlerin ortalarında buğulu sesi, caza yatkın tekniği ve bir anda dillere yerleşen "Smooth Operator" adlı hitiyle ortalıkta "Afrikamtrak" bir hava yaratan Nijerya asıllı şarkıcı Sade'yi anımsarsınız. Onun biraz daha coşkusunu, reggae ile daha fazla flört edenni ve daha kadını seslisini düşünün; işte karşınızda Jamaika'nın son bir yılda yetiştirdiği en parlak isimlerden JC Lodge. Müziğe oldukça geniş bir perspektiften bakan ve black music yelpazesindeki hemen her tür ve akımdan kendi ses karakterine uygun biçimde yararlanmayı bilen JC Lodge, belki bu yıl değil ama çok yakın bir gelecekte zivredeki siyah şarkıcılardan biri olacak. Nedeni basit; güncellik kaygısı duymaksızın içinden gelen müzikal renkleri dilediği gibi yoğunlaştırıyor ve bunu söz ve müziği kendine ait parçalarda kullanıyor. Black music'te kendi şarkılarını kendi üreten kaç kişi var ki zaten? Üstelik Lodge'un kendinden son derece emin yorumu ve seslerde yaptığı gezinti, kimi zaman rhythm and blues ve soul şarkıcılarını imrendirecek kıvama geliyor; kimi zaman da Afrika kokulu ritimler üzerindeki "jazzy" dokunuşlarla pop caza göz kırpmıyor. Ama Jamaika'da yetişen hemen her müziysen gibi onun da gönlündeki asıl takıntı...reggae... Son günlerde popülerliği artan, 'rape' yalpalamış reggae' yani 'raggamuffin' de belli ölçüde yaklaşmakla birlikte, "Tropic Of Love"ın son parçası JC Lodge'un asıl eğiliminin "Rastaman vibration" olduğunu açık ediyor biraz. Albümdeki parçalara şöyle bir göz atarsak, ilk dikkatimizi çeken, Sade'yi fena halde anımsatan "Home to Where The Hurt Is" oluyor. Bu "cool tempo" parça, "Tropic Of Love"ın ilk önemli hiti zaten. Daha canlı ve kıpırtılı yapıdaki "Telephone Love" Batı radyolarına JC Lodge'u kabul ettiren parçalardan biri oldu. Eğlenceli, keyifle dinleniyor. Ama ben yine de sıcak reggae ritimleri ve tropik kokusuyla "Chain Of Love" ve "Cult 42"yi tercih ederim. "Tropic Of Love", JC Lodge'a tanışmada güzel bir "ilk adım". Devamı, sanınız yakında gelecek.

Burak ELDEM

TRUE SPIRIT
RONNIE LAWS

Pop caz terimi ilk kez nasıl, ne zaman ve kimin tarafından kullanıldı bilemiyorum ama şu lastik misali nereye çekseniz oraya giden sihirli "pop" sözcüğünün (kimilerinin pek rağbet ettiği biçimde) küçükseme sıfatı gibi algılanmasından da hiç hazzetmiyorum. Elistitler, yani şu "pure" cazcılar için blues bahçesinde çağdaş arayışlarla yapılacak kimi gezintiler, bir biçimiyle popüler ve ticari kaygıları erdirdiğinden; "pop caz" kavramı onlar için son derece "harcıalem" ve niteliksiz bir "cazımtrak" çağrıştırmakta. Bu anlamda, Earl Klugh olsun, Gary Burton hatta Spyro Gyra olsun, elitizmin kerameti kendinden menkul yelpazesinden gönül rahatlığıyla dışlanabiliyor. Oysa artık özellikle Amerika'da caz müziğini iki ana başlıkta toplama eğilimi egemen: Klasik-çağdaş ya da akustik- elektrik biçiminde yapılan ayrımların ölütü ise müziğin dinlenme şıklığı yoğunluğuyla değil, niteliğiyle ilgili.

Bu girişin nedeni, kavram karmaşasına yol açmamak için istemeye istemeye "pop-caz" etiketiyle değerlendireceğim Amerikalı bir saksofonist: Ronnie Laws. "True Spirit" adlı 1992 albümü geçtiğimiz haftalarda Türkiye'de de yayımlanan Laws, şu sıralar ABD'de sıkça sözü edilen "Texas Tenor Sound"un başarılı temsilcilerinden biri. Ama albümün produktörlüğünü üstlenen Wayne Henderson onun müziğini Teksas'ta esen rüzgarlardan ayrı tutmayı ve daha özelleşmiş bir alanda tanımlamayı yeğliyor: Gerçekten de "True Spirit"ın her saniyesinde Meksika Körfezi'yle ilgili kelimelerde oluşmuş imgelere koştur, sıcak ve sürükleyici motiflerle karşılaşırız. Belki "sürükleyici"den çok "huzur verici" dememiz daha doğru; çünkü Laws saksofonuyla fırtınalar estirmeyi değil, sıcak kıyı rüzgarlarını hissettirmeyi yeğliyor bize. Öyle tekila içmiş gibi falan olmuyorsunuz ama, belli belirsiz bir tekila kokusu da burnunuzu gıdıklıyor. Özellikle açılış parçası olan "Gotta Say Goodbye" sanıyoruz "pop caz"la arası iyi olan herkesin hoşuna gidecek.

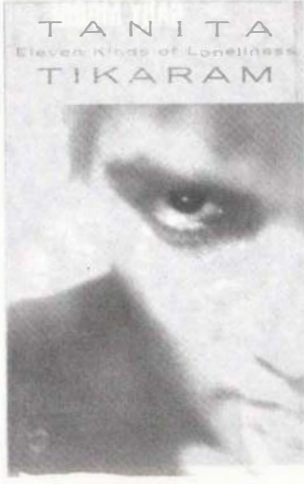
Burak ELDEM

YOU'RE GONNA GET IT! TOM PETTY AND THE HEARTBREAKERS

1960'ların rock ruhunun yeni boyutlarla son yıllarda tekrar gündeme geldiği konusunda çoğu müziksever hemlikir. Son dönem rock serüveninin ardından en çok söz ettiren isimlerinden biriyse Tom Petty. Sanatçının 1969'lara kadar uzanan bir müzik geçmişi var. Ancak büyük patlamayı 'Traveling Wilburys' hareketiyle gerçekleştirmişti. Bu grup, ustalardan kuruluydu. Dört dev Bob Dylan, George Harrison, Roy Orbison, ve Jeff Lynne'in yanında Petty ödünsüz yerini alarak büyük sansasyon yaratmıştı. Sanatçı, grubu Heartbreakers'ı 1970'lerin ortalarında kurdu. Grubuyla ilk adından söz ettirmesiye 1978 yılını buldu. Elimizdeki 'You're Gonna Get It' tam bu yılda gerçekleştirdikleri bir çalışma. Albümden kısa süre sonra MCA şirketiyle anlaşma yapan sanatçı ve grubu uzun maratona tam bu yıl başlar. Tom Petty'nin solo patlamasıya üç yıl önce çıkan 'Full Moon Fever' oldu. Uzun aylar listelerin ilk sıralarındaydı bu albüm. Sanatçı geçen yıla, grubu Heartbreakers'la 'Into The Great Wide Open'i yayınladı. Elimizdeki son Petty kaseli olan 1978 albümü 'You're Gonna Get It'te toplam 10 beste yer alıyor. Punk ve disko müziğin büyük rüzgarlar estirdiği 1970'lerin ikinci yarısında, rock ruhuna büyük bir hırsla yaslanan bir kişilik olduğuna bu albümde açıkça kanıtıyor. Örneğin, albümün ikinci parçası 'You're Gonna Get It' rock altyapısına enine boyuna sadık bir beste. Petty'nin ilk gününden beri yol arkadaşı olan ünlü Mike Campbell gitarındaki performansını tüm parçalarda dikkat çekiyor. Yine ilk yezdeki 'Hurt' ve 'Magnolia' adlı parçalar da aynı özen ve kalitede yorumlanıyor. Albümün ikinci yezündeyse bizi 'sarsan' iki ömekten söz etmek isteriz. Bunlardan ilki olan 'I Need To Know' da 'Heartbreakers'ın duygun düzeyini hemen yakalıyoruz. O dönemin müzik atmosferinde seçkin bir çalışma olarak imzasını atıyor. Etkilendiğimiz diğer parçaya 'No Second Thoughts'. Rockseverlerin keyiften defalarca dinleyeceği bir beste bu. Tom Petty'nin adını ilk duyurduğ müzik dönemini merak edenler için özellikle kaçırılmaması gereken bir çalışma 'You're Gonna Get It'.

Orhan KAHYAÖĞLU

ELEVEN KINDS OF LONELINESS TANITA TIKARAM

Dünyadaki popüler müzik ortamının en önemli konularından biri, çoğunluğu ozan-şarkıcı olan yeni kadın müzisyenlerin yaptığı patlamayı. Hepsinde, kendi ruh hallerine özgü protestocu yanlar yakalamak mümkündür. Gerçi o yılın coşkulu temposu sonraki yıllarda aynı ilgiyi bulamadı. Müzisyenlerin tüm çalışmalarını sürdürüyor. Ancak sonraki yapıtlarında müzikal düzeyde belirgin inişler var. Yeni kadın ozanlar arasında en çok ilgi toplayanlardan biri de Tanita Tikaram'dı. İlk albümü 'Ancient Heart'taki 'Good Traditan' ya da 'Twist In My Sobriety' olağanüstü ilgi toplamıştı. Sanatçının diğer iki albümü 'The Sweet Seeper' ve 'Everybody's Angel' daysa ilk albümdeki ruhani havayı pek yakalayamamıştı. Tikaram'ın ilk albümünden bu yana bizi en çok etkileyen albümü elimizdeki son çalışma 'Eleven Kinds Of Loneliness'. Bazı müzikseverlerin bu görüşümüze pek katılmadığını düşünüyorum. Çünkü albüm akustik ağırlıklı parçalarla dolu. Sanatçının yorumcu yanındaysa ilginç farklılıklar yakalamak mümkün. Biraz 'alışılmadık' örnekler var bu çalışmada. Mistisizmindeyse farklı çehrelere rastlamak mümkün. Albümün bir çok parçasında 60'lı yılların 'otantik' bile diyebileceğimiz protest ruhunun ilginç izlerini yakalıyoruz. Albümün ilk single'i: 'You Make The Whole World Cry', sanatçının başlar beşi yakaladığımız pesimist kişiliğinin ana istekleriyle dolu. 'Elephant' adlı ikinci parçası Tikaram'ın yorumcu kişiliğini başarıyla su yüzüne çıkarıyor. İlk yezde bizi büyüleyen iki besteyse 'Trouble' ve 'Heal You'. Özellikle derinlikli bir slow parça olan 'Heal You' da sanatçının sesi, dramatik boyutta zengin anlatımlar taşıyor. İlk çıkış döneminin protest ruhuna en çok yakıştırdığımız parça bu. Uçuk esintilerle dolu parça sayısı albümün ikinci yezünde daha çok dikkat çekiyor. 'Hot Stones' bu noktada, dinlemekten uzun süre bıkmayacağımız bir beste 'Any Reason' adlı parçasıya 60'ların protest ruhundan çağdaş izlenimler taşıyor. Hoş bir gitar testile dinleyiciyi etkileyen bir başka besteyse 'Love Don't Need No Tyranny'. Bu parçadaysa Tikaram'ın uzak doğu kaynaklı geçişinin mistik atmosferinin büyük rolü var. Çok hoş esen 'doğumsu' rüzgarlar bunlar. Son parça 'The Way That I Want You' ysa Tikaram'ın tutkulu yanını belirginleştiriyor. 1988'in 'kadın ozanlar' çıkışına sempatik bakan müzikseverler bu kaseli kaçırmasin...

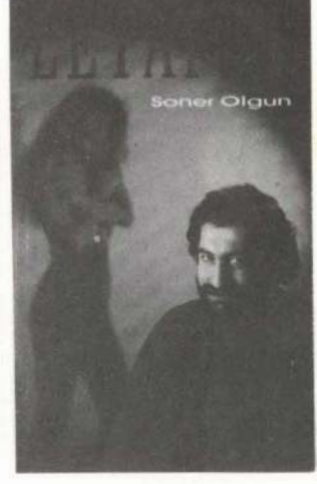
Orhan KAHYAÖĞLU

"FIRE AND ICE" YNGWIE MALMSTEEN

Rock müziğinin en önemli yapı taşı hiç kuşkusuz elektrikli gitarlardır. Gerek teknolojik gerekse sanatsal açıdan bir hayli evrim geçiren elektrikli gitarlar, bu gelişimin sonucunda Rock müzik piyasasında bir çok virtüözün boy göstermesine neden oldu. 1963 yılında Stockholm'de doğan ve 13 yaşındayken televizyonda Jimi Hendrix'i izledikten sonra şaşkına dönüp eline bir klasik gitar alıp çalışmalarına başlayan Yngwie Johann Malmsteen, tartışmasız Rock müziğinin "eline su dökülmez" gitaristlerinden birisi konumuna geldi. 1982'de Yngwie Malmsteen's Rising Force ile ilk albümü 'Rising Force'u yayınladığı zaman övgü yağmuruna tutuldu. Gerçekten de virtüözlüğünün ötesinde kompozitörlüğüyle de Rock müziğine çok farklı bir boyut getirmişti. Barok ve klasik müziğin etkisini bütün parçalarında hissetmek mümkündür. Bu albüm, melodik olmasının ötesinde Rock gitarına avantgarde bir soluk getirmişti. Ardından çıkan 'Marching Out' ve 'Trilogy' albümleriyle Malmsteen'i tanımayan kalmamış ve büyük bir uluslararası başan elde etmişti. 1987 geçirdiği ölümcül kazanın ardından Yngwie, tekrar gitarını ve penasını eline alarak "Odyssey" gibi harika bir albümle, yanında ünlü Joe Lynn Turner'la birlikte geri döndü. Bu albümünden sonra adı 'neo-klasik gitarist' diye anılmaya başlandı. Daha sonra yaptığı 'Trial By Fire - Live In Leningard' ve 'Eclipse' gibi albümlerle hayranlarının pek gönlünü alamadı. Fire and Ice albümü batıda pek tutulmadı ve hayli ağır eleştiriler aldı. Yen solisti Göran Edman'la "Eclipse'te çalışmaya başlamıştı. Malmsteen'in en büyük özelliklerinden birisi parçalarında barok formları kullanması. Barok armonisine kulağınızı kaplırdığınızda bütün eserler aynı eserin devamıymış gibi ya da aynısıymış gibi gelebilir. Malmsteen'de bu fazlasıyla hissediliyor. Bir İngiliz müzik yazarının dediği gibi "üretim kabızlığı çekiyor galiba" diye düşünebilirsiniz. Bu albümde de Barok müziğine olan bağımlılığını, kullanılan cello, viola, keman ve flütten dolayı göz ardı edemiyoruz. Özellikle 'How Many Miles To Babylon'un introsu tam anlamıyla barok bir eser. Diğer parçalardan 'Leviathan' in alt yapısı yine barok ama Yngwie bunu oryantal bir havaya sokup saldırgan sololarıyla süslemiş. Bunlara rağmen asla 'Abi yeaa, bu Malmsteen son albümünde batırmış yeeaa' gibi ucuz ağızlı eleştirileri hak etmiyor. Malmsteen'e atıp tutmak için müzikten çok çok iyi anlamak gerek...

Afşin AKIN

LETAFET SONER OLGUN

Müzik yazını mevzuundaki değerli hocam, eski genel yayın yönetmenim, değerli müzik yazarı Soner Olgun'un ilk albümü nihayet piyasada. Gerçi Olgun, Nükhet Duru'nun müzikal editörlüğünü üstlenerek bir anlamda piyasaya girmişti ama bu albüm onun 'yalnız savaşını' ifade ediyor. Bendeniz sevgili Soner Olgun'un müzik yayıncılığı bahsindeki düşüncelerine ve duyularına çok önem veririm. 'İş bilene' sayılı insanlardan biridir. Letafet'i dinledikten sonra ilk düşündüğüm, 'Keske Soner Bey yayıncılığı hiç bırakmasaydı ve bu işlere hiç buluşmasaydı' oldu. Gerçekten Soner Olgun yazılarında veya söyleşilerinde, çok doğru açmış olduğu müzikal pratikleri net bir biçimde albümüne geçirememiş. Alabildiğine tekno bir sound üzerine oturtulan kötü bir vokal dinleyen açısından baştan soğuk rüzgarları estirmeye yelıyor. Olgun'un vokali ayrıntık değil ama ayrıntık, tiyatral değil ama tiyatral. Yani ne olduğunu anlamak epey güç ve ötesi renk olarak hiç kiciği değil. Sıcak sohbetlerimizde saz veya gitarla çaldığı kimi parçaların (Beyaz Yalanlar, Kırangıç, Sabah İçin Şarkı... gibi) albümde arançık katliamları ile heba edildiğini düşünüyorum. Evet Tanju Duru gelişkin ve yetenekli bir aranjör değil ve bunu kasetin hemen hemen tüm pasajlarında fazlasıyla hissettiriyor. Soner Olgun'un uyguladığı vokal anlayışı herşeyden önce eskilerde kalmış ve alabildiğine tehlikeli. Muzaffer Uludağ-Tanju Okan bu anlayışın kurbanı olmadılar mı? Sonuçta müzik duyguyu işi ve doğru tonlama adına bu duygunun yok edilmesi ne kadar doğru bilmiyorum. Ayrıca Soner Bey'in yıllardır iddia ettiği (ve bence de) pop müziğimizde şiddetle ihtiyacı duyulan hareketlilik, buram buram bilgisayar kokan bu soundla kesinlikle sağlanamamış. Ya da farklı şeyler denenmeye çalışılmış ama Letafet parçasında olduğu gibi abartılı şovlara dönüşmüş, parçanın finalindeki erotik çağrışımlı nidalar hem abartı hem şov kokuğu için hiç de etkileyici değil. Albümün en iyisi Kırangıç adlı parça. Söz ve beste olarak gerçekten güzel olan parça olabildiğince az hatalı düzenlemeyle sunulmuş. Soner Bey'i tekrar müzik yazını alanında görmek ümidyle, sadece 'merakısına' diyoruz...

Kadir ÇÖPDEMİR

THE HEALER JOHN LEE HOOKER

Son yılların en başarılı ve popüler bluescusu John Lee Hooker'in Grammy kazandığı çıkış albümü, The Healer'in açılış parçası aynı isimli ve burada gitar çalan Carlos Santana'nın büyük bir etkisi ve hakimiyeti var, bu yüzden Hooker'dan çok, hele vurmalıları da duyunca, bir Santana parçası dinliyormuş gibi oluyorsunuz. John Lee Hooker ise vokaliyle eşlikçi gibi. Doğrusu bir blues değil, iyi bir latin rock sayılabilir bu parça. Listelere girmesinin sebebi de bu olsa gerek.

İkinci parça "I'm In The Mood" da ise tipik Chicago blues tema ve ritimleri işlenirken, eşliktekilerin büyük bir kısmının çalgılarını kullanış tarzlarından beyaz oldukları farkediliyor. Ancak Bonnie Raitt'in zaman zaman bir siyahın ses rengini yakalayabildiği parça enfes bir "blues".

"Baby Lee", eşlikteki Robert Cray'n gitarıyla yeni ve sınırlı bir tansiyon tüneline gezinirken, aşırılığa kaçmadan, ping-pong topu gibi zıplayan notalarla nasıl oynanacağını gösteriyor.

"Cutting Out" da kudemli Charlie Mussellwhite'in Chicago barlarında bileylettiği armonikası parçanın lokomotifli görevini üstlenirken, ikinci gitarıcı Henry Vestine da ondan geri kalmıyor. Johnny'e kalan tek şey bu hareketli ritme vokalinin oturtmak olmuş. Ardından gelen "Think Twice Before You Go" da, Rhythm and Blues ve the Rockabilly etkileri gözlenirken, üç kişinin çaldığı gitardan hangisinin Hooker'a ait olduğunu anlamak pek zor değil. Hooker'a burada gitarlarda Cesar Rosas ve bir usta, David Hidalgo, eşlik etmiş. Dans etmek için birebir. Hem de parmak çıklatarak...

"Sally Mae" de ise bildik, gerçek Hooker yine merhaba diyor bize gitar tellerinin arasından. Sadece iki gitarın söyletiği parçada yine bir Chicago blues devri, George Thorogood, ile iki siyahın ne güzel de anlaşış ortaya saf bir blues çıkardıklarına tanık oluyoruz.

"Blues, Adem ile Havva'nın karşılaştığı anda başladı" diyen bir anıt'ın "yukarıdan aşağıya, soldan sağa dopdolu bir blues albümü".

Eyüp S. İBLAĞ

HISTORY/AMERICA'S GREATEST HITS AMERICA

Sessizlik, yalnızca sessizlik. Ya da birtek kaktüslere çarpıp da yansımayan güneş ışığının sesi. "Orada" olmak... Hayır, hayır "burada" olmamak. "Kaçmak"... "Kurtulmak"... "Bilinenin" sınırlarını aşamayacak kadar ağır ve dingin. Akrepler yok, yalnızca akrep var. Yani zaman yok. Yalnızca sessizlik, sessizlik yalnızca.

Çocukluğumuzun resimli romanlarındaki bu ülkeyi çok sevmişti. Gençliğimizin kızgınlığında ise kültürel bir ülkeye. Küllerli hakemli, hakediyor. Ama ya Çin Mahallesi, Rocky Dağları; bife, kızarmış patates ve bira, Sekoya ağaçları, kunduzlar, dağ aslanları, Büyük Canyon, "Senin için acı çekiyorum bıçağının göğüste açtığı yara"... New Haven Limanı'nda bir Golden Gate yok mudur? Ya Kaptan Fishlegg? Çocukluğumun resimli romanlarında bu ülkeyi çok sevmişti.

America, çocukluğumun resimli romanlarındaki "Amerika'yı anlatıyor. Yalan söylemiyor; ama küfredemediğimiz Amerika'yı anlatıyor. Çocukluklarını ülkelerinden ayrı geçirmenin duyuruluşuyla Country müzik yapmaya karar veren üç genç tarafından 1971'de kurulan America yirmi küsur yıl sonra hala dinlenebiliyorsa küfredemediğimiz bir Amerika'nın yine de varolabilmesindendir.

Country müziğinin tekdüzelikliğini aşmış, yalın ama şişsel bir müzik. Bunnell, Beckley ve Peek'in ayrı ayrı yazdıkları şarkı sözleri, besteler ve üç akustik gitar eşliğinde yumuşak vokallerle yaratılan ortak "sound". 1972'den '77'ye kadar her biri "H" ile başlayan sekiz albüm. Ve 1982'de "View From The Bottom". History bu naif müzikle tanışmamış olanlar için iyi bir fırsat. Bir vakitler tanışıp, sonra hafızalarının kuytu köşelerine bırakmışlar, "unutmuşlar" ise bu albümü tekrar dinlerken, o sıcaklığı yeniden yaşayabilirler.

Cengiz ALKAN

AFTER HOURS GARY MOORE

Heavy metal gitaristliğiyle tanınan ancak blues formunu kullanarak yarattığı bestelerle zirveyi yakalayan Gary Moore, 9 Mart 1992 çıkışlı albümü After Hours ile "ikinci blues sınavına" çıkıyor. Sonuç Still Got The Blues ayarda olmasa da başarılı.

1983'ten sonra solo albümlerine yönelen Gary Moore, 1985 çıkışlı Out In The Fields, 1987 çıkışlı Over The Hills And Far Away ve 89 albümü After The War ile zirveyi buldu. Gerek gitar tekniği gerekse karizmatik besteciliği iyice gün ışığına çıkmıştı ki, Blues formasyonuna yönelerek herkesi şaşırttı. Doğrusu kimse 1990 çıkışlı Still Got The Blues ayarda bir şey beklemiyordu ondan. Ancak devam eden başarı dalgası bu albümle patlama yaptı ve sanatçıya dünya çapında bir şöhrat ve 4 milyona yaklaşan bir tiraj getirdi. Still Got The Blues, hard rock/heavy metal kökenli bir beyaz'ın siyah kökenli bir müziği, kendi formasyonu ve güçlü melodik yapıyla yeniden yorumlamasıydı ve çok başarılıydı. Özellikle albüme adını veren parçanın uzun yıllar unutulmayacağını sanıyorum.

İlk 45'lik Cold Day In Hell, albümün en iyilerinden... Albert King'in blues klasiği I Get Evil bir diğer kulak dolduran parça. B.B. King destekli Since I Met You Baby ve Albert Collins destekli The Blues Is Alright gerçekten başarılı şarkılar. Albümde yer alan II parçanın 7'si Gary Moore'a ait. Moore tüm bestelerinde beyaz blues'un artık en öne geçmiş ismi olduğunu kanıtıyor. Yakıcı sololar bir önceki albüme göre daha azaltılırken altyapı daha da güçlendirilmiş. Sonuçta After Hours, Still Got The Blues'u aşamayan ama bir başına düşündüğünüzde alabildiğine yetkin ve başarılı bir çalışma olmuş. Blues'un rock rüzgarlı beyaz yüzüne takılmak isteyenler için iyi fırsat...

Kadir ÇÖPDEMİR

KİRYA OFRA HAZA

Dört yıl önce l'm Nin Alu adlı oryantal esinler taşıyan parçası ile tüm dünyada bir anda popüler olan Ofra Haza, üçüncü albümü Kirya ile kalıcılık sınavı veriyor. Bundan önceki albümleri Shaday ve Desert Wind ile önemli başarılar kazanan sanatçı, doğu rüzgarları estiren önemli tiraj başarıları sağlamıştı.

Kariyerine çok küçük yaşlarda Tel-Aviv kökenli bir liyatro grubunda hem oyunculuk hem şarkıcılık yaparak başlayan Haza, 1988'e kadar 20 tane albüm yaptı. Ancak bu albümler ülkesinin sınırlarını aşmasına yetmedi. İlk kez Shaday'da doğu ezgileri ile batı ritimlerini buluşturdu ve dünya çapında tanınmışlığı yakaladı. Farklı tınıları, doğunun gizemli ve egzotik müzikal ritleriyle sarmalayan sanatçı, bu kuldardan hareketle batı popunda epey ilgi topladı.

Kiryat, sanatçının bundan önceki albümlerini aşan bir çizgiye sahip. Kuşkusuz bunda Bonnie Raitt'in yeniden doğuşunu sağlayan ve Was Not Was grubunun beyni olarak anılan Don Was'ın katkısı büyük. Bu arada İsrail kökenli Bezalet Aloni'de prodüksiyona kattığı doğu motifleri ile büyük destek. Albümün ilk 45'iği Daw Da Hiya'nın bazı bölümlerine konuşmacı olarak katılan "Punk'ır büyükbabası" sıfatlı Iggy Pop'da çalışmaya renk katan isimlerden.

Kiryat'ın temel içeriğinin barış duygusu oluşturuyor. Irkçılığı hiçbir mazaretle savunulamayacağına inanan, tekrar popüleritesi yükselen Neo-Nazi hareketlerden büyük endişe duyan Haza bunu parçalarına doğrudan aktarmayı biliyor. İçeriğin bu sağlam çatısına, biçim olarak da sağlam bir müzikalitenin oturtulduğu Kirya rahat ve keyifle dinlenebilen bir albüm oluyor.

Vildan BİZER

Bu kasetleri MASÖR MÜZİK ORGANİZASYON'dan telefon siparişi ile edinebilirsiniz. Tel.: (1) 259 02 95

TEARS FOR FEARS

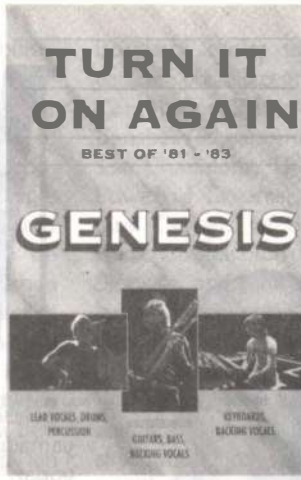
TEARS ROLL DOWN GREATEST HITS 82-92 TEARS FOR FEARS

Büyük bir çıkış yapıp, satışı 8 milyonu aşan albümü 'Songs From The Big Chair'le son on yılın adından sıkça söz edilen bir grubu da Tears For Fears'dir. Üretim temposu o kadar yüksek olmayan grubun bu ünlü albümünde iki parça listelerde bir numaraya çıkmıştı. Yaklaşık dört yıl sonra yayınlanan 'The Seeds Of Love' da aynı düzeyde bir ilgi topladı. Ancak müzikal açıdan albümler arasında kimi farklılıklar vardı. İkinci teknolojiye dokunmuş, diğerinde R&B ve yumuşak motiflerle örülmüş soul müzik etkilerine rastlandı. Bu noktada, Tears For Fears müzikal yelpazesi her gün genişleyen bir topluluk.

Tears For Fears iki üyeden oluşuyor: Curt Smith ve Roland Orzabal. Smith, şarkıcı, bas gitarist ve besteci. Orzabal'sa piyano çalıp şarkı sözleri yazıyor. Grup iki yılı aşan son albümü 'The Seeds Of Love'dan bu yana yeni bir çalışma yapmamıştı. Son edindiğimiz haberlerden birine göreyse; Curt Smith'ın gruptan ayrılmış. Tüm bu haberlere koşut olarak bu yıl içinde nihayet bir albümle karşılaşacağız. Ancak bu çalışma bir tür 'Greatest Hits'. Albümde yeni beste olarak bir tek şarkı var: 'Tears Roll Down'. Bu parça, son solo albümlerindeki müzikal çizginin bir uzantısı olarak nitelenebilir. Albümdeki diğer parçalar arasındaysa 'Everybody Wants' önceki albümde Orzabal'ın Oleta Adams'la birlikte söylediği 'Woman In Chains' de bıkmadan dinlenebilir.

Kaseti bir bütün olarak dinlediğimizdeyse açık bir 'tekrar'la karşılaşıyoruz aslında. Farklı tarzlarda parçalara karışık bir şekilde 'Greatest Hits'e' girmesi, solo albümlerinde ki müzikal uyumdan dinleyiciyi uzaklaştırıyor. Albümün açıkça bir 'ticari' hedefi gözlemlenebilir. Grubun fanları tek parça için bile bu kaseti satın alabilirler. Tears For Fears' ilk kez dinleyenler için cazip olabilir bu derleme. İlgili izleyenler için parçaların neredeyse tümü arşivlerinde bulunduğundan satın almayabilirler.

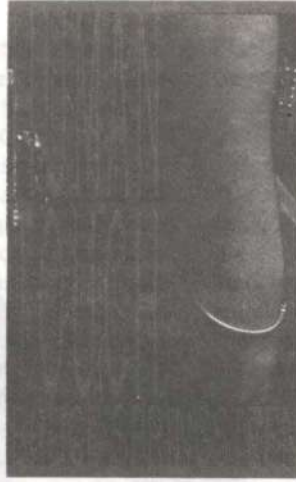
Orhan KAHYAOĞLU

TURN IT ON AGAIN- BEST OF '81-83 - GENESIS

Artık elimizde yeni bir Genesis kaseti daha var. Yaklaşık 70 dakikayı bulan uzun soluklu bir yapıt bu. Özellikle 1981-83 yılları arasında ortaya çıkıp ilgi toplayan albümlerden hatırladığımız parçalar. Solo çalışmalar olarak, Genesis'in '81'de yayınlanan Abacab ve iki yıl sonra dinleyenlerine sundukları 'Genesis' adlı çalışmaları da yer alıyor parçaların çoğu. Genesis 'We Can't Dance' adlı çalışmasıyla, kuruluşunun 24. yılını yaşıyor. Neredeyse 'çeyrek yüzyıllık' bir rock antika'sı olan topluluğun bugün de aynı performansını göstermesi şaşırtıcı. En büyük özelliklerinden biri ise grupta uzun yıllardır yalnızca üç üyenin bulunması ve bu müzisyenlerin aynı zamanda solo çalışmalar ve grup çalışmalarıyla üretimlerine devamlı yeni renkler katmaları. Elimizdeki kayıtlar Genesis'in popülerleştiği dönem çalışmalarına denk geliyor. 'Misunderstood', 'Turn It On Again', 'Abacab', 'Paperlate', 'Mama' ve 'That's All' adlı parçalar o yılların Genesis rüzgarlarını devamlı estiren parçaları ve bunların tümü elimizdeki kayıttta yer alıyor. Bu çalışmanın bir başka özelliği ise, ikinci yarıda yer alan şarkıların konser kayıtlarından alınması 'Turn It On Again' adlı parçanın kayıtdındaysa, grubun tüm maharetlerini ortaya koyduğu söylenebilir. Bu arada, grubun ilk ünlü single'ı 'Follow Me, Follow You' da bu derlemede bulunuyor. Tiyatral öğelerden bu yıllarda yer yer olsa yine yararlanan Genesis'in albümdeki etkileyici yorumlarından biri de pesimist ruh hallerinin izlerini taşıyan 'Man On The Corner'. Bu arada, grubun 'Peter Gabrieli' dönemlerinden bir örnekle de karşılaşıyoruz: 'Firth Of Fifth'. Genesis'in biraz daha radikal ve sürreal dönemlerini simgeleyen parça başarıyla yorumlanmış. Tony Banks, Phil Collins ve Mike Rutherford üçlüsünün son solo albümleri, 'We Can't Dance'le dinleyenler, sanırım on yıl önceki kayıtlarından da aynı keyfi alırlar.

Orhan KAHYAOĞLU

HUMAN TOUCH / LUCK TOWN BRUCE SPRINGSTEEN

ABD'nin ulusal simgelerinden biri haline gelen Bruce Springsteen uzun bir suskunluk döneminden sonra gerçek bir atakla iki albüm birden yayınladı. Bu aralar çok moda bir tavır olan iki albüm birden yayınlamanın handikapları yok değil. Bu konudan daha sonra bahsetmek üzere biz yine Boss'a dönelim. Gerçi sanatçıdan böylesi bir atak bekleniyordu ama bir meydan muharabesi bekleyenler albümleri dinlediklerinde fena halde yanıldıklarını anlayacaklar. Bunun nedenleri arasında iki önemli unsur başı çekiyor. Birincisi sanatçının ABD'de giderek taraftar toplayan aşırı sağ'ın simgelerinden biri haline gelmesi. Diğer unsurdaki tutumu ve okşanmış gururunu müziğine de kötü bir şekilde yansıtmış. Durum böyle olunca ortaya çıkan kaos daha doğrusu müzikal kaos için söylenecek pek bir şey kalmıyor geriye. Bilinen o 'macho' görüntüsünün yanı sıra bir de son albümlerinde duyulan kötü müzikalite ciddi bir hüsrana yaratıyor insanda. Gelelim albümlere. Human Touch ve Lucky Town adını taşıyan iki albümün ortak özelliği müzikal açıdan nasıl bir içerik izleneceğinin saptanmaması olması. Human Touch'da duyulan bir şeyler yapma çabaları için 'ehh!' denilebilir belki ama Lucky Town için aynı şeyleri söylemek zor. Human Touch'da duyulan ciddi değişikliklerin oluşturacağı şaşırtmadan yararlanıp insanlara yeni bir zaferin müjdesini veriyormuş gibi davranmak çok saçma. Albümlerin genelinde yansıyan bu tavrı da parıldayan bir şeyler bulmak çok zor. Albümün açılış parçası albümle aynı adı taşıyor. Sıradan bir country girişi ile açılan şarkıda ve albümde sanatçı sesini değişik bir şekilde kullanmaya çalışmış. Ancak tam karakterini oturtamamış. Giderek rock tavrını kuvvetlendiren parça kendi yarattığı kaosun içinde yok oluyor. Soul Driver ise bitmemiş bir amatör çalışmayı yansıtıyor. Tam soul tadı verecekken kantarın topu kaçmış ve ne olduğu belli olmayan bir eser oluşmuş. 57 Channels'da ise sanatçı var olan düzene karşı çıkıyor. Çıkıyor çıkmasına ama bunu asla özel tavrı ile yapmıyor. U2'nun girişi ve müzikalitesinde olan şarkıda günümüz rock tonlarını taşıyacak bir hava varken,

düzenleme ve yorum bunun hiç de öyle olmadığını, Springsteen'in de buna pek yanaşmadığını ortaya koyuyor. Sözleri ile isyanı amerikanize eden şarkının tekdüzeliği de ayrı bir negatif puan. Cross My Heart'da sanatçı eski günlerini arıyor gibi. Gloria's Eyes tam anlamıyla bir konser şarkısı. İnsanlar kolayca 'gaz'a getirilebilir. Kuru bir gürlütünün size hatırlattığı sisli barlar ve bira tadı. With Every Wish de ise bir caz-rock denemesi yapmış Boss. Bu şarkının burada ne işi var diye soruyor insan kendine. Trompet soloları ise çok amatörcü, duygusal hava ise olumsuz. Ardından gelen Roll Of The Dice ile birden o hoyrat müzikalite geri geliyor. Albümün B yüzündeki ilk parça Real World adını taşıyor. Nedeni tam olarak belli olmayan bir 'sasılık' var bu eserde. Belki sözlerinden belki de zorla yapılmış izlenimini veren düzenlemesinde gizli bu 'sasılık' tadı. All Or Nothin' At All'da eski rock dolu günlerini hatırlatmaya çalışmış. Saati ve takvimi yok galiba sanatçının. Şarkıda söz ettiği hatta ana tema olarak işlediği ya hep ya hiç, bu sefer tutmamış. Kısaca patron boşa atmış bu kez. Men's Job sıradan. Bu şarkıda betimlenen tavrı da ve bunu müziğine de yansıtan hatta müziğinde yaşatan insanlar arasında kötü bir kopya olmanın öteye gidemiyor Springsteen. I Wish I Were Blind ise 'him him' bir şarkı. Neyin sentezini yapmaya çalıştı ise hep bir kaos içinde. The Long Goodby ise tek kelimeyle kötü. Real Men ile macho tavrını sürdüren şarkı, Pony Boy da açıkça hiyar Amerikan country balladını seslendiriyor. Bu şarkının kapanış parçası olarak seçilmesi büyük şanssızlık. Gelelim ikinci albüm olan Lucky Town'a. Sosyalleşmeye, insanları direkt olarak ilgilendiren sosyal konulara saçma sapan öğelere başlamış albüme. Ülkemizde bu tür düşünceleri destekleyecek olan insanlar yok değil tabii. Müzikalite, sololar ve vokal yapısı hiç ona göre değil. Lucky Town ve Local Hero ne olduğu belirsiz olan şarkılar olarak yerlerini alıyor. If I Should Fall Behind, Dylan sendromu taşıyan bir ballad. Leap or Faith macho olarak beliren bir şarkı. Onun içinden bir şeyler aramaya çalışmak bence zaman kaybı. Böylesine karamsar tablo çizen albümlerin içinde iyi şeyler yok mu? Var elbette. Başarılı bir sanatçının nasıl bir albüm yapmamacasının iyi bir göstergesi bu iki eser.

Murat ERSAN

I N S P I R A L C A R P E T S

Modern rock üzerine sadece Türkiye'de değil batıda da oldukça laf edildi, ortalıkta bir tanımlama savaşı yaşandı gitti. Bunlar arasında bir yerli yayın organında rastladığım kızgınlık dolu bir ifade çok il-

ginçti (yayın organının adını maalesef hatırlayamıyorum) "Adını koyamadıkları her şeye modern rock diyorlar." Perry Farrell'in eski bandı Janes Addiction için İngiliz dergilerinde modern rock tanımlaması yapıldı. Bu kanışıklığın içine adeta limon sıkarak gibi şimdi ikinci modern rock compilationu yayınlanıyor. Burada hemen bir noktaya temas etmek gerekiyor, o da ilk ve yayınlanacak olan ikinci compilation'un ağırlıklı olarak Manchester soundu içerdiği. 1984-85 yılında Londra ve Manchester'in en trendy klüplerinde (yuppieler değil yanılma olmasın) trendyler, Inspiral Carpets, Happy Mondays ve James ile sabahlara kadar dans etmeye başlamışlardı. Bu durumda onlar modern miydi, değil miydi bunu ben bilemeyeceğim ama gerçek şu ki bu soundun dışında kalan her şey modası geçmiş sayılıyordu. Bu akım hızını aldı, 1987-90 arasında maksimum yükseliğe ulaştı ve şimdi bilindiği gibi bu türün plakları, cd'leri ve kasetleri artık ikinci el dükkanlarında bulunuyor. Örneğin The Charlatans'ın ikinci albümü "Between 10th and 11th" çok kötü eleştiriler alıp adeta kızaktan çıkar çıkmaz batan gemilere döndü. Modern rock deyince benim aklıma daha çok Sonic Youth, Pixies, Nick Cave, The Fall, Ride, Curve, Jesus and Mary Chain geliyor, Manchester tarzı içinde sayılan ama ayırdedici bir sounda sahip olan Primal Scream ise son albümü "Scaromodelica" ile hâlâ zirvelerde, ancak bu durum da grubun beyni olan Bobby Gillespie'nin sayesinde gerçekleşti. Jesus and Mary Chain ilk kurulduğunda Reid kardeşlerle birlikte takılan Gillespie bir süre sonra ayrıldı ve Primal Scream'i kurdu. (Show TV'nin ilk zamanlarında MTV'yi izleyenler Primal Scream'in Dixie Narco isimli EP'sini hatırlayacaklar) Manchester soundu, bol paçalı pantolonlarıyla, çok renkli t-shirtleriyle ve ecstasy uyancısıyla komple bir tarz olarak Britanya adalarına yerleşti. Kendi dizaynlarını,

çendi DJ'lerini yarattı ek olarak bütün dünyada plak satılmaz, neredeyse üretilmez iken İngiltere'de 45'lik plaklar jeli gibi satıldı. Özellikle 1983-84 yılında yine İngiltere'de hızla popülerleşen hip-hop ve scrach'in egemenliğine son veren beyaz derili dans itmi olarak Manchester, modern olaktan çok trend oldu. Aynı anda ndie labellerini kurumlaştırma özelliği le taşıdı. 1978 yılında Ian Curtis ve arkadaşları Joy Division'u kurmaya karar verdiklerinde (Sex Pistols'u seyretiltikten sonra) durumun buraya varacağını herhalde hiç düşünmediler. Nitekim Ian Curtis, Joy Division ABD turnesine çıkandan üç gün önce kendini astı, o sırada ünlü Joy Division bestesi "Love Will Tear Us Apart" ortalığı kasıp kavurmaktaydı.

1978 yılında Joy Division için modern demek sanırım hiç yanlış olmaz, aynı şekilde kısa bir süre sonra kurulan The Smiths de indie'lerin kralı olurken çok ayırdedici özelliklere sahipti. Happy Mondays, Stone Roses gibi grupların 80'li yılının ikinci yarısında ulaştığı popülerite düzeyine, Joy Division ve Factory Records'ın birlikte açtıkları yol sayesinde ulaşıldı. Çinde yaşadığımız günlerin en popüler grupları sayılan Nirvana, Soundgarden, Pearl Jam, Paramore bence dinleyiciye yeni bir sound sunmuyorlar, aksine en az on yedi yıl öncesinin müziklerini çok küçük traşlarla yeniden paketlemeyi başarıyorlar. Fakat itiraf etmek gerek ki yukarıda sözünü ettiğim gruplar arasında Nirvana'nın aynı bir yeri var. Henüz Türkiye'de albümleri yayınlanmamış olan 'Babes in Toyland' ve 'The Hole' ile birlikte bu üç band uzun bir aradan sonra hayatiyetli punk sound'unu yeniden canlandırdılar. Babes in Toyland ve The Hole'un albümlerinin Türkiye'de yayınlanma şansı sanıyorum hiç yok.

Minuteman, Husker Dü, Replacement, Undertones, Television gibi çendi döneminin sağlam punk bandlarını kaçıranlar için artık Nirvana var.

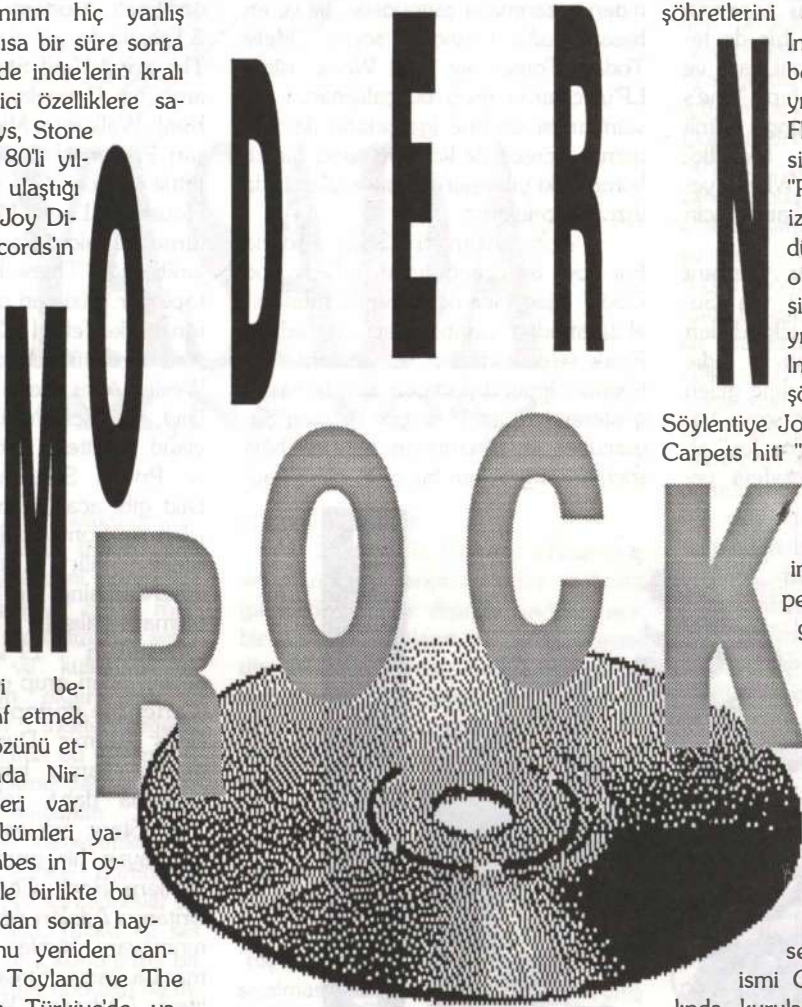
Bu dergi elinize ulaştığı sıralarda piyasada bulabileceğiniz Modern Rock Compilation 2 kaseti Siouxsie and the Banshees'in yanı sıra, Catherine Wheel, The Charlatans, Thousand Yard Stare, Power of Dreams, Candyland ve Inspiral Carpets ve Sugarcubes Modern Rock Compilation'u içinde yer alıyor. Siouxsie and the Banshees'in ilk yılını hatırlayanlar son albümü "superstition" dinlediklerinde oldukça şaşırılmış olmalı, çünkü bir zamanların hızlı kadını, gotik kraliçesi Siouxsie yaşlandıkça Club 100'deki günlerinin aksine artık hayaletler ve mısır piramitlerinin esrarını çözmeye çalışıyor.

Sound'u ile birlikte tipini de değiştiren Siouxsie'nin son albümde ki line-up'ı Steven Severin, Budgie, Martin McMarrick ve Jon Klein'dan oluşuyor.

Blunt, Jon Brookes, Jon Baker, Ros Collins ve Tim Burgess'den oluşan The Charlatans ilk albümleri "Some Friendly" ile bir anda İngiliz müzik yazarlarının gözdesi oldular. Happy Mondays ile Stone Roses arasına bir çizgi çekilebilirse, Charlatans o çizginin üzerinde gidip gelen bir sounda sahip. Manchester tarzının hey hey'li günlerinde bir anda herkesin sevgilisi haline gelen Tim Burgess ve dostları yakınlarında çıkardıkları son albümleri "Between 10th and 11th" ile bu kez yerin dibine batırdılar. Fakat öldürücü eleştirilere rağmen son albüm listelerde hızla yükselmekte. Bana kalırsa Tim Burgess, ikinci albüm için yanlış bir zamanlama yaptı, çünkü artık Manchester akımı bol paçalı pantolonlarla birlikte out oldu. Buna karşın James ve Primal Scream küçük redaksiyonlarla şöhretlerini arttırarak sürdürüyorlar.

Inspiral Carpet ise ilk kırkbeşliğini 1987 yılında yayınladı. "Garage Full Of Flowers" adını taşıyan bu single'ı 1988 yılında "Plane Crash" adındaki EP izledi. "Gimme Shelter" dünyanın en iyi rock DJ'i olan John Peel'in Peel Session programında yayınlandıktan sonra tabii ki Inspiral Carpets'in önüne şöhret basamakları açıldı.

Söylentiye John Peel'in favori Inspiral Carpets hiti "Keep The Circle Around" imiş, benimki hâlâ "Gimme Shelter". O dönemde piyasaya çıkan ve inek motifleri ile süslü Carpets tişörtleri kapış kapış gitti. Hâlâ, Londra'da inek deyince akla hemen Inspiral Carpets geliyor. Tom Hingley, Graig Hill, Clint Boom, Graham Tambert ve Martyn Walsh'dan oluşan Inspiral Carpets ekibi de bugünlerde Manchester Modern Rock Compilation 2 kasetinin belki de en ilginç ismi Catherine Wheel, 91 yılında kurulan grup Rob Dickinson, Brian Futter, Neil Sims ve Dave Hawes'den oluşuyor. Catherine Wheel kurulduğu yıl olan 1991 içinde Levitation, Echo and The Bunnyman, Slowdive ve Replacement gibi hayatiyetli isimlerin konserlerinde support

şuyor. Modern Rock Compilation 2 kasetinde iki Manchester temsilcisi birden yer alıyor. The Charlatans ve Inspiral Carpets kendi tarzlarının önemli bandları olarak son yıllarda sivrildiler. Martin

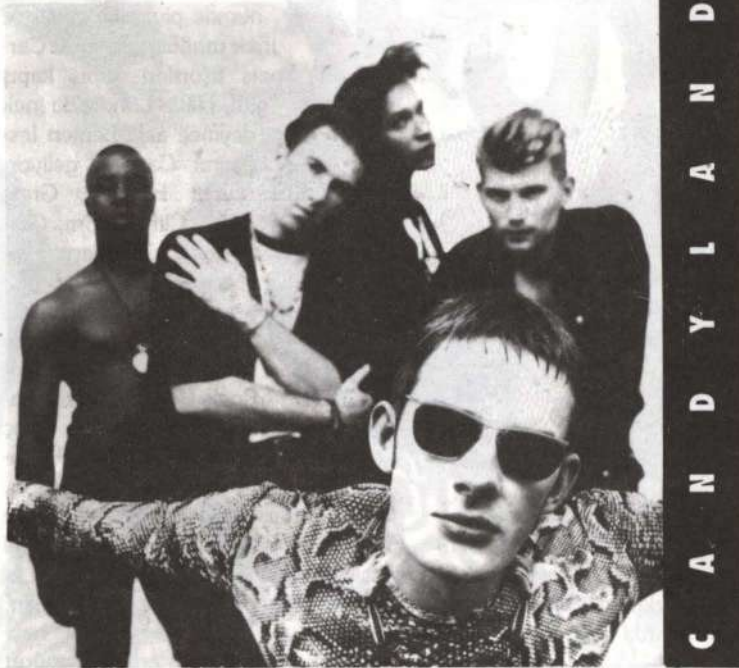
grubu olarak görüldü. Bu isimlerin Catherine Wheel'i seçmesi hiç de tesadüf değil, çünkü Wheel yeni, taze ve tehdit edici bir sounda sahip. "She's My Friend", "Painfull Thing" isimli EP'lerden sonra "Black Metallic" EP'sini çıkaran Catherine Wheel yenilik arayanlar, traştan bıkanlar için mükemmel bir seçenek.

Catherine Wheel'in yanısıra aynı kasetin ikinci zirvesi ise Sugarcubes 1988 yılında çıkardıkları "Life Is Too Good" albümü ile Indie listelerinin değişmez ismi haline gelen İzlandalılar, uzun bir aradan sonra yayınladıkları "Stick Around For Joy" albümü ile kaybettikleri mesafeyi ye-

niden kazanmaya çalışıyorlar. İlk ve en başarılı albümlerinden sonra "Here Today, Tomorrow Next Week" isimli LP'yi çıkaran grup bu çalışmanın hiç satmaması üzerine (gerçekten de inanılmaz derece de kötü ve sıkıcı bir albümdü) iki yılı aşkın bir süre İzlanda'da inzivaya çekildiler.

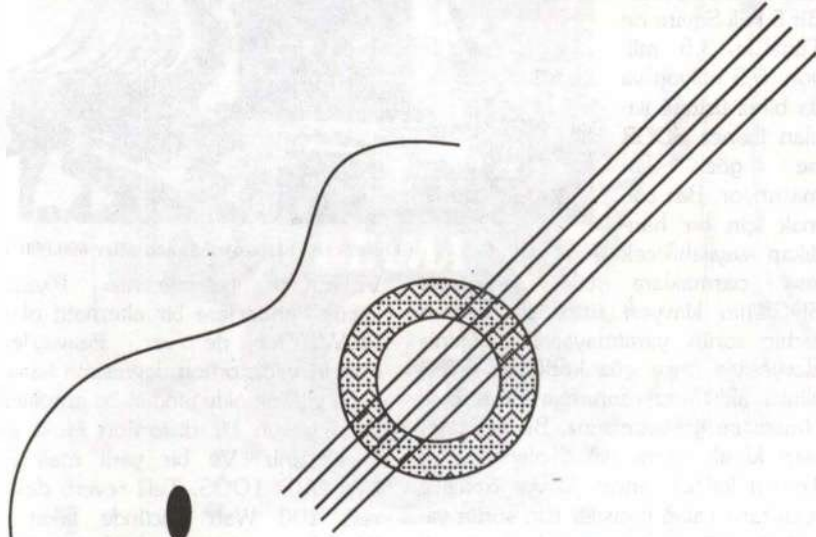
Son albümleri "Stick Around For Joy" ise bence yine "Life Is Too Good" düzeyinde değil. Sanki sihirli bir el tarafından yaratıcılıkları yok edilen Bjork ve arkadaşları bu günlerde fotojenik olmak dışında bir alanda başarı gösteremiyorlar. Her şeye rağmen Sugarcubes ilk albümünün hatırına hâlâ izlenilmesi gereken bir grup olarak ad-

dedilmeli. Modern Rock Compilation 2 kasedinde yer alan diğer gruplar ise Thousand Yard Stare, Power of Dreams ve Candylands. Craig Walker, Keith Walker ve Mick Lennox'dan oluşan Power of Dreams ilk single'ı "A Little Piece Of God" ile tanındı. House of Love, Mission ve Wire ile tünellere çıkan Power of Dreams son kırkbeşliği "There I go again" ile ilgi topluyor. Pixies'in prodüktörü Gil Norton'un keşfettiği Candyland "Suck It And See" ile dikkatleri çekti. David Wesley Ayes, Felix Tod, Colin Payne, Dıd, ve McKenzie'den kurulu Candyland otoriteler tarafından Talk Talk ve Primal Scream'la karşılaştırılıyor. Dıd gibi acayip bir isim taşıyan basçıları ise Somali asıllı. Thousand Yard Stare ilk çalışmaları "Weatherwatching" ile kendilerine bir yer bulmaya çalıştılar. "Keepsake" ve "Seasonstream" EP'leri çalışmalarına devam eden grup oldukça iyi isimlerle (Carter the unstoppable sex machine, Neds Atomic Dustbin) çalışmış olmasına karşın bence onlardan sokaklarda daha çok var. Thousand Yard Stare pek mana ve ehemmiyet taşımayan bir grup. Sonuç itibarıyla Modern Rock Compilation 2 kaseti Britanya Adaları dışında henüz pek tanınmayan isimleri de içeriyor olmasına karşın Sugarcubes gibi bir kaliteyi, Catherine Wheel gibi taze ve sıkı bir sound'u tanıtıyor. Nirvana ve Soundgarden'dan beri pek bir yenilik görmeyen bizler için bu compilation 25 yıllık bir Jack Daniels kadar iyi bir damak tadı bırakacak.

ENSTRÜMAN DÜNYASI

NEZİH ONUR

PİYASADA NE VAR, NE YOK?

Türkiye piyasalarından kolaylıkla temin edilebilirliklerini öncelikle düşünerek, çeşitli markalarda enstrüman, amplifikatör ve kullanımı tamamlayan diğer alet ve aksamın inceleyeceğimiz bu sayfalarda bu aletlerle ilgili yapılmış testler, bunları kullanan müzisyenlerin deneyimleri ile birlikte, piyasanın güncel durumuna göre, uygun alışverişler için adresler de vererek, zaman zaman, prova ve ses kayıt stüdyoları gibi ana konumuzla bir yerinden bağlantılı diğer konular da incelemelerimizin kapsamına alacağız.

Başlarken, tüm Türkiye piyasasının kalbi olan İstanbul'da, hepsi de Taksim civarında bulunan üç merkezde (Galipdede Caddesi-Tünel, Aslan Han-Şişhane, Güney İş Hanı-Sırselvililer) gezindik ve piyasanın son du-

rumunu araştırdık:

Ne yazık ki Türkiye'de hâlâ mini ses düzenleri, amplifikatörler ve leslie (phaser) pedallar dışında üretilen pek bir şey yok. Bunların ise hiçbiri orijinal dizayn değil, yalnızca belirli markaların kopyaları. Durum böyleyken, her şeyin dolara ve sterline endeksli olması ve ülkenin genel ekonomik durumu ile bağlantılı olarak, fiyatların her gün değişmesi (tabi ki artması) kaçınılmaz oluyor. Yine de ithalatın açık ve bu yüzden çeşitlerin benim ilk gitarımı PA-PAJORJU mağazasından aldığım günlere oranla çok çok daha fazla olması, "hiç yoktan iyidir"den biraz öte, olumlu sayılması gereken bir nokta. Tanınmış markalar, bunların Uzak Doğu versiyonları, iyi ve kötü kopyaları ile dolu piyasada tabi ki fiyatlar ve kalite de çok çeşitlilik gösteriyor. Bu yüzden, bir alet almadan önce sıkı bir araştırma yapmanızı ve bütün alternatifleri değerlendirmenizi öneririz. Şimdi, pi-

yasının mevcut durumuna bir göz atalım:

ELEKTRİK GİTARLAR

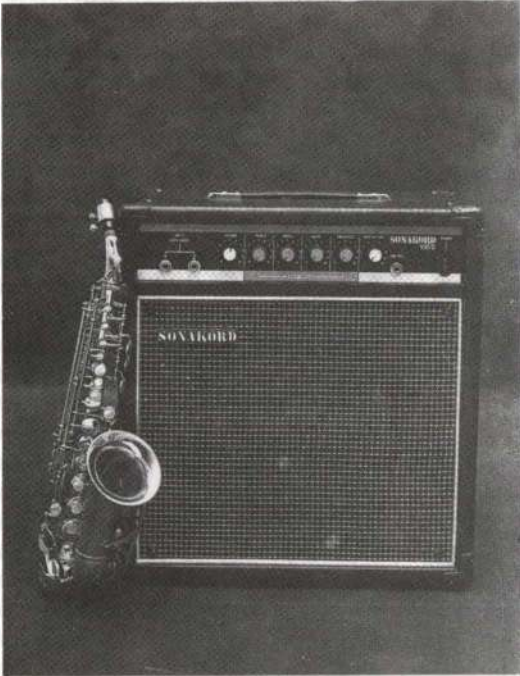
Bu kategorinin gözdesi, her zaman olduğu gibi, FENDER (belki de Uzak Doğu versiyonları olmadığından GIBSON artık pek bulunmuyor) ve son yıllarda- aslında haklı bir- üne kavuşan IBANEZ markaları. Tünel-Galipdede Caddesi'ndeki ASA müzik mağazası bu iki markanın da distribütörlüğünü yapıyor. Fender'in en çok ithal edilen modeli "Strat"lar şu anda ikinci bir partiye beklemekte olan piyasada kesin bir fiyat vermek mümkün olmasa da 4,5 milyon civarında satılıyorlar. Uzak Doğu (Kore) versiyonları olan SQUIRE Strat'lar ise 2,800,000. Ün kazanmasında Joe Satriani ve Steve Vai gibi ustaların büyük payı olan Ibanez'in şu anda en ucuz modeli "Roadstar II" 3,5 milyona satılıyor. Kişisel görüşüm, taklit bir gitar almaktansa bir Squire ya da Ibanez'in böyle bir modeli tercih edilmeli. Roadstar II'de sap tarafında iki single coil (tek bobin) ve eşik tarafında bir humbucker manyetik (ilk olarak Gibson'un kullandığı, birbirine yapışık iki tek şekilde olan bu manyetiklerden biri aktif, diğeri ise pasif konumda olduğundan birbirlerini sönmülendirir ve böylece, tizlerdeki feedback gibi, uç noktadaki istenmeyen gürültüler önlenir) bulunmakta. Yine Ibanez'in ortada single coil, iki yanda humbucker manyetik ve üst tarafta kilitli, altta ayarlı eşiği bulunan bir modeli RG570 6 milyona satılıyor. Bu markanın fiyatları Steve Vai modeli 7 telliler için 9,5 milyona kadar çıkıyor. Serter Bağcan'ın sahibi olduğu, İstanbul dışında Ankara, Antalya, İzmir, Bursa ve Samsun'da da şubeleri bulunan, LAY - LAY LOM müzik marketleri ise CHARVEL ve JACKSON markalarının distribütörlüğünü yapıyor. Japon malı olan Charvel'lar 3,5-6 milyon arası. Jackson'lar ise 4,5 milyondan Japon malı olarak başlıyor ve Amerikan malı olarak 12 milyona kadar çıkıyor. Bu arada, Güney İş Hanı'nda, vitrininde gerçekten güzel taklitler bulunan bir dükkan dikkatimizi çekti ancak fi-

yatlarını öğrenince Kore yapısı FENIX marka bu gitarların iyi bir alışveriş olmayabileceğini düşündük ister istemez: Strat modelleri 3,5 milyon (squire'den pahalı), kilitli, ayarlı ve altın yaldız kaplama eşikleriyle şık bir Ibanez takliti 4,5 milyon. Yine de, güzel gitarlar olduklarını bir kez daha söylemeden geçemeyeceğiz. Şu anda piyasaya çok miktarda gelmiş bulunan bir diğer taklit ise yine Uzak Doğu'dan POWERBEAT. Bu markanın çeşitli güçte amplileri ve davul takımları da var. Strat modeli bir Powerbeat'i 1,5 milyona alabilirsiniz. Eğer böyle bir gitar alacaksanız, ses kalitesini yükseltmek için manyetiklerden en az birini bir DIMARZIO ya da SEYMOUR DUNCAN ile değiştirmeniz iyi bir fikir olabilir. DiMarzio'ların fiyatları single coil olarak 500,000'den başlıyor. Dikkatimizi çeken diğer bazı markalar ise şöyle: Charvel ve Ibanez takliti EKO'lar 2,800,000-3,750,000 arası, YAMAHA 3-3,5 milyon, WASHBURN KC-44V 3,350,000, meraklısına bir GIBSON Les Paul (Standard) 9,5 milyon.

BASLAR

Şu anda en göze çarpan baslar SQUIRE (daha çok Jazz Bass ve 5 telli modelleri), IBANEZ SDGR ve GTX. Sanırım ağaç ve metal malzeme fazlalığından, basların fiyatları gitarlardan

Gitar amplisinde yerli yapım bir seçenek: SONAKORD Reverb 100S.

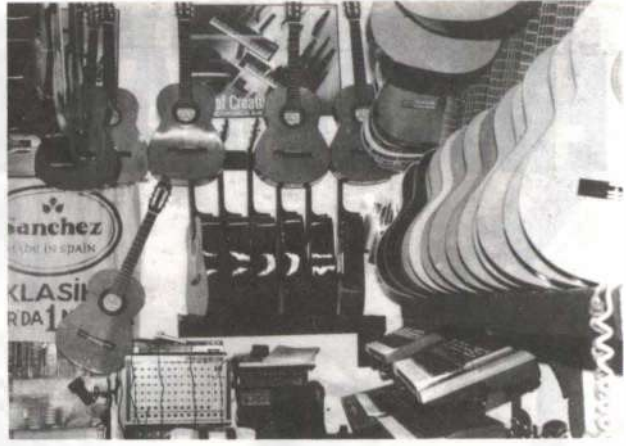

biraz daha yüksek oluyor. Aslan Han'da eski partiden kalmış bir Squire Jazz Bass'a 3 milyondan biraz fazla isteniyordu. Bir 5 telli Squire ise Tünel'de 3,5 milyon. 5,5 milyon ya da biraz üstüne satılan Ibanez SDGR ise göz kamaştırıyor. Bas çalmak için bir handikap sayılabilecek

kısa parmaklara bile sahipseniz SDGR'nin klavyesi sizin için hemen hiçbir sorun yaratmayacaktır. Geniş klavyesiyle önce göz korkutan GTX'i elinize aldığınızda durumun hiç te öyle olmadığını görüyorsunuz. Bu bas tam, tarzı klasik gitara yakın olanlar için. Tonları kaliteli, ancak klavye özellikle rock tarzı çalan basistler için sorun yaratabilir. Çünkü tel ittirmelerde (bend) baş parmağın klavyenin üst yanına asılıp buradan güç alması durumu pek mümkün değil. Yine de, iki basınız olarsa birinin GTX olması rahatlıkla düşünülebilir. Ortalama fiyatı 4 telli model için 4 milyon, 5 telli için ise 4,5 milyon. Bunların dışında, örneğin, meraklısına bir B.C.RICH 4,5 milyon bir YAMAHA 5,650,000 ya da bir WASHBURN XS-2-3 milyon. Taklit olarak, POWERBEAT'in modelleri 2 milyonun biraz altında satılıyor.

AMPLİLER

Bu konuda, gitaristler için, eğer özel bir şey istemiyorsa, sorun yok sayılır. 10 Watt'tan 35 Watt'a kadar Kore yapımı FENDER'ler ve POWERBEAT'ler bolca var. Powerbeat'ler 10 Watt'lıklar için 700,000'den başlayıp (piyasadaki en ucuz aletlerden biri) 35 Watt'lıklar için 2 milyon'a kadar çıkıyor. Bu markanın bas için olan 50 watt'lık modeli ise 2,350,000. Fender'in 25R modeli ortalama 2,5 milyon, 35R modeli ise 3 milyona yakın. Bunun dışında, düşük wattlarda ve uygun fiyata Hollanda yapımı NO-

(Öğrenci işi) İspanyol Sanchez'ler 600.000 TL..

VENEX'ler bulabilirsiniz. Piyasada küçük Fender'le bir alternatif olarak PEAVEY'ler de var. Peavey'lerde overdrive/distortion devresinin kazancı daha yüksek olduğundan bu amplilerde daha yoğun bir distortion efekt elde edebilirsiniz. Ve bir yerli malı SONAKORD 100S. Telli reverb devresi var, 100 Watt gücünde fakat 35 Watt'lık amplilerden yalnızca biraz büyük, hoparlörü RCF. Fakat işin garibi, girişlerin üstünde "Overdrive" yazmasına karşın biz bu amplyden bir overdrive elde edemedik. Oysa bu en ucuz ampliye bile konan bir efekt artık. Sanırım bu firmanın hiç gitarist müşterisi yoktur. Yine de gücüne göre fiyatı hesaplı sayılabilir: 2,200,000+KDV. Bu marka sonunda bas için de bir combo model üretmiş (100B). Bu da 100 Watt gücünde ve fiyatı 1,950,000+KDV. Tanıtım amacıyla olsa gerek, Sonakord 100B'de damping varmış gibi gözüküyor. Bunların dışında rastladığımız bazı markalardan örneğin 350 Watt'lık bir Peavey bas combo 11 milyon, parametrik ve grafik equalizer'li bir LEANEY 6 milyon ya da yine Leaneay'in standart bir bas combo'su 3 milyon. Ampli konusunda yeni bir seçenek olarak, Murat Sezen'in Aslan Han'daki dükkanında AMPEG ve yine bu firmanın bir başka markası CRATE satılmakta. Çok küçük wattlar hariç çeşitli güçlerde gitar ve bas için modellerinin fiyatları 3-11 milyon arasında değişiyor. Anadolu'ya gönderilmek üzere paketlenirken gördüğümüz JCM900 serisinden iki katlı bir MARSHALL'ın 9 milyon'a satıldığını öğrendiğimiz Tünel'de şu anki diğer bazı seçenekleri ise şöyle özetleyebiliriz: VOX Bass 100 4,5 milyon, Peavey Studio Pro 110 (65W) 3,5 milyon, Marshall Fifty Split Chan-

Davulda son yılların gözde modeli TAMA Rockstar RD522-X

nel Reverb (Fender Twin Reverb benzeri, iki hoparlörlü) 6,5 milyon, NEWSOUND Bass (100W) 2 milyon ROLAND Jazz Chorus 4 milyon. Ampli konusunda en ilginç keşfimizi ise Tünel-Galıpdede Caddesi'ndeki GÖZDE müzik markette yaptık: Gaziantep'te imal edilen STARFON Reverb 80. Fender takliti olan bu gitar amplisinde bir de gerçek overdrive devresi bulunuyor. Fiyatı 1,850,000.

DAVUL TAKIMLARI

Son yıllarda tüm dünyada kayda değer bir yeri olan TAMA Rockstar RD522-X, Tünel'de bu markanın da dağıtımını yapan Asa müzik mağazasında iki farklı davul ve mekanik aksam takımı olarak satılıyor. Bu dört kombinasyondan en hesaplısı komple olarak (beş parça davul, bir kontrapedal, zil ve trampet sehpa ve kroskes pedal) 11.750.000'e çıkıyor. Buna karşılık aynı davul takımı, bu markanın dağıtımcısı olmayan, Gözde müzik markette (belki biraz kullanılmış olarak fakat bir zil sehpa fazlalıkla) 8.5 milyon olabiliyor. Aynı zamanda ucuz da sayılabilecek bir başka marka ise POWERBEAT. Bu markayı Tünel'de beş değişik takım halinde bulabilirsiniz. Fiyatları (komple olarak) 3.250.000'den başlayıp 5.5 milyon'a kadar çıkıyor. En üst modelinde tom ve zil bağlantıları

için bir stand var. Ancak, şu anda Asım Can Gündüz grubunda çalmakta olan Gürdal Şahin'in bu davulun mekanik aksamalarının sert çalışır için zayıf kaldığını ve davulun sallandığını söylediğini de belirtelim. Bir süre önce ortalama bir davul olarak kendini kanıtlamış bir marka NEWSOUND Tünel'de CAV CAV 1'de 5 milyon. Hiçbiri Tama gibi değilse de yerli üretimin en başarılı olduğu konu davullar. Belli başlı iki seçenek var: ŞEREF ve YILDIRIM. Yıldırım davulları Şişhane'de Şimal Han'da üretiliyor ve komple olarak fiyatları 3.5 milyon. Ses kalitesini arttırmak için derilerin daha kaliteliyle değiştirilmesi düşünülebilir. Yıldırım'da 175.000TL'ye tabure de var. Zil fiyatlarına gelince, iki adet 30'luk (kontrapedal için) ve bir adet 40'luk İSTANBUL zili 950.000TL. Tünel de ise ziller biraz daha pahalıya satılıyor ve 1.200.000TL'ye 50'lik PA-ISTE'in yanı sıra 175.000TL'ye 33'lük ZILSA zilleri bulmak ta mümkün.

TUŞLULAR,AKUSTİK GİTARLAR, EFEKT ALETLERİ

YAMAHA markasının genel distribütörü olan firmada şu sıra tadilat olduğundan yeterince bilgi alamadık ancak küçük bir araştırmadan sonra, elimizdeki broşürlere de baktığımızda

bu markanın Türkiye'ye ithal edilen modellerinin daha çok amatörler hitap ettiği anlaşıyor. Ortalama bir model PSR500 6 milyon. Profesyonellerce pek tutulmadığından piyasada kullanılmışı 10 milyon'a kadar bulunabilen PSR6700 Yamaha'da 22.5 milyon. Şu anda en göze çarpan keyboardlardan biri ROLAND E-70'in fiyatı 10 milyon. Komple eşlikler yazabileceğiniz bir sequenceri olan TECHNICS KN1000, synthesizerlarla ilgileniyorsanız, 10-15 milyon arası satılmakta olan KORG önerilen markalar.

Akustik/elektrik olarak, el yapımı olduğu söylenen, bir FENDER dikkatimizi çekmişti ancak deneyince, akustik olarak çalındığında, aslında bir çok Fender akustik gitarda olduğu gibi, volümün çok düşük olduğunu gördük. Bu gitar yerine onun kadar güzel bir IBANEZ almak isterseniz fiyatı 5.600.000. Akustik/elektrik gitarlarda gözde marka OVATION'lar şu sıra yok fakat onun yerine taklitleri EKO'lar 4 milyon'a satılıyor. Daha hesaplı CLARISSA'lar da 3 milyon'dan aşağı değil. Bu arada, Gözde'de bir Clarissa akustik bas ve 600.000TL'ye (öğrenci işi) İspanyol malı SANCHEZ klasik gitarlar da var.

Efekt pedallarında, her zaman olduğu gibi, BOSS'un her modelini rahatlıkla bulabilirsiniz. Fiyatları 500.000 civarında başlıyor ve delay pedalların yeni modellerine (örneğin, Pitch Shifter Delay) doğru 1 milyon'a kadar çıkabiliyor. Diğer markalar, kaplumbağa ya da büyükçe bir böcek görünümlü IBANEZ'ler ve eğer bir Amerikan markası kullanmak istiyorsanız, DOD. Modüllerde de yine Boss ve Ibanez var. Hem gitar hem de bas için bulabileceğiniz modelleri 1.700.000 civarında satılıyor. Boss'un çok sayıda program yapılabilen modülü ME5 Guitar Multiple Effects 3.5, bir benzeri KORG A5 2,5 Korg GP16 Guitar Synthesizer ise 5.5 milyon.

Son olarak bir damping duyurusu (umarız dergi çıkana kadar hâlâ devam ediyor olur): Tünel-Galıpdede Caddesi'ndeki Cav Cav 2 mağazasında tel fiyatlarında büyük sayılabilecek indirimler var. Aslan Han'da 55.000TL'ye satılan bir takım D'ADDARIO elektrik gitar teli burada (şimdilik) 40.000TL.

HI-FI

ALAN HOSMAN

HI-FI NEDİR: YÜKSEK BAĞIMLILIK! High Fidelity

Dergimiz bu cümleyi ve asıl anlamını tanıtabilmek için okumakta olduğunuz bu bölümü hazırladı. Amacımız, mümkün olduğu kadar konunun bilinen veya bilinmeyen yönlerine, bildiklerimiz ve takip edebildiklerimiz doğrultusunda ışık tutmaktır.

Hepimizin bildiği gibi, ses bir takım gürültülerden oluşmaktadır. Başka bir deyişle; canlı veya cansız organizmaların mekanik bir şekilde ürettikleri gürültüler sesi oluşturmaktadır. Müzik ise; canlı (insan)

veya cansız enstrümanların, teroie edilmiş bir takım kompozisyonlar içinde belirli gürültüleri çıkarmasından oluşur. O halde, doğadaki canlı veya cansız birçok organizmanın kendine özgü bir gürültüsü vardır. Doğal ses; asıl anlam olarak bu "Kendine Özgü" gürültüleri ifade etmektedir. Yani, insan sesleri (canlı), keman sesi (cansız), hayvan sesi (canlı), davul sesi (cansız) v.s. gibi. Ama ne yazık ki, evimizde müzik dinlemek istediğimiz zaman, artık Devlet Senfoni Orkestrası veya Viyana Filarmoni Orkestrası gibi büyük müzik topluluklarını canlı olarak dinleyemeyiz. Bunun gibi çok ünlü bir sürü pop grubunu da tabii! O halde dinlemek istediğimiz ünlü sanatçıları, istediğimiz

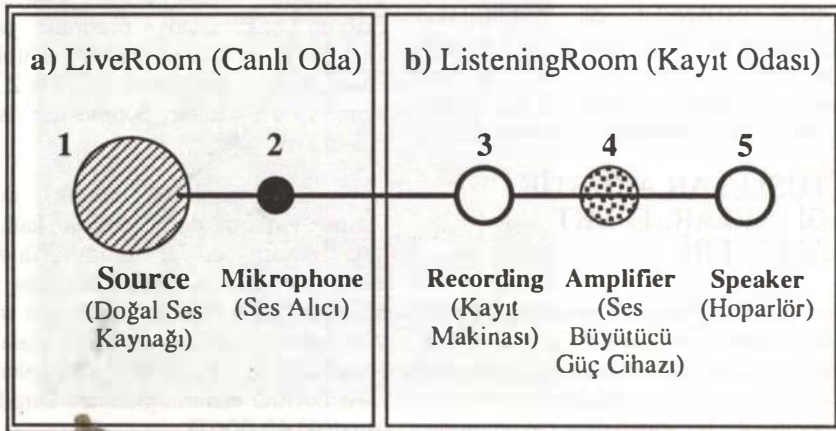
zaman evimize getirebilecek daha pratik bir sistem kullanmalıyız. 1900'lü yılların başında "PHONOGRAPH" (ses kaydedici)'in bulunuşu ile ses kayıt makineleri başlamıştır.

Phonograph; temel olarak mikrofon şeklinde kullanılabilen bir huni ve ucuna bağlı bir iğneyle, silindirik, yumuşak bir kömür veya taş parçası üzerine çizgiler çizerek ilk sesi kaydetti. Zaman geçtikçe, daha kolay taşınabilir, kayıt cihazları geliştirildi. İlk olarak manyetik şeridin bulunmasıyla birlikte, işler oldukça kolaylaştı. Artık stüdyo dediğimiz mekanlar oluşmakta ve bunlar birçok önemli kayıtlar yapmakta idi. Aslında Manyetik Band (=şerit) polyester bir filmin üzerine dizilmiş çok küçük demir tozlarından oluşur. Kayıt cihazı (kayıt kafası olanlar) bu demir tozlarını, oluşturduğu manyetik alanlarla harekete geçirerek, bir şifre haline sokuyordu. Böylece istenilen sesler, manyetik olarak banda aktarılıyordu. İlk önceleri mono (=tek kanal) olarak yapılan kayıtlar, insan kulağının 2 adet oluşundan ötürü ve doğada bu iki kulak değişik efektleri ayrıca takip edebildiğinden sonraları Stereo (=çift kanal) olarak yapılmaya başlandı. Araştırmalar devam etti ve 1950'li yılların sonunda konunun adı "High Fidelity" olarak kondu. Bu da şunu gösterir ki; yapılan kayıtlar ve onları dinlemeye yarayan tüm cihazlar, aslına benzeyen sesler üretmeye çalışmaktadırlar. Ama hiçbir zaman "aslı kadar" gerçek değildirler. Bu yüzden High Fidelity= Yüksek Bağlılık adı verilmektedir. Günümüzde artık DIGITAL (=Sayısal) teknikle yapılan kayıtlar, bağımlılığı oldukça yüksek seviyelere çıkarmıştır. Önümüzdeki sayılarda, bağımlılığı sağlayan asıl unsurları daha geniş olarak anlatacağız. Bütün bu anlatılanlar ışığında; bağımlılık ilk olarak bir kayıt anında başlar. (Şekil 1)

Şemada görüldüğü gibi

a) Canlı ODA (1) Doğalses kaynağının ve onun sesini taşıyacak olan bir (2) Mikrofon'un bulunduğu kapalı yerdur.

Herhangi bir kaynağın kayıt aşamaları

b) Kayıt ODASI'nda ise öncelikle mikrofonun bağlı olduğu bir manyetik veya Digital ses kaydedici makina, kayıt makinası üzerindeki kaydı bize, büyütürken duyulabilecek bir işarete çeviren Amplifikatör (=ses büyütücü) ve ona bağlı olan, gelen elektriksel işareti, havadaki titreşimler haline dönüştüren Speaker=Haut Parleur (=Yüksek ses veren cihaz)= kolonlar vardır. Bu oda da kapalıdır, ve canlı odadan tamamı ile ayrıdır. Aslında, basit olmasına rağmen, günümüzde kayıpları azaltmak için bu sistem kullanılmaktadır. Çok yakın tarihlere kadar, mikrofonlar önce bir işaret karıştırıcısı veya dengeleyici masaya bağlı idi (Mixing Console). Böylece yeni bir kayıp oluşmakta idi. Artık, büyük olmasına rağmen, bir

olması dolayısıyla hala Mixing Console kullanılmaktadır.

Aşağıdaki şekilde 2 mikrofon ile kaydedilmiş bir piyano görünür. Buradaki mikrofonların değişik cephelere konmasının sebebi piyanonun sesini doğal olarak dışarda yayılan ve yansıyan sesler olarak almaktır. Amaç ise ses derinliği ve hacmini sağlayabilmektir. Böylece dinleyici sanki canlı olarak bir konser salonunda dinliyormuş gibi piyanoyu dinler.

Doğal ses kaynağını aynı duyabilmemiz için, bu kayıtların da mümkün olduğu kadar doğru olması lazımdır. Kayıtları etkileyen bir sürü önemli etken vardır. Mesela; dinlemede kullanılan kolonların (MONITOR) tüm duyulabilen seslere hassasiyeti neredeyse eşit şiddetlerde olmalıdır. Dinleme Bandı (Audioband) insan kulağının duyabileceği en küçük titreşimden en yüksek titreşime kadar olan bölgeyi kapsar. Kulağımız en

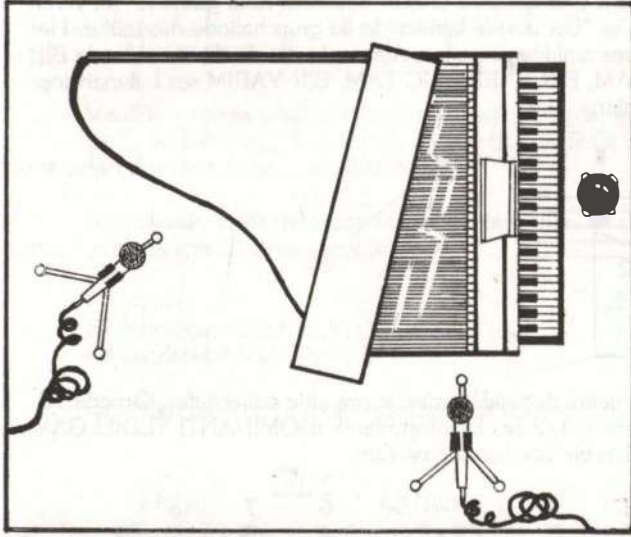

Bir stüdyonun dinleme odası

Tabii ki odanın şeklinin ve içindeki eşyaların da önemi büyüktür. Bu yüzden odanın tüm seslere olan hassasiyeti ile monitör'ün oda içinde duyurabildiği sesler birbirine eşitlenmelidir. EQUALIZER(=Ekolayzer) aslında bize bunu sağlar. Ses hassasiyetlerini gösteren cihaza ise SPECTRUM ANALYZER (=Ses Tayfı çözümleyicisi) denir ve bu cihazdan çıkan bir görüntü (PINK-NOISE=Pembe Gürültü) odanın içinde gene bu cihaza bağlı ve özel olarak ayarlanmış bir mikrofonla (Calibrated Microphone) göstergede görülür. Audioband'ının oda içindeki kayıpları Ekolayzer'le eşitlenir ve düz bir iplik gibi olacak şekilde görüntü verir. Buna EQUALIZATION (=Eşitleme) denir. Böylece sağlıklı bir kayıt dinlemesi sağlanır, ki bu da ses teknisyeninin objektif olarak yanılığını önler. Aslında evlerimizde kullandığımız EKOLAYZER'da aynı görev için üretilmiştir ve kendi zevkimize göre kullanılmaz veya kullanılsa bile iyi sonuçlar vermez.

Şu ana kadar High Fidelity'nin başlangıç noktasını anlatmaya çalıştık. Umarız bağlılığın temel noktası anlaşılmıştır. Bundan sonraki sayılarımızda evlerimizdeki HIFI cihazlarını tanıtmaya çalışacağız.

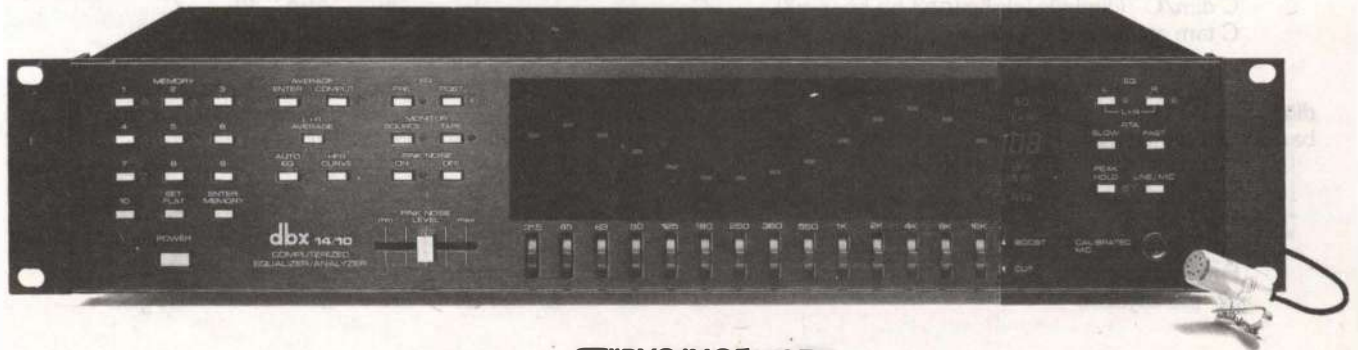
Bir Piyano'nun kaydı sırasında mikrofon'lar.

senfoni orkestrasının kaydı bile 5-6 veya 10 dan fazla mikrofonun bağlandığı 10-60 arası kanallı kayıt cihazları ile direkt olarak yapılabilir. Pop kayıtlarında ise kullanılan efekt cihazlarının elektronik

alçak olarak 20 Hz (saniyede 20 defa titreşen ses) den en yüksek olarak 20.000 Hz (=saniyede 20 bin defa titreşebilen ses'e kadar duyar. İşte monitörün, tüm bu sesleri eşit şiddetlerde (dB=ses şiddeti) duyurması gereklidir.

Spectrum Analyzer+EQUALIZER

STÜDYO İMGE MÜZİK DERSLERİ

NEZİH ONUR

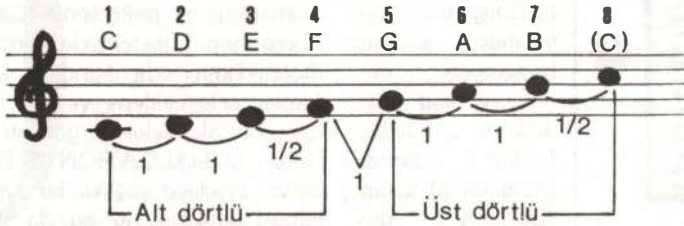
GAMLAR

Bir tür müzik dersleri şeklinde hazırlayacağımız bu sayfalarda öncelikle gitar, bas ve sırası geldikçe, diğer enstrümanları da ilgilendirecek müzik bilgileri, bu enstrümanların müziğin çeşitli bölümlerinde kullanım olanakları ile ilgili püf noktaları, tanınmış ve tanınmamış ustaların belirli tekniklerini kağıt üzerinde ağır devirde açarak ve onların belirli noktadaki düşüncelerini kimi zaman çeviri şeklinde doğrudan, kimi zaman da kendi süzgecimizden geçirip uyarlayarak vereceğiz. Öğrenci olabilmek usta olabilmenin en temel şartlarından biri olmalı. Bu sayfalar müziğin sonsuza dek öğrencileri için!

Derginin bu konuda bir yazı dizisinin yayınlanmaya başlandığı ilk sayısında işe, ötelere gitmeden önce temel bir konuyla, GAMLAR'la başlayalım:

MAJÖR GAM

Belki artık çocuklar bile biliyordur, her şeyin başı olan bu gam yedi notadan oluşur. Sekizinci nota gama ismini veren birinci notanın bir oktav üstte tekrarıdır. Bu sekiz nota "Alt dörtlü" ve "Üst dörtlü" isimleriyle iki grup halinde düşünülür. Her bir dörtlüdeki notaların arasında sırasıyla İKİ TAM ve BİR YARIM ses aralıkları bulunur. Ayrıca, bir iki dörtlünün arası da BİR TAM sestir. Başka bir deyişle, majör gam aralarında sırasıyla İKİ TAM, BİR YARIM, ÜÇ TAM, BİR YARIM ses bulunan toplam sekiz notadan meydana gelir. Örnek olarak, C gamına bir bakalım:

Diğer tüm gamlar majör gamın belirli derecelerinde yapılan belirli değişikliklerden sonra elde edilebilirler. Örneğin, 3. derece 1/2 ses kalınlaştırılarak (bemol alarak) MINÖR GAM, 7. derece 1/2 ses kalınlaştırılarak (DOMINANT) YEDİLİ GAM elde edilir. C gamından yola çıkarak, sıkça karşılaşılabileceğiniz gamların bir liste halinde verelim:

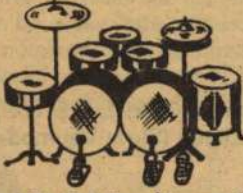
	1	2	3	4	5	6	7	8
C (majör/ionian)	C	D	E	F	G	A	B	C
Cm (melodik minör-b3)	C	D	E ^b	F	G	A	B	C
Cm (armonik min.-b3,b6)	C	D	E ^b	F	G	A ^b	B	C
C7 (Dom. 7/mixolydian-b7)	C	D	E	F	G	A	B ^b	C
Cm7 (dorian/mel.min.7-b3,b7)	C	D	E ^b	F	G	A	B ^b	C
Cm7 (aeolian/arm.min.7-b3,b6,b7)	C	D	E ^b	F	G	A ^b	B ^b	C
C lydian (#4)	C	D	E	F [#]	G	A	B	C
C lydian b7	C	D	E	F [#]	G	A	B ^b	C
C phrygian (b2,b3,b6,b7)	C	D ^b	E ^b	F	G	A ^b	B ^b	C
C locrian (b2,b3,b5,b6,b7)	C	D ^b	E ^b	F	G ^b	A ^b	B ^b	C
C dim/C (diminüe/eksilmiş-b3,b5,b6/6,b7)	C	D	E ^b	F	G ^b	A ^b	B ^b	C
C tam aralık (whole tone)	C	D	E	F [#]	G [#]	A [#]	B	(=C)

Tüm bunların anlamına gelince, diyelim C(majör) gamıyla başladınız, her kez bu gamdaki bir diğer notayı kök ses alıp diğer notaları da ona göre sıralayarak çalarsanız, ne kadar değişik yerlere, duygulara gidebileceğinizi görürsünüz. Bunlardan bazıları diğerlerinden daha tanıdık gelebilir size, yine de bu yedi notayla yapılabilecek şeylerin sayısı oldukça fazladır:

Cmaj	C	D	E	F	G	A	B	C
Dm7 (dorian)	D	E	F	G	A	B	C	D
Em7 (phrygian)	E	F	G	A	B	C	D	E
Fmaj (lydian)	F	G	A	B	C	D	E	F
G7 (mixolydian)	G	A	B	C	D	E	F	G, gibi.

STUDYOIMGE 89

LAY - LAY - LOM SÜPER MÜZİK MARKET Galipdede Cad. No.9 3 Katlı Tünel- İstanbul Tel: 251 90 38 243 55 08 Fax: 243 55 07	LAY - LAY - LOM II Gaziosmanpaşa Bulvarı 1. Ornur İş Hanı No:38/115 Çankaya- İzmir Tel. Fax: 12 33 42	LAY - LAY - LOM III MÜZİK EVİ İstiklal Cad. No. 151/B 56. Evler - Samsun Tel. Fax: 13 16 97
LAY - LAY - LOM IV MÜZİK VE GENÇLİK MERKEZİ Kazım Özalp Cad. 112/2 Seval Apt. 5 Katlı Antalya Tel: 18 90 86 18 91 14 Fax: 18 90 86	Serter Bağcan Director	LAY - LAY - LOM VI Nalbantoğlu Kent İşhanı No: 21/1 Heykel - Bursa Tel. Fax: 24 55 95
ST. LÂ SERTER - SEZER BAĞCAN Uygulamalı Müzik Dersanesi Galipdede Cad. No.36 Tünel İstanbul Tel: 244 40 16 - 251 90 38	DEĞİŞİM YAPIMCILIK YAYINCILIK - İTHALAT - İHRACAT SAN. ve TİC. A.Ş. Unkapanı İ.M.Ç. 6. Blok Kat 3 No. 6506 İstanbul Tel: 512 58 32	LAY - LAY - LİM I Ziya Gökalp Cad. SSK İş Hanı No.11 3.Çarşı No. 07/04 Ankara Tel: 134 46 98 Fax: 134 46 98
LAY - LAY MÜZİK EVİ Dr. Refik Saydam Cad. No.195/13 Şişhane - İstanbul Tel: 243 05 63	LÂ - Mİ MÜZİK EVİ Anafartalar Cad. Selekler Çarşısı No. 53 Antalya Tel: 17 69 23	LAY - LAY - LİM II Tunalı Hilmi Cad. No. 88/50 Ertuğ Pasajı Kavaklıdere - Ankara Tel. Fax: 128 01 69

Sıraselviler Cad.Güney İşhanı 84/86 No:8
 Tel: 249 89 37-249 8813 Taksim-İSTANBUL

MELODİ
MÜZİK MAĞAZASI
 ORKESTRA ALETLERİ ALIM SATIMI

MENEJERLİK HİZMETLERİ

KADIKÖYLÜ MÜZİSYENLERE MÜJDE * SENKOP ASİA *

Bu yakanın en seçkin müzik mağazasını hizmetinize sunmaktan gurur duyuyoruz. Gitar, piyano, org, amplifikatör ve tüm müzik aksesuarlarını içeren zengin çeşitlerimizle 16 Mayıs'dan itibaren hizmetinizdeyiz.

Dr. Esat Işık Cad. 20/3 Moda İstanbul
 Tel: 345 63 25

Senkop Europe: Galipdede Cad. No:14-16 Tünel İstanbul
 Tel: 249 39 51 - 243 19 89 Fax: 243 19 90

GÖZDE SÜPER MÜZİK MARKET

Sanchez Gitarları Baş Bayii

Her nevi yerli ve Avrupa orkestra ses ve ışık sistemleri kurulur, kiraya verilir. Müzik aletleri ithalat, ihracat, toptan ve perakende ticareti ile taahhüt işleri, piyano tamir, bakım ve onarım, alım satımı yapılır.

Merk: Galipdede Cad. No.18 Tünel - İstanbul Tel: 251 43 64 - 243 07 17
 Şube: Dr. Refik Saydam Cad. 195-2.Zemin No: 15 Şişhane - İstanbul
 Tel: 243 19 41 Fax: 243 19 40

ROCK CAFE

MODA

YEMEĞİ

MÜZİĞİ

SOLBETİ

**BİRLİKTE
 YAŞAYIN.**

Dr. ESAT IŞIK CD.
 NO:32 MODA
 (MODA MİĞROSTAN
 HAVUZA ÇIKARKEN)

ARMONİ

BAŞAR BAŞARIR
 KENT KİTABI

Oku

KENT KİTABI
 13.000.- TL

AYŞE YUNUS ALTINER
 KAYIP ANAHTAR

Oku

Oku

KAYIP ANAHTAR
 8.000.- TL

V i t r i n

.... bir

Beyoğlu

klasiği

YENİ PAPIRÜS TURİZM SAN. VE TIC. LTD. ŞTİ.
AYHAN IŞIK SOK. ERMAN HAN. 5/A BEYOĞLU
80060 İSTANBUL TEL: 251 1428 FAX: 2442877

CAFE MOZART

"...yudum yudum"

Kahve çeşitlerimiz ve diğer içeceklerimizle
unutulmaz keyifler yaşayın...

19 Mayıs Cd. Nova Baran Center Şişli/İSTANBUL
Rezervasyon Tel: 234 33 61

SANDWICHES
& CATERING

*Kahve Keyfini
Bizimle Yaşayın*

Espresso - Cappuccino
Filtre Kahve - Hot Chocolate

Nova Baran Center 4/306 Şişli/İstanbul Tel: 247 93 86

DİKMEN MÜZİK ALETLERİ

SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Keybord - Piano - Gitar - Ses düzenleri
Toptan-Perakende

Merkez: Mimar Kemalettin Cad.
Gençten Ticaret Merkezi No: 24/47
Sirkeci - İstanbul
Tel: 512 19 10-11 Fax: 528 00 84

Şube: Galipdere Cad. No.26 Tünel - İstanbul
Tel: 252 23 40 - 252 23 27

TES ELEKTRONİK

Digital Echo * Anfi * Sahne Düzenleri
İmâlatı ve Her Türlü Seslendirme

*Adnan Sesgüzel
Muzaffer Tolon*

Refik Saydam Cad. Aslan Han No.195/17 Şişhane - İST.
Tel: 245 00 96 - 245 57 55 Ev: 529 97 92

ENGİN KIRGIZ

**MÜZİK ALETLERİ
ALIM SATIM
SESLENDİRME**

Dr. Refik Saydam Cad.
Aslan Han No: 195 /15
Şişhane - İstanbul
Tel: 243 36 54

DEVİL GİTAR MAĞAZASI

Sabahattin Taşdoğan

Organizasyon - Seslendirme
Müzik Aletleri Alım - Satımı

Refik Saydam Cad. Aslan Han No.195/Z-8
Şişhane - İstanbul
Tel: 251 43 05

TÜNEL - ASLAN MÜZİK EVİ

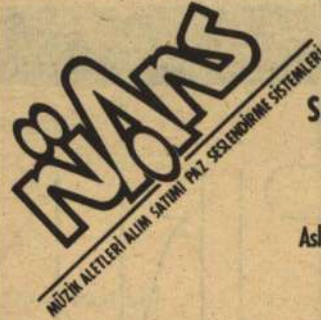
Roland E 70 - E 35 - E 15

Ritmboxlu keyboardlar

Roland - PA 400 - PA 200 ses tesisatları

Boss - Gitar Efectleri

Galipdede Cad. No: 30-4 Tünel - İstanbul
249 71 58 - 244 22 92

**MÜZİK ALETLERİ
ALIM SATIMI PAZ.
SESLENDİRME SİSTEMLERİ**

Tarlabası Bulvarı 195/21
80050 Şişhane - İst.
Aslan Han Aslan Müzik Aletleri Çarşısı
Şişhane - İst.
Tel: 249 55 39
Fax: 249 98 31

SEVCAN ELEKTRONİK

Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

BELL (Türkiye Distribütörü)

SOLTON KLAVYEDE
BİR NUMARA

Refik Saydam Cad. Aslan Han 195/5-6 Şişhane-İstanbul
Tel: 251 01 97 Fax: 249 58 70

IMAGINE ROCK CENTER

M C & C D

**Pop
Rock
Jazz
Classic**

Collections

Halep İşhanı İstiklal Cad. 140/95 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 245 23 07

MÜZİK SARAYI 4

Arşivinizdeki eksikleri hala tamamlamadınız mı?

O zaman bize mutlaka uğrayın.

CD

MC

VIDEO VHS

BETAMAX

V8

AKSESUAR

STÜDYO İMGE YAYINLARI

VS. VS...

Nispetiye Cad. No:28 1.Levent İst.(Set Kebab Karşısı) Tel:279 87 78

Hustel

Telekomünikasyon Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Lüleci Hendek Cad.
Mimi Külhani Sok. 2/2
Tophane -İstanbul

Merkez: 251 11 28 Arıza: 244 44 41
Atölye: 245 47 83 Fax: 243 13 42

TELEFONUNUZUN KONTROLÜ ARTIK ELİNİZDE

Bundan böyle tanımadığınız kişilerce
rahatsız edilmeyecek, telefon faturalarınızı
dilediğinizce ayarlayabileceksiniz.
elektronik telefon santrali - şef sekreter sistemi..
montaj tamir ve bakımı...

BELL
DYNACORD

BOSS

Mücahit İpek

Her türlü elektronik müzik aletinin tanıtımı,
satışı ve bakımları... en cazip fiyatlarla...

Ritm, sequencer ve ses programlama

Avrupa ve yerli ses düzenleri

Refik Saydam Cad. Aslan Müzik Aletleri Çarşısı No:195 Z-2-3
Tel: 245 32 83 Şişhane - İstanbul

SOLTON MUSIC

YAMAHA

Technics

MÜZİK ALETLERİ
ALIM - SATIM
KİRALAMA
SESLENDİRME
ORGANİZASYON

Güney İshani 17,
Sıraselviler Cad.
84-86, Taksim
İstanbul

Tel: (1) 249 11 23
244 17 01
Fax: (1) 249 73 16

Neden müzikseverler
ROSA'yı seçiyor?

**Çünkü,
O Bir
Maestro**

Elmadag-İstanbul 241 28 27

ristorante ROSA

*Naci Naci ile
yudumlanan müzik...
Misafir Şöhretler
her akşam sizlerle...*
Elmadag, Cumhuriyet Cad.
117/1 İstanbul
Tel: 246 90 86

**14 yıldır Bodrum'da
3.5 yıldır**

Hava Sok. No: 12 Beyoğlu-İst.
Tel: 251 18 93 - 252 14 99
Bodrum Tel: 15 84

Beyoğlu'ndayız

*Özgün
ögle, akşam
yemekleri ve
dans müziği eşliğinde
eski Beyoğlu'nu
yaşamak isteyenler
için*

Orhan A. Apaydın Sok.
Baro Han 20/7 Tünel - Beyoğlu
Tel: 251 00 00

İSTİRDİYE BALIK LOKANTASI

NOVA BARAN

*Pazar hariç hergün
ögle ve akşam*

NOVA BARAN İS MERKEZİ 4/308
ŞİŞLİ İSTANBUL TEL: 248 17 58

SENKOP MÜZİK LTD.

Yılların deneyimi, ünlülerin tercihi, en düşük fiyatlar, tanınmış markalar ve müzikde maestro yine SENKOP, şimdi de sizlere SOLTON MS-5 orgaları, MS-4, MS-3 Rock modüllerini ve SOLTON seslendirme sistemlerini sunuyor.

Senkop Europe: Galipdede Cad. No:14-16 Tünel İstanbul
Tel: 249 39 51 - 243 19 89 Fax: 243 19 90
Senkop Asia: Dr. Esat Işık Cad. 20/3 Moda İstanbul
Tel: 345 63 25

**Piyanist Can
eşliğinde...**

Kalıcı güzelliklere

İstiklal Caddesi Halep
Çarşısı No: 140/17
Taksim - İstanbul
Tel: 252 38 42 - 249 48 16

Dr. Refik Saydam Cad.
Aslan İşhanı No: 195/10
Telefon: 244 53 10
Şişhane - İstanbul

OSKAY
MÜZİK EVİ

SUAT OSKAY

**Her türlü Org - Gitar çeşitleri
Ses ve Işık düzenleri
Alım - Satım - İmalat - Kiralama**

Refik Saydam Cad. Aslan Müzik Aletleri Çarşısı
No: 195/11 Şişhane - İstanbul
Tel: 245 24 39 - 245 57 56

Resim'de

Çerçeve

denilince;

- ✓ Avr. Reprodüksiyonlar
- ✓ Posterler- Tablolar
- ✓ İthal (ahşap-metal-lamine) Çerçeve İşleri
- ✓ Tebrik Kartları-Gravür
- ✓ Resim-Fotoğraf Üzerine Film Kaplama ve Taşıyıcı
- ✓ Alt Fotoblok İşleri
- ✓ El İş Hediyeleklerle -Hizmetinizde-

Bengi Galerî

ORTAKÖY, Muallim Naci Cad. No41/12
Melek Han (El Sanatları Çrs)
Tel: 258 58 61

SANE

Müzik Aletleri Show Room

**LEVENT HÜRMAN
YALÇIN MUTLUER**

243 45 59

243 35 94

Refik Saydam Cad.
No: 195/9
Aslan Han
Şişhane - İstanbul

**PERA
ORIENT**

"Eskinin de eskisini sunar"
KİTAPÇILIK VE YAYINCILIK
Ergun HİÇYILMAZ

Müzik Yayınları,
Taş Plak, 45'likler ve Long Play
çeşitleri bulunur

Meşrutiyet Cad. Aslıhan No: 49 Galatasaray-İstanbul Tel: 251 24 33

"KOLEKSİYON"

Dali, Chagall, Miró
Kandinski, Klimt
VanGogh, Brueghel
Picasso, Magritte
Schiele, Lautrec
Lempica, Matisse....

Ve öteki ustalar...

Sanat dünyasından
KLASİK, ÇAĞDAŞ, GÜNCEL
binlerce KARTPOSTAL
ve diğer görsel
AYRINTILAR
LİMAN POSTER SHOP'ta

BEYOĞLU SINEMASI PASAJI
ZEMİN KAT, SON DÜKKAN..

LİMAN POSTER SHOP

İstiklal Cd. 140/96 80090 - Beyoğlu - İstanbul
252 50 39

Armoni
MÜZİK EVİ

Sıraselviler Cad. Güney İşhanı 84-86 Psj.No.10
Taksim - İstanbul
Tel: 249 93 39 - 244 58 96 Fax: 244 24 99
Depo: 235 32 75 Şube Mersin: 9- 741. 39 706

ENDER BAYRAK

OTEL, MOTEL, TATİL KÖYÜ, DISKOTEK, BAR,
SES ve IŞIK DÜZENİ PROJELENDİRİLMESİ,
MONTAJ, DİZAYN, SES TESİSATI

F.B.T.-KLOZ-AKG-CITRONIC
CROWN-A.R.T. MULTIVERB

İlanlarınız için

512 16 36

512 36 76

SESSİZ SEDASIZ

Nuri KURTCEBE

SAKLAMAYACAKSIN!

Tel: 232 77 36 - 231 73 77

DOST

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

CLASSIC

COMPACT
disc

MEUNSTIECR

ARŞIV DÜZENLEMESİ VE ÇEŞİDİYLE...

KONUR SOK. NO.8 KIZILAY/ANKARA Tel.425 00 05